

คศ
495.91
ว 322 ท
ณ.27

หนังสือเรียนภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่๔ เล่ม ๒
กระทรวงศึกษาธิการ

สำหรับแจกเด็กนักเรียนชั้น
ห้ามขาย

หนังสือเรียนภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
เล่ม ๒

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง ๒,๐๐๐,๐๐๐ เล่ม

พ.ศ. ๒๕๒๓

ปกกระดาษราคาเล่มละ ๑๒.๐๐ บาท

(ห้ามขายเกินกว่าราคาที่กำหนดไว้)

จัดพิมพ์โดยองค์การค้ำของคุรุสภา

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

๕๒ ถนนลาดพร้าว บางกะปิ กรุงเทพมหานคร

มีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

ด.ล.
A 95.91
ก 322 ๕

๒๖.๒๕

[Redacted]

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน

ด้วยกรมวิชาการได้จัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ ๔ เล่ม ๒ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ ขึ้น
กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาแล้วอนุญาตให้ใช้หนังสือนี้ในโรงเรียนได้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๒๓

(นายรังสฤษฎ์ เชาว์นศิริ)

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาเห็นควรให้มีการจัดทำสื่อการเรียนกลุ่ม
ทักษะ ภาษาไทย ระดับประถมศึกษา ขึ้น เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนตาม
หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ อีกทั้งเพื่อให้เหมาะสมกับกาลสมัยและ
ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำสื่อการเรียนกลุ่ม
ทักษะ ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ขึ้น ดังมีรายชื่อนามต่อไปนี้

๑. นางรัชณี ศรีไพรวรรณ	ประธานกรรมการ
๒. นายสุเจตน์ อิงคะสุนิไชย์	รองประธานกรรมการ
๓. นายสมาน บุญล้วน	กรรมการ
๔. นายสมพงษ์ พลละสุรย์	กรรมการ
๕. นายวิรัช วิทยุฒิ	กรรมการ
๖. นางเดือนใจ แก้วโอภาส	กรรมการ
๗. นางสาวเข็มทอง กันธพนิต	กรรมการ
๘. นางนวลจันทร์ นิเทศวรวิทย์	กรรมการ
๙. นางสุจิตพรพรรณ ดิษฐกมล	กรรมการ
๑๐. นางนิตยา จรูญผลฐิติ	กรรมการ
๑๑. นางวรรณิ์ โสภประยูร	กรรมการ
๑๒. นางสาวจินตนา ไบกาชูย์	กรรมการ
๑๓. นางสุชาดา วิทยุฒิ	กรรมการและเลขานุการ
๑๔. นางสาววันเพ็ญ พงษ์จินดา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๕. นางสาวพูนศรี อิมประไพ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการกึ่งสภาวามีคณะที่ปรึกษา ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิทั้งรายนาม
ต่อไปนี้

๑. นายสมาน แสงมณี
๒. นางฐะปะนีย์ นาครทรรพ
๓. นางสาววรรณิ์ สุนทรเวช
๔. นางกิติยวดี บุญชื้อ
๕. นายบันลือ พุกษะวัน
๖. นางวัลลีย์ ปราสาททองโอสถ
๗. นายสวัสดิ์ จงกล

คณะกรรมการฯ ได้จัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
เล่ม ๒ ขึ้น เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มทักษะ ภาษาไทย โดยได้เรียบเรียง
เนื้อหาให้นักเรียนอ่านด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน และได้จัดทำภาพประกอบ
ให้เหมาะสมกับข้อความด้วย

กรมวิชาการหวังว่าหนังสือเรียนภาษาไทยเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียน
การสอนได้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณทุกท่านที่ได้มีส่วนช่วยเหลือการจัดทำไว้ ณ
โอกาสนี้

(นายเอกวิทย์ ณ ถลาง)

อธิบดีกรมวิชาการ

๒๘ มกราคม ๒๕๒๓

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ

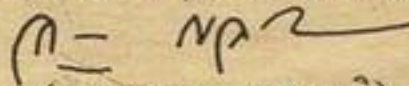
ที่ วก. ๑๗๗/๒๕๒๑

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำสื่อการเรียนกลุ่มทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ ซึ่งเป็นหลักสูตรใหม่แล้วนั้น เพื่อให้สื่อการเรียนต่าง ๆ สอดคล้องกับหลักสูตรดังกล่าว จึงเห็นสมควรแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำสื่อการเรียนกลุ่มทักษะภาษาไทยสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ขึ้น ดังรายนามต่อไปนี้

๑. นางรัชณี	ศรีไพรวรรณ	ประธานกรรมการ
๒. นายสุเจตน์	อิงคะสุวณิชย์	รองประธานกรรมการ
๓. นายสมาน	แสงมณี	ที่ปรึกษา
๔. นางธนะประณี	นาคกรทรรพ	ที่ปรึกษา
๕. นางสาววรรณิ	สุนทรเวช	ที่ปรึกษา
๖. นางกิติยวดี	บุญเชื้อ	ที่ปรึกษา
๗. นายบันลือ	พฤกษ์วัน	ที่ปรึกษา
๘. นางวัลลีย์	ปราสาททองไอลอด	ที่ปรึกษา
๙. นายสวัสดิ์	จงกล	ที่ปรึกษา
๑๐. นายสมาน	บุญตัน	กรรมการ
๑๑. นายสมพงษ์	พละสุรย์	กรรมการ
๑๒. นายวิรัช	วิบูลย์	กรรมการ
๑๓. นางเดือนใจ	แก้วโอภาส	กรรมการ
๑๔. นางสาวเข็มทอง	คันธพนิต	กรรมการ
๑๕. นางนวลจันทร์	นิเทศวรวิทย์	กรรมการ
๑๖. นางสุจรีพรพรรณ	ดิฐกมล	กรรมการ
๑๗. นางนิศยา	จรรยาผลฐิติ	กรรมการ
๑๘. นางวรรณิ	โสมประศูร	กรรมการ
๑๙. นางสาวจินตนา	โบกาชฎี	กรรมการ
๒๐. นางสุชาดา	วิบูลย์	กรรมการและเลขานุการ
๒๑. นางสาววันเพ็ญ	พงษ์จินดา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๒. นางสาวพูนศรี	อัมประไพ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ตั้ง ณ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๒๑

(นายสมาน แสงมณี)

รองปลัดกระทรวง รักษาราชการแทน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สารบัญ

หน้า

บทที่ ๑๖	เจ้าโตเป็นเหตุ	๑
บทที่ ๑๗	เสียงตามสาย	๑๒
บทที่ ๑๘	ลูกน้อยหอยสังข์	๒๔
บทที่ ๑๙	เจ้านิล	๓๕
บทที่ ๒๐	คำไทย	๔๘
บทที่ ๒๑	นิทานข้าชั้น	๖๐
บทที่ ๒๒	เพลงพวงมาลัย	๗๒
บทที่ ๒๓	ห้องสมุดโรงเรียน	๘๑
บทที่ ๒๔	ไม้สารพัดประโยชน์	๙๑
บทที่ ๒๕	ทองเมืองไทย	๑๐๓
บทที่ ๒๖	เกียรติของปิติ	๑๑๕
บทที่ ๒๗	ความลับ	๑๓๐
บทที่ ๒๘	หนุมาน	๑๔๒
บทที่ ๒๙	นักดับเพลิง	๑๕๘
บทที่ ๓๐	งานกาชาด	๑๗๒
บัญชีคำประพันธ์		๑๘๔
ประมวลคำใหม่		๑๘๕

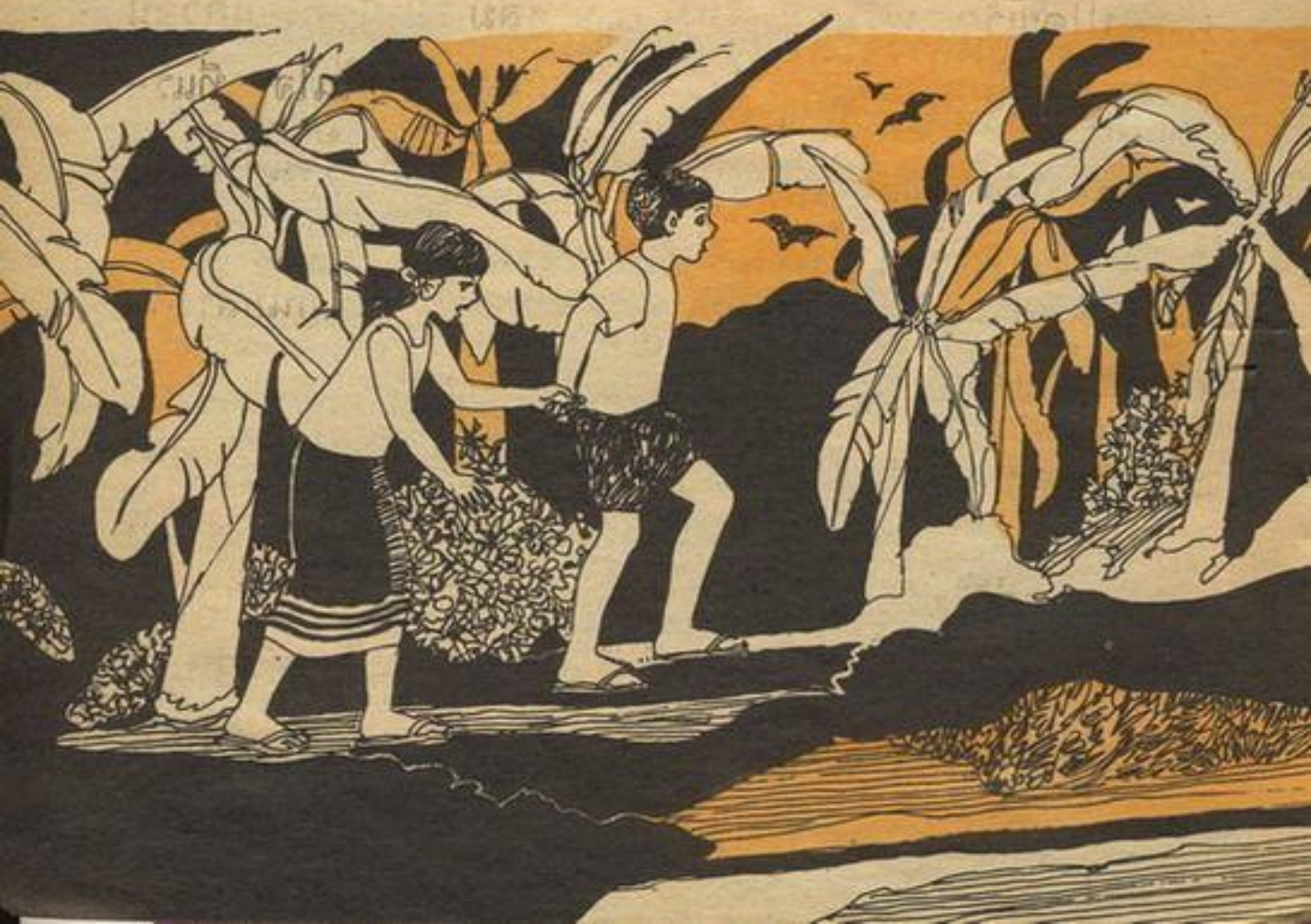
เจ้าโตเป็นเหตุ

เวลาประมาณ ๒๐ นาฬิกาเศษ มานะกับมานีนั่งทำการบ้านอยู่ตามลำพัง แม่ นั่งเย็บผ้าอยู่ในห้องถัดไป พ่อ กำลังสวดมนต์อยู่ในห้องพระ มานีกำลังทำรายงานประวัติของศรีปราชญ์กวีเอกของไทย ซึ่งในหนังสือกล่าวว่า “ศรีปราชญ์เปรียบเสมือนดาวจรัสแสงเด่นเป็นเอกอยู่ในสมัยนั้น” มานีเลือกทำรายงานประวัติของกวีคนนี้ เพราะชอบใจที่ศรีปราชญ์แต่งโคลงได้ตั้งแต่อายุแปดขวบ ส่วนมานะกำลังใช้เลื่อยตัดฉลุไม้อัดเป็นรูปจรวด บางครั้งก็เลื่อยลงตรง ๆ บางครั้งเลื่อยทแยงไปมา เสียงใบเลื่อยตัดฉลุเนื้อไม้เป็นระยะดังแกรก ๆ

ทันใดนั้น มานะกับมานีได้ยินเสียงเจ้าโตร้องครวญครางแว่วมาแต่ไกล เด็กทั้งสองตะแคงหูฟัง เพื่อให้แน่ใจว่าเจ้าโตร้องอยู่ที่ไหน มานีมีท่าทางร้อนรนกระวนกระวายใจมาก เขากระซิบถามมานะว่า “พี่มานะคิดว่าเจ้าโตเป็นอะไร” มานะสันนิษฐาน กระซิบตอบว่า “ไม่รู้สิ มันไม่เคยร้องอย่างนี้เลย” แล้วเขาก็ขยับตาให้มานีย่องตามเขาออกไปที่เฉลียง คืบนี้เดือนหงาย

เพราะเป็นข้างขึ้น แต่ก็ไม่สว่างนัก มองเห็นต้นไม้ใหญ่หน่อย
ในบริเวณบ้านตะคุ่ม ๆ อยู่กลางแสงจันทร์สลัว ๆ เสียงเจ้าโต
ดังมาจากมุมรั้วบ้านทางทิศตะวันตกซึ่งติดกับสวนกล้วยของ
บ้านอื่น เวลานั้นยังไม่ตีกันนัก แต่ย่านนี้เงียบสงัดจนดูวังเวง มานี
บอกมานะว่า “เราไปบอกพ่อหรือแม่ให้ไปดูเจ้าโตตีโหม่ พี่มานะ”
มานะตอบว่า “อย่าไปรบกวนพ่อกับแม่เลย พี่จะไปดูเอง”
“ฉันจะไปเป็นเพื่อนพี่” มานีพูดพลางเกาะแขนมานะไว้ มานะ
ยิ้ม “มานีไม่กลัวหรือจ๊ะ” มานีสันติริษะ “เราไปกันสองคน
จะกลัวอะไรล่ะคะ ถ้ามีอะไรฉันจะร้องให้พ่อช่วย พ่อคงได้ยิน”

มานะกับมานีย่องลงจากบ้าน สวมรองเท้าฟองน้ำ แล้ว
จูงมือกันเดินตรงไปตามเสียงของเจ้าโต มานีมองซ้ายมองขวา
เพราะไม่ค่อยจะได้ลงจากบ้านเวลาค่ำคืนเช่นนี้ ค้างคาวหลายตัว
บินถลาไปมา เสียงดังพื้บพื้บ เจ้าโตส่งเสียงครางแผ่ว ๆ เป็น
ระยะ เด็กทั้งสองเดินมาถึงเขตรั้วที่ติดกับปากกล้วยหน้าทึบ

พอตีมีลมพัดมาวูบหนึ่ง ไบกล้วยไหวกวัดแกว่ง เกิดเงา
วูบวาบเหมือนมีคนกำลังเคลื่อนไหวไปมา มานะกับมานีหยุด
ชะงักอยู่กับที่ มานีมองดูไบกล้วยที่ฉีกขาดเป็นริ้ว ๆ ถูกลมส่าย
แกว่งไกวคล้ายกับผู้หญิงสยายผม นกแสกตัวหนึ่งบินแฉลบ
ผ่านไปโดยเร็ว พร้อมกับร้องเสียงแหลม มานีตกใจกลัวจน
ตัวสั่น นึกสวดมนต์ภาวนาให้คุณพระคุ้มครองอยู่ในใจ ที่แรก
มานะรู้สึกกลัว แต่พอเห็นมานีมีท่าทางกลัว ก็ทำใจกล้าจูงมือ
มานีเดินต่อไปพลางพูดว่า “ไม่ต้องตกใจมานี ไม่มีอะไรหรอก
นกแสกเสียงมันดังน่าตกใจอย่างนี้แหละ มันออกหากินกลางคืน
เหมือนนกเค้าแมว” เด็กทั้งสองค่อย ๆ เดินต่อไป

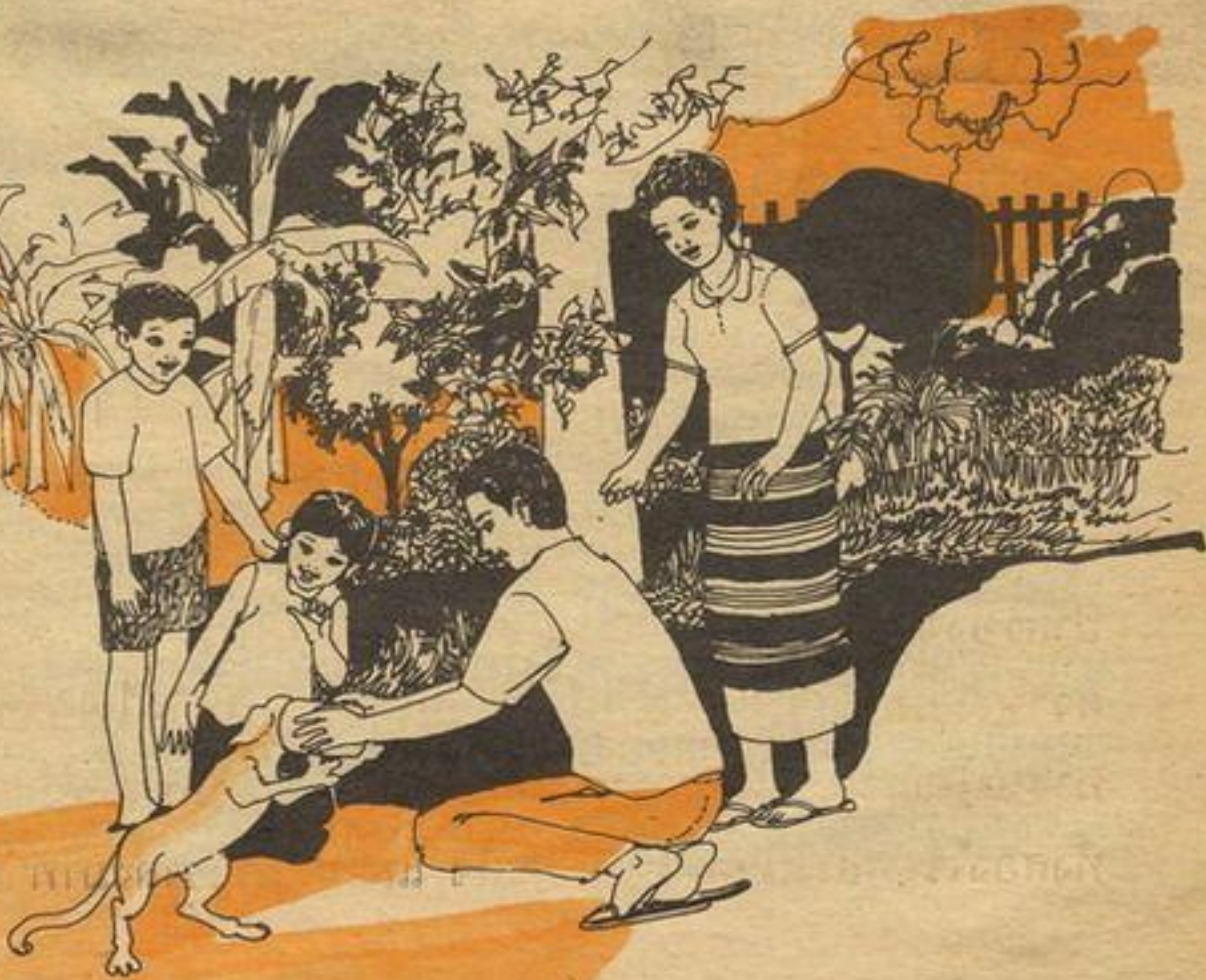
พอมาถึงมุมรั้ว เขาก็หยุดจ้งจ้งอยู่กับที่ มีอะไรอย่างหนึ่ง
เป็นก้อนดำมืดเคลื่อนไหวไปมาอยู่ใต้ต้นชมพู เด็กทั้งสองพยายาม
เพ่งมอง แต่ก็ไม่รู้ว่าเป็นอะไร บางครั้งดูสูงขึ้น บางครั้งก็เหวี่ยง
สะบัดได้ยินเสียงดังกึกกัก มันกลิ้งไปกลิ้งมาชนต้นชมพูหลาย
ครั้ง ต้นชมพูสั่นสะเทือน ทันใดนั้นมีอะไรร่วงตกลงมาที่พื้นดิน

มานีตกใจสุดขีดร้องว่า “พี่มานะช่วยด้วย!” แล้วตัวมานีก็ทรุดลงเหมือนจะเป็นลม พอขาดเสียงมานี เจ้าก้อนดำ ๆ ทะมึนในความมืดนั้นก็กิ้งขลุกขลักเข้ามาหาเด็กทั้งสอง มานะกลัวจนขนลุกชูแต่ก็ยังยั้งมีสติ ใช้แขนตวัดดึงตัวมานีพาวิ่งกลับไปบ้าน ปากร้องตะโกนสุดเสียง “พ่อช่วยด้วย!” เสียงมานะดังก้องในความเงียบ พ่อกับแม่กระโจนลงจากบ้าน วิ่งถือไฟฉายส่องทางมาโดยเร็ว พอมาถึงตัวมานะกับมานี พ่อกับแม่ก็กอดลูกทั้งสองไว้ พลังปลอบให้หายตกใจ และซักถามว่าลงมาทำอะไร

มานะละล้าละลักบอกพ่อพร้อมกับชี้มือไปที่ก้อนดำ ๆ ซึ่งกำลัง
กลิ้งตามมา พ่อเอาไฟฉายส่องดูทันที

ภาพที่เห็นคือเจ้าโต หัวของมันติดอยู่ในกระป๋องพลาสติก
สีดำซึ่งมานะผสมอาหารไก่ไว้ มันกำลังพยายามจะเอาหัวของ
มันออกจากกระป๋อง จึงกลิ้งไปกลิ้งมา ขาหลังทั้งสองของมัน
ถีบยันกระป๋องอยู่พัลวัน พ่อเห็นเช่นนั้น มานะกับมานี้ก็หาย
ตกใจวิ่งถลันเข้าไปหาเจ้าโต มันร้องครางหงิง ๆ อยู่ใน
กระป๋อง พ่อกับแม่เดินตามมาดู พ่อเรียกชื่อเจ้าโตและบอก

ให้มันอยู่นิ่ง ๆ แล้วค่อย ๆ ดึงกระป๋องออกจากหัวของมัน พอเจ้าโตหลุดออกมาได้ ก็กระโจนตะกุกตะกายคนนั้นคนนี้ พลังส่งเสียงร้องอย่างตืออกดีใจ หัวของมันเปื้อนผงอาหารไก่ เต็มไปหมด มันจึงสะบัดหัวไปมาเพื่อให้ผงหลุด

“เจ้าโตตะกละ ขโมยอาหารไก่กินละซี ให้ข้าวกินอิมจนท้องอืด แล้วยังขโมยของกินอีก น่าอัปอายขายหน้าจริง” มานะตวาดเจ้าโตด้วยความโกรธ พอเอาไฟฉายส่องดูในกระป๋องแล้วร้องเอะอะว่า “มีหนูตัวหนึ่งอยู่ในกระป๋องถูกกัดเสียชีวิตเลย อ้อ! รู้แล้วละ เจ้าโตคงเห็นหนูเข้าไปกินอาหารไก่ มันจึงเอาหัวมุดเข้าไปจับหนู พอกัดหนูตายแล้วจะเอาหัวออกก็เอาออกไม่ได้ ดิ้นไปดิ้นมา อาหารไก่ก็หกหมด” มานะเสียใจที่เข้าใจผิดตวาดเจ้าโต จนมันทำท่าซิ้ม เขาจึงกำลงกอดมันและตบที่ต้นคอของมันเบา ๆ เป็นการขอโทษ เจ้าโตดีใจชุกหัวพลางร้องครางเบา ๆ มานะบอกพ่อกับแม่ว่า “ผมกับ

มานี้ได้ยินเสียงเจ้าโตร้อง แต่เสียงของมันเหมือนกับอยู่ไกลมาก
 ผมเห็นพ่อกำลังสวดมนต์ แม่กำลังเย็บผ้าอยู่ จึงชวนมานี้ลง
 มาดู ผมไม่ได้เอาไฟฉายลงมาด้วย จึงไม่รู้ว่าป็นเจ้าโต เห็นแต่
 ก้อนดำ ๆ กลิ้งไปกลิ้งมา ผมตกใจจึงร้องให้พ่อช่วย” แล้วเขา
 ก็พูดเสียงอ่อย ๆ อย่างสำนึกผิดว่า “ผมขอโทษพ่อกับแม่ครับ
 ที่พาน้องลงมามีด ๆ ไม่ได้บอกพ่อกับแม่ให้ทราบก่อน” มานี้
 ขัดขึ้นว่า “มานี้เองคะรบเร้าชวนพี่มานะลงมาดูเจ้าโต พี่มานะ
 บอกว่าจะลงมาคนเดียว แต่มานี้คือตามพี่มานะมาด้วย”

พ่อใช้ไม้ค้ำหน้าต่างออกจากกระป๋อง มานี้เห็นซากหนุตาย
 ก็รู้สึกขยะแขยง พ่อใช้ไม้ขุดดินเป็นหลุมแล้วเขี่ยหนูลงหลุม
 เอาดินกลบให้แน่น เสร็จแล้วจึงถือกระป๋องเปล่าชวนแม่และ
 มานะ มานี้กลับขึ้นบ้าน เจ้าโตร่วงกระดิกหางตามไป พ่อพูด
 ว่า “ทีหลังลูกต้องบอกพ่อหรือแม่เสียก่อนนะ ถึงแม้ว่าจะ
 เป็นบริเวณบ้านของเราเอง แต่เป็นเวลากลางคืน ถ้าไม่มีไฟฉาย
 ก็ไม่ควรลงมา เพราะอาจจะถูกสัตว์มีพิษทำร้ายเอา” แล้ว
 พ่อเตือนมานะว่า ต่อไปให้ปิดฝากระป๋องอาหารไก่ให้แน่น
 มิฉะนั้นหนูทั้งโขยงจะพากันกินอาหารไก่หมด พ่อขึ้นไปบน
 บ้าน แม่บอกให้มานะและมานี้ไปล้างมือเท้าให้สะอาด แล้ว
 มานั่งคุยกันอยู่เฉยเสียง แม่เอาพิมเสนในตลับมาขยี้ให้มานี้ดม
 มานี้หายตกใจแล้ว เหลือแต่ความรู้สึกรบชั้นในเหตุการณ์

ที่เกิดขึ้น จึงเล่าถึงความกลัวของเขาให้พ่อกับแม่ฟังพลางหัวเราะ
ไปพลาง เจ้าโตนอนกระดิกหางอยู่ใกล้ ๆ มันทำท่าขยุกขยิก
เหมือนอยากจะเล่าเรื่องของมันให้ทุกคนฟังบ้าง พอเสียงนาฬิกา
ตีเก้าครั้ง พ่อจึงบอกให้ทุกคนเข้าบ้านปิดประตูให้เรียบร้อย
มานะนี่ทำงานต่อ ส่วนมานี่ทำรายงานเสร็จแล้ว จึงไปแปรงฟัน
และเอาแป้งละลายน้ำอบไทยชโลมตัว ก่อนนอนเขาสวดมนต์
เช่นเคย มานี่นึกถึงภาพเจ้าโตแล้วอดหัวเราะไม่ได้ พรุ่งนี้ตั้งใจ
จะเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง เพื่อนคงไม่ว่าเขาเป็นคนขี้ขลาดตาขาวแน่
เพราะถ้าเพื่อนมาพบภาพเช่นนั้น คงร้องเสียงขรมกันทุกคน
มานี่นอนนึกไปยิ้มไปจนหลับ

แบบฝึก

๑. อักษรสูงหรืออักษรกลางเมื่อนำหน้าคำที่ขึ้นต้น
ด้วยอักษรต่ำ ง ญ ณ น ม ย ร ล ว และ
พ จะทำให้เสียงคำนั้นเปลี่ยนไปตามตัวนำ และ
ผันเหมือนตัวนำ

๓. ข้อความในประโยค อาจจะเพิ่มคำขยายกิริยา
อาการเพื่อทำให้ความชัดเจนขึ้นได้

ฝึกอ่านและสังเกต

มานีร้อง

(มณีร้อง)
มานีร้องเสียงดังขรม

เจ้าโตร้อง

เจ้าโตร้องครวญคราง

มานะพูด

มานะพูดเสียงอ่อย ๆ

มานะเลื่อยไม้

มานะเลื่อยไม้ดังแกรก ๆ

ค่างคาวบิน

ค่างคาวบินถลาไปมา

ค่างคาวบินถลาไปมาเสียงดับพืบพับ

๔. คำบางคำถ้าใส่วรรณยุกต์ผิดที่ ความหมายจะ
เปลี่ยนไป จึงต้องใส่วรรณยุกต์ (' ๒ " +) ให้ถูก
ที่ด้วย

ฝึกอ่านและสังเกตความหมาย

อย่า <u>แกล้ง</u> ทำ	อย่า <u>แกล้ง</u> ทำ (แกล้ - ลง)
มะ <u>ตุ่ม</u> เชื่อม	มะ <u>ตุ่ม</u> เชื่อม (เซ - อิ่ม)
อย่า <u>แกว่ง</u> เท้า	อย่า <u>แกว่ง</u> เท้า (แกว่ - วง)
น้ำตาล <u>สอง</u> ก้อน	น้ำตาล <u>สอง</u> ก้อน (งก - อัน)
มาก <u>่อน</u> เวลา	มาก <u>่อน</u> เวลา (มาก - ่อน)

๕. คำที่มีเสียงสูงต่ำต่างกัน มีความหมายต่างกัน
จึงต้องใช้วรรณยุกต์ให้ถูกต้อง

ฝึกอ่านและสังเกต

<u>แ</u> ก้ตัว	-	<u>แ</u> ก้ตัว
ไม <u>ไ</u> ้เงิน	-	ไม <u>ไ</u> ้เงิน
<u>น</u> ้องของฉัน	-	<u>น</u> ้องของฉัน
ล <u>ิง</u> ก้าตัว	-	ล <u>ิง</u> ก้าตัว ล <u>ิง</u> เก้าตัว

๖. คำที่ออกเสียงสั้นและยาว จะมีความหมายต่างกัน

ฝึกอ่านและสังเกต

ข <u>ัด</u> ใจ	-	ข <u>าด</u> ใจ	พ <u>ัน</u> ไม้	-	พ <u>าน</u> ไม้
ทำ <u>ัน</u>	-	ทำ <u>าน</u>	ว <u>ัน</u> นี้	-	ว <u>าน</u> นี้
เส <u>้น</u> เอ็น	-	เส <u>น</u> เอน	น <u>ัก</u> เล็งปืน	-	น <u>ัก</u> เลงปืน

เสียงตามสาย

พอสมคิดถือกระเป๋านั่งสือเข้ามาในห้องเรียน เขาบอกกับเพื่อนเป็นประโยคแรกว่า “ปู่ของฉันป่วย ลุงโทรเลขมาบอกพ่อ นี้อย่างไรล่ะ” เขาค้กโทรเลขจากกระเป๋าสื่อซุให้เพื่อนดู เพื่อน ๆ หันมามองด้วยความสนใจ บางคนขอดูโทรเลขเพราะไม่เคยเห็น “ปู่ของเธออยู่ภาคใต้ใช่ไหมสมคิด” ซุใจถาม สมคิดพยักหน้ารับ “ใช่จ้ะ อยู่จังหวัดภูเก็ต ปู่แก่่มากแล้ว อายุตั้งเจ็ดสิบกว่า พ่อของฉันท้เป็นลูกคนสุดท้ายของปู่” เพื่อนหลายคนอุทานด้วยความตื่นเต้น นึกเห็นภาพชายชราผู้เป็นประมุขของบ้าน มีผมและหนวดสีขาว ผิวหนึ่งเหี่ยวย่นและตกกระเป็นจุดสีน้ำตาลเต็มตัว เดินหลังค่อมถือไม้เท้า สมคิดเล่าว่า ปู่กับย่าของเขา มีอาชีพเลี้ยงหอยมุก ทำเครื่องประดับด้วยไข่มุกและทำเครื่องใช้ด้วยเปลือกหอยมุกขาย มุกเป็นเครื่องประดับและเครื่องใช้ที่คนนิยมมาทุกยุคทุกสมัย พวกเด็ก ๆ พวกกันคุยถึงเรื่องไข่มุกตามที่ตนเคยได้ยินและได้เห็นมา

ครูกลมเข้ามาในห้อง เห็นนักเรียนจับกลุ่มนั่งคุยกัน

จ็อกแจ็กเหมือนนกกระจอกเข้ารังก็ถาม มานี้จึงเล่าสาเหตุให้ฟัง
นักเรียนคนหนึ่งถามครูถามว่า โทรเลขส่งมาจากจังหวัดภูเก็ตได้
อย่างไร ครูถามลพานักเรียนออกไปยืนที่หน้ามุขของโรงเรียน
แล้วชี้ให้นักเรียนดูสายโทรเลขที่ขึงล้ามระโยงระยางตามเสา
แล้วเล่าให้นักเรียนฟังว่า สายลวดเหล่านั้นคือสายโทรเลข ใช้
ติดต่อสื่อสารในระยะทางที่ห่างไกลกัน ครูถามลพุดเสริมว่า
ถ้านักเรียนอยากรู้เรื่องโทรเลขให้ละเอียดก็จะไปเชิญนายไปรษณีย์
โทรเลขมาเล่าให้นักเรียนฟังในวันพรุ่งนี้ นักเรียนทุกคนพอใจ
มากที่ครูบอกเช่นนั้น

วันรุ่งขึ้น นายไปรษณีย์โทรเลขจึงมาบรรยายให้นักเรียนฟัง เขามีรูปภาพและแบบกรอกข้อความโทรเลขมาด้วย นายไปรษณีย์โทรเลขเป็นชายวัยกลางคน ศีรษะล้าน รูปร่างอ้วนเตี้ย พุงพลุ้ย ใบหน้าแดงและอวบอูมจนนัยน์ตาทั้งสองข้างเล็กหยี ทำทางใจดี-เด็ก ๆ ชอบมากเพราะเขาพูดสนุกน่าฟัง มีเรื่องตลกขบขันสอดแทรกให้เด็ก ๆ หัวเราะอยู่เสมอ เขาเล่าว่า การติดต่อสื่อสารกันอย่างรวดเร็ว ทำได้สองวิธี

วิธีแรกคือ โทรศัพท์ ซึ่งใช้คำพูดส่งไปตามสาย มีเครื่องรับและส่งอยู่ทั้งสองทาง เหมือนพูดคุยกันธรรมดา สามารถ

จาระในทุกข์สุข ตลอดจนธุรกรรมงานของแต่ละบุคคล หรือจะสั่งซื้อเครื่องอุปโภคและเครื่องบริโภคกันก็ได้ ถ้าระยะทางไกลมาก ๆ ใช้คลื่นวิทยุความถี่สูงส่งข่าวกัน เรียกว่าโทรศัพท์ทางไกล อีกวิธีหนึ่งคือโทรเลข ระยะแรก ๆ ก่อนมีโทรเลข ไม่ได้ใช้สาย แต่ใช้เสาตั้งไว้บนที่สูง ๆ มีไม้ติดอยู่ที่ปลายเสา

หลาย ๆ อัน คล้ายคนยืนกางแขน แล้วมีเชือกล่ามชักให้เหวี่ยง
ไปมาได้ เมื่อจะใช้ส่งข่าวกันก็ชักไม้ให้เหวี่ยงไปหันมาหรือขึ้น ๆ
ลง ๆ เป็นสัญญาณ ผู้รับก็แปลความหมายจากสัญญาณนั้นตาม
รหัสที่ตกลงกัน วิธีนี้ใช้ไม่ได้สะดวก เพราะถ้าเวลามีเมฆหมอก
มีพยับฝนหรือเวลาค่ำคืนก็ใช้ไม่ได้ ถ้านานไปไม้ก็ผุและหัก
โค่นลงมา

พวกนักวิทยาศาสตร์จึงคิดค้นวิธีที่ดีกว่านั้นขึ้น เขาใช้วิธี
กักแรงไฟฟ้าลงในหม้อ ล่ามสายลวดไปยังที่ที่ต้องการจะส่งข่าว
โดยมีเสาขึงเป็นระยะ ๆ แล้วตีสาย อาศัยแรงไฟฟ้า สายก็สั่น
สะเทือนไปถึงอีกข้างหนึ่ง ข้างนั้นจะต้องมีที่รับขีดเขียนเป็น
เส้นสั้น ๆ ยาว ๆ สลับกันไปมา เป็นสัญญาณใช้แทนตัวหนังสือ
และตัวเลข จากนั้นจึงแปลความหมายของรหัสที่ขีดเป็นเส้น
สั้นยาว ได้ข้อความตามที่ต้องการ ต่อมาโทรเลขที่ใช้สายลวด
ก็ใช้ไม่สะดวก เพราะบางที่ต้องตั้งเสาในทะเล หรือมหาสมุทร
ที่ลึกจนไม่สามารถหยั่งเสาลงไปถึงได้ ปัจจุบันนี้ งานค้นคว้า
ของนักวิทยาศาสตร์ยุคใหม่เจริญก้าวหน้ามากขึ้น จึงมีเครื่อง
โทรเลขที่ไม่ต้องใช้สายเรียกว่า “วิทยุโทรเลข” ซึ่งใช้สะดวก
ยิ่งขึ้น

นายไปรษณีย์โทรเลขบรรยายไปพลางให้นักเรียนดูภาพ
ประกอบด้วย ตอนหนึ่งเขาเล่าเกร็ดสนุกให้ฟังว่า มีชายหนุ่ม

คนหนึ่งรักกับหญิงสาวสวยบ้านใกล้เรือนเคียงกัน แต่บิดามารดาของหญิงสาวไม่ชอบชายหนุ่มคนนี้ เพราะดื่มสุราและเล่นการพนันซึ่งถือว่าเป็นอบายมุข วันหนึ่ง ว่าวของน้องชายของหญิงสาวคนนั้น มาติดอยู่ที่บ้านของชายหนุ่ม สายป่านที่ผูกกว่าวซึ่งตั้งอยู่ระหว่างบ้านทั้งสองหลัง ชายหนุ่มคิดจะปลดสายป่านไปให้น้องชายของหญิงสาว พอเข้าไปใกล้สายป่าน เขาได้ยินเสียงคนทะเลาะกันดังแว่ว ๆ เขาจึงเอียงหูเข้าไปฟังใกล้ ๆ ก็ได้ยินเสียงชัด ชายหนุ่มจึงรู้ว่าบิดามารดาของหญิงสาวรังเกียจคนที่ชอบเล่นการพนัน และห้ามน้องชายของหญิงสาวมาเก็บว่าวที่บ้านของเขา ทั้งห้ามหญิงสาวไม่ให้ติดต่อกับเขาฉันฐ์สาว ชายหนุ่มจึงแกล้งทำเสียงห้าวแล้วพูดที่สายป่านว่า “พวกเจ้าจงฟัง ข้าเป็นเทวดาประจำบ้านของชายหนุ่มผู้มีบุญ ขอให้พวกเจ้าจงรู้ไว้ด้วยว่า ชายหนุ่มนี้เป็นผู้มีบุญ เขาเลิกอบายมุขทั้งปวงแล้ว จะเป็นเศรษฐีในไม่ช้า หญิงสาวคนใดได้แต่งงานกับเขาจะโชคดี และประสบความสำเร็จตลอดไป” บิดามารดาของหญิงสาวคิดว่า เป็นเสียงของเทวดาจริง ๆ ก็ยอมให้ลูกสาวแต่งงานกับชายหนุ่ม ชายหนุ่มก็เลิกอบายมุข ประกอบสัมมาอาชีพจนมั่งมีศรีสุข

พวกนักเรียนสนใจมาก ชักถามนายไปรษณีย์โทรเลขว่าสายป่านทำให้ได้ยินเสียงจริงหรือไม่ นายไปรษณีย์โทรเลขชี้แจง

ให้เด็ก ๆ เข้าใจว่า เสียงไปตามสายป่านได้ และให้นักเรียนออกมาช่วยกันทำ โดยใช้กระป๋องนมเปล่าสองใบ เจาะรูตรงกลางกันกระป๋อง แล้วใช้สายป่านยาวประมาณยี่สิบเมตร ร้อยรูกระป๋องไว้ข้างละใบ ดึงสายป่านให้ตึง ถ้าคนหนึ่งจ่อปากพูดลงในกระป๋อง อีกคนหนึ่งเอามือแนบกับปากกระป๋องซึ่งอยู่ปลายอีกข้างหนึ่ง จะได้ยินเสียงพูดชัด เด็ก ๆ เข้าใจและขอทดลองพูดและฟังกันอีกหลายคน

จากนั้น นายไปรษณีย์โทรเลขแจกแบบกรอกโทรเลขให้พวกนักเรียนทดลองฝึกกรอกข้อความ จะส่งถึงใครก็ได้ แล้วอธิบายหลักเกณฑ์วิธีการกรอกว่า ข้อความที่เขียนติดต่อกทางโทรเลขจะต้องสั้นกะทัดรัด เพราะถ้าเขียนข้อความยืดยาวมากก็ต้องเสียค่าธรรมเนียมมาก ฉะนั้นนักเรียนต้องฝึกเขียนข้อความให้ได้ใจความสำคัญและสั้น ๆ ไม่เยิ่นเย้อ ครูกลมเดินดูนักเรียนเขียนข้อความในโทรเลขทุกโต๊ะพร้อมกับให้คำแนะนำ สมคิดเขียนโทรเลขถึงปู่ว่า “ขอให้ปู่หายป่วยเร็ว ๆ” มานีโทรเลขถึงย่าว่า “ขอให้ย่าไปเยี่ยมมานี” ชูใจใจคอห่อเหี่ยว เพราะไม่รู้ว่าจะส่งถึงใคร ปิดนิกขึ้นได้ว่า ตอนนี่เกษตรอำเภอไปราชการที่กรุงเทพมหานคร เขาจึงเขียนถึงว่า “ขอให้คุณอารีบกลับ” แล้วบอกให้ชูใจเขียนบ้าง ชูใจดีใจเขียนว่า “ซื่อเสื่อสวย ๆ ผากชูใจด้วย” นายไปรษณีย์โทรเลขชมว่านักเรียนเขียนโทรเลขได้ใจความดี

ไม่เย็นเยื่อ พอหมดเวลา ครูกลมให้หัวหน้าชั้นกล่าวขอบคุณ
แล้วนายไปรษณีย์โทรเลขก็ลานักเรียนกลับไป

เลิกเรียนแล้ว นักเรียนพากันท่องคำประพันธ์ที่ไพเราะ
พอท่องเสร็จมานี้กับชูใจรีบชวนกันกลับบ้าน และไปขอกระป๋อง
นมเปล่าสองใบจากร้านขายเครื่องดื่มหน้าโรงเรียน แวะซื้อ
สายป่าน กะเนว้ายาวประมาณยี่สิบเมตรไปเส้นหนึ่ง พอไป
ถึงบ้านของมานี้ เด็กทั้งสองช่วยกันล้างและเช็ดกระป๋องนม
จนสะอาด ใช้ค้อนทุบส่วนที่แหลมคมตรงปากกระป๋องให้เรียบ
หาตะปูมาเจาะรูที่ก้นกระป๋อง และร้อยสายป่านตามที่ได้เห็นมา

แล้วถือกระป๋องคนละใบ ชูใจยืนอยู่ใต้ต้นแค ส่วนมานียืนอยู่
เกือบถึงรั้วชะอม ห่างกันจนสายป่านตึง มานีทำสัญญาให้ชูใจ
พูดก่อน แล้วเขาก็ยกกระป๋องขึ้นแนบที่หู ชูใจพูดกรอกลงไป
ในกระป๋องว่า “มานีจ๋า เธอเป็นเพื่อนที่ดีของฉัน ฉันรักเธอ
มาก” แล้วเงยหน้าขึ้นร้องตะโกนถามมานีว่า “ได้ยินไหมจ๊ะมานี”
มานีพยักหน้ารับอย่างตื่นเต้น แล้วพูดกรอกลงในกระป๋องว่า
“ได้ยินจะชูใจ เธอก็เป็นเพื่อนที่ดีของฉัน ฉันก็รักเธอมากเหมือน
กัน”

เจ้าโตสุนัขแสนรู้ยืนมองเด็กสองคนอยู่นานแล้ว มันไม่รู้
ว่าเขาเล่นอะไรกัน มันอยากจะเล่นด้วย แต่ไม่รู้จะเล่นอย่างไร
จึงใช้ขาหน้าทั้งสองข่วนตะกุกพื้นดิน แล้วเห่า โหยง ๆ มานี
กับชูใจพากันหัวเราะชอบใจ

แบบฝึก

๑. คำบางคำต้องออกเสียง อะ กิ่งเสียงระหว่างคำ
ฝึกอ่านและจำ

อบายมุข	สุขศึกษา	วิทยาศาสตร์	ปรารภนา
โทรศัพท์	ไปรษณีย์	พรรณนา	บารมี

๒. ก ข ค ฅ สะกด อ่านเหมือน ก สะกด
ฝึกอ่านและจำตัวสะกด

สันติสุข ประมุขไทย หายจากโรค บริโภคได้
หลายประโยชน์ คนโชคดี มีเมฆฝน คนละยุค
บุคคลใด ไปหน้า मुख สุขไม่มี หนีสุนัข

๓. คำแสดงกิริยาอาการบางคำ ทำให้ใจความใน
ประโยคสมบูรณ์ แต่บางคำยังไม่ทำให้ใจความ
สมบูรณ์ ต้องมีคำชื่อหรือคำอื่นมาต่อท้าย จึง
จะได้ใจความ

อ่านและสังเกต

คำแสดงกิริยาอาการที่ทำให้ใจความในประโยคสมบูรณ์

เช่น นกบิน ม้าวิ่ง คนนอน มานี่หัวเราะ

คำแสดงกิริยาอาการ ที่ยังไม่ทำให้ใจความในประโยค
สมบูรณ์ เช่น นก บิน ยังไม่รู้ว่านกบินอะไร ต้องมีคำ
ชื่อมาต่อท้ายว่า นกบินแมลง จึงจะได้ใจความสมบูรณ์

เช่น แม่ทำขนม ปู่เลี้ยงหอยมุก กาฟักไข่

๔. ถ้าจะให้คำชื่อมีความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น ก็เติม
คำขยาย

อ่านและสังเกต

นกบิน เป็น นกเค้าแมวบิน

นกกินข้าว เป็น นกกระจอกกินข้าวสุก

ถ้าจะให้คำแสดงกริยามีความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น
ก็เติมคำขยาย

เช่น นกเค้าแมวบินถลาไปมา

นกกระจอกกินข้าวสุกอย่างรวดเร็ว

ถ้าจะให้คำแทนชื่อมีความหมายเพิ่มขึ้น ก็เติม
คำขยายอีก

เช่น เราทุกคนต้องตั้งใจเรียน

๕. ทบทวนการใช้เครื่องหมายอัฒภาค

(“.....”) เครื่องหมายอัฒภาค
ใช้ปิดค้นข้อความที่เป็นคำพูด

เช่น “เราไปบอกพ่อหรือแม่ให้ไปดูเจ้าโตตีใหม่ พี่มานะ”
มานี้พูด

อัญประกาศ ใช้ปิดค้นข้อความที่ต้องการบอก
ให้รู้เฉพาะอย่าง

เช่น “คนเดียวหัวหาย สองคนเพื่อนตาย” หมายความว่า
ไปไหนเราควรมีเพื่อนไปด้วย จะได้คอยช่วยเหลือกันได้

๖. การใช้คำแทนข้อความ หรือย่อความ

๖.๑ คำพูดยาว ๆ เราอาจพูดหรือเขียนให้สั้น
ลงได้ และยังคงมีความหมายเหมือนกัน

เช่น สวนที่ปลูกกล้วย เป็น สวนกล้วย

สวนที่ปลูกกล้วย ส้ม น้อยหน่า ฯลฯ เป็น สวนผลไม้

สวนที่ปลูกผักกาด กะหล่ำปลี ผักชี ฯลฯ เป็น สวนผัก

หญ้า มะพร้าว ผักกาด ฯลฯ เป็น พืช

ช้าง ม้า นก แมลงวัน ฯลฯ เป็น สัตว์

๖.๒ ประโยคหรือข้อความยาว ๆ เราอาจพูด
หรือเขียนให้สั้นลงได้และยังคงมีความหมาย
เหมือนเดิม

เช่น “คุณอาคะ ช่วยหาซื้อเสื้อสีสวย ๆ มาฝากชู้ใจ
ด้วยนะคะ”

ถ้าส่งโทรเลขจะเสียเงินมาก เพราะเขา
คิดค่าส่งเป็นคำ ๆ จะต้องเขียนให้สั้น ใช้คำ
น้อย และได้ความเหมือนเดิม ก็อาจจะเขียน
ใหม่ว่า

“ซื้อเสื้อสวย ๆ ผากชูใจด้วย”

ลูกน้อยหอยสังข์

เข้านี้ถึงเวรของสมคิดจะต้องรายงานความรู้ที่ไปศึกษาค้นคว้า เขาโชคดีมาก เพราะบิดาของเขากลับจากไปเยี่ยมปู่ที่จังหวัดภูเก็ต ได้หอยทะเลและรูปปลาทะเลแปลก ๆ มาหลายชนิด สมคิดรายงานเรื่องสัตว์ในทะเล จึงนำหอยและรูปปลาวาฬมาประกอบการรายงาน เพื่อน ๆ สนใจมาก เพราะไม่เคยเห็นหอยสวย ๆ และแปลก ๆ เช่นนั้น บิดิชอบหอยสังข์ มานี้กับซูโจชอบหอยทับทิม ดวงแก้วและเพื่อนหลายคนชอบรูปปลาวาฬ ฟันน้ำ พอสสมคิดรายงานจบ ครูกลมลชมสมคิดที่รายงานได้ดี และมีอุปกรณ์มาประกอบการรายงาน

ครูกลมลหยิบหอยสังข์ขึ้นมาแล้วพูดว่า “ครูเคยเล่าเรื่องคนนั่งเงาะน้อยให้พวกเธอฟังแล้ว วันนี้เห็น

หอยสังข์ทำให้ครุฑนึกถึงเจ้าเงาะขึ้นมาได้ ครูจะเล่าเรื่องเจ้าเงาะหรือสังข์ทองตอนลูกน้อยหอยสังข์ให้นักเรียนฟัง” นักเรียนตั้งใจพากันปรบมือแล้วนั่งฟังอย่างตั้งใจ ครูกลมจึงเล่าเรื่องให้นักเรียนฟัง

ลูกน้อยหอยสังข์เป็นโอรสกษัตริย์ มีพระนามว่าพระสังข์ การที่มีชื่อว่าพระสังข์ก็เพราะเกิดมาเป็นหอยสังข์ นางสนมเอกให้สินบนแก่โหรให้ทูลพระบิดาว่า พระสังข์เป็นกาลกิณี จะทำลายล้างผลาญบ้านเมืองจนแหลกลาญ พระบิดาจึงขับไล่พระสังข์และพระมารดาของพระสังข์ออกไปจากวัง พระมารดาพาพระสังข์ซัดเซพเนจรไปอาศัยตาและยายอยู่ในป่า พระมารดาต้องช่วยตายายทำไร่ทำนา เข้าขึ้นต้องออกจากกระท่อมไปทำไร่นาแต่เช้า เย็นค่ำจึงกลับมา

พระสังข์นั้นแท้จริงเป็นคนและมีบุญญาธิการมาก แต่ซ่อนตัวอยู่ในหอยสังข์ พระมารดาก็ไม่รู้ว่าพระสังข์เป็นคน แม้พระสังข์จะเป็นหอยสังข์และโหรบอกว่าเป็นกาลกิณี พระมารดาก็มิได้รังเกียจ มีแต่ความรักใคร่และห่วงใยเสมอชีวิตตน เมื่อกลับจากงานแม้จะเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าเพียงใด ก็กอดรัดอุ้มชูหอยสังข์ด้วยความรักทุกครั้ง และพร่ำรำพันว่าถ้าพระสังข์เป็นคนก็คงจะน่ารักมาก พระสังข์รู้และได้ยินโดยตลอด มีความรักและสงสารพระมารดามาก แต่จะออกจากหอยสังข์ไม่ได้เพราะยัง

ไม่ถึงเวลา

พระสังข์และพระมารดาอาศัยตายายมาได้ห้าปี ถึงคราว
 ที่พระสังข์จะต้องออกจากหอยสังข์ เทวดาจึงแปลงกาย
 เป็นไก่ป่ามาคุยเขี่ยและจิกกินข้าวเปลือกที่พระมารดาตากไว้จน
 กระจัดกระจาย พระสังข์สงสารพระมารดามาก และด้วยความ
 กตัญญูจึงออกจากหอยสังข์ ฉวยไม้ไล่ไก่ป่าไป คำกลอนตอนนี
 กล่าวว่

เมื่อนั้น
พระแม่ไปป่าเป็นอาจิน
จะใคร่ออกช่วยพระแม่เจ้า
เหนื่อยยากลำบากกายา
ไม่ว่าลูกน้อยเป็นหอยปู
พระคุณล้ำลบลภพไตร
ไก่อป่าพาฝูงมากินข้าว
ค้ำเขี่ยเรียรายทั้งดินดาน
เยี่ยมลอดสอดดูทั้งซ้ายขวา
ออกจากสังข์พลันทันใด

พระสังข์ซ่อนอยู่ก็รู้สิ้น
ในจิตคิดถวิลทุกเวลา
สงสารผ่านเกล้าเป็นหนักหนา
กลับมาจนคำร่ำไร
อัมชุชมชิตพิสมัย
จะออกให้เห็นตัวก็กลัวการ
ของพระแม่เจ้าอยู่ฉาวฉาน
พระมารดามาเห็นจะร่ำไร
จะเห็นใครไปมาก็หาไม่
ฉวยจับไม่ได้ไล่ดี

เมื่อพระสังข์ไล่ไก่อป่าหนีไปหมดแล้ว จึงเก็บข้าวที่
กระจัดกระจายไว้ให้เรียบร้อย และจัดหาอาหารไว้ให้พระมารดา
เสร็จแล้วพระสังข์จึงนั่งเล่นเพลินอยู่ บังเอิญวันนั้นพระมารดา
คิดเป็นห่วงพระสังข์มาก จึงกลับมากระท่อมก่อนเวลาและเห็น
พระสังข์ พอพระสังข์มองเห็นพระมารดา ก็ตกใจวิ่งหนีเข้ากำบัง
ตนในหอยทันที คำกลอนมีดังนี้

พระสังข์แลเห็นชนนี
ประหวั่นพรันใจมิใช่น้อย
มารดรวางหาบตามติด

เล่นหนีตกใจเข้าในหอย
เสร์้าสร้อยคอยฟังพระมารดา
เห็นผิดเปิดห้องมองหา

รีบริ้นคั่นดูกุมารา	กัลยาไม่เห็นประหลาดใจ
ฤว่าผีเรือนเป็นเพื่อนรื้อน	แกล้งหลอกหลอนเล่นเป็นใจน
จึงสาบสูญกายหายไป	คิดวนเวียนในพระทัยนาง
ข้าวปลาสุกสรรพเก็บปิด	เห็นผิดเร่งคิดอาจขนาง
โฉมตรูมาดูข้าวพลาาง	แล้วนางมาถามตายาย
ไม่กินข้าวปลาอาหาร	เยาวมาลย์รำพึงคะนึ่งหมวย
จะคอยดูให้รู้แยบคาย	อุ้มเอาลูกชายไม่สงกา
พินิจพิศดูแล้วทูนเกศ	น้ำเนตรหลังไหลทั้งซ้ายขวา
จวนรุ่งฟุ้งแสงพระสุรียา	ทำเป็นไปหาสาแหรกคาน
ลงจากกระท่อมด้อมมอง	ค้อยย่องแอบไม้ไม้ไกลบ้าน
แอบช่องมองดูอยู่ช้านาน	นงคราญกลั่นไว้ไม่พุดจา

ฝ่ายพระสังข์ไม่รู้ว่าพระมารดาแอบดูอยู่ จึงออกมานั่งเล่น
คอยระวังไก่ให้พระมารดา พอพระมารดาเห็นเช่นนั้นก็แน่ใจว่า
พระสังข์เป็นคน คำกลอนกล่าววว่า

มารดาซ่อนเร้นเห็นพร้อมมูล	อุแม่เอ๋ยพ่อคุณทูนหัว
ซ่อนอยู่ในสังข์กำบังตัว	พ่อทูนหัวของแม่ประหลาดคน
อย่างเข้าในห้องทับจับได้ไม้	ก็ต้อยสังข์ให้แหลกแตกป่น
พระสังข์ตกใจดังไฟลน	จะหนีเข้าหอยตนก็จวนใจ

สวมสอดกอดบาทพระมารดา ชบเกศาพลาางทางร้องให้
แม่ต้อยสังข์แหลกแตกไป ไร้ไรเสียดายไม่วายคิด

เหมือนแม่ฆ่าลูกให้ม้วยมรณ
พระแม่ต๋อยสังข์ดังชีวิต

ฟังเอ๋ยฟังลูกว่า
กอดจูบลูบเนตรเกศกรรม
สิ้นเคราะห์สิ้นกรรมทำมา
ตกทุกข์ได้ยากลำบากใจ
มันมาหุ้มห่อพ่อไว้
ปีตรึงค้กลงกลอีกคนพาล

มารดรไม่รักสักนิด
จะชมชิดลูกนี้สักกี่วัน
พระมารดาเสียใจไหวหวั่น
ร่วมวันขวัญตาพ่อว่าไย
ลูกยาอย่าว่าแม่เสียไว้
เพราะไอ้หอยสังข์มันจ้งทาล
ทำให้โหรามันว่าขาน
ไม่ช้าไม่นานจะคืนวัง

ยากเย็นเห็นหน้ากันแม่ลูก
รักใคร่มั่นไยไม่จีรัง

อย่าพันผูกโคกสร้อยถึงหอยสังข์
หอยสังข์เช่นนี้มีถมไป

ดังนั้นพระสังข์จึงไม่ได้
เข้าไปอยู่ในหอยอีก ขาวนี้
เลื่องลือไปถึงในวัง นาง
สนมเอกของพระบิดารู้เข้า
จึงทูลพระบิดาให้สั่งทหาร
มาจับพระสังข์ไปฆ่าเสีย
พระสังข์จึงถูกจับ และถูก
ทำร้ายด้วยวิธีการต่าง ๆ แต่
พระสังข์ก็ไม่ตายเพราะเป็น
ผู้มีบุญ ในที่สุดพระบิดา

สั่งให้ผูกมือและเท้าถ่วงมหาสมุทร พญานาคที่เมืองบาดาล
ช่วยพระสังข์ไว้ แล้วส่งพระสังข์มาให้นางพันธุรัตซึ่งเป็นยักษ์
อยู่ในป่าเลียงคู นางพันธุรัตรักพระสังข์มากจึงแปลงกายเป็นคน
และเลี้ยงพระสังข์เหมือนลูก พระสังข์คิดถึงพระมารดามาก
จึงคิดจะหนีไปตามหาพระมารดา วันหนึ่งนางพันธุรัตออกไป
เที่ยวป่า พระสังข์ได้โอกาสจึงหลบหนี ก่อนไปได้ซบตัวในบ่อทอง
แล้วสวมรูปเงาะ แปลงกายเป็นเงาะ สวมเกือกแก้วและถือ
ไม้เท้าของนางพันธุรัตเหาะหนีไป ในที่สุดก็ได้พบพระมารดา

ครูกลมสรุปว่า “ระหว่างที่พระสังข์แปลงกายนี้เอง จึงมีชื่อว่าเจ้าเงาะ นักเรียนคงเคยเห็นรูปเจ้าเงาะ ผมหยิก ตาพอง ใส้เกือกแก้ว ถือไม้เท้าแล้ว” นักเรียนหลายคนพูดว่าเคยเห็น ครูกลมพูดต่อไปว่า “พระสังข์และพระมารดาต้องลำบาก เพราะความอิจฉาริษยาของนางสนมเอก ถ้าทุกคนในโลกนี้ไม่มีความอิจฉาริษยากัน โลกก็จะประสบแต่สันติสุข”

“คุณครูคะ ทำไมพระสังข์จึงเข้าไปอยู่ในหอยสังข์คะ” มานีถาม ครูกลมยิ้มแล้วบอกให้นักเรียนช่วยกันคิดตอบคำถามของมานี ปิติลุกขึ้นตอบว่า “ผมคิดว่าพระสังข์เป็นผู้มีบุญ รู้ว่าพระมารดาจะลำบาก จึงอยู่ในหอยสังข์ เพื่อพระมารดาจะได้ไม่ต้องเลี้ยงดูให้ลำบาก” ครูกลมชมว่าปิติมีเหตุผลดี และสั่งให้นักเรียนไปค้นหาเหตุผลมาเป็นการบ้าน

แบบฝึก

๑. คำที่มี ฦ ฎ ร ล พ สะกด อ่านเหมือน น สะกด

ฝึกอ่านและจำ

ไปเที่ยวสเปน

เห็นคนสู่วัว

ไล่กันพันพั่ว

เหมือนเล่นละคร

คนแน่นบริเวณ

ใจเต้นยลตอน

พระกาฬราญรอน

ผลาญชีวันวัว

๒. คำที่ออกเสียงเหมือนกัน แต่เขียนต่างกัน และมีความหมายต่างกันด้วย เรียกว่า คำพ้องเสียง ฝึกอ่านและจำ

เขีนของหนักเป็นงานที่ยากเข็ญ

เขาพูดเป็นนัยว่า “คุณแก้ปัญหาไม่ได้ เพราะผมเข้าไปอยู่ในนัยน์ตาของคุณเอง”

ถ้าเธอเห็นคนมีท่าทางไม่น่าไว้วางใจ จะต้องระวังตัวให้ดี

เขาแกล้งกราบทูลพระราชบิดาว่า ทูนหัวของแม่เป็นคนกาลกิณี

กิ่งไม้ทนแรงลมไม่ไหว จึงหักตกลงในธารน้ำ

๓. คำบางคำมีความหมายหลายอย่าง ต้องพูดหรือเขียนคำขยายเติมเพื่อให้มีความหมายชัดเจน

ฝึกอ่านและสังเกต

ฉันทำนาฬิกาตกที่ลานวัด ลานนาฬิกา จึงขาด
 ปกติอยากเปลี่ยนแปลงที่นาของเขาเป็นแปลงผัก
 เขาบ่นด้วยคำ หยาบคาย เมื่อเขา รู้สึก กาย ตัว ขณะ ที่ เขา กาย
ชานอ้อย

เราไม่ควรให้ สินบน เจ้าหน้าที เพราะนอกจากจะเสีย
ทรัพย์ สิน แล้ว ยัง จะ ต้อง ถูก ศาล ตัดสิน ลงโทษ อีก ด้วย
 คนที่ยืนอยู่ที่ ท่า น้ำ มี ท่า ที เป็นมิตรกับทุกคน

๔. การจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน
 ต้องอ่านเรื่องทั้งหมดก่อน แล้วสรุปเรื่องราว เรื่องที่อ่าน
- (๑) (๒) (๓) (๔)
- นั่นกล่าวถึงใคร ทำอะไร เพราะเหตุใด ได้ผลอย่างไร เช่น
 ในย่อหน้าที่ ๑ บทที่ ๑๘ จับใจความสำคัญของเรื่องได้ดังนี้
- (๑) สมคิด (๒) รายงาน (๓) เรื่องสัตว์ทะเล ได้ดีมาก เพราะเขามีตัวอย่าง
 ให้ดูด้วย (๔) เพื่อนสนใจและครูก็ชมเชยเขา

๕. การอ่านหนังสือให้เร็วและรู้เรื่อง จะต้องอ่าน
 ไม่ออกเสียงและไม่อ่านทีละตัว ถ้าจะให้เร็ว
 มากขึ้นก็ต้องไม่อ่านคำบางคำด้วย

ฝึกอ่าน โดยไม่อ่านคำว่า “ของ และ กับ”

บิดา.....กลับจากไปเยี่ยมปู่ (ไม่อ่านคำว่า ของเขา)

มานี้.....ชู่ใจชอบหอยทับทิม (ไม่อ่านคำว่า กับ)

นางไปอาศัยตา.....ยายอยู่ในป่า (ไม่อ่านคำว่า และ)

พระสังข์สวมเกือกแก้ว.....ถือไม้เท้า.....นางพันธุรัตเหาะ

หนีไป (ไม่อ่านคำว่า และ ของ)

๖. คำบางคำเมื่อนำมาเติมลงในข้อความ จะบอก
เวลาหรือจำนวน ทำให้ข้อความชัดเจนขึ้น

ฝึกอ่านและสังเกต

เข้านี้ถึงเวรของสมคิดจะต้องรายงาน

วันนี้เห็นหอยสังข์ ทำให้ครุฑนึกถึงเจ้าเงาะ

วันนั้นพระมารดาคิดเป็นห่วงพระสังข์

พระมารดา กลับมากกระท่อมก่อนเวลา

วันหนึ่งนางพันธุรัตออกไปเที่ยวป่า

ในที่สุดพระสังข์ก็ได้พบพระมารดา.

เพื่อน ๆ สนใจหอยและรูปปลาทะเลมาก

พระสังข์และพระมารดาอาศัยตายายมาได้ห้าปี

พระสังข์ถูกทำร้ายด้วยวิธีการต่าง ๆ

เจ้านิล

ปลานิลของปิติขยายพันธุ์เพิ่มขึ้นมากมาย มีปลาตัวเล็ก
ตัวน้อยเต็มบ่อ เพราะครอกหนึ่ง ๆ มีประมาณ ๕๐-๖๐๐ ตัว
พ่อของเขากับพี่ ๆ ช่วยกันขุดบ่ออีกสองแห่ง เพื่อขยายกิจการ
เลี้ยงปลานิลเพิ่มขึ้น เกษตรอำเภอมาช่วยดูแลอยู่เป็นนิจ ปลา
ตัวโต ยาวเกือบหนึ่งฟุต น้ำหนักก็เกือบจะครึ่งกิโลกรัม ปิติจับ

ปลาไปขายหลายครั้งแล้ว แต่ละคร้งเขาขายปลาได้ประมาณ ๔๐-๗๐บาท เกษตรอำเภอมพิติว่าเป็นนักธุรกิจตัวฉกาจ และแนะนำให้เขานำเงินที่ขายปลาได้ไปฝากออมสินและแบ่งซื้อสลากออมสินด้วย ขณะนี้พิติมีเงิน ๕๕๐ บาทแล้ว ยายบอกว่าเงินนี้เป็นบำเหน็จของความขยันหมั่นเพียร และเป็นปัจจัยสำคัญในการขยายกิจการเลี้ยงปลานิลของพิติ

บางวันยายทอดปลานิลไปถวายเพลอุปัชฌาย์และพระเณรที่วัด พิติแบ่งปลานิลไปแจกเพื่อน ๆ เสมอ เขาเอาปลานิลไปให้ย่าของชูใจที่ไร ย่าก็ทำห่อหมกแบ่งให้ชูใจนำมาให้ที่บ้านเขาทุกที บางวันก็ขอปลาทอดของยายไปรับประทานร่วมกับเพื่อน เวลาอาหารกลางวัน ครูไพสินชมว่า อาหารของพิติถูกหลักโภชนาการ แต่เพื่อน ๆ มักจะล้อเลียนว่า พิติเป็นเพชรฆาตปลานิลมานี้ให้กำลังใจพิติด้วยการเขียนกลอนใส่กระดาษส่งให้เขาว่า

มัจฉาปลานิล

ของกินแสนอร่อย

ได้กินบ่อย ๆ

เพราะพิติแสนดี

จึงขอขบใจ

ขอให้มั่งมี

รวยเป็นเศรษฐี

เพราะปลานิลเทอญ

พิติชอบใจกลอนของมานีมาก เพราะมานีอวยพรให้เขามั่งมีเป็นเศรษฐี เขาจึงเก็บกลอนของมานีรวมไว้กับสลากออมสิน

วันหนึ่ง เมื่อเด็ก ๆ รับประทานอาหารกลางวันเสร็จแล้ว จึงพากันเล่นสนุกที่ได้ต้นตะแบก เขาเล่นเกมสนุก ๆ หลายอย่าง พอเหนื่อย ปิติจึงชวนเพื่อน ๆ เข้าไปนั่งอ่านหนังสือในห้องสมุด ต่างคนต่างหยิบหนังสือที่ตัวเองชอบ ไปนั่งอ่านอยู่ที่โต๊ะอย่าง เงียบ ๆ ปิติไปยืนอ่านหนังสือพิมพ์อยู่ที่แท่น เขาอ่านข่าวและ สารคดีที่เขาชอบ อ่านไปเขาก็พิจารณาไปว่า เป็นเรื่องที่มีข้อเท็จจริงเพียงใด ครูสอนว่า คนที่พูดให้เราฟังหรือเขียนให้เราอ่าน มีทั้งคนที่มีความคิดสุจริตและทุจริต ดังนั้นเราต้องรู้จักพิจารณา ดูข้อเท็จจริง และพยายามตรึกตรองพิสูจน์ดูให้รู้แน่ว่า ควรเชื่อ ถือเพียงใด

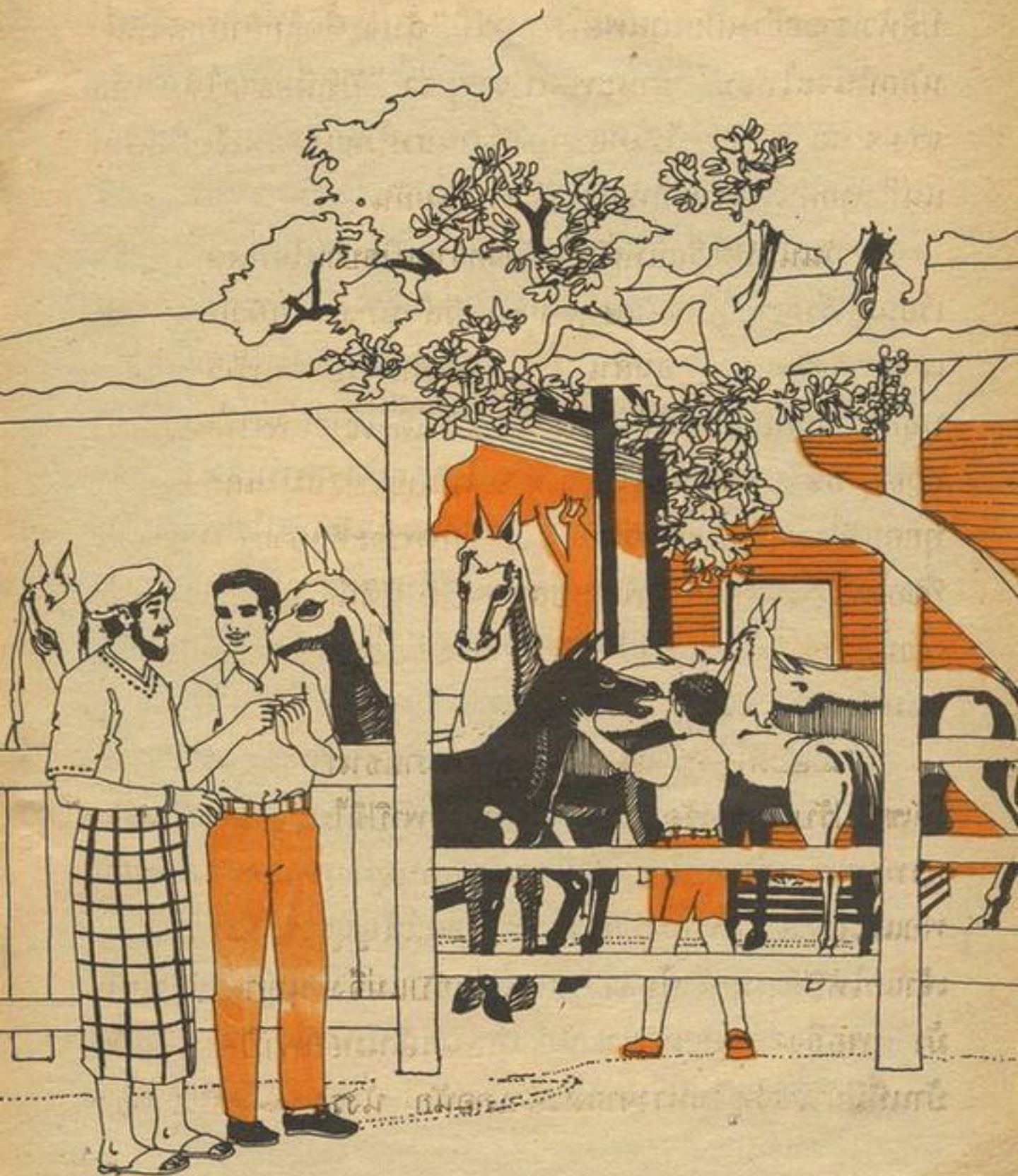
ปิติพลิกหน้าหนังสืออ่านสำรวจไปเรื่อย ๆ ทันใดนั้น เขาก็พบประกาศผลการออกรางวัลสลากออมสิน เมื่อเขาอ่านดู เขาพบชื่อของเขาและหมายเลขสลากออมสินถูกรางวัลที่สาม ได้เงินรางวัล ๑๐,๐๐๐ บาท ปิติดีใจจนหัวใจเต้นระรัว เกือบจะ ร้องออกมาดัง ๆ เงินรางวัลนี้เขาได้มาอย่างสุจริต มิใช่ได้มาด้วย มิจฉาชีพแต่อย่างใด ปิติเข้าไปสะกิดเรียกวีระ มานะ มานี และชูใจมาดู ทุกคนตื่นเต้นดีใจกับปิติมาก ไม่มีใครคิดอิจฉา ริษยาเขาเลย เด็ก ๆ พากันออกจากห้องสมุดไปคุยกันที่ใต้ร่มไม้

“โอ้โฮ! เงินตั้งหมื่นบาท เธอจะเอาไปทำอะไรบ้างล่ะ ปิติ ดูสิยิ้มปากหุบไม่ลงเชียว” ชูใจถามและกระเช้าเข้าแหย่

ปิติหัวเราะอย่างเบิกบานพลางตอบว่า “ฉันจะซื้อลูกม้าสักตัวหนึ่ง นอกนั้นจะให้แม่” มานะพูดเปรย ๆ ว่า “ปิตินี้อยากได้ม้าเสียจริง ๆ นะ สงสัยว่าได้มาแล้วคงมีงานสมโภชเจ็ดวันเจ็ดคืนเป็นแน่” ทุกคนฟังแล้วก็หัวเราะขำพร้อมกัน

วันนั้นปิติเรียนหนังสือด้วยความเบิกบานใจที่สุด พอเลิกเรียนเขารีบแวะไปหาเกษตรอำเภอที่สำนักงาน แล้วเล่าเรื่องที่เขาถูกรางวัลสลากออมสินให้ฟัง พอเกษตรอำเภอรู้อะไรก็ดีใจ บอกว่า ถ้าพ่อของปิติอนุญาตให้ซื้อม้าได้ เขาจะพาไปซื้อลูกม้าสวย ๆ ปิติรีบกลับบ้านไปเล่าเรื่องให้ยาย พ่อแม่ และพี่ ๆ ฟังทุกคนดีใจมาก ยายพูดว่า อาจจะเป็นเพราะคำอวยพรของมานะที่ขอให้ปิติเป็นเศรษฐีเพราะปลานิลก็ได้ ปิตินึกขึ้นได้ว่า มานะเคยเขียนกลอนให้พรเขาไว้ เขาคิดว่าจะต้องขอบใจมานะและซื้อขนมปังหวานที่มานะชอบให้ด้วย

เมื่อปิติได้รับจดหมายจากสำนักงานธนาคารออมสิน บอกให้เขาไปรับเงินรางวัล เกษตรอำเภอจึงพาปิติไปรับเงินหนึ่งหมื่นบาท เขาเอาเงินมาให้แม่ไว้ และขออนุญาตซื้อลูกม้าตัวหนึ่ง พ่อและแม่ของปิติเป็นผู้มีสัจธรรม เคยให้สัญญาว่า จะหามาแทนเจ้าแก่ให้ปิติ เมื่อถึงโอกาสเช่นนี้พ่อกับแม่จึงอนุญาตให้ปิติซื้อม้า พอถึงตอนเย็นวันเสาร์ เกษตรอำเภอก็พาปิติไปซื้อม้าบ้านที่มีม้าขายอยู่ไม่ห่างจากตัวอำเภอนัก นั่งรถเมล์ไปประเดี๋ยว

เดี๋ยวก็ถึง บ้านนั้นเป็นบ้านไม้หลังเล็ก ๆ ปลูกติดพื้นดิน เจ้าของบ้านเป็นแขก นุ่งโสร่งและโพกหัว ผิวดำ จมูกโด่งเป็นสัน ทำทางใจดี เกษตรอำเภอคุ่นเคยกับเจ้าของบ้านเป็นอย่างดี เขาให้ปิติไปเลือกม้าดูตามใจชอบ ปิติไปที่คอกม้า เขาเห็นลูกม้าหลายตัว สีขาวก็มี สีน้ำตาลก็มี ที่ชนต่าง หน้าแค้นก็มี แต่เขาชอบลูกม้าตัวผู้สีดำ รูปร่างของมันสูงเพรียว ทำทางปราดเปรียว มันวิ่งเหยาะ ๆ เคียงแม่ของมัน บางครั้งก็วิ่งห้อไปมาอยู่ในคอกอย่างร่าเริง เขาจึงบอกเกษตรอำเภอละเจ้าของม้าว่า เขาชอบลูกม้าสีดำ เจ้าของม้าบอกว่ามันเป็นลูกม้าเทศพันธุ์ดี

ปิติป็นเข้าไปในคอกม้า เขาค่อย ๆ เดินเข้าไปหามัน เอามือลูบต้นคอของมันเบา ๆ ลูกม้าก็ไม่ตื่นตกใจ กลับผงกหัวและโยกเบา ๆ ที่ไหล่ปิติเป็นเชิงหยอกเย้า ปิติค่อย ๆ โอบกอดมันอย่างรักใคร่ เจ้าของม้ามองดูด้วยความพอใจที่เห็นปิติรักและเมตตาสัตว์ เขาจึงขายลูกม้าให้ปิติในราคาลดพิเศษ แต่ก็ยังเป็นราคาที่สูง ปิติจึงอ้อนวอนขอลดลงอีกด้วยวาจาไพเราะอ่อนหวาน เจ้าของม้าลังเลอยู่ครู่หนึ่ง แต่เห็นปิติแสดงความรักลูกม้าก็รู้สึกเอ็นดู จึงยอมขายให้ เขาบอกวิธีเลี้ยงและวิธีฝึกม้าให้ปิติด้วย เจ้าของม้านัดวันรับลูกม้าและชำระเงินที่ที่ว่าการอำเภอเรียบร้อยแล้วเกษตรอำเภอก็พาปิติกลับบ้าน

เมื่อถึงวันรับลูกม้าและชำระเงิน พ่อพาปิติไปที่ว่าการ

อ้าเภอ เจ้าของม้า นำลูกม้ามาและพาแม่ม้ามาด้วย เกษตรอ้าเภอ ก็มากอยดูแลอยู่อย่างใกล้ชิด เมื่อทำหลักฐานการซื้อขายและชำระเงินเรียบร้อยแล้ว ปิติจึงลูกม้าจะพากลับบ้าน ที่แรกมันไม่ยอมไป มันเหวี่ยงและสะบัดหัวไปมาให้เชือกหลุดพลางดิ้นรนจะไปหาแม่ของมัน เจ้าของม้ารีบขี่แม่ม้าพากลับบ้าน แม่ม้าก็ไม่ยอมไป แม้เจ้าของจะใช้แสตีแรง ๆ มันร้องหาลูก และชะเง้อชะง้ำหา เป็นภาพที่น่าสังเวชมาก ใครเห็นก็อดสมเพชไม่ได้ ที่แรกปิติใจไม่ดี เขาเข้าไปกอดลูกม้า พलगพุดปลอบโยนมัน เขาใช้มือลูบใต้คางและตบที่คอของมันเบา ๆ ครู่หนึ่ง มันจึงสงบและยอมเดินไปกับปิติโดยดี เกษตรอ้าเภอเห็นกิริยาทำทางอันอ่อนโยนของปิติที่แสดงต่อลูกม้า ก็มีความรักและเอ็นดูปิติเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ

เย็นวันนั้นเลิกงานแล้ว เกษตรอ้าเภอแวะไปที่บ้านของปิติ เห็นเขากำลังเชยชมลูกม้าอยู่ วีระ มานะ มานี และชูใจ ยืนล้อมหน้าล้อมหลังอยู่ครบชุด ทุกคนถือขนมปังหวาน รับประทานอย่างเอร็ดอร่อย พอพวกเด็ก ๆ เห็นเขาก็พากันยกมือไหว้อย่างยินดี และชวนให้เขารับประทานขนมปังหวาน ชูใจจึงบอกก่อนคนอื่นว่า “ปิติเขาตั้งชื่อม้าของเขาว่า เจ้านิล ค่ะคุณอา เขาเห่อมันมาก คุณสิคะ เขาหาหญ้ามาให้มันกิน ไม่ยอมให้ท้องมันยุบเลย” เกษตรอ้าเภอหัวเราะเบา ๆ เขาเดิน

เลยขึ้นไปคุยกับยาย และพ่อแม่ของปิติที่บ้าน ปิติพูดว่า “ฉันตั้งชื่อมันว่า เจ้านิล เพราะเหตุผลสามข้อ ข้อแรกฉันได้เงินไปซื้อมันเพราะขายปลานิล ข้อสองเพราะขนของเจ้านิลดำขลับ ข้อสุดท้าย ฉันตั้งใจมันนิลมังกรของสุคตสาครอยู่ไม่ลืม” เพื่อน ๆ พากันหัวเราะชอบใจ

พ่อของปิติทำคอกให้เจ้านิลอยู่เป็นเพิงชั่วคราวใต้ต้นกระท้อน หลังคามุงสังกะสี มีฝาแฝงกันกันลมโกรก และมีมุ้งทำด้วยไนลอนกันยุงด้วย คอกของเจ้านิลสะอาด รางใส่หญ้า และอาหารก็สะอาดสะอาด ทำทางเจ้านิลมีความสุข มันเล่นกับ

พวกเด็ก ๆ มันกินหญ้าที่ปติเอามาป้อนอย่างเต็มอกเต็มใจ มานี
 บิขนมปังหวานให้มัน มันก็กิน แต่ปติไม่ยอมให้เจ้านิลกินอีก
 เพราะกลัวท้องของมันอืดจึงห้ามมานี เจ้านิลติดใจรสขนมปัง
 จึงวิ่งไล่แย่ง มานีวิ่งหนีไปรอบ ๆ เจ้านิลก็วิ่งตาม ทุกคนพา
 กันหัวเราะขันเจ้านิลกับมานี ลักครู่หนึ่งพี่ของปติมาบอกว่า
 วันนี้ยายทำजूจี๋ปลานิล และมีกล้วยบัวซึ่งเป็นของหวานด้วย
 ให้ทุกคนไปรับประทานอาหารด้วยกันก่อนกลับบ้าน

แบบฝึก

๑. พยัญชนะที่เป็นตัวสะกดอ่านเหมือน ด สะกด
 ที่พบเห็น คือ

จ	ช	ซ		
ฉ	ฌ	ฐ	ฑ	ฒ
ด	ต	ถ	ท	ธ
ค	ช	ส		

ฝึกอ่าน

เพชฌฆาตตัดคอ หาข้อเท็จจริง ยิงด้วยอาวุธ
 เล่นเตะฟุตบอล ไถ่ถอนโทษผิด คิดสังเวชสงสาร
 งานฉลองสมโภช สร้างโบสถ์ในวัด อุปัชฌาย์บวชให้
 ต้องใช้กฎเกณฑ์ เห็นเสมอเป็นนิจ คิดทำกัลยาณบวช
 หนึ่งที่อัมรินทร์ รัฐหมั่นดูแล ไม่แพ้เก่งฉกาจ

๒. เครื่องหมายบางอย่างที่ควรรู้จัก คือ ขีดระหว่าง
ตัวเลข เช่น

๕๐-๖๐ อ่านว่า ห้าสิบ ถึง หกสิบ

คือตัวเลขตั้งแต่ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗
๕๘ ๕๙ ๖๐

เขียนย่อให้สั้นและเข้าใจง่ายก็เขียนเป็น ๕๐-๖๐

๓. ภาษาไทยมีคำบอกลักษณะของคำชื่อ คำบอก
ลักษณะโดยมากจะอยู่หลังคำที่บอกจำนวนนับ
แต่บางครั้งก็อยู่หน้าจำนวนนับ

ฝึกอ่านและจำ

ชายคนหนึ่ง

ขนมปัง ๒ แผ่น

ดินสอ ๓ แท่ง

ขนมปัง ๒ ก้อน

เงิน ๑๐ บาท ๕๐ สตางค์	หญ้า ๓ กอ
ม้า ๓ ตัว	หญ้า ๓ ก้า
สังกะสี ๔ แผ่น	มุ้ง ๒ หลัง
กระท้อน ๖ ผล	ยาแพง ๓ แผง
ผ้า ๓ ผืน	ไข่ ๕ ฟอง

๔. ประโยคที่มีลักษณะบอกให้ผู้อื่นรู้เรื่อง เรียกว่า
ประโยคบอกเล่า

ประโยคที่มีลักษณะเป็นการถามให้คนอื่นตอบ
เรียกว่า ประโยคคำถาม

ประโยคที่มีลักษณะบอกให้รู้ว่า ไม่ใช่ ไม่จริง
ส่วนมากจะมีคำว่า ไม่ อยู่ด้วย เรียกว่า
ประโยคปฏิเสธ

ประโยคซึ่งตอบคำถามของผู้อื่น อาจจะตอบ
สั้น ๆ พอเข้าใจ หรือจะตอบเป็นประโยคก็ได้
เรียกประโยคชนิดนี้ว่า ประโยคคำตอบ การตอบ
คำถามอาจตอบรับหรือปฏิเสธก็ได้

ฝึกอ่านและสังเกต

โรงเรียนเปิดเรียนสัปดาห์ละ ๕ วัน (ประโยคบอกเล่า)

ปิติเอาเจ้านิลมาโรงเรียนด้วยหรือเปล่า (ประโยคคำถาม)
 เปล่า ฉันไม่ได้เอาเจ้านิลมาโรงเรียน (ประโยคคำตอบ
 ปฏิเสธ)

มานี้ทำการบ้านมาส่งหรือเปล่า (ประโยคคำถาม)

ทำ ฉันกำลังจะส่งครู (ประโยคคำตอบ)

๕. คำประสมบางคำ ใช้พยัญชนะต้นตัวเดียวกัน บางคำก็ใช้สระเดียวกัน

ตริกตรอง	สุสี	ระรัว	ลังเล
วুবวบ	วังเวง	ขยุกขยิก	รำไร
เรียงราย	ฉาวฉาน	สะอาดสะอาด	

๖. การอ่านในใจให้เร็วและรู้เรื่อง อาจเว้นไม่อ่าน บางคำได้

ฝึกอ่านและสังเกต

ปลานิลของปิติโตมากแล้ว ตัวยาวเกือบหนึ่งฟุต
 น้ำหนักก็เกือบจะครึ่งกิโลกรัมและขยายพันธุ์เพิ่มขึ้นมากมาย
 เกษตรอำเภोजึงพาปิติไปรับเงินหนึ่งหมื่นบาท*

*ค่าที่จับมาออก คือค่าที่วางวัน ไม่ต้องอ่าน

๗. การอ่านให้เป็นเสียงพูด

ข้อความที่เป็นคำพูด เวลาอ่านให้ออกเสียง
เหมือนเสียงพูด เช่น

ฉันจะซื้อลูกม้าสักตัวหนึ่ง ออกเสียงว่า ฉันจะซื้อลูกม้าซัักตัวหนึ่ง
ขโมยอาหารไก่กินละซี ” ขโมยอาหารไ่กินละซี
ปิติได้รับเงินเท่าไร ” ปิติได้รับเงินเท่าไหร่

จ. ก. ค. ด. ข. ย.

คำไทย

วันอาทิตย์ วีระชวนเพื่อน ๆ มาเที่ยวที่บ้าน เมื่อมานะมานี้ ชูใจ ปิติ ดวงแก้ว และสมคิดมาถึง ก็พากันขึ้นไปทำความสะอาดพลุงกับป่าบนบ้าน ลุงกำลังสาละวนทำความสะอาดกรอบรูป ซึ่งกองเป็นพะเนินอยู่อย่างชะม๊กเขม้น ส่วนป้ากำลังใช้กระป๋องลิตรดวงเม็ดละหุ่งในกระบุง บางเม็ดหล่นกระเด็นตกร่องไป พอเห็นเด็ก ๆ มากก็ดีใจ รับไหว้และทักทายทุกคน เพราะลุงรักเด็กพวกนี้เสมือนลูกหลานว่านเครือจริง ๆ ของตน ลุงถามปิติถึงเจ้านิล ปิติบอกว่ากำลังฝึกหัดมันอยู่ อีกวันหลังจะพามาให้ลุงดู ลุงถามถึงอาการป่วยของปู่ สมคิดตอบว่า ปู่ของเขาเป็นอัมพาตไปเสียแล้ว ลุงได้ทราบก็รู้สึกเวทนาปู่ของสมคิด

มานิมองเห็นรูปพระจึงถามว่า “นั่นรูปพระอะไรคะ” ลุงตอบว่า “รูปพระแก้วมรกต หรือพระพุทธรูปมหาณีรัตนปฏิมากรยังงี้ละหลาน ไม่เคยเห็นหรือ” “เคยค่ะ แต่ที่ฉันเคยเห็นท่านไม่ได้แต่งตัวอย่างนี้นี่คะ” มานิตอบ ลุงหัวเราะ “อ้อ รูปนี้

ท่านทรงเครื่องสำหรับฤดูหนาว หลานคงเคยเห็นท่านทรงเครื่อง
 ฤดูฝนหรือฤดูร้อนกระมัง” ปิติตามว่า “ทำไมท่านจึงเป็นสีเขียว
 ละครับคุณลุง ผมเห็นพระองค์อื่น ๆ ท่านเป็นสีทองหรือสีดำ”
 ลุงจึงอธิบายให้ฟังว่า “ที่องค์ท่านเป็นสีเขียวก็เพราะทำด้วยแก้ว
 มรกตนั่นเอง เราจึงเรียกว่า พระแก้วมรกต ท่านเป็นพระปฏิมากร
 คู่บ้านคู่เมืองของไทยเรามาทีเดียว วันหลังลุงจะให้อ่านประวัติ
 ของท่าน และอิทธิปาฏิหาริย์ต่าง ๆ ที่เขาเล่าสื่อกัน”

ปิติประคองรูปพระแก้วมรกตตั้งขึ้น ก็มองเห็นแผ่นทองคำเปลวปิดอยู่ด้านหลัง” “ทำไมคุณลุงไม่เปิดทองไว้ข้างหน้าคะ” ดวงแก้วถาม ลุงหัวเราะ “ป้าเป็นคนปิด และคงปิดหลังพระ ตามคำพึงเพยกะมัง ปิดทองหลังพระอย่างไรล่ะ” ป้าหัวเราะ ปฏิเสธว่าไม่ได้ทำตามคำพึงเพย เหตุที่ป้าปิดไว้ด้านหลังก็เพราะกลัวทองจะปิดรูปพระทำให้เสียความงามไป “คำพึงเพยแปลว่าอะไรคะ” ชูใจถาม “เป็นคำเปรียบเทียบ เช่น ปิดทองหลังพระ เป็นคำกล่าวเปรียบกับคนทำความดีแต่ไม่ต้องการให้ใครรู้ว่าตนเป็นคนทำ” ลุงตอบ ดวงแก้วถามว่า “ฉันอ่านหนังสือพบคำพึงเพยว่า กิ่งก่าได้ทองหมายความว่าอย่างไรคะ” ลุงอธิบายว่า “เป็นคำเปรียบกับคนที่ได้ลาภผลเล็กน้อยแล้วเกิดหยิ่งยโสขึ้น คำพึงเพยนี้มาจากนิทานเรื่องกิ่งก่าได้ทอง” แล้วลุงก็เล่านิทานให้เด็ก ๆ ฟัง

ในอดีตกาล มีพระราชาองค์หนึ่ง เสด็จประพาสอุทยานพร้อมด้วยข้าราชการบริพาร เมื่อเสด็จมาถึงประตูอุทยาน ก็ทอดพระเนตรเห็นกิ่งก่าตัวหนึ่งเกาะอยู่ที่ซุ้มประตูอิฐ เมื่อพระองค์เสด็จผ่านมันก็ผิงหัวถวายค่านับ ครั้นต่อมาพระองค์เสด็จประพาสอุทยานอีก ก็ทรงสังเกตเห็นกิ่งก่าตัวนี้คอยถวายค่านับอยู่ทุกครั้งที่ทรงพอพระทัย พระองค์ทรงดำริว่า ชะรอยกิ่งก่าตัวนี้มีวิเศษธรรมและจงรักภักดีต่อพระองค์ จึงมาคอยถวายค่านับทุกครั้ง

ที่พระองค์เสด็จ พระราชาจึงพระราชทานทองไว้กับคนเฝ้า
อุทยานเพื่อไปแลกซื้ออาหารให้กึ่งกำกิน วันหนึ่งคนเฝ้าอุทยาน
ซื้ออาหารไม่ได้ จึงนำทองมาผูกคอให้กึ่งกำ พอกึ่งกำได้ทอง
ก็แสดงกิริยาหยิ่งยโสวิ่งชูคอร้อนไปร้อนมา เมื่อพระราชาเสด็จ
มันก็ไม่ถวายนับกลับชูคอทำท่าหยิ่งลำพองกระด้างกระเดื่อง
ครั้งพระราชาทอดพระเนตรเห็นท่าทางวิปริตของกึ่งกำเช่นนั้น
ก็ทรงคิดว่ากึ่งกำคิดคดกบฏต่อพระองค์ เพราะมันแสดงกิริยา
หยิ่งผยองราวกับเป็นปฏิปักษ์ก็พิโรธ จึงรับสั่งให้คนเฝ้าอุทยาน

รีบทองคำมาเสีย แล้วให้ขับไล่ไสส่งไปอยู่ในป่าช้า กิ่งก่าตัวนั้น
ก็ตกอับ เพราะความลืมหืมง้างลำพองของตน

ลุงสรุปว่า “ด้วยเหตุนี้ จึงมีคำพังเพยเปรียบคนที่ได้
ลาภผลเพียงเล็กน้อย แล้วก็กำเริบลืมหืมง้างลำพองเป็น
กิ่งก่าได้ทอง ซึ่งเป็นคนไม่ดี” แล้วลุงก็อธิบายว่า คำพังเพย
ในภาษาไทยมีอยู่มากมาย เพราะเป็นสำนวนเปรียบเทียบไม่
ต้องพูดหรือว่าอะไรตรง ๆ เพียงยกคำพังเพยขึ้นมา ก็เป็นที่
เข้าใจความหมายได้ เช่น “อัฐยายซื้อขนมยาย” “ห้วมังกุท้าย
มังกร” “รำไม่ดีโทษปี่โทษกลอง” พวกเด็ก ๆ นั่งสนทนา
กับลุงและป้าอยู่ครู่หนึ่ง จึงพากันลงมานั่งเล่นที่แคร่ใต้ต้น
มะไฟ ส่วนวีระขอตัวไปต้มข้าวโพดหวานมาเลี้ยงเพื่อน

ชูใจตั้งปริศนาคำทายถามมานี่ว่า “อะไรเอ๋ยเป็นที่บวช
พระ” มานี่ทำหน้างันงัดคิดอยู่นานก็คิดไม่ออก หันไปถามใคร ๆ
ก็ไม่มีใครตอบได้ จึงยอมแพ้ ชูใจเฉลยคำตอบว่า อุโบสถหรือ
ที่เรียกสั้น ๆ ว่าโบสถ์ มานี่แพ้ ชูใจจึงถามอีก “อะไรเอ๋ยชอบ
สิ่งปฏิกูล ลูกมากทวิคุณไม่เหมือนแม่สักตัว” มานี่ตอบว่า กบ
ชูใจปฏิเสธว่าไม่ใช่เพราะกบไม่ชอบสิ่งปฏิกูล มานี่นึกได้จึงตอบ
ว่าแมลงวัน ชูใจรับว่าถูกต้อง มานี่ตอบถูกจึงเป็นฝ่ายถามบ้าง
มานี่ถามชูใจว่า “อะไรเอ๋ย ดึก ๆ ตื่นขึ้นมา ดึกกลองร้องฎีกา
บอกเวลาให้ใคร ๆ รู้” ชูใจตอบทันทีว่าไก่ เพราะเคยทายกัน

เสมอจนจำได้ ปิติถามขึ้นบ้างว่า “อะไรเอ๋ย สีสตินเดินมาบนหลังคามุงกระเบื้อง”

สมคิดฟังปริศนาแล้วก็ยิ้มกริมพูดว่า “ปัญหากล้วย ๆ อีกแล้ว อย่างนี้ใคร ๆ ก็รู้ว่าเต่า” ปิติหัวเราะเย้ยพลาตตอบว่า “ไม่ใช่เต่า” มานะทายบ้าง “ไม่ใช่เต่าก็เป็นตะพานน้ำ เพราะเป็นสัตว์ประเภทเดียวกัน” ปิติขีดหน้าสันศีรษะทำท่าหยิ่งบอกให้เพื่อน ๆ ยอมแพ้ แต่ทุกคนก็มีทิฐิมานะไม่ยอมแพ้ง่าย ๆ ดวงแก้วนั่งคิดอยู่ครู่หนึ่งจึงทาย “แมวไซ้ไหมล่ะ” ปิติหันขวับมาทางดวงแก้วพร้อมก็ยิ้ม “ถูกแล้ว เธอเก่งนี่ ดวงแก้ว” มานะก็ขูใจทำหน้าที่สงสัย “สีตินเดินมาหลังคามุงกระเบื้อง ทำไมจึงเป็นแมวล่ะ ไม่ใช่เต่าหรือ” ดวงแก้วตอบ “สีตินเดินมาหลังคามุงกระเบื้องหมายถึง เต่า แต่ปิติเขาถามว่า สีตินเดินมาบนหลังคามุงกระเบื้อง มีคำว่าบนเพิ่มมาคำหนึ่ง เธอต้องคิดซิว่า สัตว์อะไรสีติน และเดินบนหลังคามุงกระเบื้องได้” มานะพูดว่า “ถ้าเช่นนั้นตอบว่าหนูหรือจิ้งจกก็ได้ไซ้ไหมจะ” ปิติหัวเราะขบขัน “ไซ้จะ ตอบว่า แมวหรือหนู ก็ถูก สุนัขตัวไหนอุตริเดินบนหลังคามุงกระเบื้องได้ก็ถูกเหมือนกัน แต่จิ้งจกไม่เรียกว่ามันเดิน เรียกว่าคลาน” เพื่อน ๆ บอกให้ปิติถามปริศนาอีก

ปิติบอกว่าคราวนี้จะเป็นปริศนาวิทยาศาสตร์ แล้วเขาก็ถามว่า “อะไรเอ๋ยไม่ใช่กุตไม่ใช่เปรต เป็นเศษหินสว่างโพล่ง

ลอยโด่งมาจากเบื้องบน คนชอบเรียกว่าผี” เพื่อน ๆ นั่งคิดอยู่นานก็ไม่มีใครตอบได้ ปิติจึงบอกให้ว่าผีพุ่งไต้ หรืออุกกาบาต ทุกคนฟังก็ชอบใจชมว่าปิติฉลาด สามารถยกปริศนามาทาย ทำให้เพื่อนได้ฝึกการสังเกตถ้อยคำและใช้ความคิด เดี่ยวนี้เพื่อน ๆ ยอมรับว่าคบกับปิติแล้วได้ความรู้แปลก ๆ เสมอ เหมือนภาษิตที่ว่า คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล

วีระยกถาดใส่ข้าวโพดหวานต้มฝักเขื่อง ๆ สีเหลืองจัด นำกินมาวางให้ตรงหน้า ข้าวโพดกำลังร้อนมีควันลอยขึ้นมาส่งกลิ่นหอมหวาน สมคิดคิดว่าขึ้นมากัดทันที ข้าวโพดกำลังร้อนจัด

ทำให้เขาสีมตัวสบถออกมา ชูใจทำปากเบะเพราะไม่ชอบ จึงบ่น
ว่า “เธออย่าหัดเป็นคนขี้ปดสบถมาก ย่าของฉันบอกว่าถ้าใคร
สบถสาบานเก่งก็เหมือนกับสาปแช่งตัวเอง ชีวิตจะไม่รุ่งเรือง
วัฒนาเป็นอันขาด” สมคิดหัวเราะแหยะ ๆ ยกมือขึ้นทำท่าเหมือน
ลูกเสือ กล่าวคำปฏิญาณว่าจะไม่สบถสาบานอีกต่อไป แล้วเด็ก ๆ
ก็รับประทานข้าวโพดอย่างเอร็ดอร่อย

แบบฝึก

๑. คำที่มี จ ช ซ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ด ต ถ ท ฐ ศ
ษ ส สะ กด อ่านเหมือนมีตัว ด สะ กด

ฝึกอ่านและสังเกต

ดวงข้าวเป็นลิตร	วิปริตผิดไป	ได้แหวนมรกต
สบถสาบาน	อุทยานดอกไม้	ในอุโบสถ
ลดเรื่องทิว	อุตริทำแปลก	แจกอัฐกันทั่ว
กลัวจะเป็นเปรต	เข้าเขตป่าช้า	ฮึดฮัดพิโรธ
ทำโทษพวกกบฏ	เป็นกฎต้องจำ	อัมพาตอยู่หนึ่ง
วัฒนายิ่งขึ้น	ชื่นชมวัฒนธรรม	บัณฑิตนำความรู้
ดูหลุมอุกกาบาต	ข้าราชการ	เหตุการณ์ในอดีต

๒. ฝึกผันอักษรสูงและอักษรต่ำเทียบเสียงกับอักษร
กลาง

	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
อักษรกลาง	เอี้ยว	เอี้ยว	เอี้ยว	เอี้ยว	เอี้ยว
อักษรต่ำ	เคี้ยว		เคี้ยว	เคี้ยว	
อักษรสูง		เขี้ยว	เขี้ยว		เขี้ยว
อักษรกลาง	เบื่อง	เบื่อง	เบื่อง	เบื่อง	เบื่อง
อักษรต่ำ	เครื่อง		เครื่อง	เครื่อง	
อักษรสูง		เหลื่อง	เหลื่อง		เหลื่อง

๓. ข้อความหรือวลีที่มีความหมายเปรียบเทียบ พูด
เป็นนัยให้คิด และเป็นข้อความสั้น ๆ แต่มี
ความหมายมากเรียกว่า “คำพังเพย” ถ้าเป็น
การสอนให้ทำดีก็จะเป็นภาษิตด้วย เช่น “กิ้งก่า
ได้ทอง” เป็นคำพังเพย เปรียบเทียบกับคนที่
ได้ลาภผลเพียงเล็กน้อยแล้วลืมตัวเย่อหยิ่งลำพอง
ถ้าเพิ่มคำว่า “อย่า” ข้างหน้าเป็น “อย่าทำตัว
เป็นกิ้งก่าได้ทอง” ก็เป็นภาษิต เพราะสอน
ให้คนไม่ลืมตัวเย่อหยิ่งลำพอง

๔. ปริศนาคำทาย เป็นการฝึกการใช้ภาษาและฝึกให้คิดพิจารณาได้ดี ผู้ทายจะกำหนดคำตอบที่ถูกต้องไว้

เช่น อะไรเอ่ยอยู่หน้าโรงเรียน (ผู้ถามเฉลยไว้ว่า “โ—”)

แต่คำตอบอาจจะเป็นไปได้หลายอย่างเช่น ถนน ชงสนาม ถ้าเราต้องการคำตอบให้ตรงกับที่เราคิดไว้ จะต้องถามให้ชัดเจน เช่น สระอะไรอยู่หน้าคำว่า “โรงเรียน” ตอบ สระ โ— ได้อย่างเดียว แต่ปริศนาคำทายต้องการให้ผู้ฟังเข้าใจไขว้เขวจึงถามเป็นนัย

๕. การเขียนหรือพูด เมื่อต้องการบอกรายละเอียดหรือเพื่อให้ฟังเพราะ จะต้องเพิ่มคำขยาย

เช่น “พระแก้วมรกตเป็นพระของไทย”

ขยายเป็น “พระแก้วมรกตหรือพระพุทธรูปมหายานรัตนปฏิมากร เป็นพระคู่บ้านคู่เมืองของไทย”

หรือขยายเป็น “พระแก้วมรกตหรือพระพุทธรูปมหายานรัตนปฏิมากรองค์เป็นสีเขียวเพราะทำด้วยแก้วมรกตนั่นเอง จึงเรียกว่าพระแก้วมรกต ท่านเป็นพระปฏิมากรคู่บ้านคู่เมืองของไทย”

ถ้าจะให้มีความละเอียดมากขึ้น ก็อาจจะเขียนขยายเพิ่มเติมไปอีกว่า มีขนาดสูงเท่าไร หน้าตักกว้างเท่าใด ฯลฯ

๖. การอ่านจับใจความเพียงเพื่อให้รู้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เพราะเหตุใด ได้ผลอย่างไร อาจจะสั้นเกินไปจนไม่รู้เรื่องที่แท้จริง ควร มีรายละเอียดบางอย่างเพิ่มเติมให้เข้าใจได้ถูกต้อง คือ ใคร (ชื่อ ตำแหน่ง ที่อยู่) ทำอะไร (ทำอย่างไร) ที่ไหน แก่ใคร เพราะเหตุใด ได้ผลอย่างไร เช่น ในย่อหน้าที่เล่าเรื่องเกี่ยวกับพระราชชา ถ้าหากย่อเรื่องว่า

“พระราชชาทรงพ้อพระทัยถึงกำ พระราชทานทองผูกคอให้ ภายหลังถึงกำทำท่าหยิ่ง จึงรีบทองและไล่ส่งไป” แบบนี้สั้นเกินไปจนไม่รู้ ว่า พบกำที่ไหน กำกำทำอย่างไร จึงเรียกว่าหยิ่ง ถ้าจะให้รู้เรื่องราวและเหตุผลดีขึ้น จึงควรมีคำขยายเพิ่มเติมดังนี้

พระราชชา (เสด็จประพาสอุทยาน) ทรงพ้อพระทัยถึงกำ (ที่คอยถวายค่านับอยู่ที่ซุ้มประตู) พระราชทานทอง (ให้

คนเฝ้าอุทยานเป็นค่าอาหารเลี้ยงกิ้งก่า คนเฝ้าอุทยานซื้อ
อาหารไม่ได้ จึงนำทองไป) ผูกคอให้ ภายหลังกิ้งก่าทำท่า
หยิ่ง (ไม่ถวายนับเช่นเคย พระองค์) จึงรีบทองและ
ใส่ส่งไป

๗. การอ่านในใจให้เร็ว อาจจะอ่านข้ามคำต่อ
หรือคำเชื่อมได้ โดยที่ยังสามารถเข้าใจเรื่อง
ได้ดี

คำต่อ ได้แก่ ที่ ของ ฯลฯ

คำเชื่อม ได้แก่ และ จึง ก็ กับ ฯลฯ

ดวงแก้ว (และ) สมคิดมาถึง (ที่) บ้าน (ของลุง) ลุง
เขา (จึง) พาขึ้นไปทำความเคารพลุง (กับ) ป้าบนบ้าน
นอกจากนี้ อาจจะทำข้ามคำขยายในประโยค
ที่เพิ่มขึ้นมา เพื่อให้ฟังเพราะหรือสุภาพขึ้น
ได้อีกด้วย ได้แก่ คำว่า ครับ ค่ะ นะ นะ
สิ ฮิ ฯลฯ

“ถ้าเช่นนั้นตอบว่าหนูหรือจิงจกก็ได้ไซ้ไหม (จ๊ะ)” (ไม่
อ่าน จ๊ะ)

“กิ้งก่าได้ทอง หมายความว่าอย่างไร (ล่ะ) (ไม่อ่าน ล่ะ)

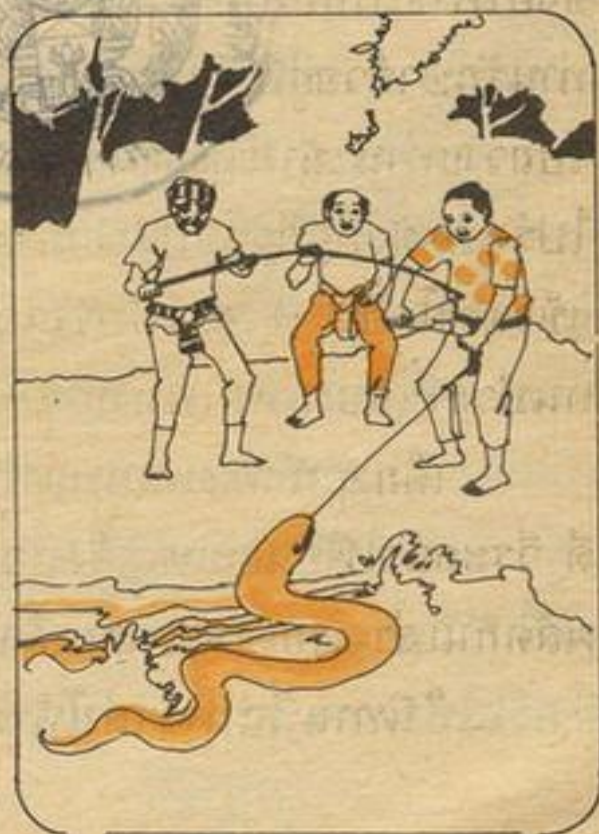
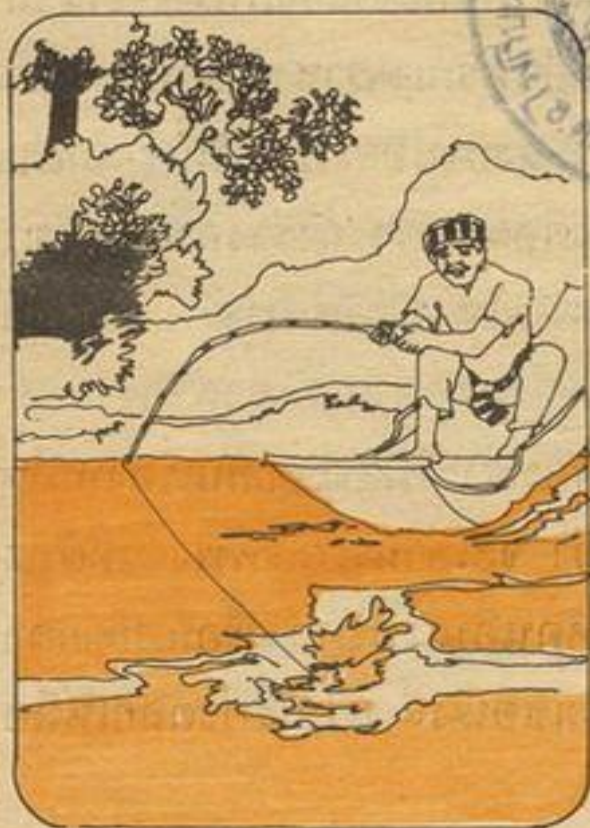
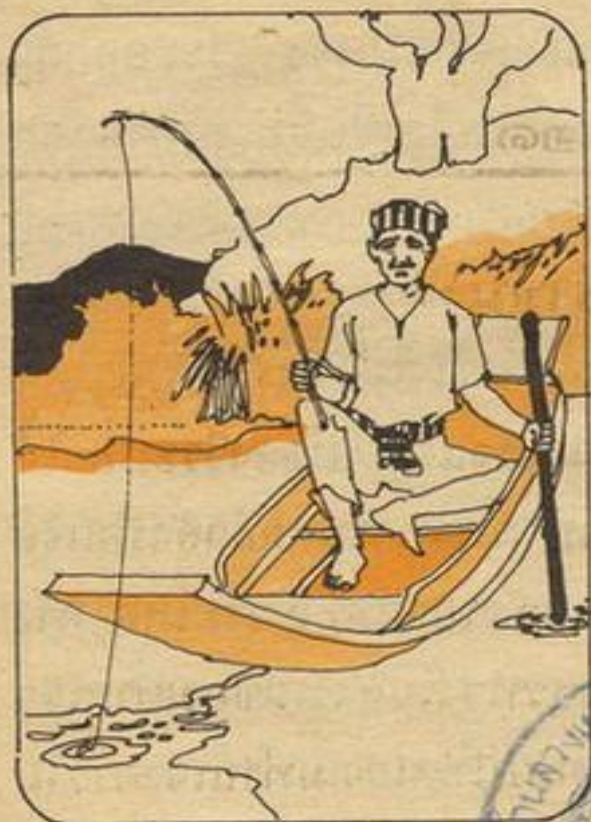
บทที่ ๒๑

นิทานขำขัน

รับประทานอาหารกลางวันเสร็จแล้ว ป้าของวีระบอกให้เด็ก ๆ นั่งคุยกันก่อน อย่าเพิ่งกลับบ้าน เพราะแดดกำลังร้อนจัดมานะ มานี ปิติ ชูใจ สมคิดและดวงแก้วจึงช่วยวีระเหลาทางมะพร้าวเพื่อทำไม้กวาด พอดีเพชรทำงานที่บ้านของเขาเสร็จจึงมาสมทบช่วยวีระด้วย ส่วนลุงกับป้าไปเยี่ยมท่านเจ้าอาวาสซึ่งอาพาธเป็นอัมพาตจนเส้นประสาทชีกวาวาไปหมด ขณะนี้ท่านรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ป้าเย็บอาสนะไปถวายท่าน ถ้าท่านค่อยยังชั่วขึ้น ลุงก็จะอาราธนาให้ท่านกลับไปรักษาตัวอยู่ที่วัด ปิติบอกกับเพื่อน ๆ ว่า ถ้าร่างกายของเขาแข็งแรงโตขึ้น เขาจะไปบริจาคโลหิตให้โรงพยาบาล จะได้ช่วยคนป่วยที่เสียโลหิตไปมาก ๆ

เด็ก ๆ นั่งทำงานอยู่เงียบ ๆ เพราะไม่รู้จะคุยกันเรื่องอะไรดี วีระกลัวเพื่อนจะเหงาจึงบอกว่า จะเล่านิทานให้ฟัง แต่ต้องผลัดกันเล่า พอเขาเล่าจบแล้วให้คนอื่นเล่าบ้าง เพื่อน ๆ ก็ตกลง

“นิทานที่ฉันจะเล่าให้พวกเธอฟังนี้ เป็นเรื่องตลกเหลือ

เชื่อนะ ฟังเล่นสนุก ๆ อย่าถือเอาเป็นจริงเป็นจัง” วีระออกตัวไว้ก่อน แล้วเขาก็เริ่มเล่านิทานตลกเหลือเชื่อชื่อ ตาเหลวตกปลาไหล ให้เพื่อนฟังดังนี้

มีตาแก่คนหนึ่งชื่อว่าตาเหลว มีอาชีพตกปลาขาย ตาเหลวมีความสามารถพิเศษจนคนพูดกันว่า ไม่ว่าจะเป็นเวลาไหน ฝนตกฟ้าร้อง กลางคืนหรือกลางวัน พระอาทิตย์และพระจันทร์สิ้นรัศมี จะเกิดสุริยคราสหรือจันทรคราส ตาเหลวก็ตกปลาได้มากเสมอ บรรดานักตกปลาทั้งหลายต่างครั้นคร้าม ไม่มีใครกล้าแข่งรัศมีกับตาเหลวเลย ทำให้ตาเหลวรู้สึกทะนงตนอยู่ไม่น้อย

วันหนึ่งตาเหลวคิดจะไปตกปลาที่หนองน้ำลึกไกลออกไป จากที่เคยหาอยู่เป็นประจำ เรือของตาเหลวลำเล็กเกินไป จึงต้องขอยืมเรือของเพื่อน เมื่อไปถึงที่หมาย ตาเหลวเห็นปลามากมาย ดำผุดดำว่ายอยู่เกลื่อนกล่น ก็เกิดความปรีดาปราโมทย์ คิดว่าวันนี้จะต้องจับปลาได้เต็มลำเรือ แต่แล้วตาเหลวก็ผิดหวัง เพราะวันนั้นเกิดอาเพศ หรือเป็นวันอุบาทว์อย่างไรก็ไม่ทราบ ปลาไม่กินเบ็ดตาเหลวเลย ตาเหลวโมโหโกรธาจนแข่งขาสันพาลจะเป็นลม จึงเอนตัวลงนอนบนพื้นเรือแล้วหลับไป ตาเหลวหลับอยู่นานเท่าไรก็ไม่รู้ มารู้สึกตัวเมื่อเรือโคลงยวบยาบ ตาเหลวลุกขึ้นดูก็เห็นสายเบ็ดกระตุกไหว ๆ จึงลองดึงดู ยิ่งดึง ปลาที่ยิ่งดึงเรือให้จมลง ตาเหลวตกใจรีบหนีขึ้นฝั่ง ป่าวร้องให้เพื่อน ๆ

มาช่วยจับปลาตัวใหญ่ ที่แรกไม่มีใครเชื่อ คิดว่าตาเหลวพูดปิด
 ตลบตะแลงปลิ้นปล้อน แต่ซัดตาเหลวไม่ได้จึงมาช่วยปรากฏว่า
 ปลาที่กินเบ็ดตาเหลวนั้นเป็นปลาไหลตัวมหึมา ตาเหลวฆ่าและ
 ปลาแจกเพื่อนฝูงแล้ว ปลาที่ยังเหลืออีกมากมาย ตาเหลวจึงเอา
 ไปแลกข้าว ได้ข้าวเต็มล้าเรือแล้วตาเหลวก็ถ่อเรือกลับบ้าน

ระหว่างทางตาเหลวรู้สึกหิวข้าว จะหุงข้าวกินก็ไม่มี
 ไม่ขีดไฟ ล่องเรือมาพลงตาก็สอดสายดูตามตลิ่ง เมื่อจะมีใคร
 ก่อไฟทิ้งไว้บ้าง แต่ก็ไม่เจอเลย ตาเหลวล่องเรือมาจนถึงต้นยาง
 ใหญ่ ได้ต้นยางมีเสื่อลายพาดกลอนตัวหนึ่งมาชุ่มรอดักสัตว์กิน

อยู่ชายน้ำ ตาของเสือมีแสงพราวเป็นประกายเหมือนไฟสุ่มขอน
 ลูกไหม้กรุ่นอยู่ ตาเหลวดีใจรีบวาดเรือแวะเข้าไปคว่ำไซ้ล่ามกับ
 หางเสือเพราะคิดว่าเป็นรากไม้ ฉวยได้แห่เข้าไปที่ลูกตาเสือ
 เพื่อจะติดไฟ จ่อแยงเข้าไปจนชิดก็จุดไม่ติด ตาเหลวโมโหคิดว่า
 น้ำมันย่างที่ได้แห้งไป จึงเอาได้ที่มตาเสือเข้าเต็มแรง เสือนั้น
 ตกตะลึงตั้งแต่เห็นอาการของตาเหลวครั้งแรกแล้ว พอตาเหลว
 เอาได้ที่มตาเข้า ก็ตกใจกระโดดหนีเตลิดเปิดเปิงไป ลากเอา
 เรือที่ผูกติดหางครูดขึ้นไปบนบก ไกลจากฝั่งไปหลายเส้น ส่วน
 เรือเมื่อถูกลากแรง ๆ ก็เลยยาวกว่าเดิมตั้งสองศอก ตาเหลว
 เห็นเรือกลับลงน้ำไม่ไหว เพราะไม่มีแรง เลยต้องนอนเฝ้าเรือ
 อยู่ที่นั่นทั้งคืน ทั้งหิวทั้งเหนื่อย ยุ้งก็กัด น้ำทุเรศเต็มประดา
 พรุ่งเช้าตาเหลวไปเที่ยวหาผลไม้กินแก้หิว พอกลับมา
 ที่เรือก็เห็นฝูงไก่อุปามากินข้าวเกือบหมดล้า ตาเหลวโกรธจัดจึง
 ไปตัดหวายมาทำห่วงดักไก่อัดไว้กับกระตังเรือ ฝูงไก่อุปไม่รู้ว่
 จะเกิดเหตุเภทภัยขึ้นแก่ตน ก็พากันมากินข้าวอีก มันจึงติดบ่วง
 หมดทุกตัว ตาเหลวเห็นได้โอกาสเช่นนั้นก็โห่ร้องขึ้น ไก่อุป
 ตกใจบินถลาพาเอาเรือลงน้ำโดยไม่ต้องเข็น แล้วตาเหลวก็ฆ่าไก่อ้
 ที่ละตัว ๆ ฉีกกระเพาะเอาข้าวที่ไก่อุปกินเข้าไปคืนได้หมดทุกเมล็ด
 แถมยังได้ข้าวที่ไก่อุปมาจากที่อื่นเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมด้วย

พอลาเหลวกลับมาถึงบ้าน จึงให้ภรรยาเอาเรือไปคืนเพื่อน
เพื่อนตาเหลวมาสำรวจดูเรือ สัมผัสลูบคลำดูแล้วก็ไม่ใช่เรือ
ของตน เพราะยาวกว่าเดิมตั้งสองศอก จึงต่อว่าต่อขานอย่าง
รุนแรง หาวว่าตาเหลวเหมือนอสรพิษ ไม่มีสัจจะ ให้ขอยืม
เรือไปกลับทรยศ เอาลำอื่นมาเปลี่ยน ภรรยาของตาเหลวรู้สึก
อับยศอดสู ที่ถูกต่อว่า จึงถ่อเรือกลับบ้าน เพื่อให้โจทก์กับ
จำเลยมาเจรจาตกลงแก้ไยทัญปัญหาใช้หนี้ ทำเรือยาวขึ้นกว่า
เดิมเอาเอง

ภรรยาของตาเหลวพายเรือกลับบ้าน ระหว่างทางเกิด
พายุพัดจัด คัดवादเรือไว้ไม่ไหว เรือพุ่งเข้าชนตลิ่งโครมใหญ่
เรือก็หุดสั้นเข้าไปสองศอกจึงมีความยาวเท่าเดิม ภรรยาตาเหลว

ดีใจมาก รีบพายเรือกลับไป
คืนให้เจ้าของ เจ้าของเรือเห็น
เรือเท่าเดิมก็รับคืนโดยดี

พอวีระเล่าจบ เพื่อน ๆ
ก็หัวเราะกันครื้นเครง ปิติถาม
วีระว่า “ใครเล่าเรื่องนี้ให้เธอ
ฟัง” วีระบอกว่า “ไม่มีใครเล่า
ฉันอ่านจากหนังสือของลุงชื่อ
คดีชาวบ้าน มีนิทานสนุก ๆ
เยอะแยะ” ทุกคนแย่งกัน

ขอยืมอ่าน ปิติจึงจัดลำดับการยืมหนังสือ ให้ชู่ใจเป็นอันดับแรก
ต่อมาเป็นดวงแก้ว มานี สมคิด เพชร และมานะ ส่วนตัวเขา
อ่านเป็นคนสุดท้ายก็ได้

“ฉันอ่านหนังสือยังไม่เก่ง” เพชรพูดเบา ๆ

“อ่านยังไม่เก่ง ยิ่งต้องอ่านบ่อย ๆ จะได้เก่งขึ้นอย่างไรล่ะ
เวลาเธอติดขัดอ่านไม่ออก ก็มาถามพี่วีระสิ” มานีแนะนำ เพชร
ก็รับคำโดยดี

“ไหนล่ะ ใครจะเล่านิทานต่อจากฉัน” วีระทวง พलग
หยิบกระบอกไม้ไผ่ขึ้นมาปล้องหนึ่ง เขามีดผ่าเพื่อทำตอกใช้
มัดไม้กวาดทางมะพร้าว

เพื่อน ๆ พอได้ยินวีระทางให้เล่านิทานก็นั่งมองตากัน
ทุกคนพยายามนึกถึงนิทานที่เคยฟังมา แต่ก็นึกไม่ออก มานี
โน้มตัวลงไปกระซิบที่หูของชูใจว่า

“เล่าเรื่องโสณน้อยเรือนงามใหม่ละ ชูใจ”

“เธอยังจำได้หรือมานี” ชูใจถามเบา ๆ “ฉันจำไม่ได้เสีย
แล้ว ถ้าเล่าไม่จบก็ขายหน้าเขา”

มานีนั่งอยู่ครู่หนึ่งก็สั่นหน้า “พระเอกชื่ออะไรก็จำไม่ได้
เสียแล้ว ผู้หญิงชื่อโก่งที่ทรยศต่อเจ้าหญิงโสณน้อยชื่อว่าอย่างไร
ฉันก็จำไม่ได้อีก เธอถามยามาให้แน่นอน แล้วเราค่อยมาเล่าให้
คนอื่นฟัง” ชูใจก็เห็นด้วย

ปตินั่งขมวดคิ้วนึกอยู่นานว่ายายเคยเล่านิทานเรื่องอะไร
ให้ฟังบ้าง ก็นึกไม่ออก จนปัญญา หันไปมองดูคนอื่น ๆ ก็เห็น
นั่งอึ้งกันไปหมด เขาจึงพูดกับวีระว่า

“ขอโทษเถอะวีระ ฉันนึกนิทานไม่ออกจริง ๆ ขอเป็น
หนี้เอาไว้ก่อน คราวหน้าฉันจะเป็นคนเล่านิทานเอง”

แบบฝึก

๑. เปรียบเทียบเสียงคำในอักษรกลาง อักษรสูง
และอักษรต่ำ

ฝึกผันและสังเกต

คำเสียงยาว	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
อักษรกลาง	จอ	จ่อ	จ้อ	จื่อ	จื่อ
อักษรสูง	-	ถ่อ	ถ้อ	-	ถอ
อักษรต่ำ	พอ	-	พ้อ	พื่อ	-
คำเสียงสั้น					
อักษรกลาง	-	จะ	จ๊ะ	จ๊ะ	-
อักษรสูง	-	ขะ	-	-	-
อักษรต่ำ	-	-	คะ	คะ	-

๓. ศ ษ ส ฐ ท สะกด อ่านเหมือน ด สะกด

ฝึกอ่านและจำ

ตั้งใจอาราธนา

เจ้าอาวาสในวัด

รัศมีแสงส่อง

ต้องอาพาธเจ็บป่วย

ช่วยให้พ้นเภทภัย

ลูปไล่สัมผัส

อสรพิษกัดตาย

เรื่องกลุ้มกลายอาเพศ

ทุเรศไม่น่าดู

สู้คนทรยศ

อภัยศอภัย

ชั่วร้ายอุบาทว์

อาสนะไฉน

ระว่างประสาทเสีย

โลหิตจากแผล

แก้โทษปัญหา

ปราโมทย์ยินดี

มีสุริยคราสกลางวัน

จันทร์คราสกลางคืน

๓. คำที่ประสมสระเสียงสั้นและเสียงยาว มีความหมายต่างกัน

ฝึกอ่านและสังเกต

แม่น้ำหลายสายไหลมารวมกันที่ปากน้ำ

ทหาร ตำรวจมีหน้าที่ป้องกันบ้านเมืองให้พ้นภัยทั้งภายใน
และภายนอก

เขายังไม่ได้ซื้อยางลบมาให้น้องเลย

ลมพัดแรงจนผ้าที่ขาดไว้ปลิวไป

เข็มขัดของฉันขาดไปนานแล้ว

ผู้คนป่าวร้องหาหมอมารักษาปิดเป่าโรคที่ระบาดในเมือง
เขาได้ถอนความผิดด้วยการช้อน้ำเสียทิ้ง แล้วล้างที่เก็บ
น้ำจนสะอาด

๔. คำบางคำมีความหมายหลายอย่าง

ฝึกอ่านและสังเกต

ฉันเอาเสื้อไปคืนเพื่อนเมื่อคืนนี้

ฉันไม่มีตะปูดอกไม้ให้ติดกันจึงต้องใช้ดอกมัด

ฉันหาเชือกหลายเส้นมาต่อกันให้ยาว ๒๐ วาหรือ ๑ เส้น

คัดท้ายเรือยากยิ่งกว่าคัดลายมือ

มีคนมาหาแม่ แม่จึงให้ฉันคอยคนหม้อข้าว

เรือข้าวลำใหญ่ ต้องใช้ลำไม้ไผ่มาทำต่อ ต่อเรือเข้าไป

ในลำคลอง

พอดำนาเสร็จ ตัวเพื่อนโคลน ต้องลงไปดำน้ำล้างโคลน

บนหัวออก

เขานั่งบนกระทงเรือแล้วเอากระทงลอยน้ำ

ฉันตกใจจนทำปลาที่ตกได้ตกลงในน้ำ

เขาทำงานตั้งแต่หนุ่มจนแก่ แต่ก็ยังยากจนอยู่จนกระทั่ง

บัดนี้

ผมไม่ได้สระผมหลายวันแล้ว

๕. คำที่เป็นสำนวนมีความหมายมากกว่าตัวอักษร
ที่มองเห็น

อ่านและสังเกต

- ต่อว่า ไม่ใช่หมายความว่า คำ “ต่อ” และ “ว่า”
มารวมกัน แต่หมายถึงการพูดด้วยความไม่พอใจ
- แข่งรัศมี ไม่ใช่แข่งกับรัศมี แต่เป็นการแข่งความสามารถ
เทียบเคียงกัน
- เหลือเชื่อ ไม่ใช่เหลือจากการเชื่อของ แต่เป็นการไม่
น่าเชื่อ
- ออกตัว ไม่ใช่ออกมาเป็นตัว แต่เป็นการแก้ไขข้อ
บกพร่องให้พ้นตัว

๖. ประโยคบอกเล่าและประโยคปฏิเสธ

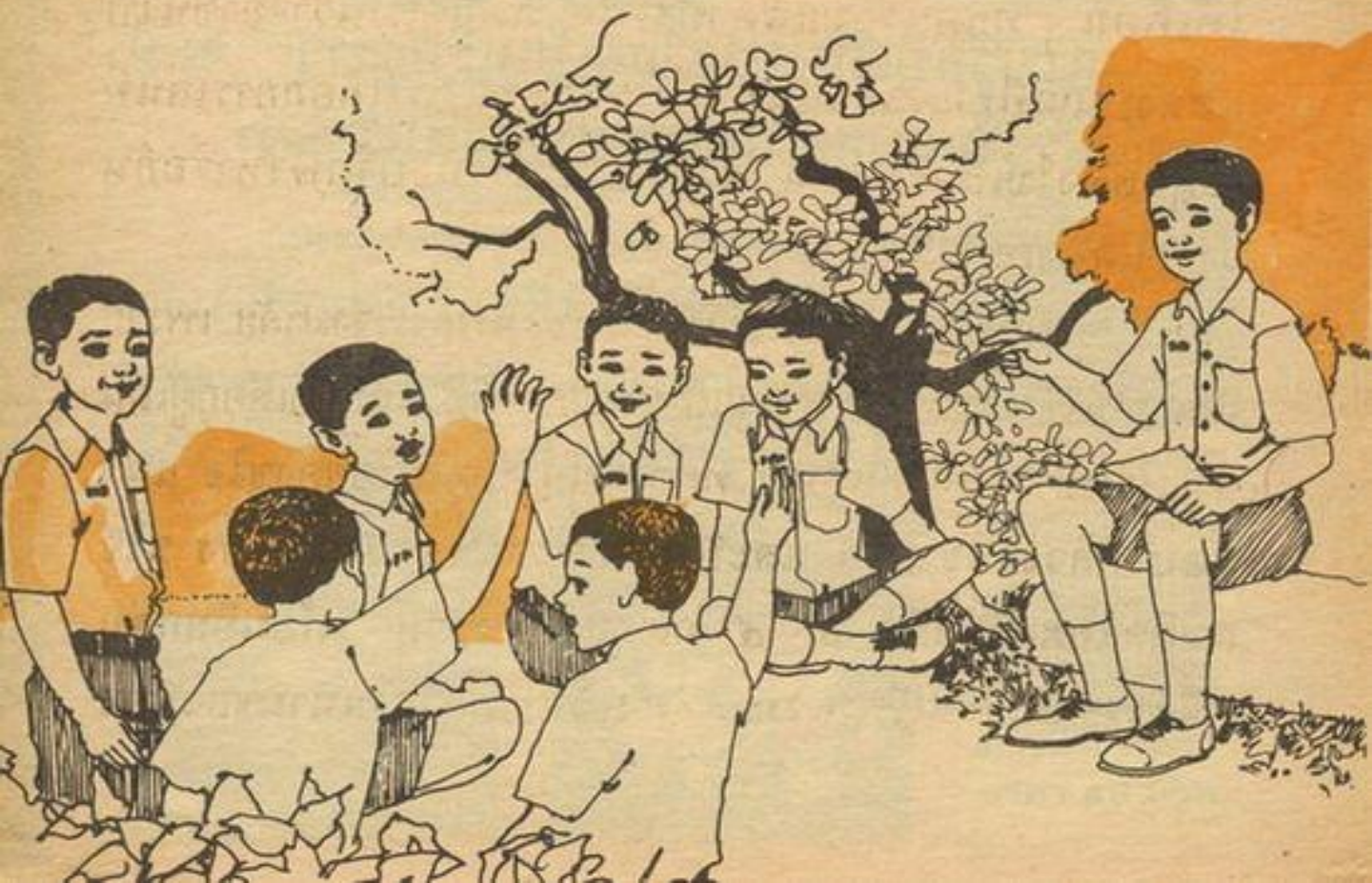
การเรียบเรียงประโยคเป็นเรื่องราว จะมี
ทั้งประโยคบอกเล่าและประโยคปฏิเสธ

อ่านและสังเกต

พอลตาเหลวกลับมาถึงบ้าน จึงให้ภรรยาเอาเรือไปคืน
เพื่อน เพื่อนตาเหลวมาสำรวจดูเรือ สัมผัสลูปคล้ำดู แล้วก็
ว่าไม่ใช่เรือของตนเพราะยาวกว่าเดิมตั้งสองศอก จึงต่อว่า
ต่อวานอย่างรุนแรง หาวว่าตาเหลวเหมือนนอสรพิษ ไม่มี
สัจจะ ให้ขอยืมเรือไปกลับทฤษฎเอาลำอื่นมาเปลี่ยน จึง
ไม่ยอมรับเรือคืน

เพลงพวงมาลัย

ทุกปีพอจวนจะถึงวันที่ ๕ ธันวาคม พวกนักเรียนก็พากัน
ตื่นเต้นดีใจ เพราะเป็นวันชาติ และวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คณะกรรมการจัดงานขอให้
ผู้แทนห้องเรียนชั้นต่าง ๆ ไปร่วมประชุมจัดงาน ปีนี้ได้รับ
มอบหมายให้เป็นผู้แทนไปร่วมประชุม เพื่อนชั้นอื่น ๆ ที่ไป

ร่วมประชุมด้วยกันเคยได้ยินกิตติศัพท์ว่าปิติเป็นคนเรียนหนังสือ
เก่ง และมีอุปนิสัยกล้าหาญ เฉลียวฉลาดดี ก็รู้สึกชอบปิติ ต่าง
พูดจาสัพยอกหยอกล้ออย่างสนิทสนม

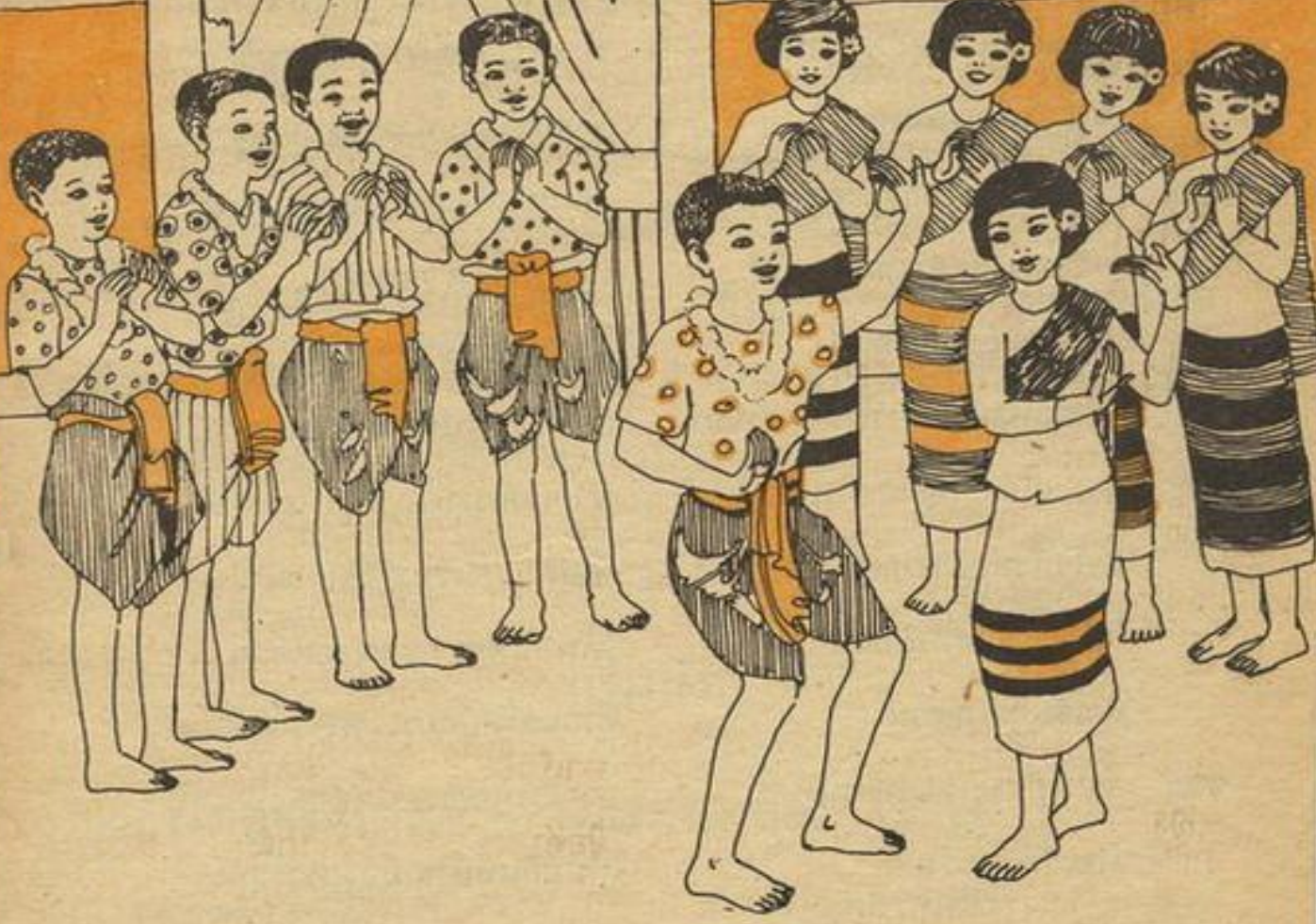
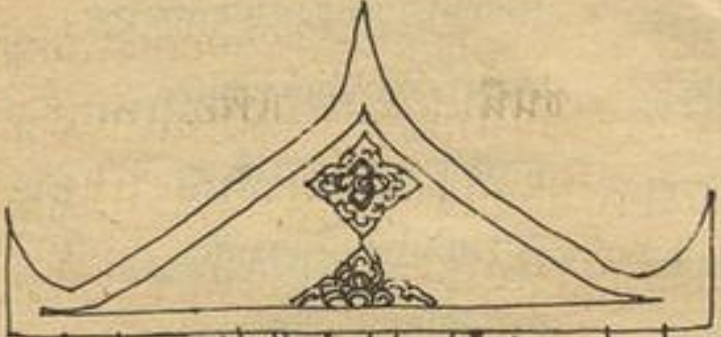
พอปิติกลับจากประชุม เขาแจ้งให้เพื่อน ๆ ในห้องเรียน
ทราบว่ ที่ประชุมตกลงจัดงานหลายอย่าง คือ จัดนิทรรศการ
ร่วมกันเกี่ยวกับชาติ และพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัว มีการประกวดข้อเขียนทั้งประเภทร้อยแก้วและ
ร้อยกรอง เขียนเป็นเรียงความ คำขวัญและบทถวายพระพร
บนเวทีที่มีการแสดงของนักเรียนทุกห้องด้วย เพื่อนทุกคนต่างช่วย
กันคิดว่าจะแสดงอะไรดี มานี้ปรารถนาว่าอยากแสดงการเล่นที่
ให้เพื่อน ๆ ทุกคนร่วมแสดงด้วยกัน สมคิดคำนวณว่า ถ้าขึ้นไป
แสดงบนเวทีทุกคนก็แน่นเกินไป ไม่น่าดู ควรเลือกการเล่นที่
ใช้ผู้แสดงไม่เกินยี่สิบคน พวกนักเรียนจึงนั่งปรึกษาหารือกัน
ว่าจะแสดงอะไรดี

ชูใจเสนอความเห็นว่าจะแสดงรำเพลงพวงมาลัย เพราะ
แสดงกันได้หลายคน ช่วยกันแต่งเนื้อร้องให้ดี และคัดเลือกผู้เล่น
ชายหญิงข้างละห้าคนก็พอ ทุกคนพอใจข้อเสนอของชูใจ และ
มอบให้ดวงแก้ว มานี้ และปิติ ไปช่วยกันแต่งบทเพลง ชูใจ
สมคิดและเพื่อนอีก ๓-๔ คน แต่งคำขวัญ เพื่อนอีกกลุ่ม
หนึ่งช่วยกันเขียนเรียงความ ส่งเข้าประกวดในนามของห้อง

โดยเขียนเรื่องตามที่ดวงแก้วปรารภว่า อยากให้รัฐบาลออกเหรียญ
 กษาปณ์เป็นที่ระลึกในวันสำคัญเช่นนี้ทุกปี พวกเพื่อนเห็นด้วย
 หลายคน เมื่อตกลงกันได้เรียบร้อยแล้ว หัวหน้าชั้นจึงไปเชิญ
 ครูกรมลมา แล้วเรียนชี้แจงข้อตกลงให้ฟัง ครูกรมลเห็นชอบด้วย
 และชมเชยว่านักเรียนรู้จักวางแผนงาน และมีความสามัคคี
 ร่วมมือร่วมใจกันดี การงานก็จะต้องสำเร็จลุล่วง อุปมาเหมือน
 ลงเรือลำเดียวกัน ถ้าทุกคนช่วยกันพายช่วยกันแจวไปทิศทาง
 เดียวกัน เรือก็จะถึงที่หมายโดยสวัสดิภาพ ประเทศชาติก็เช่นกัน
 ถ้าคนในชาติสามัคคีกัน เสียสละประโยชน์ส่วนตนไม่ละโมภ
 โลกมาก บ้านเมืองจะต้องอยู่รอดปลอดภัย มีเสรีภาพและ
 อิศรภาพเช่นนี้ตลอดไป

มานี้ ดวงแก้ว และปิติช่วยกันแต่งเพลงพวงมาลัยเสร็จ
 แล้ว ครูกรมลช่วยแก้ไขให้ไพเราะสละสลวยยิ่งขึ้นดังนี้

ชาย	เอ้อระเหยลอยมา	ประนมมือวันทาขึ้นเหนือเกศี
	เคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์	ที่สิงสถิตอยู่ทั่วชาติ
	พวกเราจะร่ำเฉลย	ช่วยกันเอื้อนเอ่ยสุนทรวาที
	ขอเจ้าเอ๋ยสารภี	เราเป็นคนดีเพราะอนุภาพไฉน
หญิง	เอ้อระเหยลอยเวียน	มือต่างรูปเทียนบุปผามาลัย
	พวกเราล้วนเป็นคนดี	เพราะว่าเรามีสิ่งยึดเหนี่ยวใจ

	คือความรักชาติบ้านเมือง	ช่วยกันประเทืองสามัคคีทั่วไทย
	เจ้าช่อพุดจีบเรารีบเรียนไป	พัฒนาชาติให้มั่นคงเถิดเอย
ชาย	เอ้อระเหยลอยลม	ลูกขอกราบก้มเคารพบูชา
	ไหว้คุณพระรัตนตรัย	อบรมบ่มใจมั่นในศาสนา
	ยึดมั่นอยู่ในศีลธรรม	ความดีน้อมนำอยู่ทุกเวลา
	พวงเจ้าเอี่ยมมะลิลา	เราได้ชื่อว่าเป็นคนดีเอย
หญิง	เอ้อระเหยลอยละลิ่ว	ยกมือสืบนิ้วขึ้นถวายบังคม
	องค์พระกษัตริราช	มิ่งขวัญของชาติชาวไทยชื่นชม
	ทรงเป็นแบบอย่างความดี	บำเพ็ญกรณียาชาติริ่นรมย์
	ช่อเจ้าเอี่ยมเทพนม	พวกเรานิยมทำตามท่านเอย
ชาย	เอ้อระเหยลอยละล่อง	พนมมือทั้งสองกราบชนกชนนี
	พระคุณบุ๋ย้าตายาย	เราสืบเชื้อสายบุพการี
	ท่านรักและเลี้ยงดูเรา	อบรมขัดเกลาไม่เคยหน่ายหนี
	เจ้าช่อพะยอมเราพร้อมความดี	เพราะท่านปรานีเมตตาเราเอย
หญิง	เอ้อระเหยลอยไป	พวกเรากราบไหว้ครูบาอาจารย์
	ตั้งใจสั่งสอนพวกเรา	พันความโง่เขลาไม่รู้วิชาการ
	ให้ความรู้อีกทั้งฝึกฝน	ให้พากเพียรจนเจนจบแตกฉาน
	ช่อเจ้าเอี่ยมพุดตาน	ท่านแสนเบิกบานเพราะเราดีเอย
ชาย	เอ้อระเหยลอยวน	พวกเราทุกคนขอให้สัญญา
	ว่าจะรักษาความดี	ให้สมกับที่บ้านเมืองปรารถนา

จะตั้งใจอันหมั่นเพียร	ศึกษาเล่าเรียนทำดีทุกครา
พวงเจ้าเอ๋ยกระดั่งงา	เด็กไทยถ้วนหน้าเป็นคนดีเอย
หญิง เอ้อระเหยลอรอร่อน	เอื้อนเอ่ยคำกลอนสุนทรวาทิ
เฉลยอนุภาพสร้างสรรค์	ให้เด็กไทยตั้งมั่นอยู่ในความดี
ได้ทั้งแบบอย่างและคำสั่งสอน	เป็นข้อสังวรไปชั่วชีวี
เจ้าช่ออัญชันหมั่นกตเวทิต์	ทุกทีพาราตรีเจริญยิ่งเอย

ถึงตอนฝึกซ้อมเพื่อนรำ ครูกมลทำท่าผู้หญิงไม่สวย
 ทำท่าทางเก้ ๆ กัง ๆ จึงให้มานี้ไปขอความกรุณาครูไพลินช่วย
 ฝึกซ้อมให้ ครูไพลินนัดจะไปฝึกให้ในวันเสาร์และอาทิตย์ที่บ้าน
 ของมานี้ มานี้จึงบอกเพื่อนตามที่ครูไพลินนัดหมาย

ซุ้ใจกับปิติและเพื่อน ๆ ก็เร่งเขียนคำขวัญและเรียง
 ความ ทุกคนมั่นใจว่า งานที่ห้องของเขาส่งเข้าประกวด คง
 จะได้รับรางวัลใดรางวัลหนึ่งแน่นอน

แบบฝึก

๑. ฝึกอ่านและจำคำที่สะกดด้วย พ ฟ ป ภ

อิสระเสรีภาพ

สัพพอกหยากเย้า

เขากล่าวปรารภพบกษาปณ์เงินตราบุปผาดอกไม้ปลดดภัยสวัสดิภาพกราบบุพการีมีอิสรภาพอานุภาพยิ่งใหญ่ใช้อุปมาเปรียบเทียบ

๒. เราอาจรวมคำ ๒ คำ ขึ้นเป็นคำใหม่ได้ และคำใหม่นี้บางคำจะมีความหมายเหมือนคำเดิม และบางคำจะมีความหมายเปลี่ยนไปบ้าง แต่ยังคงคล้ายความหมายของคำเดิม

อ่านและสังเกต

คำที่มีความหมายเหมือนคำเดิม

ล่อง (ผ่านพ้นไป)

ลู่ (ล่อง)

เอื่อน (พูด)

เอ่ย (เริ่มพูด)

โง่ (เขลา ไม่ฉลาด)

เขลา (โง่)

แบบ (ตัวอย่าง)

อย่าง (แบบ)

รวมเป็นคำว่า ลู่ล่อง (ผ่านพ้นไป)

" เอื่อนเอ่ย (พูด)

" โง่เขลา (ไม่ฉลาด)

" แบบอย่าง (ตัวอย่าง)

สร้าง (ทำ)	}	รวมเป็นคำว่า <u>สร้างสรรค์</u> (ทำ
สรรค์ (สร้าง)		สร้าง)

**คำใหม่ที่มีความหมายเปลี่ยนไป แต่ยังคงคล้ายความหมาย
ของคำเดิม**

มอบ (ให้)	}	รวมเป็นคำว่า <u>มอบหมาย</u> (กำหนด
หมาย (กำหนด)		ให้ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง)

ออม (เก็บ)	}	รวมเป็นคำว่า <u>ออมสิน</u> (เก็บเงิน
สิน (ทรัพย์)		ที่ละเล็กละน้อย)

กลบ (ปิด)	}	รวมเป็นคำว่า <u>กลบเกลื่อน</u> (ทำให้
เกลื่อน(ทำให้หมดไป)		เรื่องหายไป)

ขอ (พูดให้เขาให้สิ่งที่	}	รวมเป็นคำว่า <u>ขอร้อง</u> (ขอให้ช่วย	
ต้องการ)			เหลือ)
ร้อง (เปล่งเสียงดัง)			

๓. การเขียนคำขวัญ เพื่อชักชวนให้ทำอย่างหนึ่ง
อย่างใด เป็นคติเตือนใจหรือสั่งสอน มักจะใช้
ข้อความสั้น ๆ และให้มีเสียงคล้องจองกันเพื่อ
ให้จดจำได้ง่าย

อ่านและสังเกต

“อากาศเป็นพิษ ชีวิตจะสั้น”

“เด็กดีเป็นศรีแก่ชาติ เด็กฉลาดชาติเจริญ”

“ยาเสพติดเป็นภัยต่อชีวิต เป็นพิษต่อสังคม”

“บ้านเมืองจะพินาศ ถ้าเยาวชนของชาติติดยาเสพติด”

๔. การเขียนแสดงความรู้สึกนึกคิดที่เป็นเหตุเป็นผล
เกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ข้อความชนิดนี้มักจะมี
คำว่า เพราะ เพราะฉะนั้น อยู่ด้วย

อ่านและสังเกต

“เพราะปิติรักและเมตตาสัตว์นั่นเอง เจ้าของม้าจึง
ลดราคาให้เป็นพิเศษ” เกษตรอำเภอก็คิดในใจ

แม่ของมานะรู้สึกว่ “พวกเด็ก ๆ รักและเคารพ
เกษตรอำเภอมก ซึ่งก็คงเป็นเพราะเขาเป็นคนดีและ
รักเด็ก ๆ”

“พวกเงาะคงอายุไม่ยืน เพราะฉะนั้น คนึงจึงตาย
ตั้งแต่อายุยังน้อยอยู่” ครูกลมบอกนักเรียน

ห้องสมุดโรงเรียน

กลางวันวันศุกร์ พอรับประทานอาหารกลางวันเสร็จแล้ว พวกนักเรียนมักจะชวนกันไปขอยืมหนังสือที่ห้องสมุด เพื่อไปอ่านในวันเสาร์และอาทิตย์ ขณะนี้ห้องสมุดของโรงเรียนมีหนังสือครบบริบูรณ์ทุกประเภท ครูทำหน้าที่บรรณารักษ์เป็นคนอารมณ์ดี ช่วยแนะนำหนังสือต่าง ๆ ให้และจำได้แม่นยำว่า เด็กกลุ่มไหนชอบหนังสือประเภทใด บางกลุ่มชอบเรื่องเครื่องยนต์กลไก

บางกลุ่มชอบนิทานที่มีนางฟ้าหรือเทพธิดาหรือเทพเจ้า บางกลุ่มชอบเรื่องฝึกสมองทดลองเขาวน แต่ส่วนใหญ่ก็ชอบอ่านหนังสือการ์ตูน ไม่ว่าจะ เป็นหนังสือประเภทใด ย่อมมีอันส่งผลให้ผู้อ่านมีความรู้มากขึ้น แต่เด็กนักเรียนยังเป็นผู้เยาว์ ครู

ทำหน้าที่บรรณารักษ์จึงเลือกหนังสือเข้าห้องสมุดอย่างพิถีพิถัน เพราะหนังสือบางเล่มก็เข้าทำนอง “คุณอนันต์โทษมหันต์” ต้องคอยระวังไม่ให้เป็นดาบสองคมมาทำลายนักเรียน ครูทำหน้าที่บรรณารักษ์เป็นคนช่างสังเกต รู้ว่าเด็กคนไหนอ่านหนังสืออย่างลวก ๆ คนไหนอ่านอย่างพิถีพิถันเพราะเหตุ จนนอกคาดการณ์ได้ว่าเด็กคนไหนจะมีชีวิตรุ่งโรจน์ต่อไปภายหน้า

ซุใจเลือกได้หนังสือนิทานเล่มหนึ่งชื่อกระต่ายน้อย เห็นเล่มไม้โตนักและมีรูปภาพสีสันสวยงามน่าดู จึงนั่งอ่านในใจดังนี้

ป่าดงพงไพรใหญ่กว้าง	รกร้างสัตว์อาศัย
กลางพงดงละเมาะเหมาะใจ	ฝูงกระต่ายน้อยใหญ่สำราญ
แม่กระต่ายขาวราวปุยฝ้าย	มีลูกชายชาญฉลาดอาจหาญ
อยากเที่ยวป่าใหญ่มานาน	วอนขานมารดาทุกวัน
แม้ว่ายังเด็กเล็กนัก	มิรู้จักป่าใหญ่ไพรสันต์
กลางเถื่อนเกลื่อนสัตว์หลากพันธุ์	ลูกยาจะพริ้นหัวใจ
กระต่ายน้อยวิ่งวอนอ่อนหวาน	จนมารดาอ่อนผ่อนให้
แต่งตัวลูกน้อยกลอยใจ	ป่าใหญ่เจ้าไม่เคยทาง
แม่เดินนำหน้าพาบุตร	ห้วงสุดสายใจมิให้ห่าง
กระต่ายน้อยเพลิดเพลิดเดินทาง	จากละเมาะเหยาอย่างกลางพงา
ป่าสูงฝูงสัตว์น้อยใหญ่	ตื่นตาตื่นใจหนักหนา
ไม้ดอกออกดอกดาดดาษดา	ผีเสื้อบินมาบินไป

ชมนกชมไม้ชมสัตว์
 ไม่เห็นเรียกหาเท่าไร
 กระจ่ายน้อยค้อยควบคุมสติ
 เดินคุ่มสุมเที่ยวเปลี่ยวเอกรา
 บัดดลได้ยินเสียงคราวญ
 กระจ่ายน้อยตื่นตระหนกตกใจ
 แลเห็นราชสีห์ติดบ่วง
 รอบกายสัตว์หลายล้อมดูกัน
 สนเท่ห์เล่ห์ใดจึงไต่ถาม
 สัตว์มองร้องตอบวาจา
 กระจ่ายว่าถ้า मैं สิ่งนี้
 จะยอมอภัยให้คลาย
 สำสัตว์ต่างพร้อมยอมตาม
 แม่ท่านรอดชีวีไซ้
 ราชสีห์ดีใจให้สัญญา
 กระจ่ายน้อยกักบ่วงขาดพลัน
 ต่างจับระบ่ำรำร้อง
 ปานี้สิ้นทุกข์สุขสราญ
 แม่กระจ่ายรู้ความตามมา
 กรุณาปราณีดีไม่เบา

จนพลัดกับแม่แลไหน
 ตกใจแทบสิ้นชีวา
 ดำริทางกลับคูลา
 เข้าป่าลึกแสนแดนไกล
 โหยหวนล้นป่าหวาดไหว
 ดับกลัวผินใจไปพลัน
 พรานลวงบ่วงรัดกระสัน
 ยิ้มเยาะเย้ยหยันล้นพนา
 เยาะหยามโยไฟโยหนา
 ราชสีห์อาธรรม์ควรตาย
 เลิกย้ายสัตว์ทั้งหลาย
 บ่วงบาตรัดกายหรือไร
 กระจ่ายจึงถามสิ่งใหญ่
 จะกลับตัวหรือไม่อย่างไรกัน
 เราจักรักษาสัตย์มั่น
 ผุ่งสัตว์พากันสาธุการ
 แซ่ซ้องชมเชยเอ๋ยขาน
 อันทพาลสูญสิ้นถิ่นเรา
 ลูกเอ๋ยช่างกล้าจริงหนาเจ้า
 ฝึกเอาไว้เถิดประเสริฐเอ๋ย

พอชูใจอ่านจบ มานีก็ถือหนังสือเล่มหนึ่ง หน้าปกเป็นภาพโลหะแกะเป็นรูปหงส์สีทองเข้ามาหาชูใจ มานีเหลือบเห็นหนังสือที่ชูใจถืออยู่ จึงกระซิบถามว่า “สนุกไหมจ๊ะ” ชูใจพยักหน้าพลาจกระซิบตอบว่า “สนุกจ๊ะ เป็นเรื่องของลูกกระต่ายช่วยให้ราชสีห์ชั่วช้าสวามานย์กลับตัวประพฤติดี แล้วก็สิ้นดีด้วย อ่านเดี่ยวเดี่ยวก็จบ เธอได้หนังสืออะไรมา” มานีชูหนังสือให้ดู แล้วกระซิบว่า “พิพิธภัณฑ์นกจ๊ะ มีรูปนกเกือบทุกเผ่าพันธุ์และมีคำอธิบายสั้น ๆ น่าสนใจดี ฉันเลยขอยืมไปอ่านที่บ้าน เธอรีบไปหาหนังสือที่จะขอยืมสิ ฉันจะนั่งอ่านเรื่องกระต่ายน้อยรออยู่ที่นี่” ชูใจส่งหนังสือให้มานี แล้วรีบลুকไปหาหนังสือ เขาเห็นหนังสือรายปักษ์เล่มหนึ่งปกเป็นรูปพระปรารักษ์หลายองค์สอดสีสลักงดงามมากชื่อ “กิตติศัพท์ไทย” ชูใจสนใจจึงขอยืมจากครูทำหน้าที่บรรณารักษ์ เขาเหลือบมองหน้าปัดนาฬิกาเห็นเข็มบอกเวลาจวนจะเข้าเรียนแล้ว จึงรีบชวนมานีกลับเข้าห้องเรียน

“เธออ่านเรื่องกระต่ายน้อยจบหรือเปล่า” ชูใจถาม มานีพยักหน้า “สั้นนิดเดียว สนุกดีนะ ฉันเคยอ่านนิทานอีสป เรื่องราชสีห์กับหนู หนูช่วยกัดบ่วงให้ราชสีห์ แต่เรื่องนี้กระต่ายกัดบ่วงให้ราชสีห์ แปลกดี เจ้ากระต่ายน้อยมีน้ำใจเมตตาการุณย์ดีนะเธอเนะ”

ชูใจพยักหน้ารับ พอดี
 จันทรเดินกะโผลกกะเผลก
 มาหาพลางต่อว่า “ฉันตาม
 หาเธอเสียเหงื่อโซมเลย”
 แล้วเขาส่งถุงกระดาษให้
 มานี้กับชูใจคนละถุง “ฉัน
 เก็บมะขามป้อมมาฝากเธอ
 รสของมันอมเปรี้ยวอมฝาด
 แต่เวลาดื่มแล้วหวาน

ในคอ อร่อยดี” มานี้กับชูใจรับถุงมะขามป้อมพร้อมกับขอบใจ
 จันทร จันทรพูดต่อไปว่า “วันหลังฉันจะสอยมะขามเทศมา
 ฝากเธออีก ที่ข้างบ้านของฉันมีอยู่หลายต้น” มานี้กับชูใจรู้สึก
 ตื่นตันใจจนพูดไม่ออก ได้แต่กล่าวขอบใจจันทร

แบบฝึก

๑. สังเกตคำที่มีตัวสะกด และตัวการ์นต์เหมือนกัน
- นต์ การ์นต์ มหันต์ อนันต์ สุขสันต์ นิมนต์ รถยนต์
 สวดมนต์

- วรรณ บัณฑิต วรรณ เหตุการณ์ สหกรณ์ สมบูรณ์ ปราบปรามการณ์
- ณ์ท์ ไพโรจน์ ณ์ท์ พิพิธภัณ์ท์ ณ์ท์
- ังค์ พระปรารังค์ พระองค์ ประสงค์ ไตรรงค์ สดางค์
- ักษ์ ปักษ์ ยักษ์ อารักษ์ ประจักษ์ บรรณารักษ์

๒. ฝึกอ่านคำผันอักษรต่ำ

คนขับเรือล้าที่ล้าหน้าเรือล้าอื่นเป็นคนแข็งแรงล้าสัน
 ตอนรุ่งเช้า เขารีบโผล่หน้าต่างมองหารุ่งบนท้องฟ้า ทั้ง ๆ
 ที่ผมยังรุ่งรังอยู่
 เขาร้องยี้เมื่อพวกเพื่อนโกรธทำท่าจะย้ายี้เขาให้ย้อยยับ
 เมื่อตอนยี้สิบเอ็ดนาฬิกา
 คนที่มาแอบดูคนท้องมานที่นอนอยู่หลังมานถูกต่อว่าจน
 หน้ามานกลับไป

๓. ฝึกอ่านคำคล้องจอง

อยู่ในซอย	สอยกระโปรง	ซ่อมโรงรถ
กดส้มไก่	รสไม่ฝาด	ดูปราดเปรียว
ข้าวเหนียวดำ	ท่าเกลียวเชือก	เลือกซื้อกลอย

คอยจนเบื่อ	เหงื่อโซมกาย	หมายย่ำยี
มีแต่อาชรรม์	เผ่าพันธ์พี่น้อง	ต้องใช้เขาวนปัญญา

๔. อ่านและจำคำพังเพย คติพจน์

“คุณอนันต์โทษมหันต์” หมายถึง มีคุณประโยชน์มาก และก็มีโทษมาก เช่น ยารักษาโรค ต้องกินแต่พอเหมาะพอดี จึงจะรักษาโรคให้หายได้ แต่ถ้ากินมากเกินไปก็ทำให้ตายได้เหมือนกัน

“ดาบสองคม” หมายถึง เป็นไปในทางดีก็ได้ทางร้ายก็ได้ เช่น การแข่งกีฬา ถ้าทำถูกต้องก็จะเกิดประโยชน์หลายอย่าง เป็นต้นว่า ทำให้มีเพื่อนฝูงมาก ทำให้สามัคคีกัน แต่ถ้าทำไม่ถูกต้องก็ทำให้เกิดการทะเลาะกัน เป็นศัตรูกัน

“สามัคคีคือพลัง” หมายถึง ความสามัคคีย่อมเป็นกำลังให้กิจการทุกอย่างสำเร็จด้วยดี

๕. คำบางคำมีความหมายหลายอย่าง

ฝึกอ่านและจำ

กลับ กลับตัว กลับใจ หันกลับ

เขากลับตัวกลับใจไม่หันกลับไปเล่นการพนันอีกเลย

จัก จัก จักตอก จักสาน รู้จัก

พ่อจ๊กต้องไปหาคนจ๊กตอกจ๊กสถานที่รู้จักกันตอนเย็น
วันนี้

ปก ปกปิด ปกหนังสือ ปกป้อง

พ่อจะตีเขาที่ปกปิดไม่บอกให้รู้ว่า ทำปกหนังสือ
ขาด แต่แม่ปกป้องเขาไว้

ละ ละเว้น คนละ ละ

เขาละเว้นจากความชั่วจนเป็นคนละคนกับแต่ก่อน
แล้วละ

๖. คำบางคำถ้าเปลี่ยนที่กัน ความหมายจะเปลี่ยนไป
อ่านและสังเกต

เขาดีใจที่พ่อใจดีอนุญาตให้เขาไปเที่ยว

เขาหน้าเสียเมื่อนึกได้ว่าเขาพูดให้เพื่อนเสียหน้า

แม่ใจหายที่เห็นลูกหายใจไม่ออก ต้องรีบพาไปหาหมอ

ครูเตือนว่าเวลาไปเที่ยวน้ำตกระวังจะตกน้ำ

๗. สังเกตการผันอักษรสูง อักษรกลาง และอักษร
ต่ำ เพื่อให้รู้ระดับเสียงวรรณยุกต์ ควรถือคำ
ที่เป็นอักษรกลางหรือตัว อ เป็นหลัก ถ้าคำใด

มีเสียงตรงกับเสียงวรรณยุกต์นั้น ๆ อยู่แล้ว
ก็ไม่ต้องใส่วรรณยุกต์

	แม่ ก กา	มีตัวสะกด
เสียงสามัญ	อา มา นา	อาง อาน อาม อาย อาว คาง นาน งาม ตาย ลาว
เสียงเอก	อ่า ข่า ออย่า	อ่าง อ่าน อ่าม อ่าย อ่าว ล่าง ผ่าน ห้าม ฝ่าย ข่าว
เสียงโท	อ้า ผ้า หน้า หน้า	อ้าง อ้าน อ้าม อ้าย อ้าว ช่าง น่าน ห้าม ค่าย ข้าว
เสียงตรี	อ๊า ค้ำ ม้า ฟ้า	อ้าง อ้าน อ้าม อ้าย อ้าว ค่าง ร้าน ม้าม ย้าย น้าว
เสียงจัตวา	อ๊า ฝาหนา ขา	อ้าง อ้าน อ้าม อ้าย อ้าว ฝ่าง ขาน หนาม ขวย หนาว

รูปวรรณยุกต์ที่ใส่บนคำที่เป็นอักษรต่ำ จะทำให้คำมีเสียง
ไม่ตรงกับรูปวรรณยุกต์ ฉะนั้นจึงควรระวังในการอ่าน
และการเขียน

ไม้สารพัดประโยชน์

ครูกรมลพานักเรียนไปชมนิทรรศการอุตสาหกรรมใน
 ครอบครัว ซึ่งจัดแสดงอยู่ในบริเวณที่ว่าการอำเภอ ก่อนไป
 ครูกรมลกำหนดหัวข้อให้นักเรียนไปศึกษาเป็นกลุ่ม ๆ มานี้ ปิติ
 ชูใจ ดวงแก้ว และสมคิด อยู่กลุ่มเดียวกัน ครูกำหนดให้ศึกษา
 เรื่องหัตถกรรมจักสานด้วยไม้ไผ่ และช่วยกันจดจำการประดิษฐ์
 เครื่องใช้หรือเครื่องประดับที่ทำด้วยไม้ไผ่ แล้วมาช่วยกันทำ
 หนึ่งชิ้นประกอบการรายงานหน้าชั้น บางกลุ่มให้ศึกษางาน
 หัตถกรรมอื่น ๆ มีหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา ผลิตภัณฑ์ที่ทำ
 จากต้นกก ไบลาน หวาย ผลิตภัณฑ์ไม้แกะสลัก ผลิตภัณฑ์
 เครื่องถักทอ ไม้กวาดดอกหญ้า เป็นต้น เมื่อไปถึงบริเวณ
 งาน นักเรียนเห็นแผ่นกระดาษสีสวย ๆ เขียนคำขวัญติดไว้
 ตามต้นเสาและแผงกัน เป็นข้อความที่น่าสนใจมาก เช่น
 “หัตถกรรมนำไทยให้ไพบุลย์” “ไทยทำไทยใช้เงินไม่รั่วไหล”
 พวกนักเรียนได้รับความรู้และได้เห็นสิ่งของเครื่องใช้
 ทำด้วยวัสดุแปลก ๆ มีเจ้าหน้าที่คอยอธิบายวิธีทำและประโยชน์

ใช้สอยให้ฟังทุกอย่าง สมคิดชอบสิ่งที่ประดิษฐ์ด้วยลูกมะพร้าว และกะลามะพร้าว มันนึ่งยี้มแป้น เห็นพื้นซีเล็ก ๆ เรียงรายเป็นแถว บางตัวสวมแว่นตา บางตัวสวมหมวกคาบกลิ้งยา หน้าตาตลกดี ปิติชอบเครื่องปั้นดินเผา มีเครื่องใช้หลายอย่างทำด้วยกระเบื้องดินเผา เคลือบสีต่าง ๆ เป็นงานงามน่าใช้ เขาอยากจะทำเป็นบ้าง จะได้ทำจำหน่ายเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนมานี้กับชุดใจชอบผลิตภัณฑ์จากต้นกก ดวงแก้วสนใจไม้แกะสลักเป็นรูปพระนั่งเทศน์อยู่บนธรรมาสน์ และตัวละครสวมชฎา

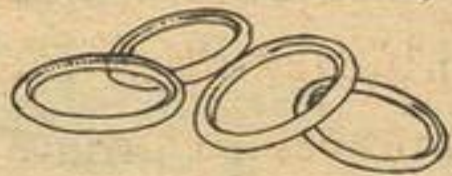
นั่งอยู่บนบัลลังก์ มีพระขรรค์วางอยู่ข้าง ๆ

มานี้ ชูใจ ปิติ ดวงแก้วและสมคิดเดินมาอยู่ที่แสดงผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ เจ้าหน้าที่ชี้ให้พวกเด็ก ๆ ดูเครื่องใช้ไม้ไผ่ มี โต๊ะเก้าอี้ ตู้ ตะกร้า ตะแกรง กระชอน ชะลอม และเครื่องใช้อื่น ๆ อีกนานาชนิด ล้วนสวยงามน่าอัศจรรย์ มีทั้งที่ใช้ไม้ไผ่เป็นลำ ๆ และผ่าซีก จักเป็นดอกเพื่อสาน เจ้าหน้าที่แจกเอกสารผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ให้พวกนักเรียนไปศึกษาด้วย ปิติสังเกตเห็นเครื่องประดับบ้านติดฝาผนังสวย ๆ แปลกหลายอย่าง ก็พยายามจดจำไว้ พอหมดเวลาหนึ่งชั่วโมงครูกรมลก็พานักเรียนกลับโรงเรียน ก่อนกลับปิติขอไม้ไผ่เหลือจากเจ้าหน้าที่ไปสองปล้อง เขาเลือกปล้องที่ผิวของมันมีสีสวย และเส้นลายสีเขียวบนพื้นสีเหลืองเด่นชัดน่าดู มีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๓ นิ้ว ยาวปล้องละ ๓ คืบ

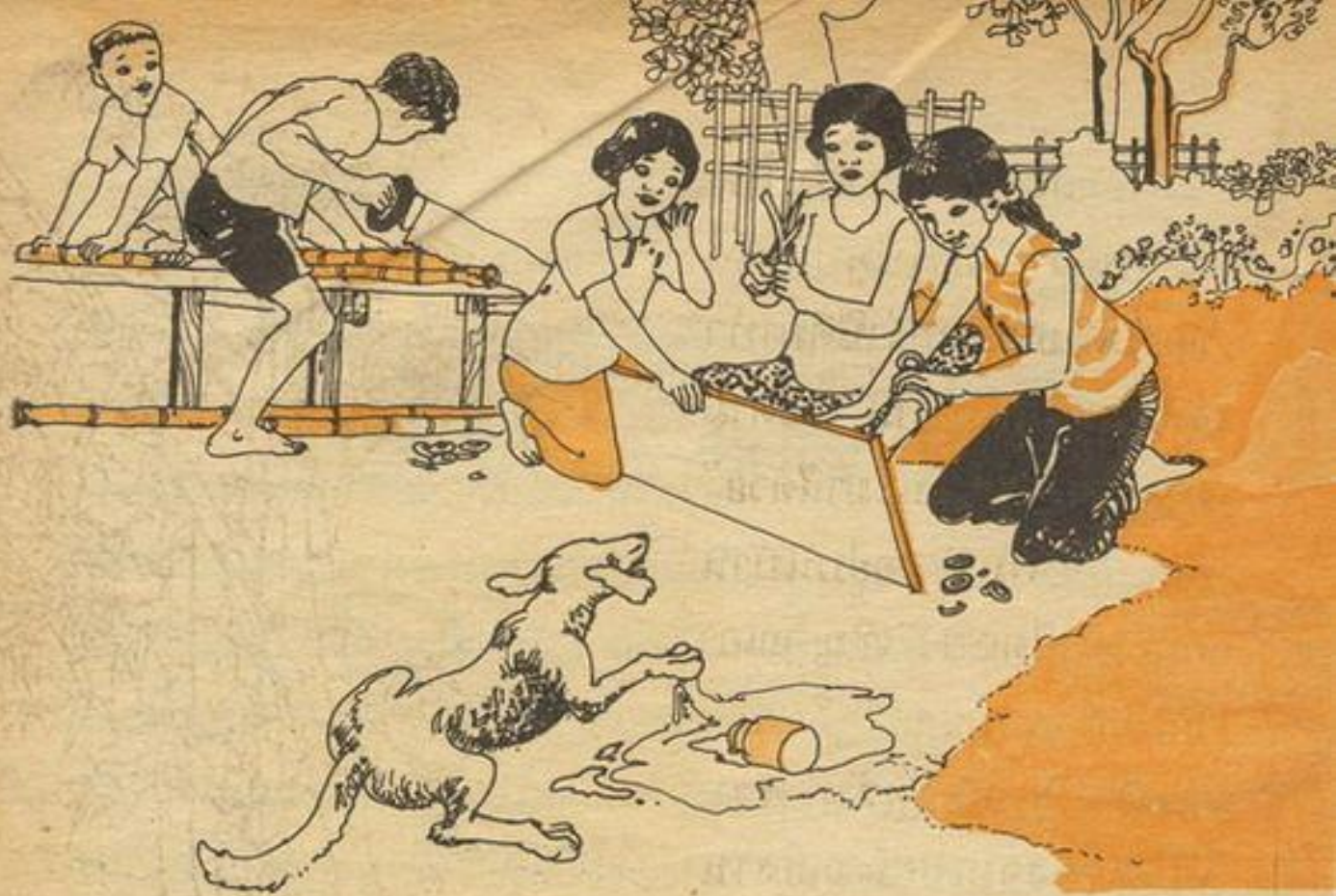
เมื่อกลับไปถึงโรงเรียน ครูกรมลให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายความรู้ที่ได้รับจากการไปชมนิทรรศการ นักเรียนอภิปรายกันหลายเรื่อง รวมทั้งการพิทักษ์รักษาศิลปกรรมของไทย และการอนุรักษ์ธรรมชาติ จากนั้นครูกรมลก็มอบหมายงานให้นักเรียนไปช่วยกันเขียนรายงานตามหัวข้อที่กำหนดไว้ และทำตัวอย่างผลิตภัณฑ์นั้นมาประกอบการรายงานด้วยในวันจันทร์หน้า

วันเสาร์และวันอาทิตย์ มานี ชูใจ ปิติ ดวงแก้ว และ
 สมคิด ไปช่วยกันทำงานอยู่ที่บ้านของมานี ต่างปรึกษาหารือ
 กันว่า จะทำผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่เป็นอะไรดี สมคิดอยากทำ
 หลาย ๆ อย่าง แต่ชูใจทักว่าจับปลาสองมือไม่ดี ในที่สุดก็ตกลง
 กันว่าจะทำกำไลมือไม้ไผ่และป้ายคำขวัญ จึงเริ่มต้นทำงาน
 ปิติเลื่อยกระบอกลไม้ไผ่ออกเป็นแฉ่ง ๆ เพื่อทำกำไลและกลีบ
 ดอกไม้ประดับป้ายคำขวัญ คนอื่น ๆ ช่วยกันใช้กระดาษทราย
 ขัดลบเหลี่ยมเบา ๆ เพื่อให้มันกลมกลึง ไม่มีเสี้ยน พอขัดเสร็จ
 ก็ได้กำไลสวยงาม ด้านนอกของกำไลมีผิวไม้ไผ่สีเขี้ยว ๆ เหลือง ๆ
 สลับกันน่าดู จากนั้นจึงใช้แลคเกอร์ทำให้เป็นเงางาม เมื่อผึ่งไว้
 จนแห้งก็ใช้สวมนได้ มานี ชูใจ และดวงแก้ว ทำกำไลไว้สวมคน
 ละอัน จากนั้นเด็ก ๆ ก็ช่วยกันทำแผ่นป้ายคำขวัญ มานีให้
 เศษไม้อัดแผ่นหนึ่งขนาดกว้าง ๑ ฟุตครึ่ง ยาว ๒ ฟุต ปิติเลื่อย
 แต่งขอบของมันให้ตรงและเรียบ เอาเซลแลกผสมแอลกอฮอล์
 ทาแล้วผึ่งไว้ พวกเด็ก ๆ ช่วยกันตัดแฉ่งไม้ไผ่ ใช้ส่วนโค้งที่ตัด
 ออกมาประกบกันเป็นรูปวงรีแคบ ๆ เหมือนกลีบดอกไม้ ใช้กา
 ทำให้มันติดกัน ทำหลาย ๆ อันแล้วย้อมสีแดง สีเหลือง สีชมพู
 และสีเขี้ยว พอแห้งจึงจัดเป็นรูปดอกไม้และใบไม้ ติดประดับ
 ลงบนแผ่นไม้อัด ใช้ไม้ไผ่ตัดเป็นชิ้น ๆ ปะติดปะต่อเป็นตัวหนังสือ
 เขียนคำขวัญว่า “ไม้ไผ่เป็นไม้สารพัดประโยชน์” แล้วเลื่อย

“ไม้ไผ่เป็นไม้สารพัดประโยชน์”

ไม้ไผ่เป็นลูกบาศก์ย่อมสี่สวยวางไว้แทนเครื่องหมายัญประกาศ
 ระหว่างที่พวกเด็กช่วยกันทำงานอย่างขุลงมุน่วนวายนั้น
 เจ้าโตก็มาเดินป่วนเปื้อนอยู่ใกล้ ๆ แอบเอาเศษไม้ไผ่ไปแกะเล่น
 มีอยู่ตอนหนึ่ง มานีเผลอเพราะมัวหมกมุ่นติดกลีบดอกไม้ เจ้าโต
 ทำขวดกาวหก มันเอาเท้าหน้าเขี่ยเล่น กาวจึงติดเท้ามันทำให้
 เหนียวเหน็ด พอเหยียบอะไรเข้าก็ติดเท้าหมด จนมันเดินไม่ได้
 ต้องยกขาข้างนั้นชูร่อนไปมา พลังร้องครางหงิง ๆ ให้มานีช่วย
 เอาออกให้ มานีแสร้งทำไม่แยแส มันจึงคลานเข้าไปทำท่า
 ออเซาะชูใจ ชูใจใจอ่อนสงสารเจ้าโต จึงพามันไปล้างเท้าเอา
 เศษผงออก แล้วขังมันไว้บนบ้าน เจ้าโตทำตาละห้อย ทำท่า
 อาลัยอาวรณ์อยากจะมาเล่นชนอีก

พอประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ เสร็จแล้ว พวกเด็ก ๆ ก็มานั่ง
ล้อมวงอภิปรายกันถึงประโยชน์ของไม้ไผ่ เพื่อจะเขียนรายงาน
ส่งครู ปิติให้เพื่อน ๆ บอกประโยชน์ของไม้ไผ่ที่ละคน รวบรวม
ได้ดังนี้ ทำข้าวหลาม ทำเครื่องใช้ เช่น แจกัน ที่เขียนบุหรี ที่
รองแก้ว ตะแกรง กระจอน กระบุง กระชู่ กระด้ง กระชัง
กระติบ ทำเครื่องประดับบ้านได้หลายอย่าง ขณะที่นั่งคิดกัน
อยู่นั้นพอได้ยินเสียงกริ่งจักรยานที่ประตูบ้าน เด็ก ๆ หันไปดู
เห็นเกษตรอำเภอสืบจักรยานตรงเข้ามาก็ดีใจมาก ร้องไชโย
แล้ววิ่งไปต้อนรับพร้อมกับยกมือไหว้

เกษตรอำเภอรับไหว
แล้วพูดว่า “อาไปดูปลานิล
ของปิติ ยายบอกว่าปิติมาทำ
งานกับเพื่อน ๆ ที่นี้ เลยตาม
มาดูลูกไก่ของมานะมานี้ด้วย”

“พี่มานะอยู่บนบ้าน
ค่ะ” มานีตอบ “เชิญคุณอา
ขึ้นไปข้างบนสิคะ”

“คุณอาครับ พวก
เรากำลังจะเขียนรายงาน
เรื่องประโยชน์ของไม้ไผ่
นึกเท่าไรก็ไม่ออก อยากจะ
ขอความกรุณาคุณอาช่วย
บอกพวกเราด้วยครับ” ปิติพูดพลางเล่าเรื่องการทำงานให้เกษตร-
อำเภอฟัง ชูใจกับดวงแก้วไปหยิบกำไลกับแผ่นป้ายประดิษฐ์
เขียนคำขวัญมาให้เกษตรอำเภอดู เกษตรอำเภอชมว่าพวก
เด็ก ๆ มีความคิดดี และร่วมมือร่วมใจกันทำงานดีด้วย แล้ว
เกษตรอำเภอก็บอกประโยชน์ของไม้ไผ่เพิ่มเติมให้ว่า “ไม้ไผ่
เป็นไม้สารพัดประโยชน์จริงเหมือนคำขวัญที่พวกหลานเขียน
ไว้ ใช้ทำบ้าน ทำรั้ว รางน้ำ คันธนู ขาหยั่ง ปุ้งกี เครื่องมือจับ

ปลาและสัตว์ต่าง ๆ เช่น ไช จัน หน้าไม้ ในสมัยโบราณใช้
 กระบอไม้ไผ่เก็บเอกลูกต่าง ๆ และใช้ใส่น้ำแทนกระดิกน้ำ
 ได้ด้วย ใช้ทำเครื่องดนตรีก็ได้ เช่น ขลุ่ย แคน ระนาด
 หน้าไม้ใช้เป็นอาหารได้ นอกจากนี้ยังใช้ทำยาได้ด้วย ถ้า
 หลาน ๆ สนใจ อามีหนังสือเรื่องไผ่ยอดไม้มหัศจรรย์ เขา
 เขียนไว้ละเอียดดีมาก บอกชนิดของไผ่และผลิตภัณฑ์ที่ทำ
 จากไม้ไผ่วันหลังอาจจะเอามาให้อ่าน แล้วพวกหลานจะเห็น
 ว่าไม้ไผ่มีคุณค่าเพียงใด เราควรปลูกต้นไม้ให้มาก ๆ เพราะ
 ต้นไม้ปลูกง่าย เลี้ยงง่าย สวยงามด้วย และยังให้ประโยชน์
 ทุกส่วน มันจะช่วยให้พื้นดินที่แห้งแล้งเกือบจะเป็นทะเลทราย
 กลายเป็นพื้นดินที่อุดมสมบูรณ์ได้” เด็ก ๆ นั่งฟังด้วยความ
 พอใจ พวกเขาได้ประจักษ์แก่ใจแล้วว่า ไม้ไผ่เป็นไม้
 สारพัดประโยชน์

แบบฝึก

๑. การเขียนคำที่มีการ์นต์ให้ถูกต้อง อาจใช้วิธีจำ
 ความหมาย หรือทำเป็นคำร้อยกรอง อ่าน
 คล้องจองกันก็ได้

ฝึกอ่านและจำ

<u>ธรรมาสน์</u> เป็นที่ <u>นั่ง</u>	<u>เทศน์</u> สอน <u>สั่ง</u> เรา <u>ทั้ง</u> หลาย
<u>บัลลังก์</u> งาม <u>เพริศ</u> พราย	<u>กษัตริย์</u> ใช้นั่ง <u>เช่น</u> กัน
<u>พระขรรค์</u> ใช้ <u>ฟัน</u> ฆ่า	มี <u>กัน</u> มา <u>ดี</u> ก <u>ด</u> ำ <u>บ</u> ร <u>ร</u> พ
<u>พิทักษ์</u> ผลิต <u>ภัณ</u> ท์	เรา <u>ป</u> อง <u>ก</u> ัน <u>ส</u> ิง <u>ข</u> อง <u>ร</u> เ

๒. การออกเสียงตัว ร ล และคำควบกล้ำที่มีตัว ร ล ถ้าออกเสียงผิด ความหมายจะเปลี่ยนไป

ฝึกอ่านและสังเกต

<u>น้ำ</u> ล <u>ด</u> ต <u>้อง</u> ร <u>ด</u> น <u>้ำ</u>	ต <u>ก</u> น <u>้ำ</u> ค <u>ร</u> ว <u>า</u> ต <u>้อง</u> ค <u>ล</u> ำ <u>ดู</u>
<u>เล</u> ือ <u>น</u> ล <u>าง</u> ร <u>าง</u> ข <u>้าว</u> ห <u>มู</u>	บ <u>อ</u> ก <u>ค</u> ุณ <u>ค</u> ร <u>ุ</u> ไป <u>ค</u> ุณ <u>า</u>
<u>เล</u> ีย <u>น</u> บ <u>า</u> บ <u>เม</u> ือ <u>ร</u> ี <u>ย</u> น <u>ว</u> า <u>ด</u>	ช <u>ั</u> ้ <u>ด</u> ่ <u>ค</u> ร <u>า</u> ด <u>ไม่</u> ค <u>ล</u> า <u>ด</u> ค <u>ล</u> า
ท <u>า</u> ง <u>ล</u> า <u>ด</u> ร <u>า</u> ด <u>น</u> ้ำ <u>ช</u> ำ	<u>ป</u> ร <u>า</u> ก <u>ฎ</u> ว <u>่า</u> มี <u>ป</u> ล <u>าก</u> ด

๓. ฝึกอ่านและจำคำที่ใช้ รร (ร หัน)

ร สองตัวซ้อนกัน (รร) เรียก ร หัน อ่านออกเสียงเหมือนมีไม้หันอากาศและตัว น สะกด

ฝึกจำตัวสะกด

<u>บรรทัด</u> และ <u>อัศจรรย์</u>	<u>แผลง</u> <u>กรรจ</u> ค้อย <u>บรรเทา</u>
<u>บรรจุกรร</u> <u>ไกร</u> เก่า	เรา <u>หรรษา</u> <u>จรรยา</u> ดี
<u>บรรจง</u> จับ <u>พระขรรค์</u>	<u>มหัศจรรย์</u> <u>บรรลุ</u> ที่
<u>จัดสรร</u> <u>บรรทุก</u> สี	<u>บรรยาย</u> ดี <u>คนสรร</u> เสริญ

ฝึกจำความหมาย

ประหลาด <u>มหัศจรรย์</u>	<u>แผลง</u> <u>กรรจ</u> <u>พระขรรค์</u> แทง
<u>บรรยาย</u> ได้ <u>ชี้แจง</u>	<u>บรรจ</u> ใส่ <u>รถบรรทุก</u>
<u>จัดสรร</u> แบ่ง <u>กันไป</u>	<u>ใช้</u> <u>กรรไกร</u> <u>ตัด</u> <u>ผม</u> <u>จุก</u>
<u>หาย</u> เหงา <u>บรรเทา</u> ทุกข์	ได้ <u>ใหม่</u> <u>มุข</u> <u>สุข</u> <u>หรรษา</u>
<u>จรรยา</u> <u>มรรยา</u> ทดี	<u>บรรลุ</u> ที่ <u>ตั้งใจ</u> มา
<u>อัศจรรย์</u> <u>สรร</u> เสริญ <u>ว่า</u>	<u>บรรจง</u> หา <u>บรรทัด</u> ดี

๔. คำที่ใช้ ร หัน (รร) และมีตัวสะกด ออกเสียงเหมือนมีไม้หันอากาศ และสะกดด้วยพยัญชนะตัวนั้น

ฝึกอ่านและจำ

พระเทศน์บนธรรมาสน์กล่าวประกาศในทางธรรม
ทำผู้มีเวรกรรม ให้จดจำทำความดี

หากมีอุปสรรค
เสร็จสรรพในวโรกาสนี้

รวมพวกพรรครักศักดิ์ศรี
ร Һันมีเสียงหันอากาศ

๕. การเขียนข้อความย่อ ๆ เพื่อใช้ในการอวยพร
แสดงความยินดี หรือเพื่อเป็นคติเตือนใจ เช่น
คำขวัญ คำอวยพร จะใช้คำง่าย ๆ มาเรียบเรียง
เป็นข้อความสั้น ๆ

อ่านและสังเกต

คำขวัญ

“หัตถกรรมนำไทยให้ไพบูลย์”

“ไทยทำ ไทยใช้ เงินไม่รั่วไหล”

“เด็กไทยคือหัวใจของชาติ”

คำอวยพร

“ขอให้เพื่อนอยู่เป็นสุขทุกคน”

“ขอให้เดินทางโดยปลอดภัย”

๖. คำบางคำมีความหมายกว้าง ถ้าจะให้เข้าใจ
เรื่องราวอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ จะต้อง
มีคำมาขยาย

อ่านและสังเกต

ครูพานักเรียนไปชมนิทรรศการ (นิทรรศการอะไร)

ครูพานักเรียนไปชมนิทรรศการ อุตสาหกรรม

(อุตสาหกรรมอะไร)

ครูพานักเรียนไปชมนิทรรศการ อุตสาหกรรม ใน

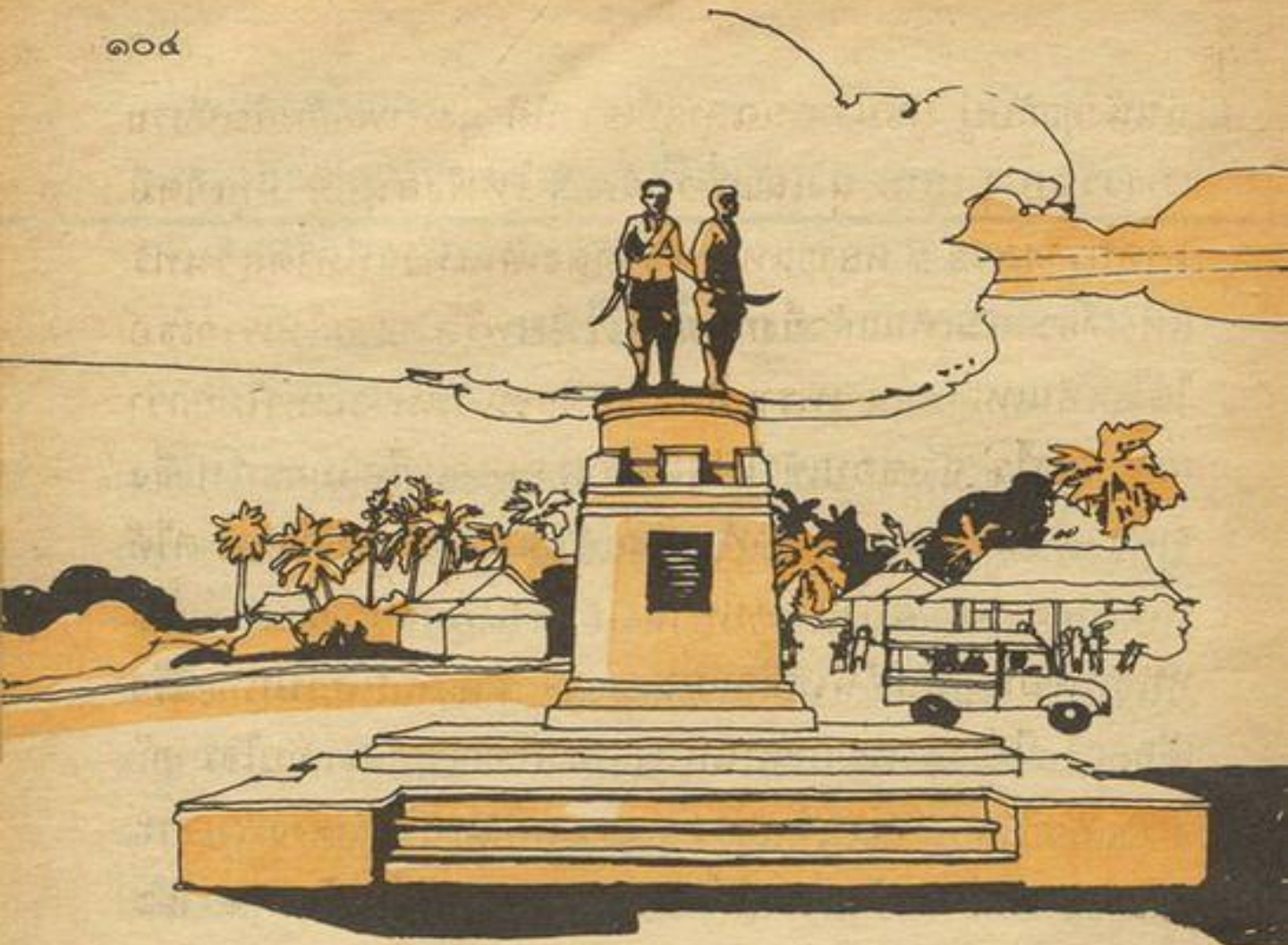
แถบนี้ ครอบครัว

บทที่ ๒๕

ท่องเมืองไทย

เมื่อวันเสาร์และวันอาทิตย์ พ่อของสมคิดพาเขาไปเยี่ยมปู่ที่จังหวัดภูเก็ต ลุงกับวีระไปดูพันธุ์ไม้ที่จังหวัดเชียงใหม่ เพชรกับแม่ของเขากลับไปเยี่ยมบ้านที่จังหวัดอุบลราชธานี พอถึงวันจันทร์ สมคิดนำเปลือกหอยสวย ๆ หลายชนิดมาฝากเพื่อนทุกคนในชั้น นำพัดไม้จันทร์ ซึ่งมีกลิ่นหอมมาฝาก มานี ชูใจ ดวงแก้ว และนำแผ่นหนังตะลุงมาฝากปิติ วีระและมานะ พอรับประทานอาหารกลางวันเสร็จ สมคิดชวนเพื่อน ๆ ที่สนิทไปนั่งคุยกันที่ได้ต้นประดู่ มานีชวนจันทร์ไปด้วย วีระ มานะ และเพชรก็มาสมทบ วีระมีเครื่องเขียนเป็นจอกเล็ก ๆ ส่วนเพชรมีครุเล็ก ๆ มาฝากเพื่อน จันทร์ได้รับของฝากก็ดีอกดีใจ เพราะเขาไม่เคยได้รับของฝากจากใครเลย เพื่อน ๆ ขอให้สมคิด วีระและเพชร เล่าเรื่องที่พวกเขาไปต่างจังหวัดให้ฟัง

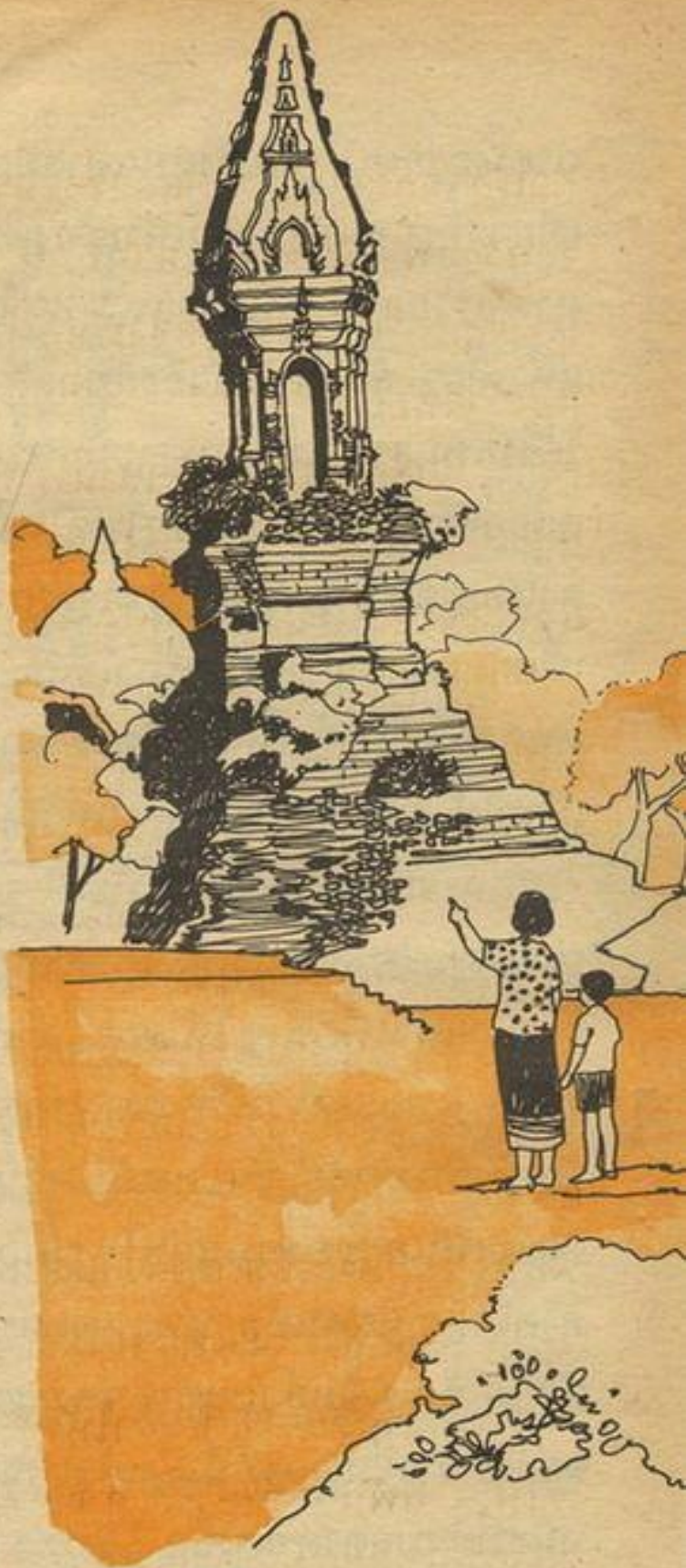
สมคิดเริ่มเล่าว่า “ฉันไม่มีเวลาศึกษาสภาพภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ของจังหวัดภูเก็ตมากนัก ฉันคิดว่าสัญลักษณ์ของภูเก็ตน่าจะเป็นอนุสาวรีย์ท้าวเทพสตรีและท้าวศรีสุนทร

ซึ่งเป็นอนุสรณ์แห่งความรักชาติบ้านเมืองของชาวภูเก็ต ฉันไปถึงบ้านปุตตอนเช้าวันเสาร์ เพราะออกเดินทางตั้งแต่บ่ายวันศุกร์ อาการป่วยของปุตีขึ้นมาก ที่เคยซาตามมือและเท้าค่อย ๆ ทุเลาไปแล้ว ปูให้แพทย์รักษาและใช้วิธีทางไสยศาสตร์ช่วยอีกด้วย หมอบอกว่าท่านทำงานคร่ำเคร่งและหักโหมมาแต่หนุ่ม ที่บ้านของปูเพิ่งทำบุญบ้านเสร็จใหม่ ๆ ยังมีสายสิญจน์พันอยู่รอบบ้าน

ฉันนั่งคุยกับปู่ ปู่ชมว่าฉันฉลาดมีเซาว์นดี ลุงพาพ่อกับฉันนั่งรถ
 เทียบรอบ ๆ เกาะ ลุงเล่าเรื่องต่าง ๆ ให้ฟังสนุกดี ที่ภูเก็ตมี
 หาดทรายสวย ๆ หลายแห่ง แต่ได้ลงเดินเที่ยวที่หาดสุรินทร์
 แห่งเดียว ฉันเห็นแล้วถึงกับตะลึงพรึงเพริด อยากให้พวกเขา
 ได้ไปเห็นเหลือเกิน เพราะมันสวยมากจนฉันพรรณนาไม่ถูกว่า
 สวยอย่างไร ฉันชอบเข้าไปดูในโรงงานทำเครื่องมุกของปู่ซึ่ง
 ลุงเป็นผู้ดำเนินงานอยู่ เขาทำเป็นอัญมณีไว้ตั้งสินค้าที่ผลิตได้
 เพื่อคัดออกขาย มีทั้งเครื่องใช้และเครื่องประดับสวยงามเต็มไป
 หหมด ลุงอนุญาตให้ฉันเลือกมาฝากแม่ ฉันเลือกไม่เป็น ลุงจึง
 เลือกให้ มีต่างหู เข็มกลัด แหวนและสร้อยคอ แม่ชอบใจมาก”
 “เธอน่าจะเอามาฝากฉันบ้าง” ชูใจพูดเปรย ๆ พลังหัวเราะ
 สมคิดพูดว่า “เธอยังเด็กอยู่ ไม่ควรสวมเครื่องประดับหรูหรานะ
 ชูใจ” แล้วเพื่อน ๆ ให้เพชรเล่าเรื่องการเดินทางของเขาบ้าง
 เพชรเล่าว่าเรื่องของเขาดตรงกันข้ามกับสมคิด เพราะ
 จังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่มีทะเล มีแต่ป่าและภูเขา
 ความเป็นอยู่ของคนส่วนใหญ่ค่อนข้างจะแร้นแค้นกว่าคนใน
 ภาคอื่น ๆ แต่คนอีสานทรหดอดทนมาก บ้านเดิมของเขาเป็น
 ตำบลเล็ก ๆ ชื่อตำบลตาดทอง ขณะนี้พวกเขา ลุง ป้า และน้ำ
 ของเขายังทำนาอยู่ที่นั่น แล้วเพชรก็เล่าถึง พระธาตุเจดีย์องค์
 หนึ่งที่ตำบลตาดทองชื่อ “พระธาตุก่องข้าวน้อย” เป็นเจดีย์ที่

มีลักษณะคล้ายก่องใส่ข้าวเหนียว มีตำนานเล่ามาว่าแม่กับลูกชายคู่หนึ่งมีอาชีพทำนา ลูกชายไปทำนาที่ทุ่งตาดทอง แม่หุงหาข้าวปลาตามมีตามเกิดไปส่งลูกทุกวัน วันหนึ่งแม่ไปส่งข้าวลูกสายไป เพราะเพิ่งหาอาหารได้ ลูกหิวจัดเห็นก่องข้าวเหนียวที่แม่ถือไปโบเล็กนิดเดียว ก็บันดาลโทสะต่อว่าต่อขาน แม่นำอาหารมาให้เขาน้อยไป ถึงแม่แม่จะบอกว่าเอามาเท่าเดิม ขอให้กินดูก่อน ถ้าไม่พอแม่จะกลับไปหามาใหม่ ลูกชายก็ไม่ฟัง คว่าแอกน้อยไถนาได้ก็ปรี่เข้าตีแม่จนตาย เมื่อแม่ตายแล้วเขาจึงกินข้าวแต่กินเท่าไรก็ไม่หมด เขาสำนึกได้ว่าความหิว

ทำให้ขาดสติ บังเกิดโทษระจิดจนฆ่าแม่ตาย เขาเสียอกเสียใจมาก จึงสร้างพระธาตุเจดีย์องค์นี้ขึ้น เพื่ออุทิศส่วนกุศลไปให้แม่ของเขา คนทั้งหลายจึงเรียกพระธาตุเจดีย์นี้ว่า พระธาตุ ก่องข้าวน้อย

“เรื่องคล้ายกับตำนานพระปฐมเจดีย์นะ” วีระพูด “ลุง เคยเล่าให้ฉันฟังว่า ผู้ที่สร้างพระปฐมเจดีย์ก็สร้างเพื่อไถ่บาป และอุทิศส่วนกุศลไปให้บิดา ซึ่งถูกเขาฆ่าตายเช่นกัน”

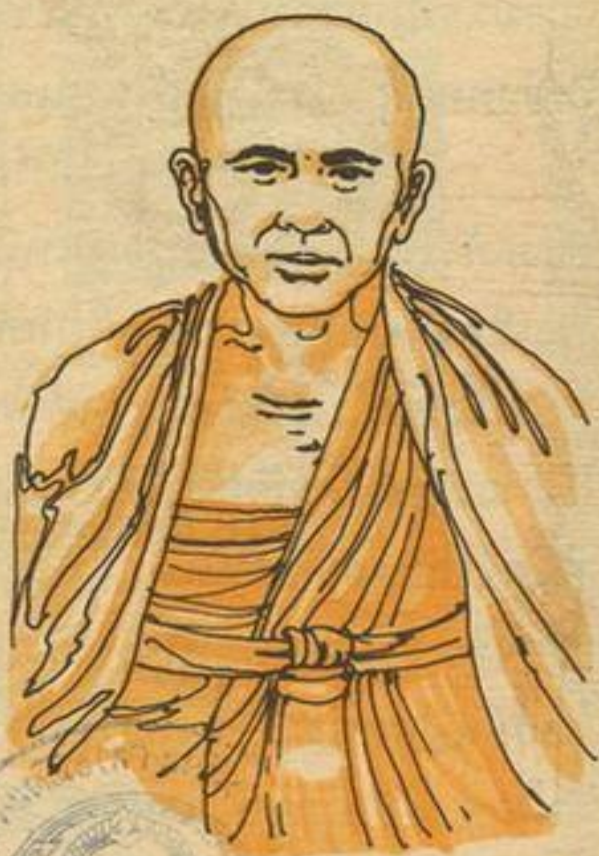
“โธ่เอ๊ย....ทำไมเขาจึงฆ่าพ่อแม่ได้ลงคอหนอ” มานี รำพึงด้วยความรู้สึกสลดหดหู่ใจ จันทรเห็นมานีมีท่าทางไม่สบายใจ จึงเขยิบเข้าไปใกล้ ๆ เอาแขนโอบกอดพลาญพูดปลอบว่า “มันเป็นตำนานเรื่องเล่าต่อกันมาดอกนะมานี อาจจะไม่ใช่เรื่องจริง ก็ได้ มานีอย่าคิดมากซีจ๊ะ” เพื่อน ๆ เห็นกิริยาท่าทางละมุนละไม และน้ำเสียงแสดงความรักและห่วงใยเพื่อนของจันทรแล้วต่าง ตื่นตันใจ แม้ว่ารูปร่างของจันทรอัปลักษณ์ซีริวซีเหว่ แต่เขามี น้ำใจดี

วีระเล่าเรื่องการไปจังหวัดเชียงใหม่ให้เพื่อนฟังว่า จังหวัด เชียงใหม่สวยงามน่าเที่ยวมาก บ้านเมืองสวยงาม อากาศดี เพราะอากาศดีนี่เอง จึงทำให้พืชพันธุ์ต่าง ๆ งอกงามมากและ ได้ผลดี มีพันธุ์ไม้แปลก ๆ แม้พันธุ์ไม้เมืองหนาวก็สามารถ ปลูกได้ผล ลุงซื้อลำไยพันธุ์ดีมาลองปลูกที่สวนหลายกิ่ง ลุงชวน

เขาขึ้นไปนมัสการพระธาตุที่ดอยสุเทพ เขาก็ไม่ปิดพลับเลย
 เพราะอยากจะได้เห็นอยู่นานแล้ว ลุงพาเขาไปชมพระตำหนัก
 ภูพิงคราชนิเวศน์ ไปชมสวนท้อ และพันธุ์ไม้เมืองหนาวหลาย
 อย่าง เขาเห็นชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ลุงเล่าว่าชาวเขาแต่ละเผ่ามีลัทธิ
 ไม่เหมือนกัน บางเผ่าก็นับถือผีสามเทวดา เชื่อเวทมนต์คาถา
 วีระเห็นความยุ่งข้างบังคับข้างให้ทำงานด้วย บনยอดดอยมีหมอก
 ปกคลุมอยู่ทั่วไป ก่อนขึ้นไปบนดอย เขาได้สักการะรูปปั้น

ครูบาศรีวิชัยด้วย วีระเกล้า
 ประวัติครูบาศรีวิชัยว่า ท่าน
 เป็นพระเถระที่มีคนนับถือ
 และเลื่อมใสมาก ท่านมีส่วน
 สำคัญในการบูรณะบารุง
 พระธาตุดอยสุเทพเป็นอันมาก
 เพราะเป็นผู้นำประชาชน
 ผู้มีจิตศรัทธา ทำถนนจาก
 เชียงดอยขึ้นไปจนถึงบันได
 พระธาตุโดยไม่ได้ใช้งบ
 ประมาณของทางราชการเลย
 ก่อนนี้ใครจะขึ้นไปนมัสการ
 พระธาตุจะต้องเดินทางด้วย
 เท้า เส้นทางที่ขึ้นไปก็ยากลำบาก กว่า会上ถึงองค์พระธาตุกิน
 เวลาถึงห้าชั่วโมง แล้วต้องนอนค้างคืนบนดอยด้วย เพราะกลับ
 ลงมาไม่ทัน ทำให้เสียเวลาและได้รับความลำบากในการลำเลียง
 เสบียงอาหารด้วย เมื่อครูบาศรีวิชัยนำประชาชนทำถนนให้
 รถยนต์วิ่งขึ้นได้ ใช้เวลาเพียงชั่วโมงเดียวก็ขึ้นไปถึงองค์พระธาตุ
 ต่อมาทางราชการจึงได้บูรณะปฏิสังขรณ์องค์พระธาตุและเสริม
 แต่งให้ถนนดีขึ้น ครูบาศรีวิชัยเป็นสัญลักษณ์ของความศรัทธา

ความร่วมมือร่วมใจกัน ประชาชนจึงสร้างรูปปั้นของท่านไว้
ที่เชิงดอยสุเทพ เพื่อเป็นอนุสรณ์ไปชั่วนิรันดร์

“ฉันรู้สึกว่ วันนี้ได้ท่องเที่ยวไปทั่วเมืองไทยทีเดียว”
ดวงแก้วพูด “จริงสินะ ไปเหนือ ไปใต้ และไปอีสาน แถมได้
ฟังเรื่องแปลกและสนุกดีอีกด้วย” มานะเสริม จันทรพูดว่า
“ฉันไม่เคยไปเที่ยวต่างจังหวัดเลย พอคิดว่าจะไปก็ชวดทุกที
เพราะง่อยเปลี้ยเสียขา ไปไหนไม่ทันเขา ฉันเคยเที่ยวงานวัดโดน
คนเหยียบ เลยเข็ดหลาบ ไม่อยากไปไหนอีก เฮ้อ! เกิดมาอาภัพ
เสียจริง” จันทรถอนใจพลาญลุบขาของตน คราวนี้มานะกับชูใจ
ช่วยกันปลอบว่า “ถึงอย่างไรจันทรก็เป็นคนดี เพื่อนฝูงทุกคน
รักใคร่ ลายมือของจันทรสวยที่สุดในโรงเรียน เวลาครูใหญ่
ต้องการลายมือสวย ๆ ต้องมาให้จันทรเขียนทุกที เธอรู้ไหม
ครูกลมยังชมว่า ลายมือเธอยังกับลายมืออาลักษณ์แน่ะ” มานะ
พูด จันทรหัวเราะออกมาได้

“ถ้าเธอยังไปเที่ยวไม่ได้ อ่านหนังสือขีจะจันทร เธอ
อยากไปเที่ยวที่ไหน ก็ไปบอกคุณครูบรรณารักษ์ รับรองว่าเธอ
จะสนุกสนานไม่แพ้การเดินทางไปจริง ๆ” ชูใจแนะนำ

ปิตินั่งเงียบ ๆ ฟังเพื่อนพูดคุยกันอยู่นานแล้ว ได้ยินชูใจ
แนะนำจันทร จึงแกล้งขัดขึ้นว่า “สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็นนะ
ชูใจ” แล้วเขาก็หันไปยิ้มกับจันทรพลาญพูดว่า “ถ้าเจ้านิลยอม

ให้ชี้เมื่อไร ฉันจะพาเธอไปเที่ยวแถวใกล้ ๆ อำเภอของเรา นะ
จันทร” จันทรหันมามีมือขบใจปิติ

แบบฝึก

๑. คำบางคำมีตัวการ์นต์หลายตัว พยัญชนะที่อยู่
หลังตัวสะกดถือเป็นตัวการ์นต์ จึงไม่ออกเสียง
ฝึกอ่านและสังเกต

ไม้จันท์	อ่านว่า	ไม้ - จัน (จัน เป็นตัวการ์นต์ ไม่ต้องออกเสียง)
ดวงจันทร์	”	ดวง-จัน
นิรันดร์	”	นิ-รัน
ภูมิศาสตร์	”	พู-มิ-สาด
ประวัติศาสตร์	”	ประ-หวัด-ติ-สาด
เวทมนตร์	”	เวด-มน
สายสัญญาณ	”	สาย-สิน
สัญลักษณ์	”	สัน-ยะ-ลัก (อะ กิ่งเสียง)

อัปลักษณ์	อ่านว่า	อัป-ปะ-ลัก (อะ กิ่งเสียง)
กษัตริย์	”	กะ-ลัด (อะ กิ่งเสียง)
ภาพยนตร์	”	พาบ-พะ-ย่น (อะ กิ่งเสียง)

๒. การผันอักษรสูงและอักษรต่ำ จะนำไปเทียบ
กับอักษรกลางไม่ได้ เพราะอักษรสูงและอักษร
ต่ำผันได้สามเสียง และใช้วรรณยุกต์ " ๒ " เท่านั้น
ฝึกอ่านและสังเกต

ขา	ขา	ข่า	ข้ำ	(ไม่ใช่ ๑ ข่า ข้ำ)
ที่	ที่	ตี้	ตี้	(ไม่ใช่ ๑ ที่ ๒ ๓ ๔)

๓. การพูดหรือเขียนข้อความเป็นประโยคให้มี
ความหมายชัดเจนนั้น บางที่ต้องเพิ่มคำขยาย
คำชื่อ คำขยายคำแสดงกิริยาอาการ
อ่านและสังเกต

ก. การเพิ่มคำขยายคำชื่อหน้าประโยค

นายแดงวางหนังสือ

นายแดงลุกกำนั้นวางหนังสือ

ข. การเพิ่มคำขยายคำแสดงกิริยาอาการ

นายแดงลุกก้านั้นวางหนังสือ

นายแดงลุกก้านั้นค่อย ๆ วางหนังสือลงบนโต๊ะ

ค. การเพิ่มคำขยายคำช้อท้ายประโยค

นายแดงลุกก้านั้นค่อย ๆ วางหนังสือลงบนโต๊ะ

นายแดงลุกก้านั้นค่อย ๆ วางหนังสือเรียนภาษาไทย
ลงบนโต๊ะสี่เหลี่ยมใกล้หน้าต่าง

๔. การบันทึกย่อ

ในการฟัง เราไม่สามารถจำได้ทุกคำ เมื่อฟังจบแล้ว เราอาจเขียนบันทึกย่อไว้ช่วยความจำได้ โดยเลือกจดคำ บางคำที่เราอาจจะนำมาขยายภายหลังได้ เช่น ตอนที่ วีระเล่าเรื่องไปเที่ยวเชียงใหม่ให้เพื่อน ๆ ฟัง ในย่อหน้าที่ ๖ อาจบันทึกย่อได้ดังนี้

เชียงใหม่สวย.....น่าเที่ยว.....อากาศดี.....มีพืชพันธุ์
ไม้แปลก ๆ.....ไม้เมืองหนาวก็ปลูกได้.....เขาไปดอย
สุเทพ.....ภูฝิงค์.....พบชาวเขา.....ได้ไหว้ครูบาศรีวิชัย
.....เล่าประวัติด้วย.....

เมื่อเราอ่านบันทึกย่อ เราจะสามารถทบทวนความจำ
ได้ แล้วเขียนเพิ่มเติมให้ได้รายละเอียดมากที่สุดเท่าที่จะ

ทำได้ ถ้าฝึกลบ่อยๆ เราก็จะใช้ประโยชน์ในการบันทึก
เรื่องสำคัญๆ ไว้กันลืมได้ เช่น ฟังวิทยุ ฟังเทศน์ ฟัง
การบรรยาย เป็นต้น

๕. คำบางคำอาจมีความหมายคล้ายกันกับคำอื่น ๆ
และมักใช้ควบคู่กันไป

อ่านและสังเกต

เขาวางจานไว้ข้างชามแกงจืด

เขาจัดเรียงจานชามไว้ในตู้อย่างเรียบร้อย

เขากกราบพระแล้วคลานไปไหว้พี่

เขากกราบไหว้บูชาพระพุทธรูปทุกวัน

เขาทิ้งที่วางให้เสียเปล่าโดยไม่ได้ประโยชน์อะไรเลย

ที่ตรงนี้เป็นที่วางเปล่าไม่มีใครจับจอง

เกียรติของปิติ

ปิตินั่งอ่านหนังสืออยู่ใต้ต้นมะรุ้มหลังบ้าน เจ้านิลเล็มหญ้าอยู่ใกล้ ๆ เจ้านิลโตขึ้นมาก มองเห็นกล้ามเนื้อเป็นมัดตามตะโพกและต้นขา ขายาวแลดูปราดเปรียว เพราะมันเป็นม้าลูกผสม ไม่ใช่ม้าแกลบ ก็บเท้าสะอาดเพราะปิติอาบน้ำและล้างเช็ดให้ทุกวัน เขาอยากให้มันโตเร็ว ๆ คิดจะหาวิตามินมาให้กิน แต่เกษตรอำเภอบอกว่า ควรให้มันโตตามธรรมชาติจะดีกว่า เจ้านิลรักปิติมาก เวลาเขาเรียกชื่อ มันจะหันมามอง ถ้าผิวปากจะเดินมาหา ปิติเดินไปไหนก็จะเดินตาม แต่มันไม่ชอบให้ปิติเดินไปใกล้ต้นป่านศรনারายณ์เพราะกลัวหนาม ถ้ามันไม่ยอมให้ปิติเดินไปใกล้ต้นป่านศรনারายณ์ มันจะเอาปากจับเสื้อของปิติไว้

ปิติเล่นกับเจ้านิลทุกเช้าเย็นจนมันติด ยายเล่าว่า พอถึงเวลาเลิกเรียน เจ้านิลจะมายืนเหม่อ มองดูทางที่ปิติเดินกลับมาบ้าน พอเห็นปิติมันจะร้องฮือ ๆ พลงยกขาหน้าทั้งสองขึ้นตะกุกอากาศ แล้ววิ่งคลอเคลียปิติไปจนเขาขึ้นบนบ้าน และรออยู่จน

ปีติลงมาใหม่

ปีตินั่งดูหนังสืออย่างคร่ำเคร่ง เพราะจวนจะถึงวันทดสอบ เขากำหนดไว้ว่าวันใดจะทบทวนหรือศึกษาเรื่องใด ก็ปฏิบัติตามข้อกำหนดอย่างเคร่งครัด เขานั่งอยู่นานจนเป็นเหน็บจึงขยับตัวเปลี่ยนอิริยาบถ เจ้านิลเหลือวมาดูนิดหนึ่งแล้วก้มหน้าก้มตา เล็มหญ้าต่อไป มันเอาหางปัดตามตัวไปมาเพื่อไล่มดและแมลงที่มาตอมมัน บางทีก็เกร็งกล้ามเนื้อและสั่นให้ตัวแมลงบินหนีไป ปีติหายเป็นเหน็บจึงเข้าไปหยอกเจ้านิล เขากำหมัดชกมันเบา ๆ

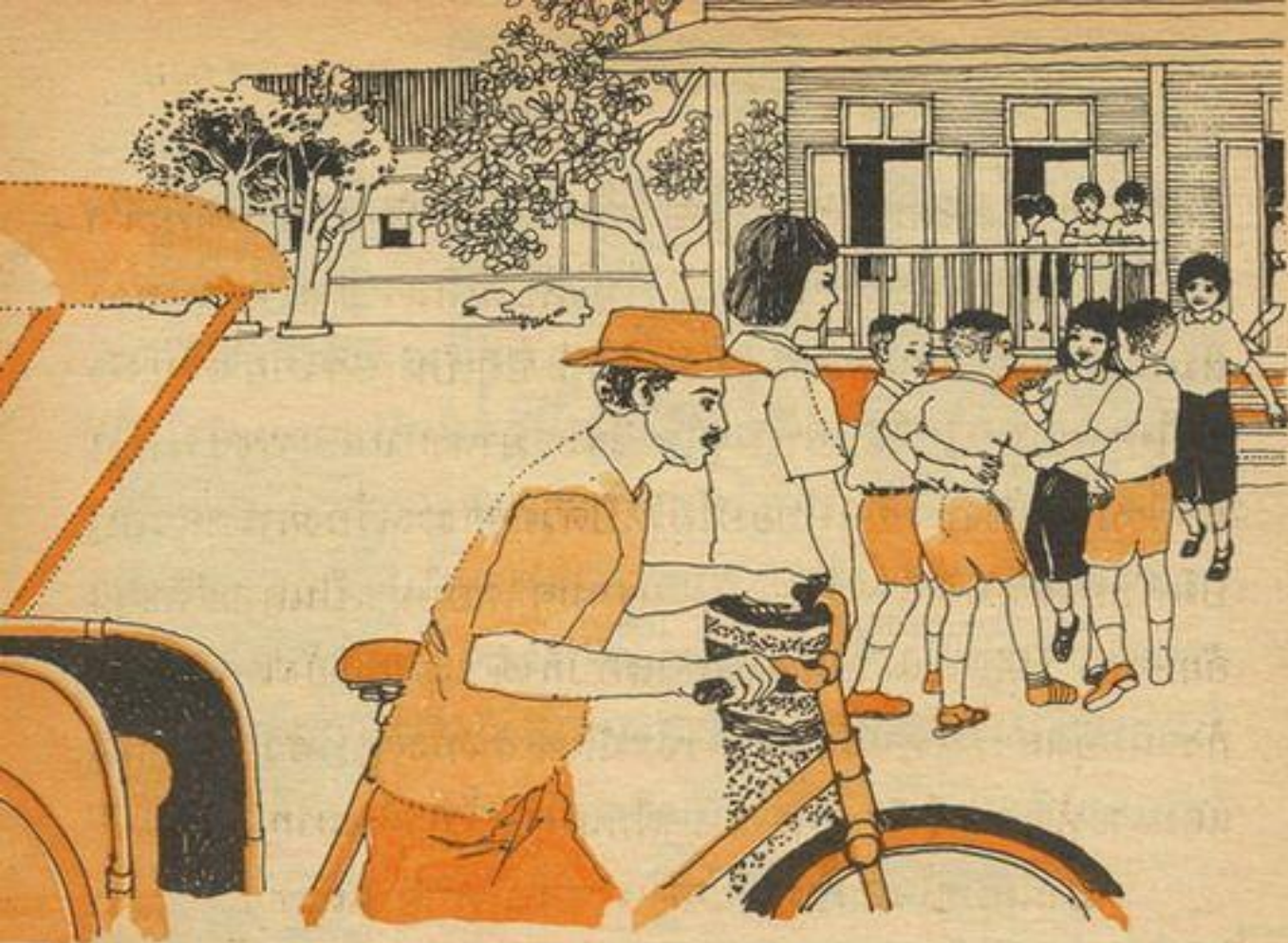
ที่ตะโพก เจ้านิลหันมาเอาคางโขกไหล่ปิติเบา ๆ ปิติกับเจ้านิล
หยอกกันอยู่ครู่หนึ่ง ปิติจึงกลับไปดูหนังสือ เจ้านิลก็เล็มหญ้า
ต่อไป

นกกิ้งโครงสองตัวตีกันอยู่บนต้นมะรุ้ม แล้วบินถลาลง
ไปตีกันต่อบนหลังเจ้านิล เจ้านิลตกใจส่งเสียงร้องดังสนั่นพลาง
แผ่นโผนกระโจนหนีเตลิดไปทันที ปิติตกใจตะโกนร้องเรียกมัน
จนเสียงหลง พलगผลุนผลันวิ่งตามจนลืมนวมรองเท้า เขากลับ
มันจะหลงทางไปติดหล่มที่ชายทุ่ง วิ่งไปได้เหนื่อยหนึ่งเขาก็
เหยียบเศษแก้วเป็นแผลลึกโลหิตไหลโขก ปิติห้วงเจ้านิล อุตส่าห์
เขย่งเท้าวิ่งตามพलगร้องเรียกพलग เจ้านิลหายตกใจและได้ยิน
เสียงปิติจึงวิ่งกลับมาหา พี่ชายของปิติได้ยินเสียงร้องก็รีบวิ่ง
มาดู พบปิติได้รับบาดเจ็บ จึงอุ้มขึ้นไปบนบ้าน เศษแก้วยังติด
อยู่ที่แผล พี่ชายต้องใช้แหวนที่สะอาดคีบออก ปิติเจ็บมากจน
ต้องกัดฟันไว้ พี่สาวชะแผลใส่ยาและเอาผ้าพันแผลให้ ปิติรู้สึก
ปวดที่แผลตุบตุบ แต่มองเห็นเจ้านิลกลับมาแล้วค่อยสบายใจ
ขึ้น ยายกับแม่ของเขาบอกว่าปิติไม่รู้จักระวังตัว ถ้าแผลไม่หาย
เกิดเน่าเปื่อยเรื้อรัง แพทย์อาจต้องตัดขา เขาก็จะกลายเป็นคน
ขาด้าน

แผลของปิติอักเสบ บวม ปิติรู้สึกตะครันตะครอ เพราะ
มีอาการไข้ วันรุ่งขึ้นเขาไปโรงเรียนไม่ได้ พี่สาวพาปิติไปรักษา

ที่สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ แพทย์ฉีดยาป้องกันบาดทะยัก และให้ยามารับประทาน กำชับไม่ให้ปิติเดินไปมา หมั่นใส่ยา สمانแผลและรักษาความสะอาดให้ดี ปิติเป็นทุกข์มาก เขากลัว จะไปทดสอบไม่ได้ มานี ชูใจ วีระ มานะ และเพชรพากัน มาเยี่ยม ต่างช่วยกันปลอบไม่ให้ปิติวิตกกังวลเรื่องการทดสอบ ปิติเขียนจดหมายลาครูไปแล้ว ครูกรมลก็ตอบมาเป็นลายลักษณ์ อักษรว่า ปิติหายแล้วค่อยไปทดสอบก็ได้ แต่ปิติก็กังวลไม่วายวิตก กังวล อดส่ำหัดูหนังสืออย่างขะมักเขม้นทั้ง ๆ ที่ป่วย พ่อแม่ และยายห้ามก็ไม่ฟัง เพราะเขาฝักใฝ่ในการเรียนมาก

มานีกับชูใจนำบทเรียนใหม่ ๆ มาให้ปิติ และช่วยอธิบาย ให้เขาฟัง ระยะนี้ครูกรมลกำลังให้นักเรียนหัดเขียนแผนที่ มานี และชูใจก็นำมาให้ปิติหัดเขียนด้วย เขาได้ศึกษาเรื่องอักษรย่อต่าง ๆ ในแผนที่ เช่น น. หมายถึงแม่น้ำ ก. หมายถึงภูเขา และเรื่องสี ที่เป็นสัญลักษณ์ของพื้นที่ หรือความลึกตื้นของระดับน้ำทะเล นอกจากนี้สมคิดและดวงแก้วยังนำความรู้เบ็ดเตล็ดต่าง ๆ ที่ครูสอน มาให้เขาศึกษาด้วย บางครั้งปิติหิบบสมุดบันทึกผลการเรียน มานั่งดู ผลการเรียนของเขาก็ก้าวหน้าขึ้นมาเรื่อย ๆ ครูสอนให้ ทำกราฟประเมินผลการเรียนของตัวเอง เขาวิตกว่าครั้งนี้ผลการ ทดสอบจะด้อยลงกว่าเดิม ความหวังที่จะให้ผลการเรียนดีขึ้น เรื่อย ๆ ก็คงสลายลงคราวนี้เอง

พอถึงวันสอบ ปิติยังมีไข้อยู่ รู้สึกมีศีรษะและปวด
ที่ขมับ เขายังเดินไม่ได้ ได้แต่ถัดไปมาบนบ้าน พ่อแม่และยาย
ตลอดจนพี่ทุกคนเป็นห่วงเขามาก ปิติคิดว่า ถ้าเจ้านิลโตพอขี่ได้
เขาจะผูกบังเหียนและใส่อานแล้วควบตะบิ้งไปโรงเรียน แต่
มันยังเล็กเหลือเกิน ปิติแข็งใจแต่งตัวและขอร้องให้พี่สาวพา
นั่งรถสามล้อไปโรงเรียน เมื่อไปถึงเพื่อน ๆ ช่วยกันพยุงปิติ
ขึ้นไปในห้องเรียน ต่างทักท้วงว่าปิติไม่ควรมาเลย ครูกรมลอนุญาต
ให้เขาทดสอบที่หลังได้ แต่ปิตียืนยันว่าเขาต้องเข้าทดสอบ
พร้อมกับเพื่อนให้ได้ ครูกรมลเห็นความพยายามของปิติแล้ว

รู้สึกสงสาร จะบอกให้เขากลับไปก็เกรงจะเป็นการทรمانจิตใจ
ของปิติ จึงให้เขาทดสอบ

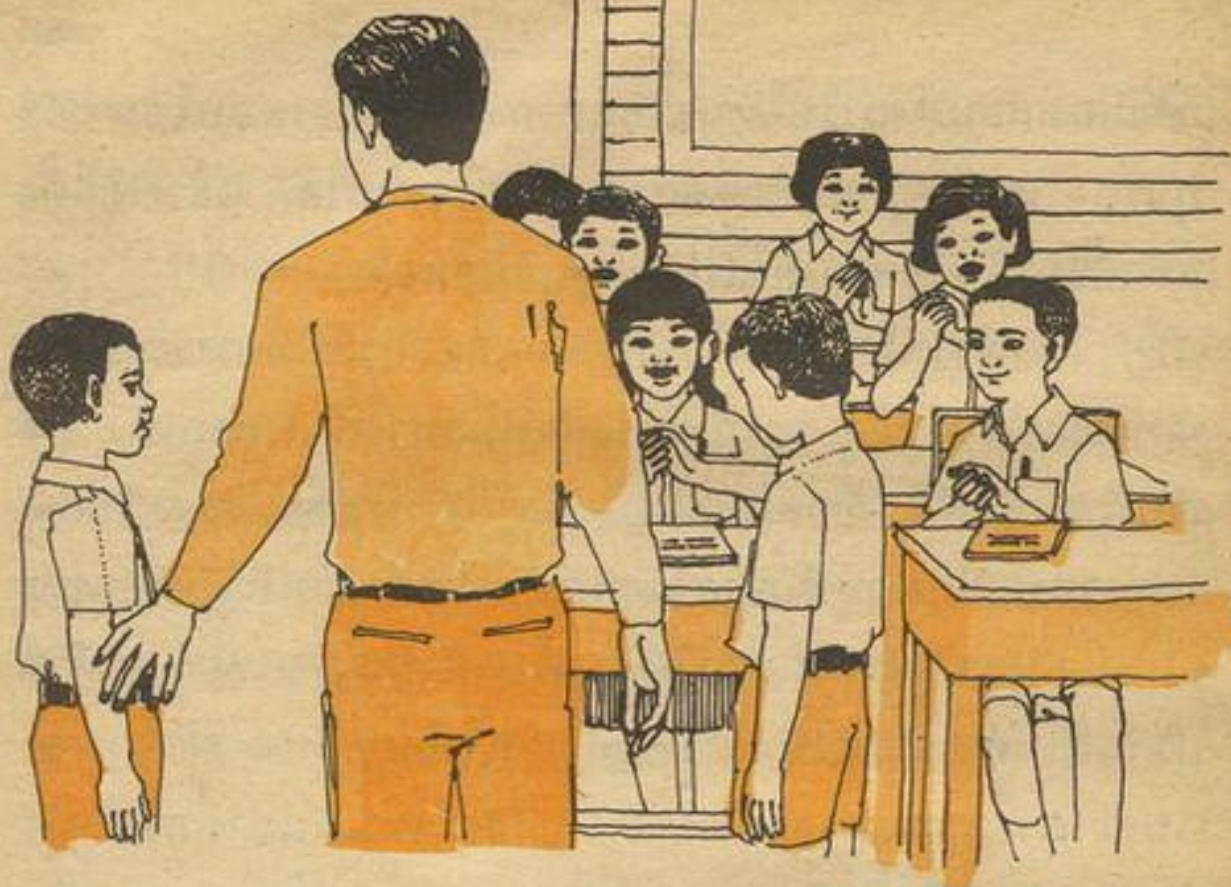
ปิติเห็นข้อทดสอบแบ่งเป็นหลายหมวด และต้องใช้ความ
คิดหลายแง่ ก็รู้สึกปวดศีรษะยิ่งขึ้น สู้สุดสำหรับพยายามทำไปได้
หลายข้อ ขณะนั้นครูใหญ่ให้ภารโรงมาเชิญครูกรมลไปพบ ครู
กรมลจึงออกจากห้องไป พอครูเดินลับตาไปแล้ว สมคิดนั่ง
ขยุกขยิกอยู่ครู่หนึ่ง จึงส่งกระดาษคำตอบของตนให้ปิติลอก ปิติ
ไม่ยอมมลอก เพื่อนอีกคนหนึ่งส่งหนังสือให้ปิติดู ปิติก็ไม่ยอมดู
เขาบอกเพื่อน ๆ ว่า เขาไม่เคยคิดจะทุจริต ถึงเขาจะสอบตก

ก็ยังมีความภูมิใจว่าไม่ได้ทุจริตคดโกง แต่ถ้าเขาสอบได้เพราะทุจริต เขาจึงจะละอายอดสูมองหน้าใครไม่ได้ แล้วปิติก็ตั้งหน้าตั้งตาทำข้อสอบต่อไป

สักครู่หนึ่ง ปิติก็บ่นว่าปวดแผลและระบบตามขาเพราะนั่งห้อยเท้า มาหนีรักษาเก้าอี้วางตัวหนึ่งมาให้ปิติพาดเท้า ปิติขบใจมานี้แล้วทำข้อสอบต่อไป เขารู้สึกสบายขึ้น สมองปลอดโปร่งจนทำข้อสอบที่เหลือได้ทุกข้อ ระหว่างนั้นมีนักเรียนชายคนหนึ่งลอกคำตอบจากหนังสือ หัวหน้าชั้นและเพื่อน ๆ ห้ามปรามก็ไม่ฟัง เขาเป็นนักเรียนที่เรียนไม่ค่อยดีนัก พอจวนจะหมดเวลา ครูกรมลจึงกลับมาห้องเรียน เขาเดินมาดูกระดาษคำตอบของปิติแล้วเดินดูของคนอื่น ๆ พอหมดเวลาครูกรมลเก็บกระดาษคำตอบของนักเรียนทุกคน แล้วให้นักเรียนเรียนตามปกติ ปิตินั่งเรียนหนังสือกับเพื่อนอยู่ครู่หนึ่ง พี่สาวก็มารับกลับไปพักผ่อนที่บ้าน พอเขาลงจากรถสามล้อ พี่สาวจะอุ้มขึ้นบ้าน เจ้านิลก็วิ่งมาดมเขา และทำเสียงเบา ๆ ในลำคอเหมือนกับถามข่าวปิติ ปิติใช้นิ้วมือจิ้มที่หน้าผากมันเบา ๆ แล้วพี่สาวก็อุ้มเขาขึ้นไปบนบ้าน

พอสิ้นสัปดาห์ที่สอง แผลที่เท้าของปิติตกสะเก็ดและหลุดออก ปิติจึงไปโรงเรียนได้เป็นปกติ ถึงแม้ปิติจะไม่ได้มาเรียนหลายวันแต่เขาก็เรียนได้ทัน เพราะเพื่อน ๆ ผลัดกันมาเยี่ยม

และนำบทเรียนมาให้เขาเสมอ วันนั้นครูกลมแจกผลการทดสอบให้นักเรียน ทุกคนใจเต้นตึกตัก ปิติใจคอไม่ดีเพราะกลัวสอบตก เขาค่อย ๆ แจ่มแผ่นกระดาษแจ้งผลการทดสอบออกดู ปรากฏว่าได้คะแนนระดับ ๒ เขารู้สึกพอใจมาก จึงหันไปมองเพื่อน ๆ เห็นมานี้หน้าบาน คณะเห็นว่ามานี้คงได้ระดับ ๔

เมื่อครูกลมเห็นนักเรียนทุกคนดูผลการทดสอบของตนแล้วจึงพูดว่า ทุกคนเรียนดีขึ้น ปิตินั้นถึงแม้จะป่วยก็อุตส่าห์มาทดสอบ ก็ยังทำได้ดี แล้วครูกลมก็หันไปชมนักเรียนคนที่ทุจริตลอกคำตอบจากหนังสือว่า คงตั้งใจดูหนังสือมาก จึงทำ

คะแนนได้ดี ครูกลมขอให้เขาตั้งใจเรียนให้ดีเช่นนี้ตลอดไป แล้วบอกให้นักเรียนทั้งชั้นปรบมือให้ นักเรียนคนอื่น ๆ รู้อยู่ แก่ใจว่าเพื่อนทุจริต แต่ไม่มีใครประจานความผิดของเขาให้ครูทราบ พวกนั้นปรบมือตามคำสั่งของครู นักเรียนชายคนนั้นหน้าเฉือนด้วยความกระดากอายและเสียใจ เขาลุกขึ้นเดินออกมาหาครูที่หน้าชั้นอย่างเงื่องหงอย แล้วสารภาพความผิดว่า “คุณครูครับ ผมขอโทษ ความจริงผมไม่ได้เรียนดีขึ้นกว่าเดิม แต่ผมลอกคำตอบในหนังสือระหว่างที่คุณครูไม่อยู่ ผมรู้สึกละอายใจมาก คนที่คุณครูควรจะชมเชยมากที่สุดคือปิติ เพื่อน ๆ ส่งคำตอบและหนังสือให้เขาลอก เขาก็ไม่ยอมลอก ครั้งนี้ผมผิดไปแล้ว คราวต่อไปผมจะไม่ทำอีกเลย ผมจะเอาอย่างปิติ” ครูกลมไม่ทำโทษนักเรียนคนนั้น แต่จะให้สอบใหม่ แล้วอบรมสั่งสอนให้มีความซื่อสัตย์สุจริต รักเกียรติของตนอย่าให้ใครดูหมิ่น และชมเขาว่าเป็นเด็กดีที่สำนึกผิดได้ ส่วนปิติได้รับคำชมเชยเป็นอันมาก

แบบฝึก

๑. คำบางคำอ่านและเขียนผิดง่าย เนื่องจากมีสระหลายรูปรวมกัน เช่น เีย เือ ถ้าอ่านไม่ถูก ใช้วิธีปิดบางส่วน

เช่น เจือน ให้ปิดวรรณยุกต์ ' จะเหลือ เจือน

เจือน ให้ปิดตัวสะกด น จะเหลือ เจือ

เจือ ให้ปิดตัวพยัญชนะ จ จะเหลือ เือ

ถ้าปิดผิดที่ จะอ่านไม่ได้หรือไม่มีความหมาย

เช่น เจือ ถ้าปิด อ จะเหลือ เจิ (ไม่มีความหมาย)

ดังนั้นเมื่ออ่านสระ เือ ได้แล้วจึงเริ่มประสมเป็น

จ-เือ-เจือ แล้วเพิ่มตัวสะกด และผันต่อไป ก็

จะอ่านคำนั้นได้เอง

๒. คำที่ประสมสระเอือ และสระเอือย ควรฝึกอ่านและเขียนบ่อย ๆ โดยสังเกตการวางรูปวรรณยุกต์ให้ดี

ฝึกอ่านและเขียน

	ไม่มีตัวสะกด	มีตัวสะกด	มีตัวควบกล้ำอักษรนำ
เ-อ	เรือ เรื่อ เรือร้าง เรือ เรือ	เฟื่อง เจื่อน เงือก เลือด เอ่อม เปื่อย เกือบ เพื่อน	เกลื่อน เกลื่อน เคลื่อน เหมือน เสมียน เหนื่อย
เ-ย	เป็ย เม็ย เล็ย เส็ย	เข็ยน เร็ยง เป็ยก เจ็ยบ เหม็ยน เส็ยด เล็ยง เค็ยว เข็ยว เด็ยว	เกล็ยว เกร็ยวกราด เป็ล็ยว เป็ร็ยว เป็ล็ยยน

๓. คำที่มาจากภาษาอังกฤษ (ยกเว้นคำที่มีอยู่ในพจนานุกรม) เมื่อนำมาใช้ในภาษาไทย ไม่ใส่รูปวรรณยุกต์ แต่ออกเสียงวรรณยุกต์คล้ายคำเดิม และออกเสียงตัวสะกดตามมาตราตัวสะกดของไทย

ฝึกอ่านและจำ

กราฟ	อ่านว่า	กร๊าบ
เทป	”	เท๊ป
ไนลอน	”	ไน - ล่อน
บาสเกตบอล	”	บ๊าด - สะ - กัด - บอน
เฮลิคอปเตอร์	”	เฮ - ลี - ค้อบ - เต้อ

๔. คำบางคำอ่านไม่ตรงตามตัวสะกด หรือสระ
ที่ประสมอยู่

ฝึกอ่านและจำ

ประโยชน์	อ่านว่า	ประ - โหยด
ดำริ	”	ดำ - หริ
ตำรวจ	”	ดำ - หรวด
กำเนิด	”	กำ - เหนิด

คำบางคำมีตัวสะกด ๒ ตัว บางครั้งออกเสียงตัวสะกด
ตัวหน้า เช่น

มิตร	อ่านว่า	มิด
จักร	”	จัก

บางครั้งออกเสียงตัวสะกดตัวหลัง เช่น

สารท อ่านว่า สาด

สามารถ " สา - มาด

๕. คำบางคำเมื่อเปลี่ยนรูปท้ายคำแล้วความหมาย
ยังคงเดิม

ฝึกอ่านและสังเกต

บิดา - บิดร

มารดา - มารดร

ปักษา - ปักษิน - ปักษี

กาย - กายา - กายี - กายิน บางทีก็เป็น กายศ ด้วย

นคร - นครา - นครินทร์

๖. คำบางคำเมื่อมีคำอื่นมาประสม จะทำให้
ความหมายเปลี่ยนไป

อ่านและสังเกต

เนื้อ - กล้ามเนื้อ

แม่ - แม่น้ำ

ทด - ทดสอบ

ปราด - ปราดเปรียว

อบ - อบรม

เครื่อง - คร่ำเครื่อง

รัง - เรือรัง

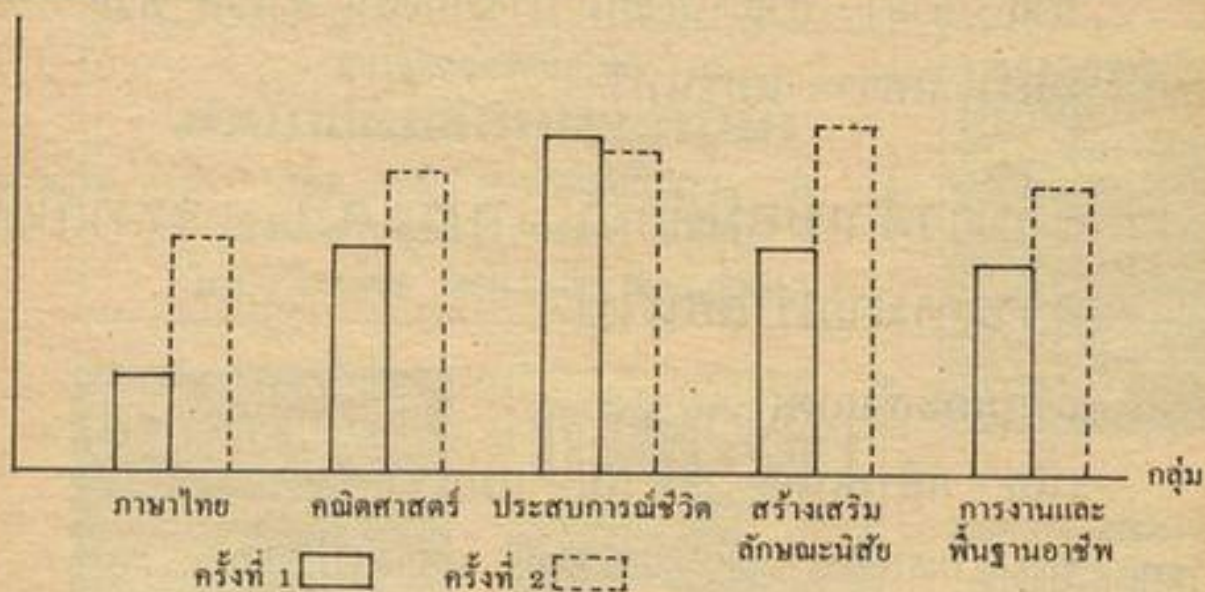
ฝึก - ฝึกฝน

คำบางคำเมื่อประสมกับคำอื่นแล้ว จะบอก
ให้รู้ลักษณะโดยเฉพาะ เช่น

ชาว - ชาวบ้าน ชาวนา ชาวเรือ
นัก - นักเรียน นักร้อง นักดนตรี
ช่าง - ช่างไม้ ช่างปูน ช่างปั้น

กราฟแสดงผลการเรียนรู้ของปีติ

ระดับคะแนน

๗. การอ่านกราฟ

เส้นตั้งฉากบอกระดับคะแนนตั้งแต่ ๐-๔

เส้นนอนบอกกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ

การอ่าน ให้ดูเส้นนอนที่บอกกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ เป็นภาษาไทย คณิตศาสตร์ สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สร้างเสริมลักษณะนิสัย การงานและพื้นฐานอาชีพ แต่ละกลุ่มมี ๒ แห่ง คือ ผลสอบครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ แล้วดูเส้นตั้ง ถ้าแห่งครั้งที่ ๒ สูงกว่าครั้งที่ ๑ แสดงว่าเรียนดีขึ้นและเรียนดีได้ระดับใด ต้องดูตัวเลขที่เส้นตั้ง

นักเรียนลองอ่านดูว่าปิติเรียนอะไรดีขึ้นบ้างและดีขึ้นเท่าไร

ความลับ

ชูใจมาถึงโรงเรียนเกือบ ๑๐ นาฬิกา เพื่อน ๆ พากัน
แปลกใจ เพราะหน้าของชูใจหมองคล้ำท่าทางอ่อนระโหยโรยแรง
ครูกมลกำลังให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ เรื่องการป้องกัน
อุบัติเหตุจากสารพิษภัยที่นักเรียนอาจจะได้พบ และครูกมล
ให้นักเรียนเข้าใจอันตรายที่สัญญาณบอกเหตุร้ายต่าง ๆ ด้วย พอชูใจ

เดินเข้ามาทำความเคารพและขออนุญาตเข้าห้องเรียน ครูกลม
จึงซักถามซู่ใจถึงสาเหตุที่มาโรงเรียนสาย ซู่ใจกำลังเหนื่อยจึง
เล่าอย่างกระต่อนกระแท่น จับความได้ว่า ความของซู่ใจหายไป
อาออกตามหาแต่เช้ายังไม่กลับ ย่าจึงให้ซู่ใจวิ่งไปบอกตำรวจ
ตำรวจที่ทำหน้าที่แผนกสืบสวนให้ซู่ใจพามาที่บ้าน อากลับมา
ถึงบ้าน ซู่ใจจึงได้มาโรงเรียน ครูกลมปลอบว่า ตำรวจคงได้
เบาะแสเกี่ยวกับคนร้าย และนำความกลับมาให้อาของซู่ใจได้ใน
ไม่ช้า

ซู่ใจไม่มีสมาธิในการเรียนเลย แต่พยายามนั่งนิ่ง ๆ ถ้า
ใครมองผิวเผิน ก็คิดว่าเขากำลังตั้งใจดูการแสดงบทบาทสมมุติ
และการให้อาณัติสัญญาต่าง ๆ อย่างตั้งอกตั้งใจ มานีนั่งอยู่
ใกล้ ๆ สังเกตรู้ว่า ซู่ใจคงจะมีความทุกข์ร้อนมากกว่าเรื่องความ
ของอาหายไปเป็นแน่ เกือบจะเผยปากกระซิบบอกแต่ไม่กล้า
เพราะเกรงคนอื่นจะได้ยิน ซู่ใจเองก็หันมาสบตามานีบ่อย ๆ
เหมือนอยากจะระบายความกลัดกลุ้มของตนให้เพื่อนรักฟัง
ทั้งสองเลยขาดสมาธิในการเรียนทั้งคู่ รอเวลาหยุดพักกลางวัน
ด้วยจิตใจระส่ำระสาย

พอระฆังบอกเวลาพักกลางวัน เพื่อน ๆ พวกเขามารุมซัก
ถามซู่ใจ แล้วจึงพากันลงไปรับประทานอาหารกลางวัน เหลือ
อยู่แต่ซู่ใจ มานี และปีติ ส่วนสมคิดพาดวงแก้วไปรับชานาณัติ

ที่ญาติส่งมาให้ ณ ที่ทำการไปรษณีย์ นับว่าเป็นโชคดี เพราะ
จิตใจต้องการจะปกปิดไม่ให้ทั้งสองคนรู้ความลับของตน

“ลงไปกินข้าวก่อนดีกว่า ฉันหิวจนไส้กิวแล้วละ” ปิติ
ชวน แต่จิตใจสันตริษะแล้วว่า “ฉันกินไม่ลงหรอก ถ้ายังไม่ได้
เล่าเรื่องนี้ให้พวกเธอและพี่มานะ พี่วีระ กับเพชรฟัง”

“เรื่องอะไร เป็นเรื่องคอขาดบาดตายเขี้ยวหรือจิตใจ” มานี
ถาม พลังบอกให้ปิติไปตามวีระ มานะ และเพชรมาโดยด่วน
พอทุกคนมาพร้อมแล้วจิตใจจึงเล่าเรื่องให้ฟังด้วยน้ำเสียงแหบแห้ง

“เมื่อเข้าอาลูกขึ้นมาแต่เช้ามืดไม่เห็นควายทั้งสองตัว
อ่าจึงออกมาตามหา ย่ากับฉันก็เป็นทุกข์ไม่รู้จะทำอย่างไร ฉัน
เดินดูรอบ ๆ คอกของมัน เห็นรอยเท้าม้าเต็มไปหมด ทำให้ฉัน

นึกถึงอุโมงค์ที่เราเคยไปพบ ด้านนอกมีรอยเท้าม้าย่ำไปย่ำมา เหมือนกัน ฉันสังหรณ์ใจว่าอาจจะ เป็นพวกที่อยู่ในอุโมงค์นั้น ขโมยควายไป พยายามใช้ให้ฉันไปแจ้งความตำรวจ ฉันจึงตัดสินใจ เล่าเหตุการณ์ที่เราไปพบอุโมงค์ในวันนั้นให้ตำรวจฟัง ที่แรก ตำรวจคิดว่าฉันสติฟั่นเฟือน หรือพูดเพ้อเจ้อ เหลวไหล พอเขา มาที่บ้านก็เห็นรอยเท้าม้าย่ำจริงตามที่ฉันบอก เขาจึงรีบไปสืบดู” ชูใจเงยหน้าขึ้นมองหน้าเพื่อนทีละคนด้วยใบหน้าซีดเผือด ขณะที่พูดว่า “ฉันขอโทษ ฉันผิดสัญญาที่ต้องเปิดเผยความลับของเรา ให้ตำรวจฟัง ทุกคนโกรธฉันหรือเปล่า” พูดจบชูใจก็ทำท่าจะ ร้องไห้ มานึกอดชูใจกลางพูดว่า “ไม่มีใครโกรธซึ่งเธอหรอก เธอจำเป็นต้องเล่าให้ตำรวจฟังนี่นา ไช้ใหม่พีวระ พี่มานะ เพชร แล้วยกปิดิ” ทุกคนพยักหน้ารับรอง

“พวกเราไม่โกรธชูใจหรอก สบายใจเสียเถิด ความลับ ส่วนตัวบางครั้งเราก็ต้องเปิดเผยถ้าถึงคราวจำเป็น แต่ถ้าเป็น ความลับของชาติบ้านเมือง ที่จะทำให้เกิดความวิบัติ หรือบ่อน ทำลายความมั่นคงของประเทศชาติแล้ว เราจะต้องรักษาดีกว่า ชีวิตของเราที่เดียว” วีระพูด ชูใจพยักหน้า “ถ้าเป็นความลับ ของประเทศชาติแล้ว ต่อให้เอาเพชรฆาตมาบั่นคอ ฉันก็ไม่ เผยปากพูด” พูดจบชูใจก็นิวหน้า เอามือกุมท้องร้องว่า “โอ้ย ฉันปวดท้อง.....ฉันไม่ได้กินอะไรเลยตั้งแต่เช้า แล้วยกเอาแต่

วึ่ง....วึ่ง.....จนเหนื่อยหอบ” แล้วเพื่อน ๆ ก็ได้ยินเสียงท้อของ
 ชูใจร้องจ๊อก จ๊อก มานี้หัวเราะ “นั่นไง พยาธิของเธอร้อง
 อุตรรณ์ขึ้นแล้ว เร็ว ปิติ รีบไปขอยาธาตุที่ห้องพยาบาลมาให้
 ชูใจกินระงับอาการปวดท้องเสียก่อน” แต่ปิติบอกว่า “อย่า
 กินยาเลย หิวข้าวก็ไปกินข้าวดีกว่า”

ในโรงอาหาร นักเรียนส่วนใหญ่รับประทานกันเสร็จแล้ว
 เหลือพวกที่มาทีหลังเพียงไม่กี่คน เด็กทั้งหกคนจึงยกถาดอาหาร
 มานั่งรับประทานด้วยกัน ชูใจตักอาหารใส่ปากพลางบ่นพรีพรีไร
 ว่า “ถ้าพวกในอุโมงค์เป็นผู้บริสุทธิ์ละก็ ฉันคงบาปมากที่ไปกล่าว
 หว่าเขาเป็นขโมย”

“เราเพียงแต่สงสัย ถ้าเขาบริสุทธิ์ไม่ใช่ขโมยก็แล้วไป
 ไม่มีบทบัญญัติข้อไหนห้ามไม่ให้เราตั้งข้อสงสัยนี่นา ชูใจอย่า
 เก็บมาคิดให้เปลืองสมองเลย” มานะพูดเบา ๆ

“ตำรวจคงไปเจอหีบสมบัติแน่ ๆ” เพชรพูดเปรย ๆ เขา
 นึกถึงหีบเหล็กเก่าคร่ำคร่า มีสนิมจับเขรอะ วางซ้อนกันอยู่ริม
 ผนังอุโมงค์ “เย็นนี้เราไปฟังข่าวการสืบหาควายที่บ้านชูใจกัน
 ดีไหม” เขาชวนเพื่อน ๆ ทุกคนเห็นพ้องต้องกัน และนัดหมาย
 ไปพบกันที่ประตูโรงเรียนด้านทิศเหนือเมื่อเลิกเรียนแล้ว

พอเลิกเรียน เด็ก ๆ ทั้งหกคนตรงไปบ้านของชูใจทันที
 พบย่ากับอาของชูใจอยู่ที่บ้าน เด็ก ๆ เข้าไปทำความเคารพแล้ว

ถามเรื่องราว อาสาชยายเรื่องราวให้ฟังว่า ตำรวจไปที่สถูปร้าง
 ไม่พบอะไรเลย พบแต่รอยเท้าม้าและควายสับสนไปหมด กับ
 กองขยะมูลฝอยที่พวกมันทิ้งเอาไว้ใต้ต้นไม้ ในกองขยะนั้นมี
 ฉมวกและสวิงทิ้งอยู่ด้วย ตำรวจสันนิษฐานว่า พวกที่อยู่ใน
 อุโมงค์เป็นพวกมิชฉาชีพแน่นอน จึงถ่ายรูปร่องรอยบางอย่างไว้
 จนฟิล์มหมดม้วน แล้วจึงสะกดรอยตาม เชื่อว่าจะต้องได้ตัว
 คนร้ายและควายที่หายในไม่ช้านี้

พวกมิจฉาซีพเหล่านี้ มันทำเล่ห์กระเท่ห์ให้ชาวบ้าน
เกรงกลัว ชาวบ้านแถบนั้นเล่าว่า พวกเขาเคยเข้าไปหาของป่า
แถวใกล้ ๆ สฎุปร้าง เขาได้ยินเสียงเหมือนมีภูตผีปิศาจสิงอยู่
ที่นั่น ทำให้ทุกคนหวาดกลัว ไม่กล้ากล้ากรายเข้าไปใกล้ บางครั้ง
เห็นงูจงอางใหญ่เลื้อยพันพ่าน่ากลัวมาก บางคืนพวกเขาเห็นดวง
ไฟสีเขียวพวยพุ่งสว่างโชติช่วงลอยวูบวาบไปมา แล้วเจ้าปิศาจ
ก็แผดเสียงหัวเราะแหลมเยือกเย็น น่าขนพองสยองเกล้ายิ่งนัก
ชาวบ้านเกรงอิทธิฤทธิ์ของปิศาจร้าย จึงเก็บงำเรื่องนี้ไม่
แพร่พรายให้ใคร ๆ หรือแม้แต่ตำรวจรู้ พวกมิจฉาซีพเลย
ได้ใจ มันยึดอุโมงค์และสฎุปร้างเป็นที่พำนักพักพิงอยู่มานาน
จนกระทั่งมันเก็บจมวกที่เพชรพุ่งไปเสียบหัวงูจงอางและสวิงที่
เพชรลิ้มไว้ได้ต้นโพไว้ได้ มันก็รู้ว่า มีคนไปพบที่ซ่อนของพวก
มันแล้ว จึงรีบไปหาที่อยู่ใหม่ ถ้ายังอยู่คงได้ต่อสู้กับตำรวจถึง
ชั้นตะลุมบอนและถูกจับได้หมดเป็นแน่

“ซูใจเล่าให้ตำรวจฟังหรือเปล่านั้น มันมีหีบอะไรน่าสงสัย
อยู่หลายหีบ” ปิติถาม ซูใจพยักหน้า “เล่าทุกอย่าง ตำรวจบอก
ให้เล่า อย่าอำพราง ฉันก็เล่าหมดแม้แต่เรื่องเพชรพุ่งจมวก
เสียบหัวงูจงอาง”

“พวกนั้นคงไม่รู้หรอกนะว่า จมวกเป็นของใคร” เพชร
ปรารภ เขารู้สึกใจคอไม่สู้ดี มานะพูดปลอบใจเพชรว่า “ไม่รู้

หรือถ้ารู้ เราก็คงได้เผชิญหน้ากับมันแล้ว มันไม่ปล่อยให้เรา
ลอยนวลอยู่อย่างนี้หรอก และตำรวจคงจะไม่แพร่พรายให้ใคร
รู้อีก เพชรไม่ต้องวิตกกังวลดอกนะ”

ย่ามีท่าทางเศร้าโศกเพราะเสียดายควาย ย่าไม่มีเงินซื้อ
ควายตัวใหม่ให้อาทำนา ทุกวันนี้ย่ามัธยัสถ์เก็บหอมรอมริบเงิน
เพื่อจะให้ชูใจได้เรียนหนังสือถึงชั้นมัธยมศึกษา อาทำนาได้ข้าว
พอเลี้ยงดูกันไปปีหนึ่ง ๆ และขายบ้างเล็กน้อยเท่านั้น เด็ก ๆ
สังเกตเห็นย่าเศร้าซึมไป จึงเข้าไปคุกเข่านั่งลงข้าง ๆ แล้วช่วย
กันประเล้าประโลมให้ย่าสบายใจ ต่างสัญญาว่า จะขอร้องให้
ผู้ใหญ่ของตนช่วยสืบดูเรื่องนี้ด้วย มานีมองเห็นเขียนหมาก
จึงใช้กรรไกรหนีบหมากแล้วจิบพลูให้ย่า แล้วช่วยชูใจยกกระเช้า
ใส่ใบตองที่ย่าตัดเจียนไว้ มาช่วยกันเย็บกระทง ย่าค่อยสบายใจ

ขึ้นที่เห็นพวกเด็ก ๆ เอาอกเอาใจตน ช่วยให้คลายทุกข์ร้อนลงได้
 มานี้เห็นผมชู่ใจย้อยลงมาระหน้า น่ารำคาญ จึงดึงก๊ีบออกจาก
 ผมของตนอันหนึ่ง หนีบผมให้ชู่ใจ ชู่ใจพึมพำขอบใจมานี้ แล้ว
 ก้มหน้าก้มตาเย็บกระทงต่อไป

พวกเด็กผู้ชายลงไปช่วยอาหาบฟ่อนข้าวมาเก็บไว้ในฉาง
 จนแล้วเสร็จ อาขอบใจพวกเด็ก ๆ แล้วบอกให้พากันไปล้าง
 กายข้าวออกจากตัว มิฉะนั้นจะระคายตามเนื้อตัว ทำให้คัน
 วีระรู้สึกภูมิใจที่พวกเขาช่วยอาทำงานสำเร็จอย่างรวดเร็ว เขา
 นึกถึงคำขวัญที่ว่า “สามัคคีคือพลัง”

แบบฝึก

๑. คำที่มักอ่านและเขียนผิด คือคำที่มีเสียง เออ
 และสะกดด้วยตัว ย เวลาเขียน จะเป็น เอ-ย
 ฝึกอ่านและสังเกต

จำเลยเอื้อนเอ่ย

เปิดเผยเซยชม

เยาะเย้ยเสยผม

เคยชมไบเตย

ปล่อยปละละเลย

ลูกเขยเลยไป

ระเหยเฉยไว้

ได้ใจเปรียบเปรย

ข้อสังเกต คำที่มี - อยู่ข้างหน้า และสะกดด้วยตัวอื่น ๆ ยกเว้นตัว ย จะอ่านออกเสียงเป็น เอ เช่น เปลว เศษ เร็ว เลข เป็นต้น

๒. คำที่มีเสียง เออ และมีตัวสะกด มักอ่านและเขียนผิด เพราะจะเปลี่ยนรูปไปเป็น เิ เช่น ฝึกอ่านและสังเกต

รื่นเริงเบิกบาน ทำงานลินล่อ

ประเมินเินย้อ เตลิดเปดเปิง

เขยิบเติบโต เดินไอราเริง

ระเบิดเกิดเพลิง บังเอิญเชญมา

ข้อสังเกต คำบางคำมีเสียง เออ และมีตัวสะกดจะเขียนเป็น -อ แต่ไม่เขียน เิ มีอยู่ ๒ คำ คือ เทอญ เทอม

๓. ตัวสะกดบางตัวมีสระอยู่ด้วย เช่น สาหเหตุ เวลาอ่านให้ออกเสียงเพียงตัวสะกดตัวเดียว ไม่ต้องออกเสียง สระ เช่น

สาหเหตุ อ่านว่า สา-หเหตุ ไม่อ่าน สา-เหตุ-ตุ
อุบัติ " อุ-บัติ " อุ-บัติ-ติ

ฝึกอ่านและจำ

เงินทองทรัพย์สินสมบัติ	เมื่ออุบัติเหตุเกิดขึ้นมา
เหตุการณ์อาจนำพา	ให้วิบัติหมดสิ้นไป
กำหนดข้อบัญญัติ	ปรนนิบัติคอยรับใช้
ไม่มีเหตุผลใด	ต้องอยู่ใต้อาณัติเขา

๔. การเขียนข้อความ เพื่อบอกกล่าวผู้อื่นต้องใช้
ภาษาให้สุภาพและเหมาะสมกับบุคคล

อ่านและสังเกต

ผู้คุ้นเคย	“ไปกินข้าวด้วยกัน”
ผู้อาวุโสหรือไม่คุ้นเคย	“ขอเชิญไปร่วมรับประทานอาหาร”
ผู้คุ้นเคย	“ผมขอออกนอกห้องหน่อยครับ”
ผู้อาวุโสหรือไม่คุ้นเคย	“คุณครูครับ ผมขออนุญาตออก นอกห้องครับ”
ผู้คุ้นเคย	“ฟุตบอลนัดนี้มีคนดูจมไปเลย”
ผู้อาวุโสหรือไม่คุ้นเคย	“ฟุตบอลรอบนี้มีคนดูมากมาย”

๕. การบอกกล่าวเพื่อแนะนำ สั่งสอน หรือเป็นคติ
เตือนใจ ถ้าใช้ข้อความยาว จะทำให้จดจำได้ยาก
และไม่น่าสนใจ จึงต้องใช้ข้อความสั้น ๆ

เข้าใจง่าย และถ้าข้อความนั้นมีเสียงคล้องจองกัน
ก็จะช่วยให้จดจำได้ง่ายขึ้น

ข้อความชนิดนี้ เรียกว่า คติพจน์ เช่น

“ความกตัญญูกตเวทิตะเป็นลักษณะของคนดี”

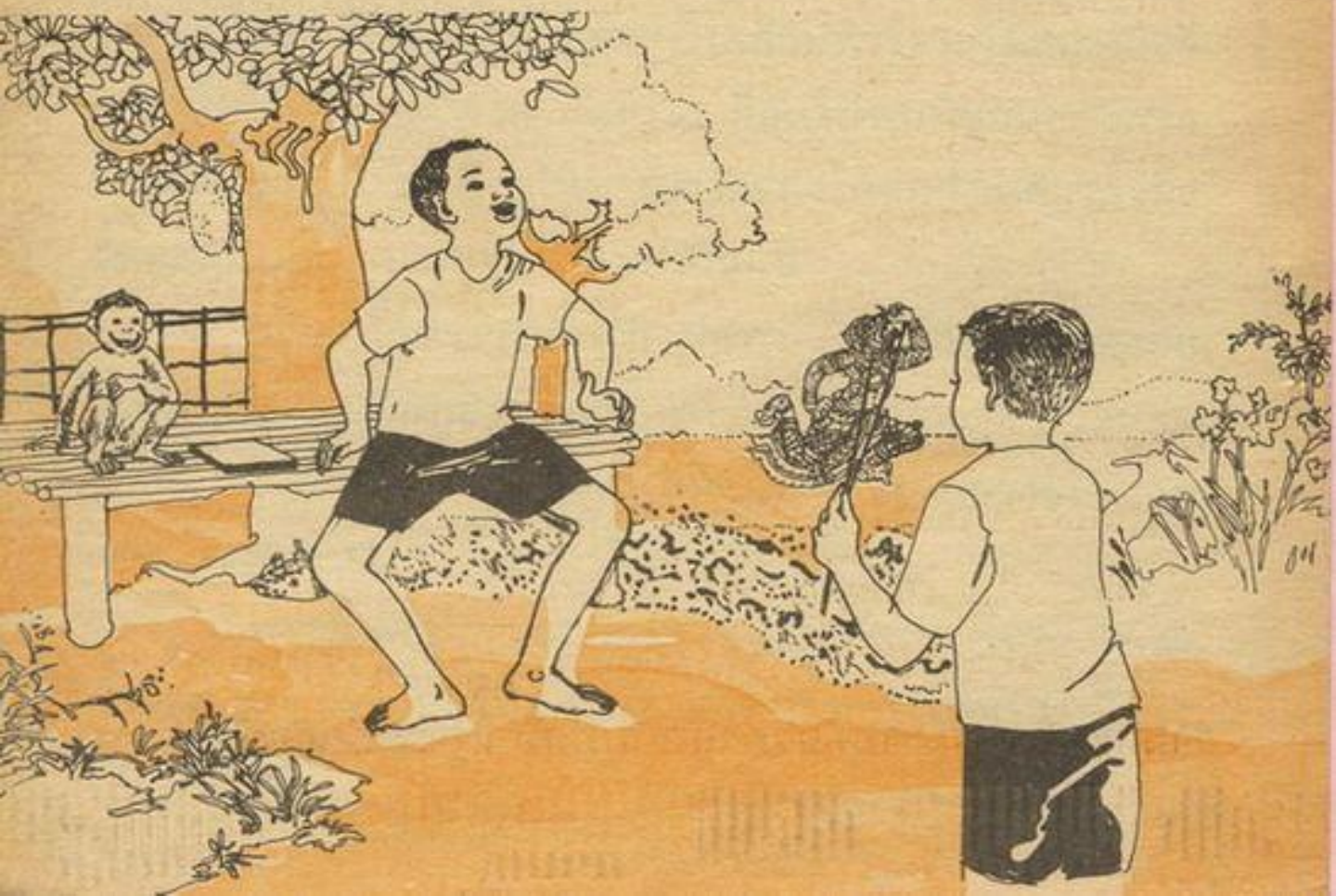
“ความเพียรมีที่ไหน ความสำเร็จมีที่นั่น”

“สามัคคีคือพลัง”

“เสียชีพอย่าเสียสัตย์”

หนุมาน

เย็นวันหนึ่ง เมื่อเพชรทำงานเสร็จแล้ว เขาจึงหยิบรูป
หนังตะลุงที่สมคิดนำมาฝากจากปักษ์ใต้มานั่งดู แผ่นหนังฉลุนั้น
เป็นรูปคล้ายลิง ปากอ้า หน้าตาแปลก ตามตัวเป็นวง ๆ ขณะที่
เขารำพึงอยู่ในใจว่า ลิงตัวนี้ชื่ออะไรหนอ พลันได้ยินเสียงวีระ
ร้องทำนองจังหวะกระทั่งดังมาว่า “หนุมานชาญสมร กระบี่

วานร เหาะมาโดยเร็ว ป๊ะ เท่ง เท่ง เท่งป๊ะ เท่ง เท่ง” เขาจึงถือแผ่นหนังตะลุงวิ่งไปหาวีระ พบวีระกำลังทำท่าเต้น ย่อตัวแบะขา อยู่บนลานใต้ต้นขนุน มีเจ้าจ๋อหนึ่งแยกเขี้ยวดูอยู่บนแคร่ที่โคนต้นขนุน ข้าง ๆ เจ้าจ๋อมีหนังสือเล่มหนามากวางอยู่เล่มหนึ่ง

เพชรรู้สึกขื่นท่าเต้นของวีระมาก จึงถามว่า “วีระเต้นระบำอะไรนะ” วีระตอบว่า “ฉันหัดเต้นโขน ฉันจะเล่นโขนสดเป็นตัวหนุมานในงานประจำปีของอำเภอเราอย่างไรล่ะ” แล้ววีระก็หยุดเต้นยกมือเสยผมและใช้ผ้าเช็ดหน้าซับเหงื่อ ที่หน้าผากของเขามีเม็ดผดขึ้นเต็ม “ฉันเต้นให้เจ้าจ๋อมันดู มันก็ไม่ยอมดู” “หนุมานเป็นอะไร วีระ” เพชรถาม วีระชี้มือมาที่แผ่นหนังตะลุงที่เพชรถือมา แล้วว่า “ก็นั้นยังงัยล่ะ หนุมาน ตัวที่เธอถือมานั้นแหละ” “หนุมานก็เป็นลิงนะซี มิน่าล่ะ เธอจึงมาเต้นให้เจ้าจ๋อดู” เพชรพูดแล้วก็หัวเราะพลาถนั่งลงที่แคร่ข้าง ๆ เจ้าจ๋อ วีระตามมานั่งด้วย เพชรจึงขอร้องให้วีระเล่าเรื่องหนุมานให้ฟัง วีระจึงเปิดหนังสือเล่มหนาพลาถบอกว่า “เรื่องหนุมานยืดยาวพิสดารมาก เล่าสามวันสามคืนก็ไม่จบ ฉันจะเล่าตอนที่ฉันเล่นโขนสดให้เธอฟังก็แล้วกัน เป็นตอนหนุมานลองดีพระฤๅษี” แล้ววีระก็เริ่มเล่าให้เพชรฟัง

หนุมานเป็นทหารเอกของพระรามในวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ พระรามต้องทำศึกกับทศกัณฐ์ซึ่งเป็นยักษ์เจ้ากรุง

ลงกา เพราะทศกัณฐ์ไปลักนางสีตามเหสีพระรามไป พระราม
มีทหารเป็นลิงซึ่งมีฤทธิ์เดชมาก โดยเฉพาะหนุมานซึ่งเป็นลูก
พระพายกับนางสวาหะ เป็นทหารเอก หนุมานมีฤทธิ์แก่กล้า
สามารถและจงรักภักดีต่อพระรามมาก แม้แต่ชีวิต หนุมานก็พลี
ให้พระรามได้ พระรามบัญชาให้ทำงานสิ่งใดก็สำเร็จสมหมาย
ทุกครั้ง ปกติหนุมานแม้จะเก่งกาจสามารถเพียงไร ก็สุขภาพ
อ่อนน้อม มีสัมมาคารวะ ครั้งหนึ่งพระรามมีบัญชาให้หนุมาน
ไปสืบดูนางสีดา หนุมานจึงเหาะไปยังกรุงลงกา ไปพบพระฤๅษี
ตนหนึ่งนามพระนารทฤๅษี หนุมานสงสัยว่าพระนารทฤๅษี

คงจะเป็นพวกยักษ์ซึ่งเป็นพวกพาล จึงลองตี ดังคำกลอนกล่าวไว้ว่า

จึงเห็นหลังคาอาคารม
มีความชื่นชมยินดี
ครั้นถึงเนินทรายชายสมุทร
ยอกร่ายเวทอันศักดิ์ดา
บัดเดี๋ยวก็เป็นลิ่งน้อย
เหมือนกระบี่ป่าพนาดอน

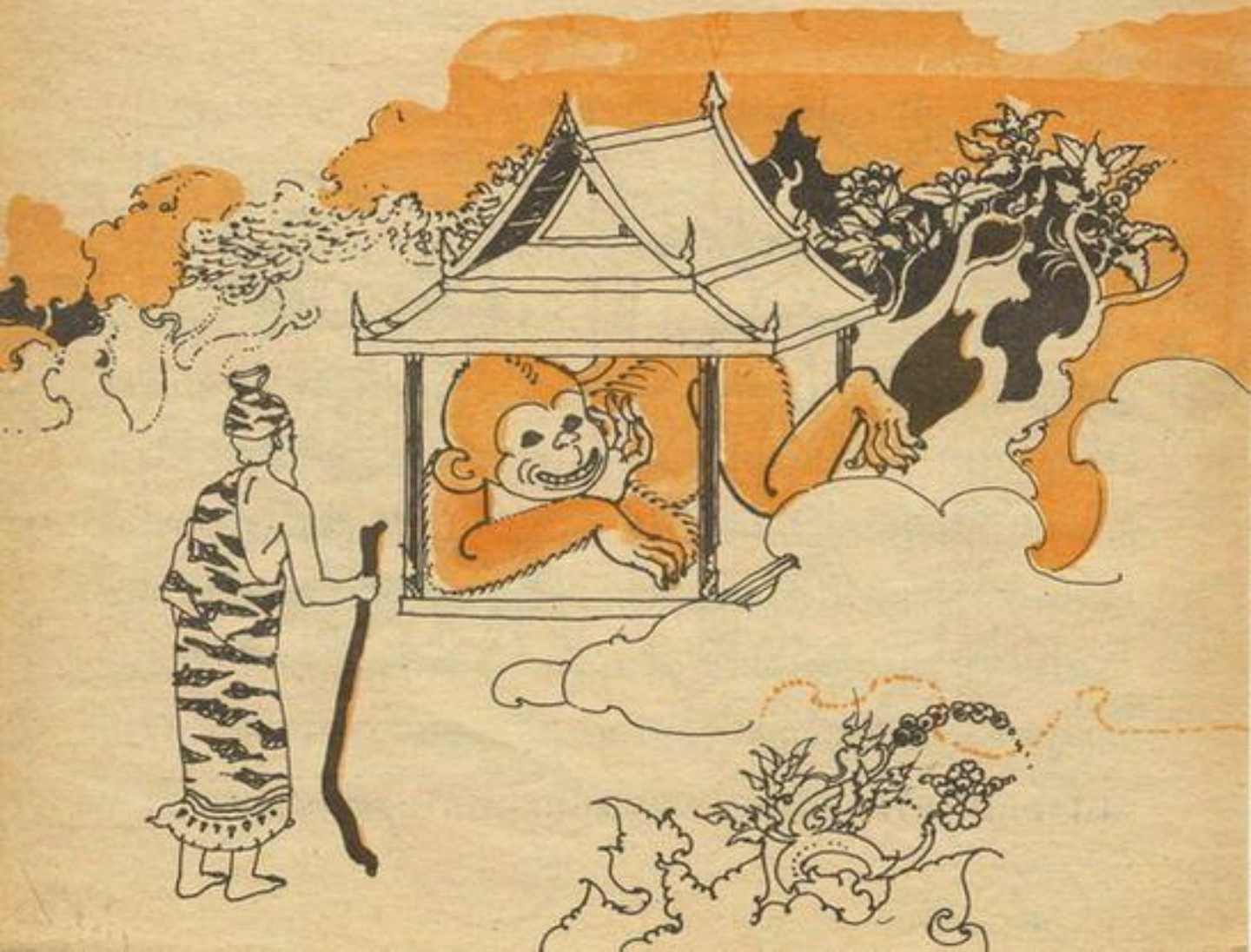
พระนารทบรมฤาษี
ขุนกระบี่ก็ตรงลงมา
ก็หยุดที่พุ่มไม้ใบหนา
นิมิตกายาวานร
กระจ้อยร่อยขาวผ่องประกัสสร
เสร็จแล้วบทจรเข้าไป

หนุมานเข้าไปขอพักนอนกับพระนารทฤาษี พระฤาษีก็มีเมตตาให้พักนอนในศาลา หนุมานจึงแผลงฤทธิ์ให้ตัวโตขึ้นจนเต็มศาลา แล้วร้องอุทธรณ์ต่อฤาษีว่าศาลาไม่พออยู่ พระนารทฤาษีประหลาดใจมาก

เมื่อนั้น
ไฉนวานรพาที
อ้ายนี้ตัวมันก็น้อยน้อย
เหตุไฉนจึงว่าศาลา

องค์พระนารทฤาษี
มีจิตถวิลจินดา
กระจ้อยร่อยเป็นชาติลิงป่า
เล็กกว่ากายาด้วยอันใด

อย่าเลยจะไปแลดู อ้ายสู่มันทำเป็นใจ
คิดแล้วก็เดินออกไป จากในอรัญกุฎี

พระนารทฤๅษีเห็นลิ่งน้อยตัวใหญ่โตจนคับศาลา ก็รู้ว่า
ถูกลองดี จึงเนรมิตศาลาให้ใหญ่ขึ้นอีกหลายเท่า ดังคำกลอน

บัดเดี่ยวก็ใหญ่เป็นหลายห้อง แล้วร้องว่าเหวยอ้ายลิ่งป่า
มิ่งนี้เจ้ากลมารยา แกล้งมารบกุให้รำคาญ
นี่แน่ศาลาครานี้ กว้างขวางยาววีรโราณ

มุดหัวนอนเถิดให้สำราญ อ้ายชาติเดียวรัจฉานอย่ากวนใจ

หนุमानยังแผลงฤทธิ์ต่อไปอีก ให้ร่างกายใหญ่โตขึ้นจน
เต็มศาลา แล้วร้องตัดพ้อต่อว่าพระฤๅษีว่า ศาลาคับแคบไม่
พออยู่ ฤๅษีจึงคิดว่า

อันตัวของมันนี่สู่มัน มาลองกูผู้เฒ่าก็เป็นได้
จำจะทารกรรมให้หน้าใจ อ้ายจัญไรจะได้เห็นฤทธิ์

แล้วพระฤๅษีก็บันดาลให้ฝนตกลงมา หนุमानเปียกฝน
จนหนาวเหน็บไปทั้งตัว ร่างกายก็หดลงเล็กเท่าเดิม แล้วร้อง
อ้อนวอนให้พระฤๅษีเมตตา พระฤๅษีจึงให้เข้าไปผิงไฟ หนุमान
ได้ผิงไฟหายหนาวแล้วก็เลยหลับไป พระฤๅษีคิดจะสั่งสอนลิ่ง
น้อยไม่ให้กำเริบฤทธิ์คิดลองดีผู้ใหญ่ จึงเอาไม้เท้าไปโยนลงใน
สระข้างกุฎี แล้วสั่งไม้เท้าให้กลายเป็นปลิง เมื่อลิ่งน้อยมาดื่มน้ำ
ในสระก็ให้เกาะติดแน่นที่คางจนแกะออกไม่ได้

พอรุ่งเช้า หนุมานตื่นและไปล้างหน้าที่สระน้ำดังคำกลอน	
บัดนั้น	วายุบุตรวุฒิไกรใจกล้า
ครั้นแสงทองรองเรืองเมฆา	สกฤณาเพรียกพร้องสนั่นไพเราะ
แมลงผึ้งภูโอบยบิน	โกกิลร่ำร้องเสียงใส
ก็ตื่นตาออกจากศาลาลัย	เดินไปยังสระวาริ
ครั้นถึงบัวนปากล้างหน้า	ชำระกายากระบี่ศรี
ลู่ไปทั่วอินทรีย์	อยู่ในที่สระชลธาร
บัดนั้น	ฝายปลิงไม้เท้าตัวหาญ
ขององค์มหาอาจารย์	ว่ายทะยานเกาะคางวานร
บัดนั้น	คำแหงหนุมานชาญสมร
ตกใจโจนด้วยฤทธิรอน	สองกรกระชากสะบัดไป
ความเกลียดหลับตาปลิดจุด	ปลิงนั้นจะหลุดก็หาไม่
ยิ่งคร่ายิ่งทิ้งสักเท่าไร	ยิ่งยาวออกไปทุกที
สุดรู้สุดฤทธิ์สุดกำลัง	สุดทั้งปรีชากระบี่ศรี
วิ่งพลางร้องเรียกพระมุณี	จนถึงที่บรรณศาลา
จึงกราบลงกับบาทมालย์	พระอาจารย์ได้โปรดเกศา
จงช่วยให้พ้นเวทนา	ปลิดปลิงให้เข้าบัดนี้
เมื่อนั้น	พระมหานารถฤๅษี
ยิ้มแล้วจึงกล่าววาที	ชี้หน้าว่าเหวยอ้ายสาธารณ์
เป็นใจไม่แผลงฤทธิรอน	มาออนกุโยอ้ายเดี่ยวัจฉาน

ปลิงนิคติดอยู่เท่าสายพาน
คืบนี้มึงเฝ้าแต่กวนกู
ว่าแล้วจึงยื่นมือไป

บัดนั้น

เห็นปลิงร้ายกลายเป็นทานกร
บันดาลชนพองสยองเกล้า
สรรเสริญกาลกิจวิทยา
พระองค์ผู้ทรงตะบะฆาน
ค่อยอยู่จำเริญสวัสดิ์

ร้องอึ้งอลหม่านไม่อายใจ
จะสวดมนต์สักครูก็ไม่ได้
หยิบเอาไม้เท้าที่วานร
คำแหงหนุมานชาญสมร
ด้วยฤทธิรอนพระสิทธา
กราบลงแทบเท้าซ้ายขวา
วอนขอสมาพระมุณี
ขอประทานโทษากระบี่ศรี
ตัวของข้านี้จะลาไป

หนุมานได้บทเรียนว่าไม่ควรลองดีกับผู้ใหญ่ เมื่อขอ
ขมาโทษพระฤาษีแล้ว จึงรีบไปตามบัญชาของพระราม

เพชรนั่งหัวเราะขันหนุมานที่ดิ่งปลิงออกจากคางไม่ได้
แล้วถามวีระว่า “เธอเล่นโขนสดเป็นตัวหนุมานตอนแสดงฤทธิ์
ให้ตัวใหญ่ หรือตอนถูกปลิงเกาะคางล่ะ” วีระปิดหนังสือแล้ว
ตอบว่า “ตอนแสดงฤทธิ์ให้ตัวใหญ่เล่นยาก คุณครูเลยให้เล่น
ตอนถูกปลิงเกาะคาง เพราะเล่นง่ายกว่า และสนุกดีด้วย เธอรู้
ไหม ฉันต้องเดินกระโดดไปกระโดดมา ทำท่าทรมนทรมายด้วย
เวลาซ้อมเพื่อน ๆ หัวเราะกันใหญ่”

“เธอใช้อะไรเป็นปลิงล่ะ” เพชรถาม วีระตอบว่า
“ปลิงยางนะซี ยิงดิ่งมันก็ยิงยึดยาวออก น่าขยะแขยงเหมือน
ปลิงจริง ๆ” ว่าแล้ววีระก็ลงจากแคร่ เดินโขนสดทำหนุมาน
ผาดโผนต่อไป เพชรช่วยทำจังหวะให้ ตอนนี่เจ้าจ๋อนี่ก็สนุก
ลุกขึ้นตบมือร้องเจี๊ยก ๆ ไปด้วย

แบบฝึก

๑. คำที่มักอ่านและเขียนผิด ได้แก่

ก. คำที่ออกเสียง โอะ และมีตัวสะกด จะ
ไม่มีรูปสระ โ - ะ ปรากฏอยู่

<u>ประ<u>ส</u>ม</u>	อ่านว่า	ประ - สม
<u>สน<u>ม</u></u>	”	สะ - นม
<u>บ<u>ท</u>บาท</u>	”	บด - บาท
<u>อ<u>ล</u>หม่าน</u>	”	อน - ละ - หม่าน
<u>ผ<u>ง</u>ก</u>	”	ผะ - หงก

ข. คำที่ออกเสียง อัว และมีตัวสะกด จะมีตัว
ว อยู่กลาง ระหว่างตัวหน้าและตัวสะกด

<u>ร่ำ<u>ว</u>วย</u>	<u>ส<u>ว</u>ยงาม</u>	ตาม <u>ค<u>ว</u>ร</u>
<u>จ<u>ว</u>นคำ</u>	จำ <u>อ<u>ว</u>ด</u>	<u>ป<u>ว</u>ดหัว</u>
<u>บัว<u>ล<u>ว</u>ง</u></u>	<u>ต<u>ว</u>งข้าว</u>	แก้ <u>า<u>ว</u>บ</u>
<u>ร<u>ว</u>บรวม</u>	<u>ส<u>ว</u>มหมวก</u>	<u>บ<u>ว</u>กเลข</u>

ค. คำที่มีตัว ร เป็นตัวสะกดและไม่มีรูปสระใด
กำกับ จะออกเสียงเป็นสระออ และ
ออกเสียงเหมือน น สะกด

สมร	อ่านว่า	สะ-หมอน
วานร	”	วา-นอน
บทจร	”	บด-ทะ-จอน
สังหรณ์	”	สัง-หอน
จราจร	”	จะ-รา-จอน

ง. คำที่มีตัว ล เป็นตัวสะกด และไม่มีรูปสระใดกำกับ จะออกเสียงเป็นสระโอะ แล้วออกเสียงเหมือน น สะกด

กมล	อ่านว่า	กะ-มน
ชล	”	ชน
กล	”	กน
จราจล	”	จะ-ลา-จน

๒. การเขียนสระหรือวรรณยุกต์ จะต้องใส่ให้ตรงกับพยัญชนะตัวต้นเสียง แต่คำที่เป็นอักษรนำ และอักษรควบจะใส่สระหรือวรรณยุกต์ตรงตัวที่ถูกนำ หรือตัวควบ (คือตัวที่สองนั่นเอง)

เช่น

คำต่าง ๆ เขียนหมาก กระเข้าเ้าแห่ กระเบื่อง ขี้ริ้ว
อักษรนำ จ้าละหวั่น เฉลี่ย สนั่น อลหม่าน หมิ่น

อักษรทวน เก^๕ล^๕ย^๕ก^๕ล^๕อ^๕ม^๕ ค^๕ร^๕า^๕ค^๕ร^๕า พ^๕ร^๕อ^๕ง ก^๕ล^๕บ^๕เก^๕ล^๕ี^๕อ^๕น
เค^๕ร^๕ี^๕อ^๕ง^๕ด^๕ี^๕ม

๓. การผันอักษร ถ้าสามารถแยกพยัญชนะออก
เป็น ๓ หมู่ คือ อักษรสูง อักษรกลางและ
อักษรต่ำ ได้ถูกต้อง ก็จะผันอักษรได้ถูก วิธีที่
จะช่วยให้จดจำได้อย่างแม่นยำและรวดเร็ว คือ
การสังเกตจากแผนภูมิดังนี้

แถวที่ ๑	ก	ข	ฃ	ค	ค	ฅ	ง
แถวที่ ๒	จ	ฉ	ช	ช	ฌ	ญ	
แถวที่ ๓	ฎ	ฏ	ฐ	ฑ	ฒ	ณ	
แถวที่ ๔	ด	ต	ถ	ท	ธ	น	
แถวที่ ๕	บ	ป	ผ	ฝ	พ	ฟ	ภ ม
แถวที่ ๖	ย	ร	ล	ว	ศ	ษ	ส ห
					พ	อ	ฮ

ลองออกเสียงพยัญชนะทุกตัวโดยประสมกับสระ ออ
พยัญชนะตัวใดเป็นเสียงจัตวาคล้าย ๆ เสียงอ้อ ให้ขีดเส้น
ใต้ไว้ แล้วลากเส้นล้อมรอบพยัญชนะเหล่านั้น จะเห็นได้ว่า
พยัญชนะแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ

๑. กลุ่มข้างหน้าของแถวที่ ๑-๕ กับตัว อ ในแถวที่ ๖ เป็นอักษรกลาง ผันด้วย ' ๑ ๒ + ' ได้แก่ ก จ ฉ ฎ ฏ ด ต บ ป อ

๒. กลุ่มตรงกลาง ที่มีเส้นล้อมรอบ เป็นอักษรสูงผันด้วย ' ๑ ' ได้แก่ ข ฃ ฉ ฐ ถ ผ ฝ ศ ษ ส ห

๓. กลุ่มข้างหลังที่เหลือเป็น อักษรต่ำ ผันด้วย ' ๑ ' แต่ผันแล้วเสียงต่างกับอักษรสูง

๔. การผันอักษรสูงและอักษรต่ำ ผันได้ดังนี้

เสียงวรรณยุกต์ อักษร	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
อักษรสูง	-	ข้า	ข้า	-	ชา
อักษรต่ำ	คา	-	ค่า	ค้ำ	-

จะเห็นได้ว่าถ้าเอาอักษรสูงและอักษรต่ำที่มีเสียงคู่กัน มาผันด้วยกันก็จะผันได้ครบทั้ง ๕ เสียง เหมือนอักษรกลาง เช่น

เสียงวรรณยุกต์ อักษร	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
อักษรกลาง	กา	ก่า	ก้า	ก๊า	ก๋า
อักษรสูง } อักษรต่ำ }	คา	ซ่า	ซ้า } ซ๋า }	ซ๊า	ซ๋า

อักษรสูงและอักษรต่ำที่มีเสียงคู่กัน มีดังนี้คือ

อักษรสูง

ข ข

ฅ

ศ ช ส

ฐ ถ

ผ

ฝ

ห

อักษรต่ำ

ค ก ฅ

ช ฅ

ซ

ฑ ฒ ท ธ

พ ภ

ฟ

ฮ

๕. คำที่เป็นอักษรนำ จะผันเหมือนต้นนำ คือ
ถ้าต้นนำเป็นอักษรกลางก็ผันเหมือนอักษรกลาง
ถ้าอักษรสูงนำก็ผันเหมือนอักษรสูง เช่น

เสียงวรรณยุกต์ อักษร	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
อักษรสูง	-	<u>ห้า</u>	<u>ห้า</u>	-	<u>หา</u>
อักษรต่ำ	นา	-	น่า	น่า	-
อักษรนำ	-	<u>หน้า</u>	<u>หน้า</u>	-	<u>หนา</u>

(ตัว ห นำ ตัว น)

๖. พยัญชนะที่มีเครื่องหมายทัณฑฆาต (̣) อยู่ข้างบน เวลาอ่านจะไม่ออกเสียงพยัญชนะตัวนั้นอ่านและสังเกต

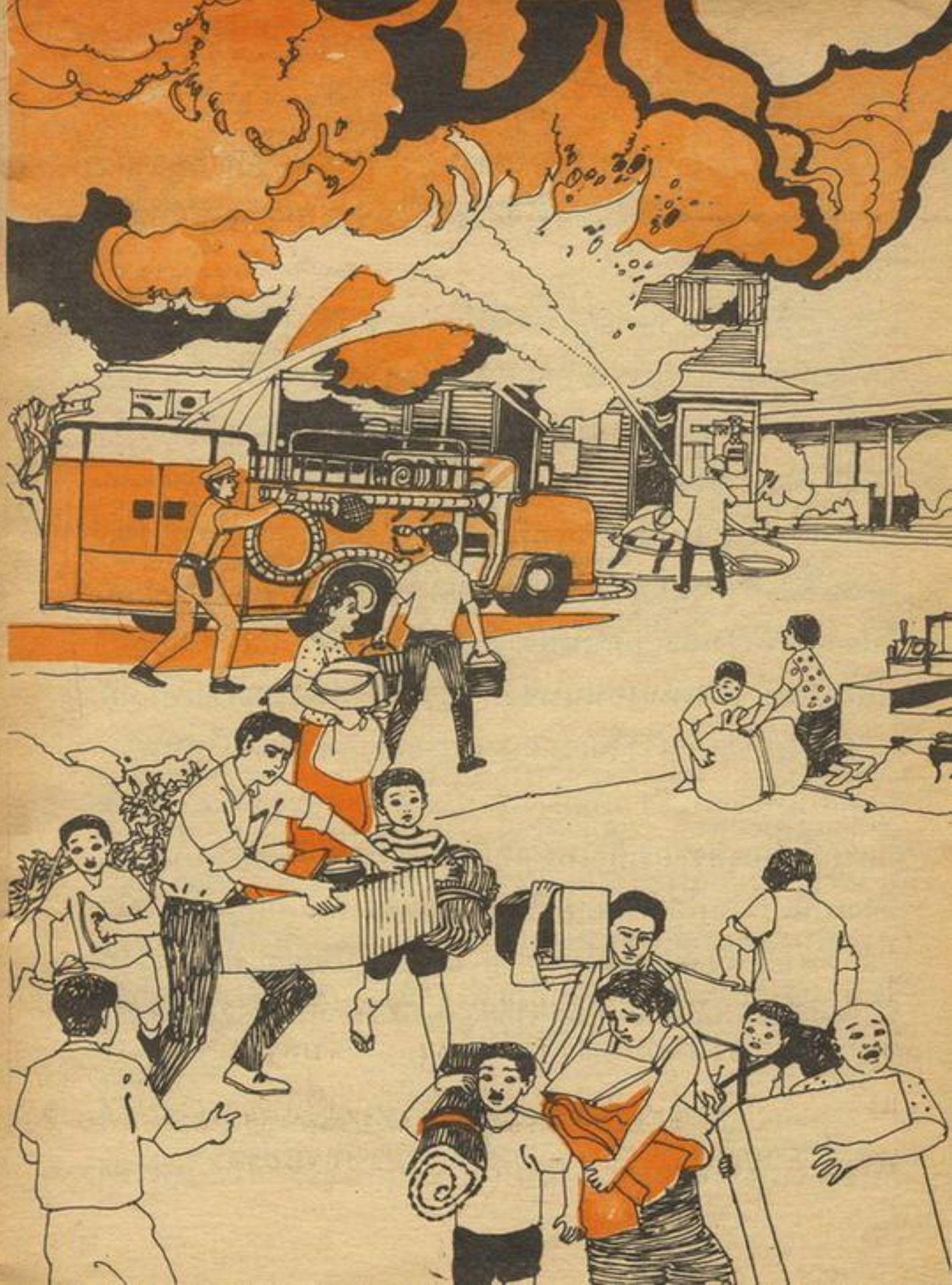
บทมालย์	อ่านว่า	บด - ทะ - มาน
สาธารณ์	”	สา - ทาน
สัญลักษณ์	”	สัน - ยะ - ลัก
สัมภษาณ์	”	สัม - พาด
อานิสงส์	”	อา - นี - สง
อุทธรณ์	”	อุด - ทอน

๗) คำบางคำมีตัวสะกดหลายตัว แต่เวลาอ่านจะ
ออกเสียงตัวสะกดเพียงตัวเดียว
อ่านและจำ

จักร <u>ก</u> ล	อ่านว่า	จัก - กน
ลิ <u>ต</u> ร	”	ลิต
เศ <u>ร</u> ษ <u>ฐ</u> กิจ	”	เสด - ณะ - กิด
เน <u>ต</u> ร	”	เนด
กระ <u>ย</u> า <u>ส</u> าร <u>ท</u>	”	กระ - ยา - สาด
(พระ) นาร <u>ท</u> (ฤ <u>ษ</u> ี)	”	นาด

นักดับเพลิง

วันนั้นเป็นวันเสาร์ เวลาประมาณ ๑๔ นาฬิกาเศษ วีระมานะ มานี ชูใจ และเพชรกำลังจับปลานิลอยู่อย่างสนุกสนานที่บ้านปิติ มีเสียงร้องตะโกนกู่ก้องว่า “ไฟไหม้! ไฟไหม้!” จากนั้นก็มีเสียงเอะอะอีกทีก็จนฟังไม่ได้ศัพท์ พวกเด็ก ๆ วิ่งออกไปดูที่หน้าบ้าน เห็นเพลิงลุกไหม้ตลาค อารามตื่นเต้นและอยากดูเหตุการณ์ เด็กทั้งหกคนจึงวิ่งไปที่เกิดเพลิงไหม้โดยไม่ได้ขออนุญาตผู้ใหญ่ เห็นผู้คนขนของกันไกลาหลอลหม่าน รถดับเพลิงซึ่งมีอยู่เพียงคันเดียวที่เตรียมพร้อมอยู่เสมอสามารถออกปฏิบัติการดับเพลิงได้ทันที่เพลิงลุกไหม้อย่างรวดเร็ว เพราะบริเวณนั้นเป็นห้องแถวทำด้วยไม้ค่อนข้างเก่าทางเข้าก็แคบมาก รถดับเพลิงทำงานไม่สะดวก จึงน้ำเข้าไปไม่ถึง บรรดาผู้ประสบอัคคีภัยต่างตื่นตระหนกไม่มีขวัญ วิ่งซุลมุนเก็บของบ้างหนีบ้าง ยิ่งทำให้วุ่นวายสับสน นายอำเภอและสารวัตรใหญ่ออกบัญชาการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ คณงานเทศบาล และเจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่น ตลอดจนประชาชนช่วย

กันดับเพลิง วีระ มานะ ปิติ และเพชรเห็นเกษตรอำเภอกำลัง
ช่วยผู้ประสบอัคคีภัยขนของ จึงวิ่งเข้าไปช่วย ส่วนมานีกับชูใจ
ยืนดูอยู่ห่าง ๆ

เด็กเล็ก ๆ หลายคนพลัดผู้ปกครอง ร้องไห้ระงอแง
อยู่ ไม่มีผู้ใดสนใจเพราะทุกคนต่างมุ่งหน้าจะช่วยกันดับเพลิง
และขนข้าวของ ผู้ประสบอัคคีภัยหลายคนอุ้มลูกจูงหลานละล้า
ละลึ่ง ทั้งขนข้าวของทำให้ห้วงหน้าพะวงหลัง มานีมองเห็น
สภาพเช่นนั้นก็ให้นึกเวทนาเป็นกำลัง และคิดว่าตนไม่ควรจะ
ดูตาย ควรทำประโยชน์ให้แก่เพื่อนมนุษย์ผู้เดือดร้อน จึงวิ่งออก
ไปจูงเด็กหญิงเล็ก ๆ คนหนึ่ง ซึ่งยืนร้องไห้สะอึกสะอื้นอยู่มา
ปลอบโยน ชูใจเห็นเช่นนั้นจึงทำบ้าง ทั้งสองช่วยเด็กพลัดผู้
ปกครองมารวมกันไว้ได้เจ็ดคน ผู้ประสบอัคคีภัยคนไหนหอบ
ลูกหลานพะรุงพะรัง มานีก็วิ่งเข้าไปช่วยรับเด็กของเขามาได้ด้วย
ที่แรกผู้ปกครองของเด็กเหล่านั้นไม่ยอม พอเห็นหน้าตาท่าทาง
ของมานีเป็นคนโอบอ้อมอารีมีเมตตา และเห็นเด็กที่มานีช่วยไว้
แล้วหลายคนจึงยอมให้มานีช่วย มานีกับชูใจช่วยเด็ก ๆ ไว้ได้
ทั้งหมดถึงสิบเอ็ดคน ที่เล็กมากยังเดินไม่ได้ มานีกับชูใจก็อุ้มไว้
คนละคน

ขณะนั้นลมเปลี่ยนทิศพัดมาทางที่มานีกับชูใจและเด็ก ๆ
ยืนอยู่ เพลิงจึงลุกลามมาตามลม มานีกับชูใจตกใจ ในเวลา

จุดละหุกกะทันหันเช่นนี้ ทั้งสองรีบต้อนพวกเด็ก ๆ หนีไปให้ห่าง
ลำพังตัวเองก็เบียดคนแทบไม่ไหวอยู่แล้ว ยังพ่วงเด็กมาด้วย
ตั้งหลายคนเช่นนี้ มานีกับชูใจยิ่งได้รับความลำบากมากขึ้น
แต่ทั้งสองก็พาพวกเด็ก ๆ ล้มลุกคลุกคลานตามกันออกมาจนได้
พอดีพบครูไพลิน ซึ่งกำลังช่วยผู้ประสบภัยอยู่เช่นกัน มานี
กับชูใจดีใจเป็นอันมาก รีบวิ่งเข้าไปหาและเล่าเหตุการณ์
ให้ฟัง

ครูไพลินจึงช่วยอุ้มเด็กเล็ก ๆ คนหนึ่ง แล้วพาพวกเด็ก ๆ

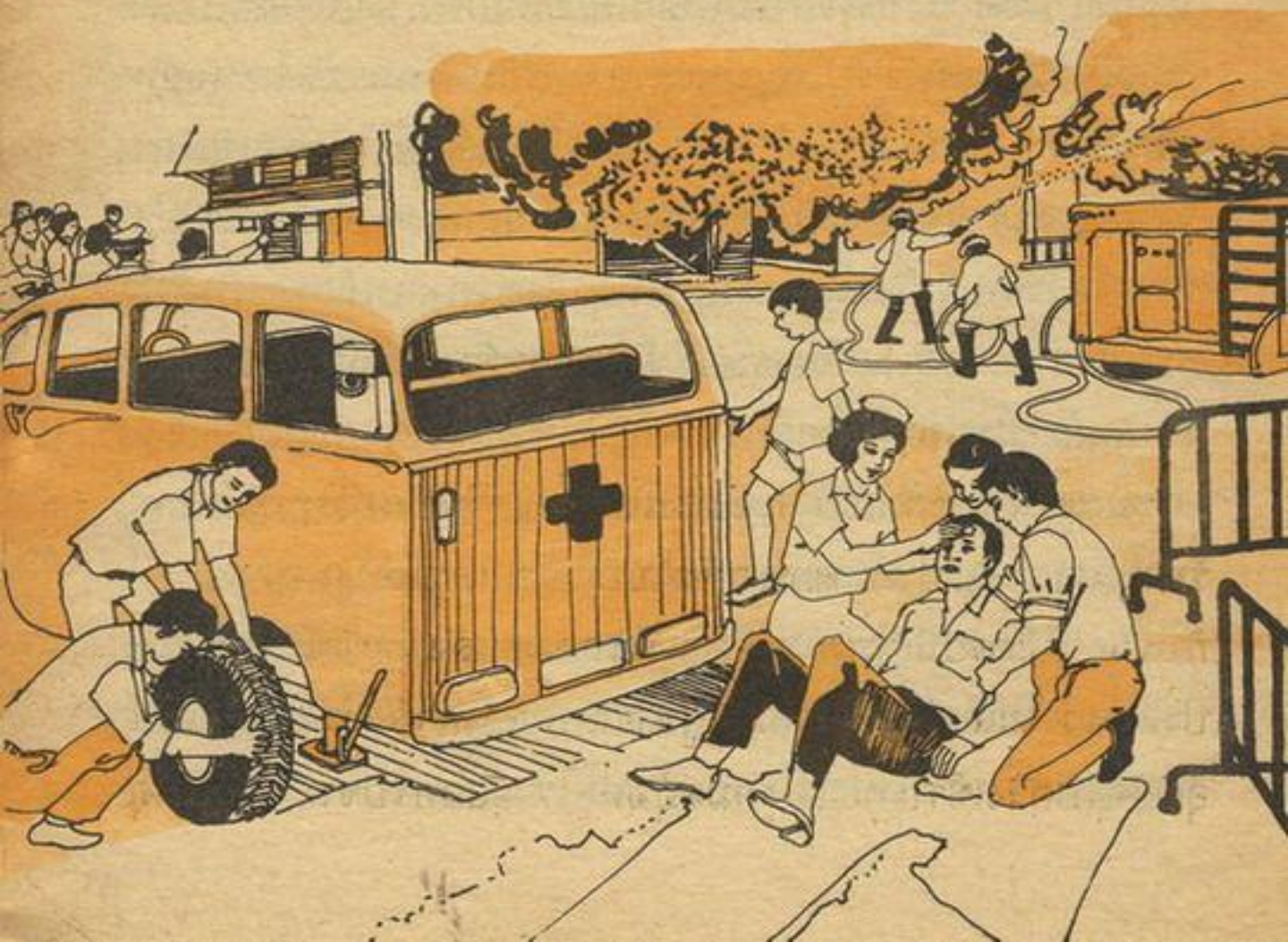
ไปที่โรงเรียน พอเข้าไปในบริเวณโรงเรียน ทุกคนก็รู้สึกปลอดภัย
ครูไพลินปลอบโยนพวกเด็ก ๆ จนหายตกใจกลัว

วีระ มานะ ปิติ และเพชรอยู่ในเหตุการณ์ที่น่าระทึกใจ
พวกเขาช่วยขนของ ช่วยส่งถังทราย ถังน้ำดับเพลิง เขาทำ
ทุกอย่างที่สามารถทำได้จนหน้าตาเสื้อผ้าสกปรกมอมแมมไป
ตาม ๆ กัน เสียงไม้แตกปะทุดังเปรี้ยะ เปรี้ยะ แล้วตีกรามบ้าน
ช่องก็ถล่มลงมาท่ามกลางเปลวไฟที่ลุกโพล่งโชติช่วง มีหลายคน
ได้รับอุบัติเหตุ บางคนตกจากที่สูงขาหัก ต้องรีบส่งโรงพยาบาล
เพื่อเข้าเฝือกและรักษาพยาบาล บางคนถูกไม้ฟาดสลบไปก็มี
บางพวกขจัดใจกันทะเลาะด่าทอแทบจะเข้าแล่นเนื้อเถื่อนหนึ่งกัน
สภาพเช่นนั้นเป็นสภาพจลาจลวุ่นวาย จนไม่มีใครเชื่อฟังใคร
เพราะขาดสติสัมปชัญญะ หลายคนเสียอกเสียใจที่ตีกรามบ้าน
ช่องต้องพังพินาศเสียหาย ถึงกับท่มทอดตัวลงร้องไห้กึ่งเกลือก
อยู่กับพื้น เป็นที่น่าเวทนายิ่ง อัศจรรย์ที่เกิดขึ้นครั้งนี้ทำให้บริษัท
ห้างร้านหลายแห่งถึงแก่ล้มละลาย

ในขณะที่กำลังซุลมุนอยู่นั้น ปิติได้ยินเสียงใครคนหนึ่ง
ร้องขึ้นอย่างเจ็บปวด พอเขาหันไปดู ก็เห็นครูใหญ่นอนกึ่งอยู่
กับพื้น ที่ศีรษะมีเลือดไหลโชก ครูกรมลกำลังวิ่งเข้าไปประคอง
ประคอง ไกล ๆ กันนั้นก็มึนครุผู้ชายหลายคนกำลังช่วยกันดับไฟ
อุตุลุด ปิติวิ่งเข้าไปช่วยครูกรมลอุ้มครูใหญ่ออกไปจากที่เกิดเหตุ

ครูใหญ่สิ้นสติแน่นิ่งไป วีระ มานะและเพชรเห็นเหตุการณ์จึงรีบเข้าไปช่วย เพชรรีบวิ่งไปตามรถของโรงพยาบาล แต่ปรากฏว่ารถทับตะปูอย่างแบน ยางอะไหล่ก็ไม่มี เจ้าหน้าที่และคนขับรถวิ่งหายางอะไหล่กันจ้าละหวั่น เพชรจึงขอให้นางพยาบาลรีบไปให้การปฐมพยาบาลครูใหญ่อย่างรีบด่วนก่อน

ชายคนหนึ่งวิ่งไปนำยางอะไหล่และแม่แรงมาเปลี่ยนยางให้ พอรถวิ่งได้ก็รีบนำครูใหญ่และคนที่ได้รับอุบัติเหตุอีกหลายคนไปส่งโรงพยาบาล

พวกเด็ก ๆ จึงย้อนกลับเข้าไปหาเกษตรอำเภอก็เห็นเขาทำงานอย่างไม่คิดชีวิต ผมเผ้ายุ่งเหยิง เสื้อผ้าชะมุกชะมอมและขาดวินจนเห็นแผลถูกไม้ขีดเป็นทางยาวเลือดออกซิบ ๆ ที่น่องดูท่าทางเขาเหน็ดเหนื่อยจนหอบ เหงื่อเปียกโชกไปทั้งตัว เด็ก ๆ เห็นเขาทำงานแล้วรู้สึกชื่นชมเป็นอย่างยิ่ง จึงพยายามรวบรวมกำลังเข้าไปช่วยเขาอีก ความร้อนจากไฟทำให้พวกเขาอ่อนผ่าวไปทั้งตัว

ไฟไหม้อยู่เกือบสองชั่วโมง ห้องแถวตลาดเก่าถูกไฟไหม้ไปเกือบหมด ความวุ่นวายปั่นป่วนค่อยสงบลง แม้ไฟจะดับแล้วก็ยังมีควันคุกรุ่น มองเห็นต้นเสาดำเกรียมเป็นตอตะโก พอไฟดับมานะจึงนึกถึงมานีกับชูใจขึ้นมาได้ เขาตกใจแทบสิ้นสติ วิ่งวนหาจนกระทั่งทุกคนมาช่วยกันค้นหาแต่ก็ไม่พบ พอดีมานีกับชูใจเห็นไฟดับจึงวิ่งกลับมาที่เกิดเหตุ และพบกับเด็กชายทั้งสองคนกับเกษตรอำเภอ มานีเล่าเรื่องให้ฟังขณะที่พาคณะไปที่โรงเรียนว่า ตนกับชูใจและครูไพลินดูแลเด็ก ๆ ที่พลัดพ่อแม่อยู่ที่โรงเรียนอาของชูใจ แม่ของปิติ แม่ของมานี และลุงของวีระมาตามหาพอทราบว่ทุกคนปลอดภัยจึงกลับไป

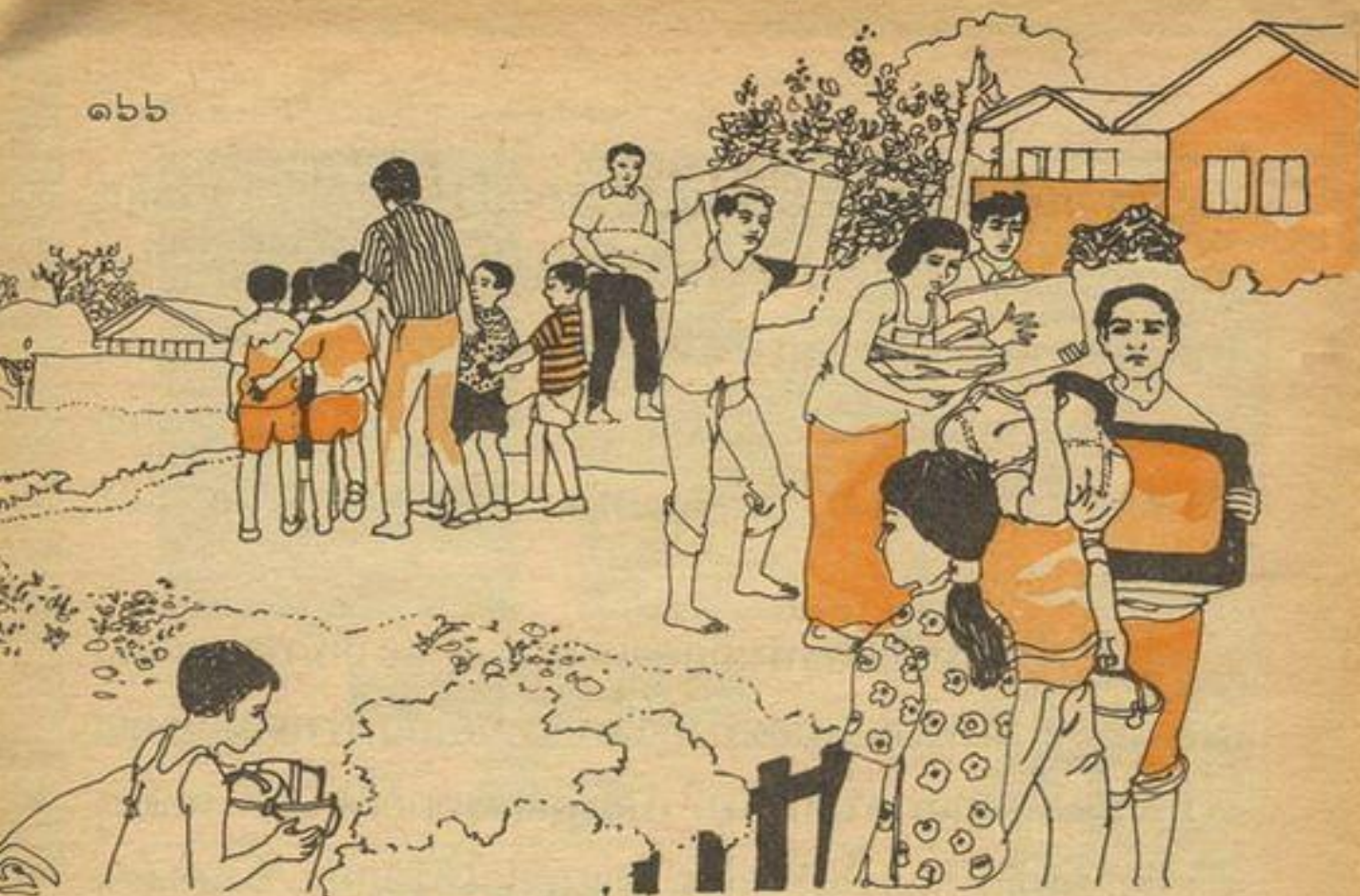
เกษตรอำเภอเหน็ดเหนื่อยมาก พอเข้าไปถึงบริเวณโรงเรียนเขาก็เป็นลม พวกเด็ก ๆ ตกใจร้องเรียกหาครูไพลิน พลังช่วยกันอุ้มเกษตรอำเภอเข้าไปที่โรงเรียน ครูไพลินมีวิชาชีพ

และยาหอมติดตัวเสมอ จึงททยาและผายปอดให้ เด็ก ๆ ช่วยกัน
 นวดเฟ้นตามขาและแขน ครูไพลินให้ปิติไปขอน้ำที่บ้านภารโรง
 มาละลายยาหอมให้เกษตรอำเภอ และพัดให้เขา เกษตรอำเภอ
 ค่อย ๆ ดื่มยาหอมเพราะกลัวสำลัก ครูหนึ่งโบหน้าของเขาค่อย
 มีสีเลือด ไม่ซำกัหายเป็นปรกติ เขาหันไปขอบคุณครูไพลิน และ
 ขอบใจพวกเด็ก ๆ

“พวกผมรักและนับถือคุณอามาก คุณอาก็มีพระคุณต่อ
 พวกผมมาก ถ้าพวกผมทอดทิ้งคุณอา ก็เหมือนกับพวกผมเนรคุณ
 พวกผมไม่ทิ้งคุณอาหรอกครับ” ปิติพูดแล้วเขาก็นึกได้ว่า เกษตร
 อำเภอกับครูไพลินยังไม่รู้จักกัน จึงแนะนำให้รู้จักกัน ทั้งสองคน
 สนทนาปราศรัยต่อกันเป็นอันดี

ขณะนั้นผู้ปกครองของเด็ก ๆ ทั้งสิบเอ็ดคนเริ่มทยอยกัน
 เข้ามารับลูกหลานของตน ต่างขอบคุณครูไพลิน มานีและชูใจ
 บางคนสิ้นเนื้อประดาตัว ร้องให้พุ่มพ่ายเข้ามา รำพันว่าพวกเขา
 ไร้อยู่อาศัย ครูไพลินใช้ดุลพินิจว่า ควรจะให้ความช่วยเหลือ
 ผู้เคราะห์ร้ายเหล่านี้อย่างไร จึงตัดสินใจให้อาศัยอยู่ที่โรงอาหาร
 ซึ่งว่างเปล่าไม่ได้ใช้ระหว่างวันเสาร์และอาทิตย์

พอตีนายอำเภอและเจ้าหน้าที่หลายคนเข้ามาในโรงเรียน
 มีผู้ประสบบอัคคีภัยหลายรายหอบข้าวของเดินตามเข้ามา นาย
 อำเภอแจ้งว่าได้ไปดูอาการของครูใหญ่ที่โรงพยาบาลแล้ว ครูใหญ่

ปลอดภัย และอนุญาตให้ผู้อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในโรงเรียนชั่วคราวก่อน นายอำเภอสั่งให้หน่วยบรรเทาสาธารณภัยจัดเตรียมเครื่องอุปโภคบริโภคมาแจกจ่ายช่วยเหลือผู้เคราะห์ร้ายชั่วคราวประเดี๋ยวเดียว โรงอาหารก็แน่นขนัดไปด้วยผู้ประสบอัคคีภัย มีเจ้าหน้าที่ตำรวจมาคอยดูแลให้ความปลอดภัย ไม่ให้เกิดโจรกรรมหรือความเดือดร้อนวุ่นวายต่าง ๆ

เกษตรอำเภอเห็นเจ้าหน้าที่อื่นมาทำงานช่วยเหลือหลายคน เขาจึงพาพวกเด็ก ๆ อ้าลาครูไพลินกลับบ้าน ทั้งเจ็ดคนประคองกันเดินโซเซไป แม้ร่างกายเหนื่อยเปลี้ยแทบขาดใจ แต่ในหัวใจ

ของทุกคนอ้อมเอิบไปด้วยความรู้สึกรูมใจที่ได้ช่วยเหลือเพื่อน
มนุษย์ผู้เคราะห์ร้ายด้วยความเต็มอกเต็มใจ มิได้หวังสิ่งใดตอบแทน
เลย

แบบฝึก

๑. คำ เมื่อใช้กับบุคคลต่างกัน เช่น พระมหากษัตริย์
พระภิกษุสามเณร ผู้มีตำแหน่งสูงและบุคคล
อื่น ๆ จะใช้คำอื่นที่มีความหมายเหมือนกัน

คำสามัญ	บุคคลอื่น ๆ สุภาพชน	พระภิกษุ	พระมหากษัตริย์
พ่อ	บิดา	โยม	พระราชบิดา, พระบิดา
หัว	ศีรษะ	เศียร	พระเศียร
ตาย	ถึงแก่กรรม	มรณภาพ	สวรรคต
เจ็บป่วย	ป่วย, ไม่สบาย	อาพาธ	ทรงประชวร
กิน	รับประทาน	ฉัน	เสวย

๒. ประโยคที่มีเนื้อความบอกให้รู้ว่าเพราะสาเหตุ
เป็นเช่นนั้น จึงได้เกิดผลอย่างนั้น ๆ ขึ้นมา คือ
ประโยคที่เป็นเหตุเป็นผลแก่กัน

อ่านและสังเกต

ข้อความที่เป็นเหตุ

ข้อความที่เป็นผล

เกษตรอำเภอกับครูไพลิน

ยังไม่รู้จักกัน

ปิติจึงแนะนำให้รู้จักกัน

ประโยคเหล่านี้มักจะมีคำว่า จึง เพราะ จึง
ฉะนั้น จึง เพราะฉะนั้น จึง อยู่ด้วย เช่น

เกษตรอำเภอมีพระคุณต่อพวกเด็ก ๆ มาก เพราะ-
ฉะนั้นทุกคนจึงรักและนับถือเขามาก

เพลิงลูกกลมใหม่อย่างรวดเร็ว เพราะตรงนั้นเป็นห้อง
แถวทำด้วยไม้ค่อนข้างเก่า

วีระ มานะและเพชรเห็นเหตุการณ์ จึงรีบเข้าไปช่วย

๓. คำ ๆ เดียว อาจมีความหมายได้หลายอย่าง และ
เมื่อมีความหมายต่างกัน ก็จะอยู่ในที่ต่างกันด้วย

อ่านและสังเกต

คำว่า “โหม” เด็ก ๆ เห็นเพลิงโหมไหม้ตลาด

การเล่นลิเกต้องมีการโหมโรงก่อนเสมอ
โหมเป็นผักชนิดหนึ่ง บางทีก็เรียกว่า
 ผักขม

คำว่า “ลาม” เพลิงลูกลามไหม้อย่างรวดเร็ว
 เราไม่ควรพูดจาลามปามกับผู้อื่น

๔. ข้อความที่เป็นการขอร้องให้คนอื่นทำอย่างหนึ่ง
 อย่างไม่ มักจะมีคำว่า “กรุณา” หรือ “โปรด”
 อ่านและสังเกต

เจ้าหน้าที่ดับเพลิงบอกประชาชนว่า “กรุณาออกไปนอก
 บริเวณนี้ด้วยครับ”

เด็ก ๆ ช่วยกันเขียนป้ายประกาศว่า “โปรดร่วมมือกันช่วย
 เหลือผู้ประสบอัคคีภัย”

นายอำเภอบอกผู้เคราะห์ร้ายว่า “กรุณาไปรวมกันที่โรงเรียน
 นะครับ”

๕. ประโยคที่ใช้ในเหตุการณ์ต่างกัน จะมีรายละเอียด
 มากน้อยต่างกัน

อ่านและสังเกต

“ไฟไหม้ตลาด” เพชรบอกเพื่อน ๆ (บอกในขณะที่เกิดไฟไหม้)

“เมื่อวันเสาร์ที่ผ่านมา ตอนบ่าย ๒ โมงกว่า ๆ ได้เกิดเพลิงไหม้ขึ้นที่ตลาด มานี้ก็ไปช่วยเขาด้วย” (บอกหลังจากไฟไหม้แล้ว)

๖. การเขียนสะกดตัวให้ถูกต้อง จะต้องดูความหมาย

ของคำและเรื่องราวที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น

พระใช้ให้ลูกศิษย์ที่เสเพลไปตีกลองเพล

ชาวต่างประเทศที่มาชมวัดคงไม่เข้าใจข้อความที่พระเทศน์

คำบางคำมักเขียนผิดบ่อย ๆ ต้องจดจำให้ดี

ต้องมีสังขาร

อย่าทำเหอเรอ

เป็นอาจิณเสมอ

อยากทะเยอทะยาน

นั่งนึกคะนิง

จึงคะเนการณ์

เล่นเกมสนุกสนาน

ท่านจาระใน

ไม้จันท์

อ่านว่า

ไม้-จัน

ดวงจันท์

”

ดวง-จัน

นิรันดร์

”

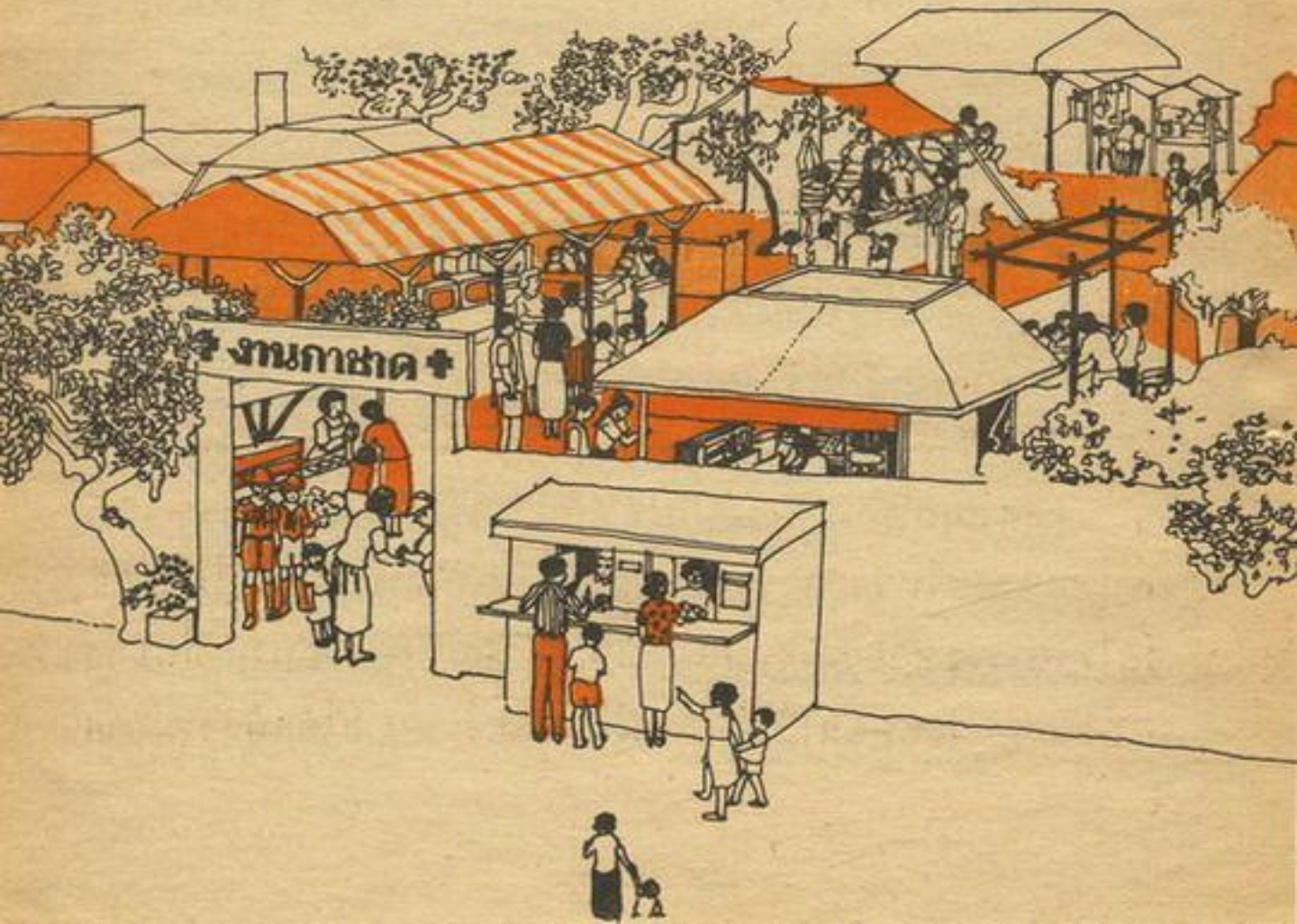
นิ-รัน

ภูมิศาสตร์	อ่านว่า	พู-มิ-สาด
ประวัติศาสตร์	”	ประ-หวัด-ติ-สาด
เวทมนตร์	”	เวด-มน
สายสิญจน์	”	สาย-สิน
สัญลักษณ์	”	สัน-ยะ-ลัก(อะ กิ่งเสียง)
อัปลักษณ์	”	อับ-ปะ-ลัก(อะ กิ่งเสียง)
กษัตริย์	”	กะ-ลัด (อะ กิ่งเสียง)
ภาพยนตร์	”	พาบ-พะ-ยน (อะ กิ่งเสียง)

บทที่ ๓๐

งานกาชาด

งานประจำปีที่น่าสนใจงานหนึ่งของจังหวัดก็คืองานกาชาด เพราะเป็นงานที่มีความสนุกสนาน และเป็นงานการกุศล ทุกอำเภอในจังหวัดจะต้องออกร้านนำสินค้าพื้นเมืองที่ผลิตในอำเภอไปจำหน่ายในราคาย่อมเยา และนำผลงานด้าน

ศิลปหัตถกรรมไปประกวดกันด้วย นอกจากนี้ต้องคัดเลือก
 นักกรีฑาไปแข่งขันทั้งประเภทลู่และประเภทลาน รวมทั้งกีฬา
 พื้นเมือง การแสดงบนเวทีก็ต้องจัดไปแสดงทุกคืน ทางอำเภอ
 ให้โรงเรียนต่าง ๆ ส่งผลงานด้านศิลปหัตถกรรมของนักเรียนไปร่วม
 แสดงทุกโรง และให้คัดเลือกตัวแทนของโรงเรียนเป็นนักเรียนชาย
 สองคน และนักเรียนหญิงสองคนไปช่วยจำหน่ายสินค้าในร้านด้วย
 ทางโรงเรียนให้นักเรียนทุกชั้นจัดทำสิ่งของต่าง ๆ เพื่อ
 ไปจัดแสดงศิลปหัตถกรรมในงานกาชาด ผู้แทนนักเรียนประชุม
 กัน มีมติให้นักเรียนหญิงทำดอกไม้ประดิษฐ์ด้วยวัสดุต่าง ๆ เช่น
 รั้งไหม ผ้า กระดาษ ใส่หญ้าปล้อง ขนนก หนัง ทำขนมแห้ง
 บรรจุถุงพลาสติก เช่น กล้วยฉาบ กล้วยกวน มะขามแช่อิ่ม
 มะขามเค็มน้ำตาล ข้าวเม่าหมี ข้างตั้งแผ่น นางเล็ด ทองม้วน
 หรือขนมอื่น ๆ ทำสิ่งของประเภทเย็บปักถักร้อย เช่น ปลอก
 หมอน ผ้าพันคอ เสื้อหรือของอื่น ๆ ส่วนนักเรียนชายให้ทำ
 ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ จากหวาย ไม้ไผ่ ดินเหนียว กก ส่วนการแสดง
 บนเวทีให้ทุกชั้นส่งหนึ่งรายการ

ครูกรมลให้นักเรียนอภิปรายกันว่า จะจัดทำอะไรบ้าง มานี
 เสนอความเห็น ว่า ควรหาเงินต้นทุนสักก้อนหนึ่งแต่ไม่ใช่วิธี
 ใดๆ อาจจะช่วยกันออกคนละเล็กคนละน้อย เพื่อเป็นทุนซื้อของ
 มาทำขนม และดอกไม้ไปจำหน่าย เมื่อจำหน่ายได้แล้วจึงเฉลี่ย

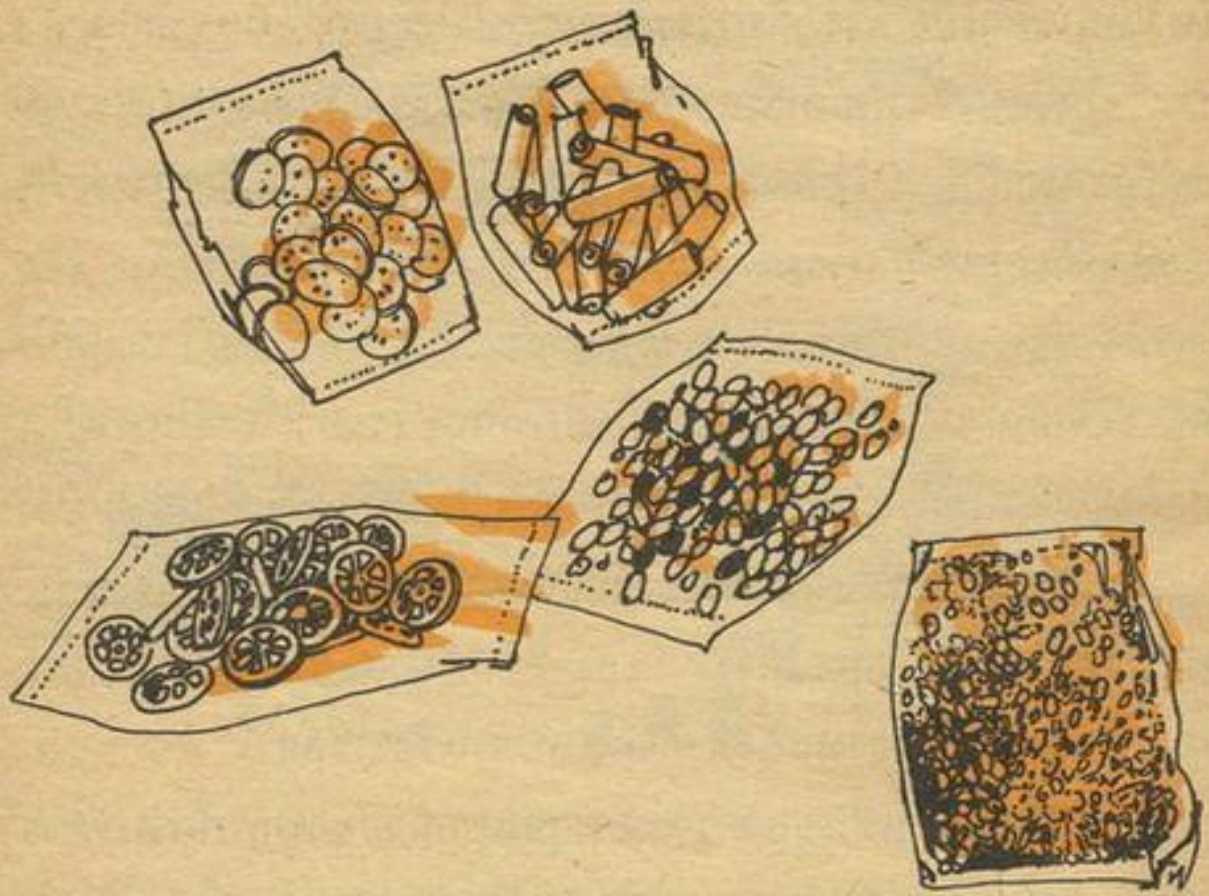
ต้นทุนคืนให้ กำไรส่วนหนึ่งสมทบการกุศลกาชาด อีกส่วนหนึ่งเก็บไว้เป็นเงินสวัสดิการของห้อง ส่วนการฝีมือประเภทเย็บปักถักร้อยและผลิตภัณฑ์จากวัสดุในท้องถิ่น ให้คัดเลือกจากผลงานที่นักเรียนทำไว้แล้ว และอาจจะทำเพิ่มเติมอีกบ้างเล็กน้อย นักเรียนหลายคนยกมือสนับสนุน ปิติลุกขึ้นอภิปรายว่า ไม่ควรเสียเวลานำเงินทุนไปซื้อวัสดุมาจัดทำเอง ควรซื้อขนมที่แม่ค้าบรรจุถุงไว้สำเร็จแล้ว ราคาที่ซื้อเป็นจำนวนร้อยต้องถูกกว่าราคาขายปลีก อาจจะได้ลดถึงยี่สิบเปอร์เซ็นต์ จำนวนลดนั้นคือกำไรแบ่งช่วยกาชาดได้ บางทีถ้าเป็นแม่ค้าที่คุ้นเคยกันของเหลือขายไม่หมดกลับมาก็คืนได้ นักเรียนหลายคนปรบมือเห็นชอบด้วย นอกนั้นก็ไม่มีใครเสนอความคิดอีก จึงมีวิธีปฏิบัติเพียงสองวิธีเท่านั้น ครูกรมลจึงให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายว่า ประเด็นใดที่ปฏิบัติแล้วเป็นผลดีที่สุด

นักเรียนจับกลุ่มอภิปรายกันอยู่ครู่หนึ่ง ก็มีข้อยุติว่าทั้งสองประเด็นเป็นผลดีกำกึ่งกัน จึงปฏิบัติตามทั้งสองประเด็นในบางกรณี คือจะลงมือทำขนมบางอย่าง เพื่อฝึกฝนให้ทุกคนทำเป็น ขนมบางอย่างที่มีวิธีทำยุ่งยาก ก็จะซื้อโดยขอส่วนลดเป็นเปอร์เซ็นต์ และพวกเขาแต่งตั้งกรรมการขึ้น เพื่อดำเนินการจัดทำและจัดซื้อ ตลอดจนคัดเลือกผลงานศิลปะหัตถกรรม หรือผลิตขึ้นเพิ่มเติมด้วย ครูกรมลเห็นชอบด้วย แล้วอนุญาตให้คณะ

กรรมการดำเนินการได้ตามมติของที่ประชุม

พ่อครูกลมออกไปจากห้องเรียน ปิติหันมาค้อมศีรษะ ล้อเลียนมานี้ว่า “เธออภิปรายได้เป็นคั่งเป็นแควเชี่ยวชาญมานี้ ฉันคิดว่าเธอเก่งทำไรมากเกินไป ถ้าพวกเธอลงมือทำเอง ฉันเกรงว่าจะเหน็ดเหนื่อย เวลาที่กระชั้นเข้ามาแล้วด้วย” มานี้ยิ้มอย่างใจเย็น บอกปิติว่า “การลงมือทำอะไรเองนั้นเป็นการได้ฝึกฝน เมื่อถึงคราวจำเป็นก็ทำเองได้ ไม่ต้องคอยซื้อเขารำไปว่าแต่พ่อพวกเราทำเสร็จแล้ว ซื้คร้านเธอจะมาขอชิม” จากนั้นพวกนักเรียนก็วางแผนการทำงาน คิดคำนวณต้นทุนและกำไร แบ่งหน้าที่กันทำงานและรับผิดชอบจนเรียบร้อย

นักเรียนในชั้นของครูกลมทำขนมกล้วยฉาบกับข้าวเม่าหมี ลุงของวีระบริจาตกกล้วย พ่อของปิติและอาของชูใจบริจาค ข้าวเม่า ทำให้ทุนค่าใช้จ่ายไปมาก เมื่อทำเสร็จก็บรรจุลงถุงพลาสติกเพื่อขายถุงละ ๑ บาท ผนึกปากถุงให้ปิดสนิท นับจำนวนถุงขนมได้ทั้งหมด ๔๐๐ ถุง แล้วเก็บใส่ปี๊บปิดให้แน่น นักเรียนกลุ่มหนึ่งไปช่วยกันเลือกซื้อขนมทองม้วน ทองหยอดแห้ง ถั่วอบ ขนมกง อย่างละ ๑๐๐ ถุง ราคาที่แม่ค้าขายปลีกถุงละ ๑ บาท แต่แม่ค้าลดให้ ๒๕ เปอร์เซ็นต์ ถ้าของขายไม่หมดก็ให้คืนได้ มานี้ชักชวนเพื่อนคิดตั้งชื่อขนมต่าง ๆ ให้มีชื่อแปลก ๆ และไพเราะ เพื่อจูงใจให้คนอยากซื้อตั้งนี้ กล้วยฉาบชนิดหันขวาง

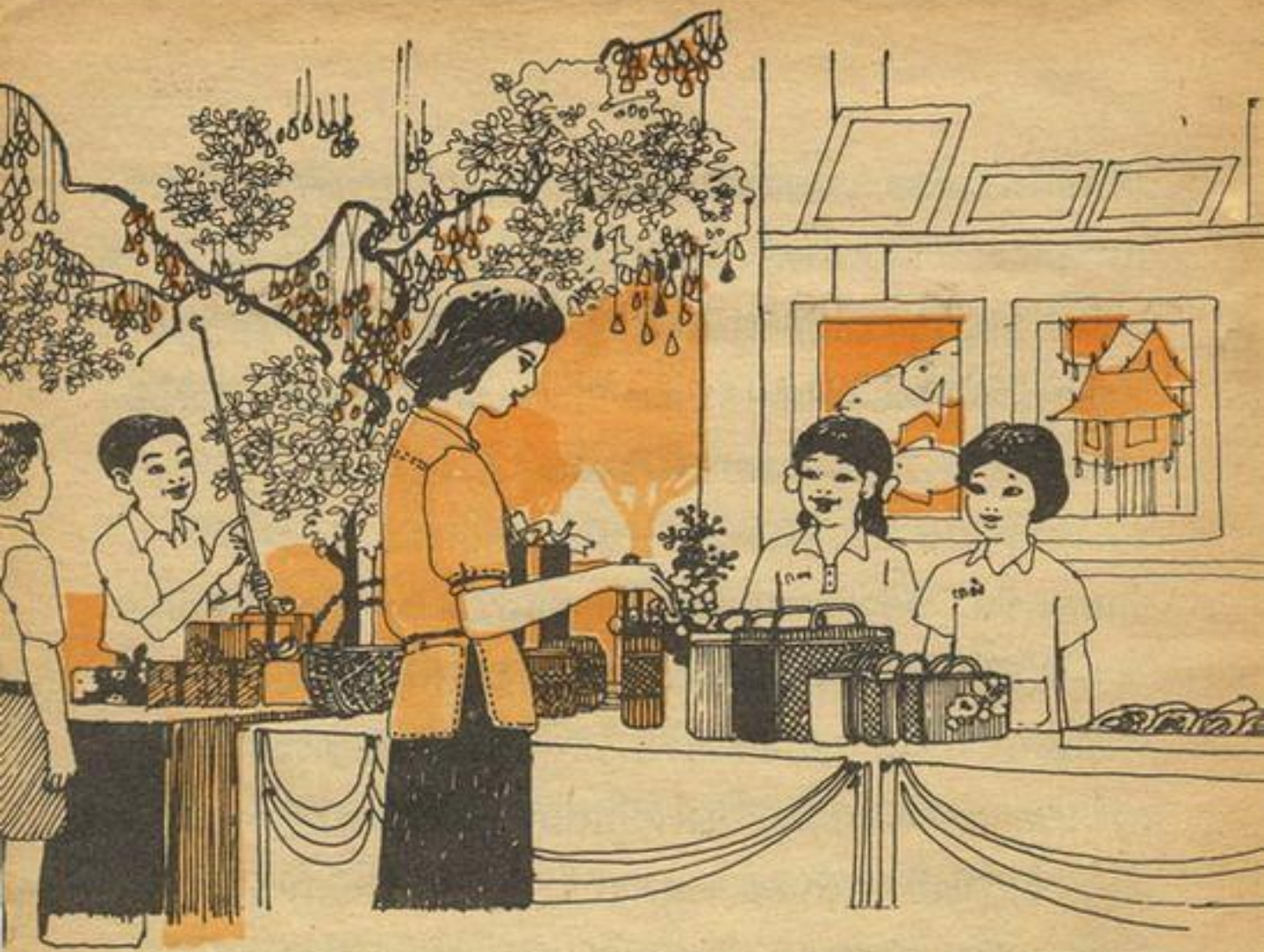
เป็นแวนกลม ๆ พอตอดน้ำมันแล้วมีสีเหลืองเหมือนเหริญทอง
ก็ตั้งชื่อว่า “เหริญทองชวนลิ้ม” ข้าวเม่าหมีมีชื่อใหม่ว่า “สาว
น้อยเลือกคู่”

ปิติสงสัยว่าทำไมจึงชื่อเช่นนี้ มานี่ไม่ยอมบอก แต่ปิติ
คาดคั้นว่าต้องบอกกันให้เป็นกิจจะลักษณะ เผื่อคนอื่นถามจะได้
บอกเขาได้ตรงกันทุกคน ดวงแก้วจึงอธิบายว่า ข้าวเม่าหมีมี
ส่วนผสมหลายอย่าง ข้าวเม่าเมื่อทอดแล้วเป็นสีขาวพองน่ารัก

เหมือนสาวน้อย เวลาจับประทานคำหนึ่ง ๆ บางทีจะมีกุ่มแห่ง
 ปนไปด้วย ชาวแม่หรือสาวน้อยนั้นก็คู่กับกุ่มแห่ง บางคำมี
 เต้าหู้ปนอยู่ สาวน้อยก็คู่กับเต้าหู้ เพื่อน ๆ หลายคนชอบใจที่
 ตั้งชื่อได้แปลกดี บางคนก็ว่าชื่อค่อนข้างพิลึก ขนมอื่น ๆ ก็มีชื่อ
 ใหม่ทุกอย่าง คือขนมทองม้วนชื่อ “ม้วนเสือนางพระยา”
 ทองหยอดชื่อ “น้ำค้างทอง” ถั่วอบเนย ชื่อ “ถั่วอบโอชา”
 ขนมกง ชื่อ “ลัทธิพระอาทิตย์” ทุกคนพยายามจำชื่อไว้ให้แม่นยำ

นักเรียนกลุ่มหนึ่งคัดเลือกผลงานศิลปหัตถกรรม ซึ่ง
 พวกเขาทำไว้แล้วอย่างสวยงามได้หลายอย่างมี กระจเขอ ข้อง
 กระจบวย แจกัน และเครื่องใช้อีกหลายอย่าง การฝีมือประเภท
 เย็บปักถักร้อยมี ผ้าพันคอ หมวกเด็ก กระจเป่า ผ้าขนหนูพิมพ์ลาย
 ผ้าเช็ดหน้า และช่วยกันคิดทำของเพิ่มเติมอีก จึงตกลงกันว่า
 จะตัดไม้ซางและแขนงไม้ไผ่มาทาแลคเกอร์ให้สวย นักเรียน
 หญิงทำดอกไม้ด้วยไส้หญ้าปล้อง และขนไก่ย้อมสี เมื่อทำ
 เสร็จทุกอย่างแล้ว ทุกชิ้นนำของมารวมกันก็ได้สินค้าเป็นจำนวน
 มาก ครูใหญ่ให้กรรมการนักเรียนทำบัญชีไว้ให้เรียบร้อยก่อน
 จะนำส่งอำเภอ

ระหว่างนั้น พวกนักเรียนก็เตรียมซ้อมการแสดงบนเวที
 วีระต้องแสดงท่าหนุมานผาดโผนตอนลองดีฤๅษีอีก ชูใจกับ
 สมคิดและเพื่อนชายหญิง ๑๐ คนรำเซ็ง นักเรียนชั้นอื่น ๆ ก็จัด

การแสดงได้นำชมทุกชั้น มานีกับดวงแก้วได้รับคัดเลือกให้ไปขายของประจำร้าน เพราะพูดจาฉะฉานไม่ตะกุกตะกัก กิริยามารยาทก็เรียบร้อยน่ารัก ส่วนปิติได้รับคัดเลือกเป็นหัวหน้าเฝ้าต้นกล้วยพฤษ์หรือสอยดาวซึ่งทางอำเภอจัดทำขึ้น เพราะปิติทำทางเรียบร้อยไม่เคอะเขิน มีวิธีพูดเชื้อเชิญให้คนเข้าไปอุดหนุนสินค้าในร้านได้ดี ทุกคนตั้งใจทำงานเต็มความสามารถ เพื่อหารายได้ช่วยกาชาด เพราะรู้ว่ากาชาดช่วยทุกคน ๕

แบบฝึก

๑. คำที่มีตัวสะกดไม่ตรงแม่ มักจะอ่านและเขียนผิด วิธีที่จะช่วยให้รู้ว่าตัวสะกดนั้น ๆ อยู่ในแม่ใด อาจดูจากแผนภูมิพยัญชนะ ดังนี้

แม่กก	<u>ก</u>	ข	ช	ค	ต	ฅ	<u>ง</u>	แม่กง		
		จ	ฉ	ซ	ฌ	ญ	ญ			
		ฎ	ฏ	ฐ	ฑ	ฒ	ณ			
แม่กด	<u>ด</u>	ต	ถ	ท	ธ		<u>น</u>	แม่กน		
แม่กบ	<u>บ</u>	ป	ผ	ฝ	พ	ฟ	<u>ม</u>	แม่กม		
<u>ย</u>	ร	ล	<u>ว</u>	ศ	ษ	ส	ห	พ	อ	ฮ
แม่เกย	แม่กน	แม่	แม่กด	แม่	กน					
		เกอว								

ข้อควรจำ

๑. ตัว จ ฉ ฌ ฒ ฝ ฝ ห อ ฮ ไม่ใช่เป็นตัวสะกด

๒. ตัว ช ค ปัจจุบันไม่มีที่ใช้

๒. คำที่มี ห นำ หรืออักษรกลาง อักษรสูงนำ แล้วเสียงเปลี่ยนไปตามตัวนำนั้น จะเป็นคำที่มีพยัญชนะต้นซึ่งอยู่ท้ายแถวของแผนภูมิพยัญชนะ และ ๔ ตัวแรกของแถวที่ ๖ (แถวสุดท้าย)

ตัวท้ายสุดแถวที่ ๑	คือ	ง
ตัวท้ายสุดแถวที่ ๒	คือ	ญ
ตัวท้ายสุดแถวที่ ๓	คือ	ณ (ไม่มีคำที่ใช้ ห นำ)
ตัวท้ายสุดแถวที่ ๔	คือ	น
ตัวท้ายสุดแถวที่ ๕	คือ	ม
๔ ตัวแรกของแถวที่ ๖	คือ	ย ร ล ว

สรุป พยัญชนะต้นของคำที่ใช้ ห นำ หรืออักษรกลาง อักษรสูง นำ แล้วออกเสียงเหมือนตัวนำและผันเหมือนตัวนำนั้นได้แก่ ง ญ น ม ย ร ล ว หรือจะใช้วิธีจำง่าย ๆ ว่า (งู ไหฉน ใน หมู่ ยักษ์ รัต ลิง วัว)

๓. ฝึกอ่านและสังเกตคำประสมที่มาจากภาษาอื่น

เช่น

บท (บด) + จร (จอน)	=	บทจร	อ่าน	บด-ทะ-จอน (อะกึ่งเสียง)
บท (บด) + มาลัย (มาน)	=	บทมาลัย	”	บด-ทะ-มาน (อะกึ่งเสียง)
ชล (ชน) = ธาร (ทาน)	=	ชลธาร	”	ชน-ละ-ทาน (อะกึ่งเสียง)
ผล (ผน) + ไม้	=	ผลไม้	”	ผน-ละ-ม้าย (อะกึ่งเสียง)
คุณ (คุณ) + ภาพ (พาบ)	=	คุณภาพ	”	คุณ-นะ-พาบ (อะกึ่งเสียง)

๔. ฝึกอ่านและสังเกตคำไทยแท้ที่มักออกเสียง

ตัวสะกดคำหน้าเป็นอะกึ่งเสียง เช่น

ตุ้กตา	อ่านว่า	ตุ้ก - กะ - ตา
ตุ้กแตน	”	ตุ้ก - กะ - ตแตน
ช้กเยื่อ	”	ช้ก - กะ - เยื่อ
จ้กจัน	”	จ้ก - กะ - จัน
จ้กจี้	”	จ้ก - กะ - จี้

๕. ฝึกอ่านและสังเกตคำที่ออกเสียงพยัญชนะตัวแรก
เป็นเสียง ออ เอ หรือโอ พยัญชนะตัวหลัง
จะออกเสียงอะกึ่งเสียง เช่น

ทร (อ่านว่า ทอ - ระ) ทรชน ทรมาน

เนร (" เน - ระ) เนรมิต เนรคุณ เนรเทศ

โทร (" โท - ระ) โทรศัพท์ โทรเลข

๖. คำที่ไม่ประวิสรรชนีย์ หรือคำที่พยัญชนะ
ตัวหน้าไม่มีรูปสระจะอ่านได้สองแบบ ต้อง
สังเกตและจำคำหลัก คือจำคำใดคำหนึ่งไว้
สำหรับเทียบ

เสียง ออ - อะ ทรมาน อรไท มรณา

เสียง อะ - อะ ชนบัตร พลศึกษา กรณี

มกราคม กรกฎาคม คมนาคม

๗. การใช้คำพูดให้เหมาะกับบุคคลและสถานที่
เราควรพิจารณาและเลือกใช้ให้ถูกต้อง เช่น
แดงร้องเอะอะว่า “เฮ้ย เอ็งมาเหยียบตีนข้าทำไม”
ดำรีบตอบว่า “ข้าไม่ได้ตั้งใจโว้ย ขอโทษที”

ครูได้ยินเสียงเอะอะจึงถามแดงและดำว่าเกิดอะไรขึ้น

แดง “ดำมาเหยียบเท้าผมครับ”

ดำ “ผมไม่ได้ตั้งใจครับ ผมขอโทษเขาแล้ว”

ครู “ดีแล้ว เมื่อทำผิดก็ต้องขอโทษ ดำทำถูกแล้ว
และแดงก็ต้องให้อภัยเพื่อนเพราะเพื่อนไม่ได้ตั้งใจ”

แดง “ครับ ผมไม่โกรธดำหรอกครับ ที่ผมเสียงดัง
เพราะตกใจเท่านั้นเองครับ”

ครู “แต่เธอทั้งสองคนควรจะใช้คำพูดที่สุภาพต่อกัน
ด้วยนะ”

บัญชีคำประพันธ์

บทที่ ๑๘ จากพระราชนิพนธ์ เรื่อง สังข์ทอง
ของรัชกาลที่ ๒

บทที่ ๑๙ จากคำประพันธ์ ของนางรัชนี ศรีไพรวรรณ

บทที่ ๒๐ นิทานขำขันเรื่อง ตาเหลวตกปลาไหล
ดัดแปลงจากหนังสือคติชาวบ้าน
ของนางกุหลาบ มัตถิกะมาส

บทที่ ๒๑ เพลงพวงมาลัย ของนางรัชนี ศรีไพรวรรณ

บทที่ ๒๒ จากคำประพันธ์ ของนางรัชนี ศรีไพรวรรณ

บทที่ ๒๓ จากพระราชนิพนธ์ เรื่อง รามเกียรติ์
ของรัชกาลที่ ๑

คำชี้แจงการใช้ประมวลคำใหม่

๑. ครูไม่จำเป็นต้องอธิบายความหมายของคำทุกคำให้นักเรียนทราบ คำใดที่นักเรียนรู้ความหมายแล้วไม่ต้องอธิบาย

๒. ความหมายของคำที่ให้ไว้นี้ พยายามเลือกใช้คำอธิบายสั้น ๆ ง่าย ๆ ถ้านักเรียนยังไม่เข้าใจ ครูควรอธิบายเพิ่มเติม และยกตัวอย่างให้เห็นจนนักเรียนเข้าใจ

๓. ถ้าจะอธิบายความหมายของคำใดให้แก่ นักเรียน ควรถามนักเรียนว่า นักเรียนคนใดรู้ความหมายของคำนั้น ๆ แล้ว ถ้ามีนักเรียนบางคนรู้ ก็ให้นักเรียนคนนั้นเป็นผู้อธิบาย โดยครูคอยเพิ่มเติมให้

๔. คำบางคำนักเรียนอาจไม่เข้าใจความหมายที่ให้ไว้ หรือที่ครูอธิบายเพิ่มเติม ควรหาของจริงหรือรูปภาพ หรือวาดภาพให้นักเรียนดู

ก

กง	ส่วนหนึ่งของวงล้อ ในที่นี้เป็นชื่อขนมชนิดหนึ่ง มีลักษณะคล้ายวงล้อ
กบฏ (กะ - บค)	การกระทำที่แสดงความคดโกง
กรณีย์ (กะ - ระ - นี)	สิ่งที่ควรทำ
กรรม (กัณ)	หู
กรรมกร (กำ - มะ - กาน)	คณะหรือกลุ่มคนที่ร่วมกันทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง
กระจองอแง	เสียงที่ก่อให้เกิดความรำคาญ เช่น เสียงเค็กร้อง
กระจ๊อบร่อย	ขนาดเล็ก
กระซอน	ภาชนะสานด้วยไม้ไผ่สำหรับกรองอาหาร
กระซัง	เครื่องสำหรับขังปลาทำด้วยไม้ไผ่
กระเชอ	ภาชนะปากกว้าง ทรงกลม สานด้วยไม้ไผ่ ไซ้ใส่ของ
กระเช้า	ภาชนะสานมีหูหิ้ว
กระเช้าเข้าแห่	หยอกล้อ
กระดังงา	ชื่อต้นไม้ มีหลายชนิด ดอกมีกลิ่นหอม
กระดาก	ละอายใจตนเอง
กระดาษทราย	กระดากที่ก้านหนึ่งขรุขระ ไซ้ชักแคงผิวไม้
กระเดื่อง	ใช้คู่กับคำว่า "กระค้ำง" หมายถึง แข็ง ไม่อ่อนนุ่ม
กระติบ	ภาชนะรูปทรงกระบอก สานด้วยไม้ไผ่ สำหรับใส่ข้าวเหนียวนึ่ง
กระตุก	ชักหรือดึงเข้ามาโดยเร็ว
กระท่อน	ผลไม้ชนิดหนึ่งเนื้อนุ่มเป็นปุ๋ย รสเปรี้ยวอมหวาน
กระท่อนกระแต่น	ไม้ครบถ้วน
กระบาย	ภาชนะทำด้วยกะลา มีค้ำสำหรับถือ ไซ้คักน้ำ
กระบอก	ไม้ไผ่ที่คักเป็นท่อน
กระบี่	มีคากาษชนิดหนึ่ง ในที่นี้หมายถึงสิ่ง

กาจ	แก่ง	แก่ง - กิ่ง - กิ่ง - กิ่ง
การฝึมือ	งานที่ทำด้วยมือ	การฝึ
การพนัน	การเล่นเพื่อเอาเงินหรือทรัพย์สิน	
การณ	สิ่งที่เกิดขึ้น	การณ
การุณย์	มีความเห็นใจ	การุณ - อนุ - อนุ
กาลกิณี (กา - ละ - กิ - นี)	สิ่งที่นำความชั่วร้ายมาให้	กาลกิ - ณี - ณี
กำกวม	เกือบเท่า ๆ กัน	กำก - วม - วม
กำบัง	หลบซ่อน	กำบัง - บัง - บัง
กำเริบ	ไต่ใจมากขึ้น	กำเริบ - ริบ - ริบ
กำไล	ห่วงใส่ข้อมือหรือข้อเท้าเป็นเครื่องประดับ	กำไล - ไล - ไล
กิจจะลักษณะ	อย่างจริงจัง	กิจจะ - ณะ - ณะ
ก๊อบ	เครื่องหนีบผม	ก๊อบ - อบ - อบ
ก๊ว	คอก	ก๊ว - ว - ว
ก๊ับ	เล็บเท้าของสัตว์บางชนิด เช่น วัว ควาย	ก๊ับ - ับ - ับ
กู่	เสียงเรียกคังและยาว	กู่ - ู - ู
เก้ ๆ กัง ๆ	ไม่คล่องแคล่ว	เก้ - ู่ - ู่
เก็ง	คาดหมาย	เก็ง - ิ่ง - ิ่ง
เกม	การเล่น	เกม - ีม - ีม
เกร็ง	ทำกล้ามเนื้อให้แข็ง	เกร็ง - ิ่ง - ิ่ง
เกร็ด	ส่วนปลีกย่อย	เกร็ด - ็ด - ็ด
เกล้า	หัว ศีรษะ	เกล้า - ี้ - ี้
เกล้าอนเกล้า	มากมาย	เกล้า - อน - อน
เกศ	ศีรษะ	เกศ - ษ - ษ
เกศี	ศีรษะ เส้นผม	เกศี - ี - ี
เกือก	รองเท้า	เกือก - ีก - ีก
แกลบ	ชื่อไม้ที่มีขนาดเล็ก เรียกว่า ไม้แกลบ	แกลบ - าบ - าบ

โกกิล (โก - กิ - ละ)	นกคุเหว่า	ชก
โกรก	ลมพัดผ่านตลอดเวลา	อโนโต
ขนมปัง	อาหารทำจากแป้งอบให้สุก	โอบอง
ขมด (ชะ - หมัด)	กลุ่ม หมู่	อโนโต
ขมับ (ชะ - หมับ)	บริเวณระหว่างตากับหู	โอดิกล
ขมา (ชะ - มา)	ขอโทษ	เก็ช
ขยะแขยง	รู้สึกเกลียด	อโนโต
ขยิบ (ชะ - หยิบ)	กะพริบตา	อโนโต
ขยุกขยิก	ไม่อยู่นิ่ง	อโนโต
ขรม (ชะ - หรม)	เสียงเอี้ยอึง	อโนโต
ขรค์	มีคคาบมีคมสองข้าง	อโนโต
ขลับ	เกลี้ยงเป็นเงา	อโนโต
ขลุกขลัก	ไม่ราบรื่น ไม่สะดวก	อโนโต
ขลุ่ย	เครื่องดนตรีประเภทเป่าทำด้วยไม้ไผ่	อโนโต
ข่วน	อาการที่ใช้เล็บขูด	อโนโต
ข้อง	ภาชนะคาถึ ๆ ตานถ้วยไม้ไผ่สำหรับใส่ปลา	อโนโต
ขะมุกขะมอม	มอมแมมเปรอะเปื้อน	อโนโต
ข้างขึ้น	ระยะเวลาที่เห็นเดือนหงายจนกระทั่งเต็มดวง	อโนโต
ข้าราชการ (ข้า - ราด - ชะ - บอ - ริ - พาน)	ข้าราชการผู้ติดตามพระเจ้าแผ่นดิน	อโนโต
ข้าวตัง	ข้าวสุกที่คึกเป็นแผ่นเกรียมอยู่กันหม้อ	อโนโต
ขาหยั่ง	ไม้สำหรับคั่งหรือห้อยสิ่งของ	อโนโต
ข้าวเม่า	อาหารชนิดหนึ่ง ทำจากข้าวเปลือกที่ยังไม่แก่จัก	อโนโต
ชี้ขลาดตาขาว	ไม่กล้า	อโนโต

ขี้รว	ไม่สวย
ขี้เห่	ไม่สวย
ขี้ง	โกรธเคือง
เข้มกมัด	เข็มที่ใช้เย็บคอกับเสื้อผ้า ใช้เป็นเครื่องประดับก็ได้
เขระ	เขื่อน
เขื่อง	ค่อนข้างใหญ่
เข็งใจ	อกทนไม่ทำตามใจตัวเอง
แขนง (ชะ - แหนง)	กิ่งไม้เล็ก ๆ
โขก	เกาะหรือสับลงมา
โโขง (ชะ - โโขง)	ฝูงหรือกลุ่มใหญ่
ไข่มุก	วัตถุที่ได้จากหอยมุก

ก

กม	ส่วนที่บางของวัตถุและทำให้เกิดบากแผลได้
กรอก	ฝูงลูกสัตว์ที่เกิดคราวเดียวกัน
กรันกร้าน	เกรงกลัว
กร่า	ถึงลากโคยแรง
กร่าคร่า	เก่ามาก
กร่าแกร่ง	มีใจจ่อหรือหมกมุ่น
กรุ	ภาชนะใส่น้ำตานควยไม้ไผ่ ทาผิวควยชันปนน้ำมัน ยาง
กรูด	ดูไปโคยแรง
กรูบา	พระภิกษุชั้นผู้ใหญ่
กลาย	ขยายออก ฝอลง คลีออก
กวางญ	คนเลี้ยงและบังคับช้าง
ก้อม	หลังงอ
ก้อม	ก้มหลังลง น้อมลง

กะนึ่ง	กิกตึง	
กะเน	กาคกิด ประมาณ กาคไว้	
กาดกั้น	บังกับเอา	
ก้านวณ	กิกหาผลที่จะไ้รับ	
กำแหง	แข็งแรง	
กีบ	จับให้อยู่ด้วยเครื่องมือปลายสองแฉก	
กีบ	ระยะความยาวจากปลายนิ้วกลางถึงปลายนิ้วหัวแม่มือ	
	เมื่อกางฝ่ามือออกเต็มที่	
กู	มีความร้อนอยู่ภายใน	
ถูกเข้า	ย่อเข้าตงจนกิดพื้น	
กึ่ง	ส่วนโค้งของผิวน้ำ มักใช้พูดว่าเป็นกึ่งเป็นแคว	
	หมายถึง พูกมากและอ้อมค้อม	
เกรงครัด	จริงจัง เข้มงวดไม่ผ่อนปรน	
เครื่องเงิน	เครื่องใช้สานด้วยไม้ไผ่ทากิวด้วยน้ำยางไม้ชนิดหนึ่ง	
เครื่องคืม	ของเหลวที่ใช้คืม เช่น น้ำผลไม้	
เกล้า	เอาปนกัน	
เกลือบ	ทากิวดให้เป็นมัน	
เกอะเงิน	ไม้กล่องแกล้ว	
แกน	เครื่องคนกริประเภทเป่าชนิดหนึ่ง	
แคว	ลำน้ำที่แยกออกไป	
โก้น	ทำให้ล้มลง	
	ง	
ง่อย	แขนขาพิการเคลื่อนไหวไม่ไ้	
งับ	กัก คาบ	
เงื่องหงอย	ช้า ๆ เฉื่อยชา ไม่กระฉับกระเฉง	
แง	เหลี่ยม มุม ก้าน	

แจ่ม	เบิกออกทีละน้อย	นวลดี
โจ่งเขลา	ไม่ฉลาด	โง่เขลา
จรวด (จะ - หววด)	พาหนะรูปร่างเพรียว พุ่งไปในอากาศด้วยแรงขับ เคลื่อนในตัวเอง	จรวด
จรัส (จะ - หรั๊ด)	แจ่มแจ้ง รุ่งเรือง สว่าง	จรัส
จริต (จะ - หริ๊ด)	กิริยา ความประพฤติ	จริต
จลาจล	ปั่นป่วนและวุ่นวายอย่างมาก	จลาจล
จ่อ	ยื่นเข้าไปใกล้ๆ	จ่อ
จอก	ภาชนะใบเล็ก ๆ ไม่มีหูหรือก้าม ใช้ตักน้ำ	จอก
จังกาล	คำซ้ำ ชั่วซ้ำ (ที่ถูกต้อง จัดทาส แต่ในที่นี้ใช้จังกาล เพื่อให้เสียงคล้องจองกับคำว่า "สังข์")	จังกาล
จัญไร	ชั่วร้าย เลวทราม	จัญไร
จัน	เครื่องค้ำสั้วค้ำสายกรง	จัน
จันทรคราส (จัน - ทร - คราด)	การเกิดเงามืดบนดวงจันทร์	จันทรคราส
จาะไน	พูดอธิบายอย่างละเอียด	จาะไน
จ้ำละหวั่น	วุ่นวาย	จ้ำละหวั่น
จ่าเริญ	รุ่งเรือง ก้าวหน้า สมบูรณ์	จ่าเริญ
จ่าเลย	ผู้ถูกฟ้องในคดีที่ศาล ในที่นี้หมายถึงผู้ถูกกล่าวหา ว่าทำความผิด	จ่าเลย
จ่าหน่าย	จ่าย ขาย	จ่าหน่าย
จิ้งจก	สัตว์เลื้อยคลานสีเทาขนาดเล็ก ตัวแบน เท้าเหนียว ไต่ตามเพดานหรือข้างฝา	จิ้งจก
จิ้ง	ทนทาน ยั่งยืน	จิ้ง
จูบ	สุขหรือคมก้วยความรักใคร่	จูบ
เจ้าอาวาส	พระผู้เป็นหัวหน้าของวัด	เจ้าอาวาส

เจื่อน	กระคากหรืออ้าย	เจื่อน
โจทก์	ผู้ฟ้องร้องในคดีที่ศาล	โจทก์
โจทย์	ข้อปัญหาหรือคำถามในการศึกษา	โจทย์
โจรกรรม (โจ - ระ - กำ)	การลักทรัพย์ ขโมย ปล้น	โจรกรรม (โจ - ระ - กำ) โจรกรรม
ฉ		
ฉกาจ	เก่งกาจ คุร้าย	ฉกาจ (ฉ - ก - จ) คุร้าย
ฉลุ	สลักให้ทะลุ	ฉลุ (ฉ - ล - อ) สลัก
ฉาง	โรงเก็บข้าวหรือพืชผลอย่างอื่น	ฉาง
ฉาน	สว่าง ในที่นี้หมายถึง เชี่ยวชาญ ชำนาญ	ฉาน
ฉาบ	ทาหรือเคลือบผิว	ฉาบ
ฉาวฉาน	เกรี้ยวกราว มากมาย	ฉาวฉาน
ฉุกฉะทุก	กะทันหัน สับสน วุ่นวาย	ฉุกฉะทุก
ฉู่ฉี่	แกงคั่วอย่างหนึ่งมีน้ำแกงข้น	ฉู่ฉี่
เฉลย	บอกคำตอบ	เฉลย
เฉลียง	ระเบียง	เฉลียง (เฉ - ล - ย) ระเบียง
เฉลอบ	ไม่ไปโดยตรง	เฉลอบ
โฉมตว	รูปร่าง	โฉมตว
ช		
ชนก	พ่อ	ชนก
ชนนี (ชน - นะ - นี หรือ ชะ - นะ - นี)	แม่	ชนนี (ชน - นะ - นี หรือ ชะ - นะ - นี)
ชลธาร (ชน - ละ - ทาน)	ลำน้ำ	ชลธาร
ชโลม	ชุบใส่ให้เปียกชุ่ม ทำให้เปียกชุ่ม	ชโลม
ชวด	ไม่ไค้กังวล	ชวด
ชะ	ล้าง	ชะ
ชะเง็ว	แหงนหน้าดู	ชะเง็ว

ชะรอย	บางที
ชะอม	คันไม้ชนิดหนึ่งมีหนาม ใบมีกลิ่นแรง ใช้รับประทาน เป็นผัก
ชัญ	ป่าทึบ
ชาวเขา	ผู้คนเผ่าต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่บนภูเขาสูง
ชำแหละ	แล่ เชือด
ชูสาว	ความสัมพันธ์กันความรักระหว่างหญิงชาย
เชยชม	แสดงความรักใคร่
เชลแลก (เซ็น - แล็ก)	น้ำยาทาเคลือบไม้เพื่อให้ผิวเป็นมัน
เชวาน์	ความคึกที่รวดเร็ว เจียบแหลม
เขี่ยนหมาก	ภาชนะสำหรับใส่หมากพดู
เข็	พันธุ์ ตระกูล
เข้ฮิม	ผลไม้ที่แช่น้ำตาลเชื่อม
โชติ (โชค)	สว่างไสว
ช	
ชาก	ร่างที่ทรุดโทรมหรือตายแล้ว
ชีก	ส่วนที่แบ่งออก
ชู่	อาการกึ่งซันของชน
เชิง	การฟ้องร้องอย่างหนึ่ง
แซ่ซ้อง	เสียงกังอีกก๊ก
โชม	เบียดโชค
ไซ	เครื่องกักสัตว์น้ำ สานด้วยไม้ไผ่กาตี ๆ
ฉ	
ฉาน	การทำจิตใจให้แน่วแน่
ฉ	
ฉีกา	คำขอร้อง การร้องทุกข์ บอก อธิบาย

ณ

ณ

ที่

ด

ด้อม

แอบย่องเข้าไป

คอย

ยอกเขา

ด่าง

เป็นดวงจุกขาวๆ แยกต่างจากสีพื้นเดิม

दान

กินที่แข็งอยู่ชั้นสว่างของผิวโลก

ดำริ (ดำ · หาริ)

คิด

คุณทิมิจ (คุณ · ทิ · นิด)

การศึกษาคึกคึกเห็นสมควร

แต่่น

ขนค่างเป็นค่างที่หน้าของสัตว์

โด่ง

สูงขึ้นไป

ด

ดกกระ

ผิวหนังที่เป็นจุดสีน้ำตาล

ต้นคอ

บริเวณที่คอต่อกับลำตัว

ต้นแก

ต้นไม้ชนิดหนึ่งมีฝักคล้ายถั่ว

ต้นป่านศรนาราชณ์

ต้นไม้พุ่มชนิดหนึ่ง ใบหนา ปลายใบแหลม

ต้นโพ

ต้นไม้อื่นต้นชนิดหนึ่ง กิ่งสูงใหญ่ ใบคอกหนา

ต้นมะรุบ

ต้นไม้อื่นต้นชนิดหนึ่ง มีฝักใช้รับประทานได้

ต้นยาง

ต้นไม้อื่นต้นขนาดใหญ่ มียางใช้ทำสิ่งต่างๆ เช่น ยางรถ ยางลบ

ดบะ

การป่าเพี้ยนเพียรเพื่อให้กิเลสเบาบาง (ในกลอนใช้ ดบะ)

ตริกตรอง

คิดอย่างพิจารณา

ตลบตะแลง

ไม่ชื่อตรง กลับไปกลับมา

ตลับ (ตะ · หลับ)

กล่องขนาดเล็ก

ตอ

โคนของต้นไม้ที่ตัดลำต้นออกแล้ว

ตะกละ	เห็นแก่กิน	กลุฬ	ลือชือ
ตะกุกตะกัก	พูดไม่ติดต่อกัน		ขะก
ตะกุกตะกาย	แกงหรือต้มยำ	กือเอามือหรือเท้าหน้าคู่หรือชวน	ชือ
ตะแกรง	เครื่องกรองหรือร่อน		หือ
ตะโก	กันไม้ยืนต้นชนิดหนึ่ง มีเปลือกสีเทา		
ตะกรันตะกรอ	ปากเมื่อยคามตัวเป็นอาการของการเริ่มเป็นไข้		
ตะกุ่ม	เห็นไม่ชัด		ขะก
ตะแคง	ออกเสียงเอียง	กือเอามือหรือเท้าหน้าคู่หรือชวน	(ลม - ๖๕ - ๖๖) ขะก
ตะบึง	ตั้งตรงไป มุ่งไป		(ลม - ๖๕ - ๖๖) ขะก
ตะแบก	กันไม้ยืนต้นชนิดหนึ่ง มีดอกสีม่วง		(ลม - ๖๕ - ๖๖) ขะก
ตะพานน้ำ	ส้วมหรือส้วกชนิดหนึ่งตัวคล้ายเต้า อาศัยอยู่ในน้ำ		
ตะโพก	อวัยวะที่อยู่ส่วนหลังระหว่างเอวและต้นขา		อือ
ตะลิ่งพริ้งเพริด	ดูจนลืมตัว		นือเออ
ตะลุมบอน	จับหรือต่อสู้อันถึงประชิดตัว		ขะก
ต่างหู	ตุ้มหู หรือเครื่องประดับหู		ลือชือ
ตำนาน	เรื่องราวที่เล่าสืบต่อมา ส่วนมากมักจะเกี่ยวกับวัตถุหรือสถานที่		(ลม - ๖๕ - ๖๖) ขะก
ตัก	เรือนที่ก่อสร้างด้วยอิฐ ปูน หรือหิน		อือ
เต้าหู้	อาหารชนิดหนึ่งทำจากแป้งถั่วเหลือง		ลือชือ
	ถ		ลือชือ
ถล่ม	ทรุดลงหรือยุบลงจนเป็นหลุมเป็นบ่อ		ลือชือ
ถลัน	ผุดผิ้นไป		ลือชือ
ถลา	เซไป		ลือชือ
ถ่วง	ทำให้หนัก ทำให้ช้าลง ทำให้จม		ลือชือ
ถวิล	คิดถึง		ลือชือ
ถ่อ	ทำให้เรือเคลื่อนที่โดยใช้ไม้ค้ำ		ลือชือ

ถ้อยคำ	คำพูด	วาทะ
เถระ	พระผู้ใหญ่	ภิกษุผู้ใหญ่
ถื่อ	เชือกแรง ๆ ถ้วยมิก หรือของมิกม	อชเชตยบงกค
ไถ่	ในที่นี้หมายถึงรู้ตัวว่าทำความชั่วจึงทำความดีเพื่อเป็นการทดแทน	กัมโปก
ท		
ทแยง	เฉียงหรือเฉ	กัจฉน
ทรยศ (ทอ - ระ - ยศ)	คิดหรือทำการร้ายต่อผู้มีคุณ	ชคคณ
ทรมาน (ทอ - ระ - มาน)	ทำให้ได้รับความทุกข์	ทรมน
ทรหด (ทอ - ระ - หด)	อดทน ต่อสู้ไม่หือถอย	ทรมน
ท้วง	ออกความเห็นคัดค้าน	ท้วง
ท้อ	ผลไม้ชนิดหนึ่ง	ท้อ
ทองม้วน	ขนมชนิดหนึ่งทำจากแป้งและไข่	ทอมน
ทะนง	ถือตัวว่าเก่งหรือดี	ทณ
ทะมึน	คำมิกและสูงใหญ่	ทม
ทานกร (ทาน - นะ - กอน)	ไม่เท่า (ปัจจุบันใช้ธารพระกร)	ทน
ทารกรรม (ทา - ระ - กำ)	การกระทำที่โหดร้าย (ปัจจุบันใช้ทารุณกรรม)	ทณ
ทิฐิ (ทิด - ติ)	ความเห็น คือถึงในความเห็น	ติ
ทิพา	วัน	ทิ
ทิม	แทง	ทิม
ทิ่ง	คิ่งแรง ๆ	ทิ่ง
ทึบ	ไม่โปร่งแสง แน่น	ทึบ
ทูป	ศิลงไป	ทูป
ทุเรศ	น่าสมเพช น่าสงสาร	ทุเรศ
ทุเลา	ดีขึ้น ค่อยยังชั่ว ลดลง	ทุเลา
ทูน	เอาของวางบนศีรษะ	ทูน

เท็จ	ไม่จริง
เทพนม (เทบ - พะ - นม)	ไม้คอก ลำต้นเป็นพุ่มเตี้ย ดอกเล็กสีม่วงชมพู มี ห้ากลีบ กลีบล่างสองกลีบติดกัน บางแห่งเรียก พนมเทียน
เทวา	เทวคา
เทศ	ต่างประเทศหรือไม่ใช่ไทย
เทศบาล (เทศ - สะ - บาน)	การปกครองท้องถิ่นแบบหนึ่ง ใช้กับชุมชนที่มีคน อยู่หนาแน่น
โทรศัพท์ (โท - ระ - สับ)	เครื่องมือติดต่อสื่อสารข้ามการพูดสำหรับผู้ที่อยู่ ไกลกัน
โทสะ	ความโกรธ

ธ

ธนาณัติ (ทะ - นา - นัต)	การฝากส่งเงินวิธีหนึ่งทางไปรษณีย์
ธนู	อาวุธชนิดหนึ่งมีคันโค้งยาว และมีสายสำหรับส่ง ลูกศร
ธรรมาสน์ (ท่า - มาด)	ที่สำหรับภิกษุนั่งเทศน์
ธาตุรี	แผ่นหิน
ธาตุ (ทาด)	คันค้ำเน็ค ในที่นี้ คือยาแก้อาการท้องไม่ปกติเกี่ยว กับระบบการย่อยอาหาร

น

นกระจอก	นกลชนิดหนึ่งขนาดเล็กส่งเสียงร้องจ๊อก ๆ อยู่เป็นหมู่
นกกิ่งไคร้	นกลชนิดหนึ่งที่ชานาคนกเอี้ยง (คลังโคลงก็เรียก)
นกเค้าแมว	นกลชนิดหนึ่งหากินในเวลากลางคืน
นกแสก	นกเค้าแมวชนิดหนึ่ง
นงคราญ	ผู้หญิง นางงาม
นมัสการ (นะ - มัด - สะ - กาน)	เคารพ ไหว้ (ใช้กับพระ)

น้อง	ส่วนที่อยู่ด้านหลังของแข้ง
นักธุรกิจ	ผู้ประกอบการกิจการงาน
นักวิทยาศาสตร์	ผู้ที่ศึกษาค้นคว้า และปฏิบัติทางวิทยาศาสตร์
นางเล็ด	ขนมชนิดหนึ่ง ทำด้วยข้าวสุก ทอดเป็นแผ่นกลม
น้ำค้าง	หยกน้ำที่เกิดจากการกลั่นตัวของไอน้ำในอากาศ
	เกิดในเวลากลางคืนและเช้ามืด
น้ำมันยาง	น้ำมันที่ได้จากต้นยาง
น้ำอบ	น้ำหอม
นิจ	เสมอ ๆ
นิรันดร (นิ - รัน)	ตลอดไป บางครั้งใช้ นิรันดร (อ่านว่า นิ - รัน - คอน)
นิเวศน์	ที่อยู่ วัง
เนตร	ดวงตา
เนย	ไขมันที่ทำจากน้ำนมสัตว์
เนรคุณ (เน - ระ - คุณ)	ไม่ตอบแทนบุญคุณ ไม่รู้คุณ
เนรมิต (เน - ระ - มิต)	ทำให้มีขึ้นหรือเกิดขึ้นอย่างคิและรวดเร็ว
โน้มน	ถึงลงมา
โนลอน (โน - ล่อน)	สารสังเคราะห์ใช้ทำสิ่งของต่าง ๆ
	บ
บทจร (บด - ทะ - จอน)	เดินไป
บทบาท	ทำท่าทาง
บทมาลย์ (บด - ทะ - มาน)	เท้าของผู้มีบุญ
บ่ม	อบรม สั่งสอนให้เป็นคนดี
บรรณศาลา (บัน - นะ - ตา - ลา)	ที่พักของฤาษี
บรรณารักษ์	ผู้ดูแลและให้ยืมหนังสือในห้องสมุด
บริบูรณ์	เต็มที่
บริโภค	กิน

บริษัท	กลุ่มคนที่รวมกันค้าขาย
บังเกิด	เกิดขึ้น
บังเหียน	เหล็กสำหรับผ่าปากม้า มีสายเชือกโยงสำหรับบังคับม้า
บัญญัติ (บัน - หัด)	กำหนด ข้อบังคับ
บัณฑิต (บัน - ดิด)	ผู้มีปัญญา
บัดดล	ทันใดนั้น
บัน	กัก
บัลลังก์	แท่นที่นั่ง
บาดทะยัก	เชื้อโรคชนิดหนึ่งที่เข้าทางบาดแผล
บาดาล	ไผ่พื้นดิน
บี	ทำให้แตกออกด้วยมือ
บิดตรง	บิดา พ่อ
บุคคล	คน
บุญญาธิการ	คุณงามความดีอันยิ่งใหญ่
บุปผา	ดอกไม้
บุพการี (บุบ - พะ - กา - รี)	พ่อแม่หรือผู้ที่ทำหน้าที่อุปการะมาก่อน
บุรณะ (บุ - ระ - นะ)	ซ่อมแซม
เบ็ดเตล็ด (เบ็ด - ตะ - เหล็ด)	เล็ก ๆ น้อย ๆ หรือทั่วไป
เบะ	เบะออกและไม่ตรง
เบาะแส	ร่องรอย
แบบอย่าง	ตัวอย่างที่ดี
แบะ	แยกออกหรือแตกออก
โบย	เมียนตี
	ป
ปฏิภูม (ปะ - ตี - ภูม)	นำเกลือก สิ่งสกปรก
ปฏิบัติ (ปะ - ตี - บั๊ก)	ฝายตรงกันข้าม ศัตรู

ปฏิมากร (ปะ-ติ-มา-กอน)	รูปปั้น	ศิวลึง
ปฏิสังขรณ์ (ปะ-ติ-สัง-ขอน)	ซ่อมแซม	ฉกัณเฑาะ
ประจัน	ประกกศความชั่ว	เขมวักไซ
ประดา	ทั้งหมด	เต็มที
ประคู้	กันไม้ยันกันชนิกหนึ่งมีแก่นสีแคง	คอกเป็นช่อสีเหลือง
ประเต็น	ข้อความสำคัญ	คตพัย
ประเทือง	ทำให้คิขึ้น	รุ่งเรือง
ประภัสสร (ประ-พัค-สอน)	สีเลื่อม ๆ พรววย ๆ	ใส่น้ำขี้
ประมุข	หัวหน้า	คตพัย
ประเมิน	คาคคะเน	คตพัย
ประโยค (ประ-โยค)	ข้อความที่ไค้กับความบริบูรณ์	คตพัย
ประวัติศาสตร์ (ประ-หวัด-ติ-สาด)	วิชาที่ว่าด้วยเหตุการณ์ให้เป็นมา	คตพัย
ประสพ	ไค้รับ	คตพัย
ประสาท	เส้นที่ให้ความมุสิคในร่างกาย	คตพัย
ประหวั่น	นึกกลัว	คตพัย
ปราโมทย์	ความปลื้มใจ	คตพัย
ปรารภ (ปรา-รบ)	กล่าวถึง	คตพัย
ปรี	ตรงเข้าไปหา	คตพัย
ปลดอก	เครื่องสวมสำหรับหุ้มภายนอกสิ่งของต่าง ๆ	คตพัย
ปล้อง	ส่วนที่อยู่ระหว่างข้อทั้งสองของไม้ไผ่	คตพัย
ปลาวาฬ	สัตว์น้ำขนาดใหญ่มาก	เสียงลูกถ้วยน้ำนม
	รูปร้อง	คตพัย
	คล้ายปลา	คตพัย
ปลาไหล	ปลาชนิดหนึ่งตัวกลมยาวคล้ายงู	คตพัย
ปลิง	สัตว์น้ำชนิดหนึ่ง	ตัวยึกไค้
	ชอบดูดเลือด	คตพัย
ปลิด	ทำให้หลุดจากที่	คตพัย

ปลิ้นปล้อน	หลอกลวง	พูดเท็จ
ปลีก	ส่วนย่อย	เศษ
ปวง	ทั้งหมด	ในคน
ป่วน	วุ่นวาย สับสน (ปั่นป่วน = วุ่นวาย)	สับสน
ป่วนเปื้อน	วนเวียนอยู่	วนเวียน
ปะติดปะต่อ	เอาสิ่งเล็กๆ น้อยๆ มาต่อกัน	ปะติด
ปะทุ	แตกออก	ปะทุ
ปักข์	ครึ่งเกือบ	เกือบ
ปัจฉัย	เป็นเหตุ หนทาง	ปัจฉัย
ปั่น	ทำให้หมุน ในที่นี้หมายถึง ปั่นป่วน วุ่นวาย	ปั่น
ปาฏิหาริย์ (ปา - ตี - หาน)	สิ่งน่าอัศจรรย์	ปาฏิหาริย์
ป่าว	ประกาศหรือแจ้งให้ทราบทั่วกัน	ป่าว
ปู้งัก	ภาชนะสานด้วยไม้ไผ่สำหรับโกยดิน	ปู้งัก
เปรต	ผีชนิดหนึ่งรูปร่างผอมโซ สูงโย่งเย่ง	เปรต
เปรย	พูดขึ้นมาลอยๆ	เปรย
เปรี้ยว	รสอย่างหนึ่ง เช่น รสของมะนาว	เปรี้ยว
เปลี้ย	อ่อนเพลีย	เปลี้ย
เปอร์เซ็นต์	ร้อยละ หรือต่อหนึ่งร้อย	เปอร์เซ็นต์
ผ		
ผก (ผะ - หงก)	กระดกขึ้นลง	ผก
ผด	เมื่อกเล็ก ๆ ขึ้นตามผิวหนัง	ผด
ผนิก (ผะ - หนิก)	ทักให้แน่น	ผนิก
ผยอง (ผะ - หยอง)	แผ่นโผน ตีอก	ผยอง
ผลิตภัณฑ์ (ผะ - หลิด - ตะ - พัน)	สิ่งของที่ทำขึ้นมา	ผลิตภัณฑ์
ผอง	ทั้งหมด	ผอง

ผ้าขนหนู	ผ้าชนิดหนึ่งมีเส้นใยนุ่มออกมาเหมือนขนหนู
ผาด	ไปเร็ว (ผาดโผน - กระโดดผ่นไปอย่างรวดเร็ว)
ผ่านเกล้า	พระเจ้าแผ่นดิน
ผายปอด	การช่วยให้คนหายใจ
ผ้า	ร้อน
ผิง	ทำให้อุ่น
ผู้แทน	คนที่กลุ่มตั้งให้ทำหน้าที่แทน
ผยอง (ผะ - เหยอ)	เบิกขึ้น
เผ้าพันธุ์	เชื้อสาย
เผ้า	ผม
เผิน	ผิว ๆ หรือ คั้น ๆ
เผือด	ซิกจางหรือเคว่าหมอง
ผาง	เครื่องกำบังเป็นแผ่น ๆ
แผด	เปล่งเสียงก้อง
แผนก (ผะ - แหนก)	ส่วนย่อย หมู่ พวก
ผดง	สำแดงให้ปรากฏ
แผ้ว	เบา ๆ
โผน	ทำให้ทั่วโลกลอยไป
ไผ่เหลือง	คันไม้ชนิดหนึ่งปล้องมีสีเหลือง
ฝ	
ฝอย	สิ่งที่เป็นเส้นเล็ก ๆ สะเอียด
ฝ้า	รสอย่างหนึ่ง เช่น รสของหมาก หรือเปลือกมังคุด
ฝือก	เครื่องค้ำกระดูกที่หัก
พ	
พง	ป่า
พ่น	เป่าลมออก

พเนจร	เร่ร่อนไป	นกอพยพ
พยับฝน	ครีမ်ฝน	ผีพัด
พริ้ว	พูกจา	สะโพก
พระคุณ	บุญคุณ	กักขิด
พระธาตุ	เจดีย์	(นทรี - ธง - ๑๓) อัญชิต
พระปรารักษ์	สิ่งก่อสร้างย้อมแถมคล้ายเจดีย์	เจดีย์แก้ว
พระราช	พระเจ้าแผ่นดิน	...
พวัน	นีกกล้วย	...
พราว	แว่ววาว	นกกอก
พลั่ว	ปิก พลาก	(นทรี - ๖๕ - ๑๓) จมกษณพ
พลี (พะ - ลี)	บูชา	...
พลู	ยื่นออกมาร	กบฏ
พลุ	ไม้เถาชนิดหนึ่งใช้ใบกินกับหมาก	...
พ่วง	ห้อยห้าย	คึกคาก
พวยพุ่ง	ไซคีช่วง	...
พะเนิน	เป็นกองสูง	...
พะยอม	ต้นไม้อินคันชนิดหนึ่ง มีดอกสีนวลเป็นพวง มีกลิ่นหอม	...
พะรุงพะรัง	รุงรัง	...
พังเหย	คำพูกเปรียบเทียบ	...
พาที	พูก	...
พ่านัก	พักอยู่	...
พิเคราะห์	ศึกษาเหตุผล	...
พิทักษ์	คุ้มครอง คุ้ม	...
พิพิธภัณฑ (พิ - พิต - ทะ - พัน)	สิ่งของต่าง ๆ ที่รวบรวมไว้เพื่อประโยชน์ในการศึกษา	...

พิมเสน	เครื่องยาอย่างหนึ่งเป็นเกล็ดสีขาว มีกลิ่นหอม
พริ้วไฟ	พราปน
พิโรธ	โกรธ
พิลึก	ประหลาด
พิสมัย (พิศ - สะ - โหม)	รัก ปลื้มใจ
พื้นเมือง	ของท้องถิ่น
พุง	ท้อง
พุด	ไม้คอกจำพวกหนึ่ง มีหลายชนิด
พุดตาน	ต้นไม้ชนิดหนึ่งคอกโคสีขาว แล้วค่อยกลายเป็นสีแดง
เพชรฆาต (เพ็ด - สะ - กาด)	ผู้ฆ่า
เพ่นพ่าน	เกะกะ ไม่อยู่กับที่
เพรียก	เสียงร้องมาก ๆ
เพรียว	เปรียวหรือเรียว ไม่อ้วน
เพลงพวงมาลัย	การเล่นพื้นเมืองชนิดหนึ่งมีการร้องโต้ตอบกัน
เพื่อเจ้า	พุกเหลวไหล
เพิง	สิ่งก่อสร้างที่มีหลังคามุงลาดไปด้านเดียว
โปก	เอาผ้าพันรอบศีรษะ
ไพบูลย์	เต็มเปี่ยม
ไพรสันท์	ป่า
	ฟ
ฟันเฟือง	หลงไหล เผลอสติ
ฟิล์ม (ฟิล)	แผ่นวัตถุบางใส ใช้ในกล้องถ่ายรูป
ฟุต	ความยาวเท่ากับ ๑๒ นิ้ว
ฟูนฟ้าย	น้ำคาอาบหน้า
เฟิ่น	บิบนวค

ภพ	แผ่นดิน
ภารโรง	ผู้ดูแลรักษาความสะอาด
ภู	แมลงชนิดหนึ่งปีกสีฟ้าจือน้ำเงิน
ภูมิศาสตร์ (พฺ - มิ - สาด)	วิชาว่าด้วยพื้นแผ่นดิน และชาติต่าง ๆ ทั้งในก้าน การปกครองและการทำมาหากิน
เภทภัย	ภัยต่าง ๆ
โภชนาการ (โพด - ชะ - นา - กาน)	อาหารที่มีคุณค่า โดยปรุงอย่างถูกวิธี

มรดก (มอ - ระ - กค)	แก้วสีเขียว
ม้วยมรณ	ตาย
มหันต์	ใหญ่ มาก
มหาสมุทร (มะ - หา - สะ - หุมด)	ห้องน้ำอันกว้างใหญ่
มอบหมาย	กำหนดงานให้ทำ
มะขามเทศ	ต้นไม้ชนิดหนึ่งมีฝักคล้ายมะขาม
มะขามป้อม	ต้นไม้ชนิดหนึ่งมีใบคล้ายมะขาม ผลกลม รสเปรี้ยว และฝาด
มะไฟ	ผลไม้ชนิดหนึ่งผลกลมเท่าหัวแม่มือเป็นพวง รส เปรี้ยว ๆ หวาน ๆ
มะลิลา	ชื่อดอกไม้สีขาว กลิ่นหอมเย็น
มังกร	สัตว์ในนิยายจีน ตัวคล้ายงู แต่มีสี่ขา
มารยา (มาน - ยา)	แก่งทำ
มาลัย	พวงดอกไม้
มิถุนาชีพ (มิด - ฉา - ชีบ)	การทำมาหากินในทางที่ผิด

มีน	ริงเวียน เมาเล็กน้อย
มุด	เอาหัวลอคเข้าไป
มุนี	ฤษี
แม่แรง	เครื่องผ่อนแรงสำหรับยกของหนัก ๆ
ไม้จันทน์	ต้นไม้ยืนต้นชนิดหนึ่ง แก่นมีกลิ่นหอม
ไม้ซาง	ไม้จำพวกไม้ธ้อ มีปล้องยาว

ย

ยวบยวบ	เคินหนัก ๆ ซ้ำ ๆ ทำให้พื้นไหว
ยโส	ถือศั้ว หยิ่ง
ยัน	กัน
ยาหอม	ยาแก้ลม
ย่าน	บริเวณ
ย่ายี	ข่มเหง เบียดเบียน
ยัดยว	จำนวนมาก ยาวเกินควร
ยุค	เวลา สมัย
ยุคติ (ยุค - ตี)	หยุก ตกลง
ยุบ	เล็กลง ตกลง
เยื่อ	ฉุกรั้งแย่งกัน
เย็นเขื่อ	ยาวออกไป ไม่กะทัดรัด
แยง	แหยเข้าไป
แยบคาย	เข้าที่
แยแส	สนใจ หรือเอาใจใส่
โย	ทำไม เหตุใด
โยไฟ	พุกให้อาย เยาะเย้ย

ร

รอดับเพลิง	รถที่มีเครื่องกับไฟ
------------	---------------------

รถสามล้อ	รถจักรยานชนิดหนึ่ง มีสามล้อ
รับ	เร่งรุก
รโหฐาน (ระ - โห - ถาน)	ที่เฉพาะส่วนตัว ที่สงัด
ร้อง	ช้อง
รอน	บั่นทอน (ฤทธิรอน = มิฤทธิ์)
ร้อนรน	กระวนกระวาย
ร้อยแก้ว	ข้อความที่เรียบเรียงไค้ความและไพเราะ
ระ	กระทบ
ระกาย	รู้สึกเคืองและคัน
ระทึก	ใจเต้นตึก ๆ
ระนาด	เครื่องดนตรีประเภทตี ทำด้วยไม้เป็นซี่
ระบม	รู้สึกปวดเมื่อย
ระบำ	การฟ้อนรำเป็นชุด
ระโยงระยาง	สายโยงเป็นแถว
ระรัว	สั่นสะเทือน
ระส่ำระสาย	ทุรนทุราย กระวนกระวาย
ระโหย	อ่อนเพลียใจ
รังไหม	ฝักที่หุ้มตัวไหมในระยะที่เป็นตัวคักคัก
รัศมี (รัศ - สะ - หมี่)	แสงสว่างที่ออกจากจุดศูนย์กลาง
ราตรี	กลางคืน
ราม	งาม
ร้าย	ฮ่าหรือเสกคาถา
ราว	เหมือนกับ
รำพัน	คร่ำครวญถึง
รำพึง	คำนึงถึง
รำไร	ช้า ๆ ซาก ๆ

ละอาย	ขวยเขิน กระเขิน
ลังเล	ไม่แน่ใจ
ลัทธิ	ความเชื่อที่สืบทอดกันมา
ลาญ	แตกหัก ทำลาย
ลาม	ขยายออกไป
ล้าม	ผูกไว้ ความหมายอื่นหมายถึง ผู้แปลคำพูดของฝ่ายหนึ่งให้อีกฝ่ายหนึ่งเข้าใจ
ลายลักษณ์	เครื่องหมายเป็นตัวหนังสือ
ลำพอง	ฮึกเหิมในใจ
ลิตร	เครื่องทวงที่มีปริมาตร ๑,๐๐๐ ลูกบาศก์เซนติเมตร
ลุ่ฉ่วง	สำเร็จ
ลูกบาศก์	แห่งวัตถุทุกก้อน ทุกก้อนเท่ากันหมด
เล็ม	กักกินทีละน้อย
เล่ห์กระเท่ห์	กลอุบาย
เลื่อย	เครื่องมือสำหรับตัดไม้
แลคเกอร์ (แล็ก - เก้อ)	น้ำยาเคลือบเพื่อรักษาผิวไม้
โลหิต	เลือด
ว	
วรรณคดี (วัน - นะ - ตะ - คี)	หนังสือที่ไ้รับยกย่องว่าแต่งดี
วังเวง	ในที่นี้หมายถึง เจ็บ เป่าเป่เสียว
วัฒนธรรม (วัต - ตะ - นะ - ทา)	แนวการดำเนินชีวิตที่คิงาม
วัฒนา (วัต - ตะ - นา)	เจริญ
วัสดุ (วัต - ตะ - ดุ)	สิ่งของ
วาที	คำพูด
วานร	ลิง
วาบ	ปรากฏขึ้นแล้วหายไป คับไป เช่น เกิดแสงสว่างขึ้นแล้วดับไป

วาย	หมกสิ้น
วายุ	ลมพายุ
วิตะมิน	สารอาหารชนิดหนึ่ง
วิน	ซากแหวงออกไป
วิบัติ (วิ - บัด)	ความเสียหาย
วิปริต (วิ - ปะ - หริด)	ผิดปรกติ
วุฒิกโร (วุฒ - ทิ - โกร)	ความเจริญอย่างยอกเยียม
วูป	ผ่านมาและผ่านไปอย่างรวดเร็ว
แว่น	วงกลม

ศ

ศาลาลัย	ศาลาที่พัก
ศิลปกรรม (สิน - ละ - ปะ - กำ)	สิ่งของที่ทำขึ้นอย่างประณีตงดงาม
ศิลปหัตถกรรม	สิ่งที่เป็นงานฝีมือ
ศิระชะล้น	ศิระชะไม่มีเส้นผม

ส

สกุณา	นก
สงกา	สงสัย
สนม	ชายาของพระเจ้าแผ่นดิน
สนั่น	กึกก้อง
สพบ	ผูกให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ลงโทษตัวเอง
สมโภช	งานฉลอง
สมร (สะ - หมอน)	การรบ
สมา (สะ - มา)	ขอโทษ
สมาธิ (สะ - มา - ทิ)	การทำจิตใจให้แน่วแน่
สมาน	ทำให้ติดกัน
สยอง	หวาดกลัวจนขนลุก

สขาย	กระจายออก	พหุเสียงแท้
สร้างสรรค์	ทำขึ้น	ส.ค.
สราญ (สะ - ราน)	สุขสบาย	(ส.ร. - ส.ล. - ส.อ.) ส.ย.ส.ย.
สละสลวย	งงาม	ส.ย.ย.ย.
สลาท	เครื่องหมายสำหรับเสียงท่าย	ส.ย.ย.ย.
สลาย	แตก พัง ทลาย	ส.ย.ย.ย.
สวัสดิการ	การอำนวยความสะดวกสบาย	ส.ย.ย.ย.
สวัสดิภาพ	สภาพที่ค้ำจาม ปลอดภัย	ส.ย.ย.ย.
สอย	ใช้ไม้ปัดของลงจากที่สูง	ส.ย.ย.ย.
สอยดาว	การเสียงท่ายด้วยการสอยสลาท	ส.ย.ย.ย.
สะกิด	เขี่ยเบา ๆ	ส.ย.ย.ย.
สะเกิด	ขึ้นเล็ก ๆ ที่หลุคออกจากท่อนใหญ่	ส.ย.ย.ย.
สักการะ	เคารพบูชา	ส.ย.ย.ย.
สังวร	ความระวัง	ส.ย.ย.ย.
สังเวช	ความสลทใจ	ส.ย.ย.ย.
สังหรัณ	กิกไปกส่ายกับมืออะไรคลใจ	ส.ย.ย.ย.
สัจจะ	ความจริง	ส.ย.ย.ย.
สัจธรรม (สัด - จะ - ทำ)	ความเป็นจริงตามธรรมชาติ	ส.ย.ย.ย.
สัญลักษณ์ (สัน - ยะ - ลัก)	เครื่องหมาย	ส.ย.ย.ย.
สัน	ลักษณะนูนขึ้นเป็นแนว	ส.ย.ย.ย.
สันติสุข	ความสงบสุข	ส.ย.ย.ย.
สัพพอก (สับ - พะ - ยอก)	หยอก ส้อเล่น	ส.ย.ย.ย.
สัมปัทญะ (สำ - ประ - ชัน - ยะ)	ความรู้ที่ัวอยู่เสมอ	ส.ย.ย.ย.
สัมผัส	แตะต้อง	ส.ย.ย.ย.
สัมมาการวะ (สำ - มา - กา - ระ - วะ)	กิริยาวาจาดี	ส.ย.ย.ย.

สัมมาอาชีพ	ประกอบอาชีพชอบ ประกอบอาชีพสุจริต
สาบ	ผี
สาธยาย (สา - ทะ - ยาย)	เล่าเรื่องโดยที่ตัวน
สาธารณ	ชั่วช้า
สาธุการ	กล่าวสรรเสริญ
สาบาน	ให้สัญญาว่าถ้าทำไม่ไ้จะให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ลงโทษ
สามานย์	ชั่ว เลว
สายใจ	ผู้ที่เป็นที่รักมาก
สายป่าน	เชือกเส้นเล็ก ๆ และเหนียวมาก
สายพาน	เส้นเชือกหรือแผ่นโยงให้เครื่องจักรหมุน
สารคดี (สา - ระ - คะ - ดี)	เรื่องราวที่มีประโยชน์
สารภี (สา - ระ - พี)	ต้นไม้ยืนต้นชนิดหนึ่ง ดอกสีเหลืองมีกลิ่นหอม
สำ	หมู่ เหล่า
สำลัก	อาการที่อาหารเข้าไปทางหลอดลมแล้วไอหรือจามออกมา
สิง	เข้าไปอยู่
สิทธิ (สิด - ทา)	ฤๅ
สินบน	สิ่งของหรือทรัพย์สินที่ให้หรือสัญญาว่าจะให้เมื่อได้รับความสำเร็จตามที่ตกลง
สิ้นเนื้อประดาตัว	ไม่มีทรัพย์สินสมบัติติดตัวเลย
สุดขีด	เต็มที่
สุดท้อง	ลูกคนเล็กที่สุด
สุนทร	คิงาม ไพเราะ
สุ่ม	วางทับกัน ในที่นี้หมายถึง ไพ่คิกกรุ่นอยู่เสมอ
สุ่ม	ไม่มีจุดหมาย
สุรา	เหล้า

สุริยคราส (สุ - วิ - ษะ - คราส)	การเกิดเงามืดบนพระอาทิตย์
เส้นผ่าศูนย์กลาง	เส้นตรงที่ผ่ากลางวงกลม
เสบียง (สะ - เบียง)	อาหารที่เอาไปกินระหว่างทาง
เสมือน (สะ - เหมือน)	ราวกับว่า เหมือน
เสรีภาพ	สภาพที่มีอิสระ
เส้น	ไม้ที่แตกเป็นเส้นเล็ก ๆ ปลายแหลม
เสื่อลายพาดกลอน	เสื่อชนิดหนึ่งมีลายขวางค้ว
เส้	ไม้สำหรับตีผ้า
โสร่ง (สะ - โหรง)	ผ้าถุงเป็นถุง มีลวดลายต่าง ๆ
ไส	ไล่ส่งไป ผลักไป

ห

หงส์	นกชนิดหนึ่งในจำพวกห่าน แต่ตัวโตและคอยาวกว่า ในที่นี้หมายถึงหงส์ในนิยาย มีเสียงไพเราะ พลิกเอาข้างหน้าขึ้นหรือข้างท้องขึ้น
หงาย	
หญ้าปล้อง	หญ้าชนิดหนึ่งต้นเป็นปล้อง เกิดอยู่ริมน้ำ
หน่วย	ส่วนหนึ่ง (หน่วยงาน = กลุ่มที่ทำงานรับผิดชอบเรื่องใดเรื่องหนึ่ง)
หน้าปัด	ค่าน้ำของนาฬิกาที่มีตัวเลขหรือเครื่องหมายสำหรับบอกเวลา
หน้าไม้	เครื่องยิงลูกดอก มีรางและคันพร้อมด้วยสายส่ง
หน้าใจ	โต้สมกับที่ต้องการ
หนี้	เงินที่คิกค้างอยู่ซึ่งจะต้องจ่ายให้แก่เจ้าของเงิน
หนีบ	กดหรือบีบให้แน่นด้วยของเป็นง่าม
หนีด	เหนียวจนดึงออกไค้ยาก
หมกมุ่น	ไม่ใจมุ่งไปทางเดียว
หมวด	หมู่เหล่า หรือกลุ่ม

หมอก	ไอน้ำที่เป็นควันขาวมัวอยู่ในอากาศ
หมัด	กำป็น
หมัน	คุณถูกว่าไม่คิจจริง
หมัน	จำนวนสิบพัน (๑๐,๐๐๐)
หยอด	เพลงคราวละน้อย ๆ
หยั่ง	วัดกฐเพื่อใหรู้ที่นลือก คากคะเนกฐ
หยัน	เยาะเย้ย
หยาม	คูหมิน
หยิก	งอ ไม่ตรง ม้วนงอ
หยี	หรีเล็ก (ใช้สำหรับคา)
หรุหรา	งามจुकฉาก
หล่ม	ที่มีโคสนลือก
หลอน	ทำให้คกใจ หลอก
หลาบ	กลัวไม่กล้าทำอีก เข็ด
หื้อ	ริงเค็มที่
หอยทับทิม	หอยชนิดหนึ่ง ขนาดเล็ก สีแดงสวย
หอยมุก	หอยชนิดหนึ่ง มักมีไข่มุกอยู่ภายใน
หอยสังข์	หอยชนิดหนึ่ง ก้นยาวเรียวแหลม
หักโหม	จูโจมเข้าไปโดยใช้กำลัง
ห้าว	เสียงใหญ่และคัง
หุบ	ปิด
เท	เบนไป ไม่ตรง
เหยาะ	ริงช้า ๆ
เหยิง	รุ่งรัง
เหรียญ	โลหะหล่อเป็นรูปต่าง ๆ มีลักษณะแบน
เท่อ	มีใจจกข้อและภูมิใจกับสิ่งนั้นมากเป็นพิเศษ

แหวน	เครื่องหนีบใช้สำหรับตอนขน	แหวน (แหวน)
แห้ว	ตอกหรือแทงเข้าไป	แห้ว (แห้ว)
แหวก	ละเอียดเป็นผง	แหวก (แหวก)
โหม	โจนทะยานพุ่งขึ้น	โหม (โหม)
โหยหวน	คร่ำครวญไม่ยอมหยุด	โหยหวน (โหยหวน)
	โหย (โหย)	โหย (โหย)
อดสู	น่าละอาย	อดสู (อดสู)
อดีต	ผ่านไปแล้ว	อดีต (อดีต)
อนุสรณ์	ที่ระลึก	อนุสรณ์ (อนุสรณ์)
อบายมุข (อะ - บาย - ยะ - มุข)	ทางแห่งความเสื่อมเสีย	อบายมุข (อบายมุข)
อกัษ	ไม่มีโทษ ไม่มีภัย	อกัษ (อกัษ)
อรัญ	ป่า	อรัญ (อรัญ)
อลหม่าน (อน - ละ - หม่าน)	สับสน แหกตื่น	อลหม่าน (อลหม่าน)
อสรพิษ (อะ - สอ - ระ - พิศ)	สัตว์ที่มีพิษอยู่ในเขี้ยว	อสรพิษ (อสรพิษ)
ออกบ้าน	เอาของไปทิ้งแสร้ง หรือวางขายในเวลาที่มีงาน	ออกบ้าน (ออกบ้าน)
ออเซาะ	พुकและแสร้งทำทางเอาออกเอาใจ	ออเซาะ (ออเซาะ)
อ่อย	เบา ๆ (ใช้กับเสียงพุก)	อ่อย (อ่อย)
อะไหล่	ชิ้นส่วนของเครื่องจักรกลที่เอามาแทนของเก่าที่ชำรุด	อะไหล่ (อะไหล่)
อักเสบ	พิษดำเริบทำให้ปวดและบวม	อักเสบ (อักเสบ)
อักคี	ไฟ	อักคี (อักคี)
อัญชัน	คันไม้เถาชนิดหนึ่ง ดอกมีสีต่างๆ ส่วนมากมีสีม่วง	อัญชัน (อัญชัน)
	คราม	คราม (คราม)
อัญประกาศ (อัน - ยะ - ประ - กาด)	เครื่องหมายคร่อมคำพุกหรือข้อความที่สำคัญ	อัญประกาศ (อัญประกาศ)
อัฐ	เงิน	อัฐ (อัฐ)
อันดับ	สำคัญก่อนหลัง	อันดับ (อันดับ)

อัมพพ (อัน - ทะ - พาน)	คนเกะกะระราน	อัมพพ
อัมมชยชานน้ำ	อายจนไม่กล้ามองหน้าใคร	อัมมชย
อัมปส (อัม - ปะ - ชด)	เสื่อมเสีย น่าอาย	อัมปส
อัมปลักษณ์ (อัม - ปะ - ลัก)	โน่นที่นี้หมวถึง ไม่สวย ไม่น่าดู	อัมปลักษณ์
อัมพาด (อ่า - มะ - พาด)	โรคที่ทำให้ร่างกายเป็นง่อย	อัมพาด
อามขาง (อาม - ขะ - ขาง)	อายุ ช่วยเงิน	อามขาง
อามหาญ	กล้าหาญ	อามหาญ
อามจิณ	สมาธิ	อามจิณ
อามัตติ (อาม - นัต)	คำสั่ง ข้อบังคับที่กำหนดไว้	อามัตติ
อามธรรม (อาม - ทัน)	ไม่ถูกต้อง ไม่ดี ไม่ยุติธรรม	อามธรรม
อาม	เครื่องรองนั่งบนหลังม้าหรือจักรยาน	อาม
อามิสงส์	ผลแห่งความดี	อามิสงส์
อามุภาพ	อำนาจยิ่งใหญ่	อามุภาพ
อามพาส	ป่วย (ใช้กับพระภิกษุ)	อามพาส
อามเทศ	เกิดขึ้นอย่างฉับพลัน	อามเทศ
อามรักษ์	การคุ้มครอง การป้องกัน	อามรักษ์
อามรามา (อาม - ราม - ทะ - มา)	เชิญ นิมนต์ (ใช้กับพระสงฆ์)	อามรามา
อามลักษณ์	ผู้เขียนหนังสือ	อามลักษณ์
อามวรรณ	คิดกังวลถึง ห่วงใย อาลัย	อามวรรณ
อามสรม (อาม - สรม)	ที่อยู่ของฤๅษี	อามสรม
อามสนะ (อาม - สะ - นะ)	ที่นั่ง	อามสนะ
อามริยาบถ	การเคลื่อนไหว	อามริยาบถ
อามิสภาพ (อาม - สะ - ทะ - พาม)	ความเป็นใหญ่ในตัวเอง ไม่ขึ้นแก่ใคร	อามิสภาพ
อามิสาน	ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ	อามิสาน
อามิกทิก (อาม - ทะ - ทิก)	อื้ออึง	อามิกทิก
อามิด	พองขึ้น	อามิด

อุกกาบาต	แสงสว่างเป็นก้อนตกลงมาจากอากาศ
อุตริ (อุต - ตะ - หริ)	แปลกออกไป
อุตสาหกรรม	การทำสิ่งของเพื่อขายเป็นสินค้า
อุทธรณ์ (อุต - ทอน)	การขอร้องให้หรือฟื้นขึ้นมาพิจารณาอีก
อุทยาน (อุต - ทะ - ยาน)	สวนอันรื่นรมย์
อุทาน	เสียงที่เปล่งออกมาเมื่อคิใจหรือแปลกใจ
อุบัติเหตุ (อุ - บัด - ตี - เหตุ)	เหตุที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด
อุบาทว์ (อุ - บาด)	ไมคิหรือมีอันตราย
อุโบสถ (อุ - โบ - สถ)	โบสถ์ หรือสถานที่ทำกิจของสงฆ์
อุปโลก (อุบ - ปะ - โทก)	ใช้สอย
อุปมา (อุบ - ปะ - มา)	เปรียบเทียบ
อุปัชฌาย์ (อุ - ปัด - ชา)	พระเถระผู้ทำหน้าที่เป็นประธานในการบวช
อุม	โป่งหรือนูนขึ้น
เอกสาร (เอก - กะ - สาน)	หนังสือสำคัญ
เอกา	คนเคี้ยว โศกเคี้ยว
เอื้อระเหย	เป็นคำกล่าวนำก่อนจะร้องเพลงพวงมาลัย
เอื้อนเอ่ย	พูกขึ้นมา
แอกน้อย	ท่อนไม้ที่ผูกคอกกับคันชักไถ
แอลกอฮอล์	ของเหลวที่ใช้ผสมสีทาไม้
โอชา	อร่อย
โอบอ้อมอารี	แสดงน้ำใจต่อผู้อื่น เผื่อแผ่ เอื้อเฟื้อ

คำแนะนำ

1. หนังสือนี้ให้แก่นักเรียนชั้นเรียน และส่งคืนกับครูประจำชั้น
เมื่อสิ้นปีการศึกษา
2. ให้ครูแนะนำนักเรียน ให้รู้จักรักษาแบบเรียนมิให้ชำรุด
ก่อนเวลาอันสมควร เพื่อนักเรียนรุ่นหลังจะได้ใช้เวียน
ต่อไป
3. เมื่อสิ้นปีการศึกษาของแต่ละปี ให้ครูสำรวจจำนวนหนังสือ
ที่ชำรุด หรือสูญหาย ให้จังหวัดทราบ เพื่อจังหวัดจะ
ได้รวบรวมแจ้งกรมการปกครอง เพื่อประกอบการพิจารณา
จัดเสริมให้ต่อไป

เลขที่ 1219819

๑๗๕ : ๒๓ - ๒๔

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

นายกำธร สติรกุล ผู้พิมพ์ผู้พิมพ์

๒๖ ธันวาคม ๒๕๒๓